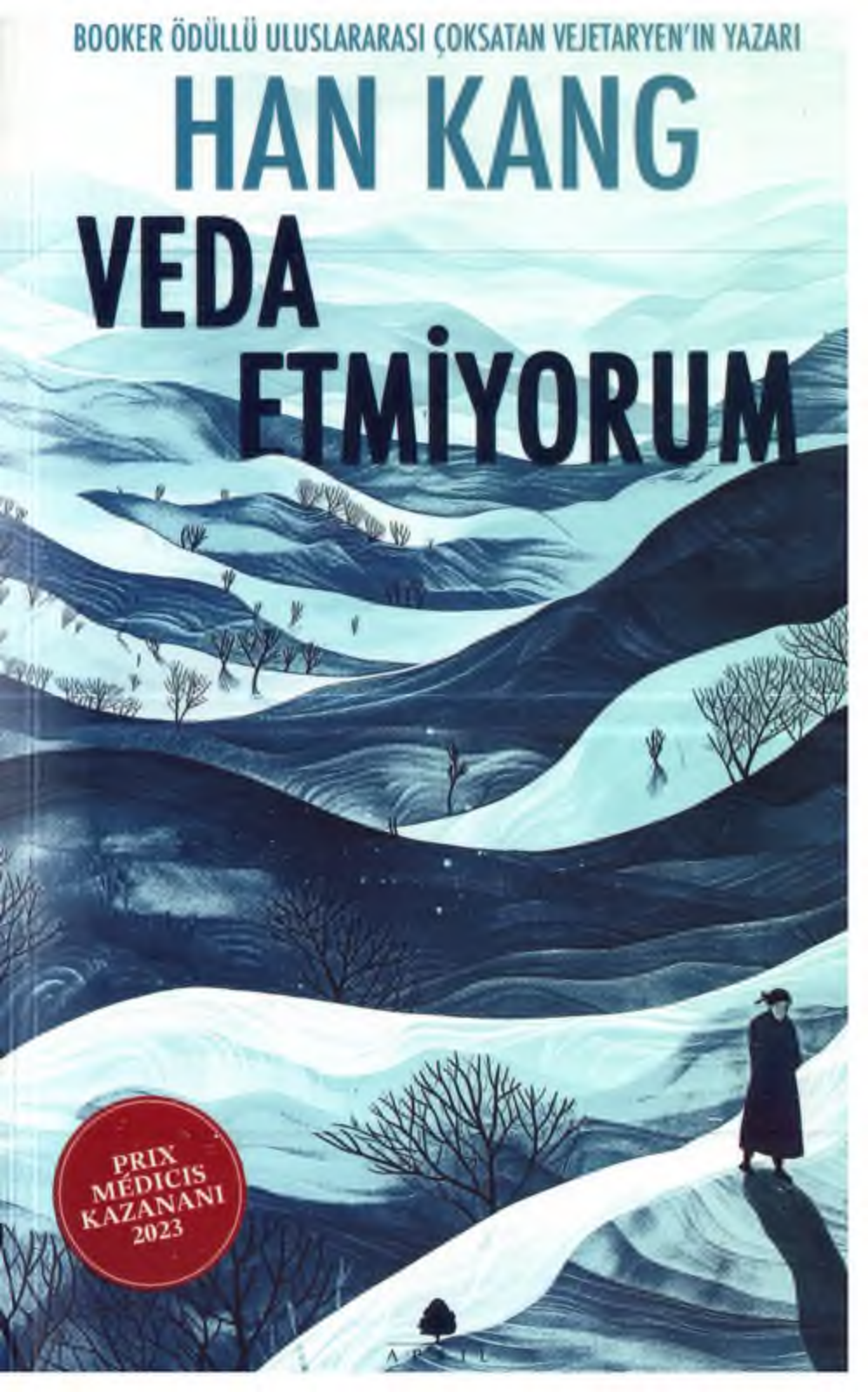
BOOKER ÖDÜLLÜ ULUSLARARASI ÇOKSATAN VEJETARYEN'IN YAZARI

HAN KANG

VEDA ETMİYORUM

Kore edebiyatının dünyaya armağanı, Booker ödüllü Vejetaryen, Booker finalisti Beyaz Kitap ve Çocuk Geliyor'un yazarı Han Kang'dan ödüllere boğulan, övmelere doyulmayan bir roman daha: Veda Etmiyorum.

Adeta kış uykusundan uyanır gibi...

Uluslararası çoksatan yazar Han Kang'ın tüm dünyada ses getiren, son olarak Prix Médicis ve Prix Femina'ya layık görülen romanı Veda Etmiyorum, Güney Kore'nin bugünü ile acı dolu geçmişi arasında özümüzü bulacağımız bir yolculuğa davet.

Üç kadının bakış açısından Güney Kore tarihinin en karanlık zamanlarını okuyacağız.

Faili meçhullerin ve sivil katliamlarının damga vurduğu zamanları.

Jeju Adası'nda durmadan yağan kar ve dinmek bilmeyen fırtına eşliğinde hayatın sönmeyen ışığını arayacağız.

Önümüzü görmemizi sağlayan, geride bırakılanlardan ve unutturulmaya çalışılanlardan yadigar o ışığı.

***

Zamanlar arası salvolar atıyor, geçmiş ile bugünü edebiyatla örüyor Han Kang, jenerasyonlar boyu taşınan sırları bir romana sığdırıyor. Güney Kore'nin travmatik hafızası aydınlandıkça dünyanın dört bir yanındaki okurlar kendi coğrafyaları ile barışıyor.

Dostluğa övgünün, travmalara saygının ve unutmaya isyanın romanı: Veda Etmiyorum.

"Han Kang'ın Veda Etmiyorum'u daha ilk sayfasından benzersiz ve sahici bir zihinsel alan yaratıyor, rüya ile gerçeği birbirine tutturuyor."

Le Monde

APRIL

9 786259 864358

APRIL

Veda Etmiyorum © 2024 A.P.R.I.L Yayıncılık
작별하지 않는다 © Han Kang

Yayın No: 228

1. Baskı: Haziran, 2024

2. Baskı: Ağustos, 2024

ISBN: 978-625-98643-5-8

Yayın Yönetmeni: K. Egemen İpek
Koreceden Çeviren: Göksel Türközü
Hazırlayanlar: Nazlı Berivan Ak, Defne Demirer, Sibel Gür Sezgintüredi
Son Okuma: Ömer Çeşit
Kapak Tasarım: Tahir Berk Yılmaz
İç Tasarım: adengenel.com

Baskı: Ayrıntı Basımevi
Sertifika No: 13987

Bu kitabın yayın hakları Rogers, Coleridge & White Ltd aracılığıyla alınmıştır.

This book is published with the support of the Literature Translation Institute of Korea (LTI Korea).

© Bu kitabın baskısından 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Yasası Hükümleri gereğince alıntı yapılamaz, fotokopi yöntemiyle çoğaltılamaz, resim, şekil, şema, grafik vb yayınevinin izni olmadan kopya edilemez.

A.P.R.I.L Yayıncılık
Tarık Zafer Tunaya Sokak
21/3 Gümüşsuyu-Beyoğlu-İstanbul
Tel: (00 90) 212 252 94 38
www.aprilyayincilik.com
bilgi@aprilyayincilik.com

HAN KANG

VEDA ETMİYORUM

APRİL

Han Kang

Gwangju'da doğdu ve on yaşında Seul'e taşındı. Yonsei Üniversitesi'nde Kore Edebiyatı eğitimi gördü. Yi Sang Literary Prize, Today's Young Artist Award, Korean Literature Novel Award sahibi yazarın Baby Buddha ve Vejetaryen kitapları sinemaya da aktarıldı. Deborah Smith tarafından İngilizceye çevrilen Vejetaryen, Uluslararası Man Booker Ödülü'ne layık görüldü; New York Times Book Review, Entertainment Weekly, Publishers Weekly, Time, Huffington Post, Buzzfeed, Bookpage gibi gazete, dergi ve platformlar tarafından yılın en iyi kitapları arasında gösterildi. Vejetaryen'in ardından yayınlanan Beyaz Kitap ve Çocuk Geliyor adlı romanlarıyla da tüm dünyada geniş bir okur kitlesine ulaştı. Veda Etmiyorum adlı romanıyla Fransa'nın prestijli edebiyat ödülleri Prix Femina ve Prix Medicis'e layık görüldü. Kang, Seoul Institute of the Arts'ta yaratıcı yazarlık dersleri vermektedir. Han Kang'ın Yunanca Dersleri ve Sevgilinin Soğuk Eli adlı romanları da tüm külliyatının yayıncısı April Yayıncılık tarafından yayınlanacak.

Göksel Türközü

1972 yılında Ankara'da doğdu. Ankara Üniversitesi Kore Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun olduktan sonra Kore Hükûmetinin yüksek lisans bursunu alarak Kore'ye gitti. 2006 yılında Erciyes Üniversitesi'ne yardımcı doçent olarak geçiş yaptı. Yonsei Üniversitesi tarafından düzenlenen "6. Yabancılar Arası Korece Şiir ve Kompozisyon Yarışması"nda şiir dalında büyük ödül kazandı. Kore Hükûmeti tarafından Kore dilinin gelişimi ve tanıtımına katkıda bulunanlara verilen Kore Devlet Başkanı Nişanını aldı. Halen Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölüm Başkanlığı görevini yürütmektedir. Kore dili eğitmenliği ve araştırmacılığın yanı sıra edebiyat çevirileri yapmaktadır.

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1

KUŞ 7

1 KRİSTAL 9
2 İP 24
3 TİPİ 51
4 KUŞ 76
5 KALAN IŞIK 104
6 AĞAÇ 119

BÖLÜM 2

GECE 143

1 VEDA ETMİYORUM 145
2 GÖLGELER 164
3 RÜZGÂR 173
4 SESSİZLİK 190
5 DÜŞÜŞ 207
6 DENİZİN ALTI 229

BÖLÜM 3

ALEV 243

Çevirmenin notu:

Bu romanda Jeju Adası'na ait şive kullanılmıştır. Bu kısımlar Türkçeye aktarılırken standart şekilde çevrilmiş, Türkçe metne şive yansıtılmamıştır.

BÖLÜM 1
-KUŞ-

-1-
KRİSTAL

Kar aralıklarla yağıyor.

Üstünde durduğum arazinin bir ucu alçak bir tepeyle birleşiyor ve tepenin sırtından bulunduğum yere kadar budanmış binlerce siyah ağaç var. Farklı yaştaki insanlara benziyorlar; değişik boylarda, rayların altına döşenen ahşap travers kalınlığında ağaçlar... Fakat traversler gibi dümdüz değil de birazcık eğri büğrü olduklarından, tıpkı binlerce erkek, kadın ve cılız çocuk gibi, yağan karın altında omuzlarını düşürmüş öylece duruyorlar.

Mezarlık burada mıydı, diye düşünüyorum.

Bu ağaçlar mezar taşları mı?

Üst dalları kesilmiş ve üzerlerine tuz kristallerine benzeyen kar tanelerinin düştüğü siyah ağaçlarla, arkalarında uzanmış höyüklerin arasından yürüyorum. Aniden duruyorum. Spor ayakkabılarımın altından şapır şupur su sesleri geliyor. Tuhaf, hangi ara su ayak bileklerime kadar yükselmiş? Arkama dönüp bakıyorum. Gördüklerime inanamıyorum. Ufuk çizgisi olduğunu sandığım arazinin sonunun aslında deniz olduğunu fark ediyorum. Denizde gelgit var.

Farkında olmadan kendi kendime konuşmaya başlıyorum.

Neden böyle bir yerde mezarlık yapılmış ki?

Deniz hızla yükseliyor. Her gün böyle gelgit mi oluyor burada acaba? Öyleyse aşağıdaki mezarların sadece höyüklerinin kalması, kemiklerin hepsinin akıp gitmesi gerekmez mi?

Zamanımın olmadığını hissediyorum. Artık çoktan suya batmış mezarlar için yapılacak bir şey olmasa da üst tarafta gömülü kemikleri taşımalıyım. Deniz daha da yükselmeden önce. Hemen, şimdi. Peki ya nasıl? Etrafta kimseler yok ki. Elimde bir kürek bile yok. Bunca mezara ne yapabilirim? Çaresizce siyah ağaçların arasında dizlerime kadar yükselmiş suları yararak koşuyorum...

Gözlerimi açtığımda henüz gün ağarmadığını fark ediyorum. Ne karlı araziden, ne siyah ağaçlardan, ne gelgitten, ne de denizden eser var... Odamın penceresine bakarken gözlerimi kapatıyorum. Yine o şehirle ilgili bir rüya gördüğümü anladığımda soğuk avuçlarımla iki gözümü kapatıyorum ve öylece uzanmaya devam ediyorum.

♠

Bu rüyayı görüşüm, o şehirdeki katliama dair yazdığım kitabı çıkartalı hemen hemen iki ayın geçtiği 2014 yazı sıralarındaydı. Ondan sonraki dört yıllık zaman akıp geçerken o rüyanın ne anlama geldiği hakkında hiç şüpheye düşmemiştim. Belki de o şehirle ilgili bir rüya değildir diye aceleyle ve sezgisellikle vardığım sonucun bir yanlış anlama ya da olan bitenleri hafife alma anlamına gelebileceğini ilk defa geçen yaz düşündüm.

Rüyanın beklenmedik bir şekilde kendini bana tekrar gösterdiği geçen yaz, neredeyse yirmi gündür tropikal sıcaklar devam ediyordu. Ben her zamanki gibi salondaki bozuk klimanın altına uzanmış uyumaya çalışıyordum. Çoktan sayısız kez soğuk su ile duş almıştım fakat parke zemine sırtüstü uzansam da terle kaplı vücudum soğumuyordu. Sonunda sabaha karşı saat beş gibi sıcaklığın hafiften düştüğünü hissettim. Ancak, yarım saat kadar sonra tekrar gün doğacağı için kısa süreli bir lütuftu bu. Nihayet kısa

bir süreliğine uyuyabilecekmişim gibi gelen, yok hayır, neredeyse uykuya daldığımı hissettiğim bir andı. Kapalı göz kapaklarımın ardında bir anda o arazi beliriverdi. Binlerce siyah ağacın üzerine savrulan karlar, kesilmiş her bir ağacın tepesine tuz misali ekilmiş ışıltılı kar taneleri, yaşamın kendisi gibi capcanlılardı.

O zaman neden vücudumun titremeye başladığını bilemiyorum. Tıpkı hüngür hüngür ağlamaya başladığım zamanlara benzer bir titremeydi bu, fakat ne gözyaşı döktüm ne de göz pınarlarım doldu. Buna korku diyebilir miyim acaba? Peki ya huzursuzluk, ürkeklik, beklenmedik bir acı desem? Hayır, bu hissettiğim, dişleri zangırdatacak kadar soğuk bir uyanışa benziyordu. Gözle görülmeyen kocaman bir kılıç, insan gücüyle kaldırılması mümkün olmayacak kadar ağır demirden, havada belirmiş de bedenimi hedef alıyor gibiydi. Bense gözlerim havada ona bakarak uzanıyordum.

Rüyamda, höyüklerin altındaki kemikleri sürüklemek için yükselen lacivert denizin belki de katliama maruz kalan insanlar ve ondan sonraki döneme dair bir şeyleri anlatabileceği ihtimalini ilk kez o zaman düşündüm. Belki de yalnızca kişisel bir kehanetten ibaretti bu rüya. Kim bilir belki de suyun altında kalmış mezarlar ve suskun mezar taşlarından oluşmuş o arazi şimdiden geriye kalan hayatımı anlatıyordu.

Yani tam da şu anı.

♠

Bu rüyayı ilk gördüğüm gece ve o yaz sabahı arasındaki dört yıl boyunca birkaç defa kişisel vedalarım oldu. Bazılarını kendi irademle seçtim fakat bazıları aklımın ucundan bile geçmemiş, her şeyi feda etmek zorunda kalsam da yaşanmasını istemeyeceğim vedalardı. Birçok eski inancın varsaydığı gibi, gökte veya ruhlar âleminde insanların her adımını,

her hareketini izleyerek kaydeden devasa bir ayna ya da aynaya benzeyen bir şey varsa eğer, benim de oraya hapsolan bir parçam vardı. Bu benin bu dünyada geçirdiği son dört yıl, kabuğundan çıkarak bir kılıcın keskin ucunda ilerleyen bir salyangoza benziyordu. Yaşamak isteyen bir beden. Oyuk, çizik, kesik dolu bir beden. İten, kucaklayan, medet uman bir beden. Diz çöken bir beden. Yalvaran bir beden. Kan mı, irin mi, gözyaşı mı bilinmeyen şeylerin durmadan sızdığı bir beden.

Geçen baharın sonunda Seul civarında, daire girişleri açık bir koridorda bulunan bir apartmanda daire kiraladım. Artık bakmakla yükümlü olduğum bir ailemin, çalışacağım bir iş yerimin kalmadığı gerçeğine inanamıyordum. Uzun zaman çalışarak hem geçimimi sağlamış hem de aileme bakmıştım. Bu iki iş önceliğimdi ve bu sebeple uykumdan feragat edip yazmaya devam etmiş, içten içe elbet bir gün gönlümce yazı yazacak zamana kavuşurum diye ümit etmiştim. Fakat artık içimde ne bir ümit ne de bir heves kalmıştı.

Nakliye şirketi çalışanlarının rastgele bıraktığı eşyalara elimi bile sürmeden, temmuz ayı gelene kadar zamanımın çoğunu yatakta uzanarak geçirdim fakat neredeyse hiç uyuyamadım. Kapıdan dışarı adımımı bile atmadım. Evde yemek yapmadım. İnternetten sipariş ettiğim su ve birazcık pilav ile acısız *kimçi* yedim ve mide kramplarına eşlik eden migrenim başlayınca yediğim her şeyi tuvalete kustum. Bir gece vasiyetimi bile yazdım. *Birkaç şey rica edeceğim* cümlesiyle başlayan o mektupta, hangi çekmecedeki kutuda banka hesap defterleriyle sigorta belgesi ve kira kontratının olduğunu, geride bırakacağım paranın ne kadarının nereye harcanmasını istediğimi, kalanının kimlere verilmesini istediğimi kısaca yazdım fakat esasında bu ricamı yerine getirecek kimseyi yazamadım. Çünkü böyle bir zahmet vermemin

sakıncası olmayacağı kişinin kim olduğundan emin değildim. Bu zahmeti çekecek kişiye ne kadarlık somut bir mükâfatlandırma yapacağıma dair teşekkür ve özür cümlelerini bile eklemiştim fakat alıcı kısmına bir türlü kimsenin ismini yazamıyordum.

Kısa süreliğine bile uykuya dalamıyordum, fakat yatağımdan kalkmakta da zorlanıyordum. Sonunda, o meçhul alıcıya karşı duyduğum sorumluluk duygusu ayaklanmamı sağladı. Geride bırakacağım işleri halledecek henüz belirleyemediğim o meçhul kişi için birkaç tanıdığımı zihnimde canlandırarak evi toparlamaya başladım. Mutfakta biriken plastik su şişelerini, başa bela olacak kıyafetlerimi, çarşafları, yorganları, günlük ve ajanda gibi not aldığım şeyleri ortadan kaldırmalıydım. İlk önce, topladığım çöp poşetlerini iki elle tutup iki ay aradan sonra ilk defa spor ayakkabılarımın arkasına basarak dış kapıyı açtım. Açık koridorun batı tarafını aydınlatan yaz gününün ikindi güneşini sanki ilk defa görüyormuşum hissine kapıldım. Asansörle aşağı indikten sonra güvenliği geçip apartmanın orta alanında yürürken bir şeylere şahit olduğumu hissettim. İnsanların yaşadığı dünyaya. O günkü havaya. Soluduğum havadaki nem ve yerçekiminin gücüne.

Eve dönüp salon dolusu biriken eşyalarla ikinci çöp poşetini doldurmak yerine banyoya girdim. Üstümü çıkartmadan sıcak suyu açıp akan suyun altına oturdum. Ayak tabanlarımın uçlarıyla hissettiğim fayans zemini, giderek nefes kesen buharı, tamamen ıslanarak sırtıma yapışan pamuklu gömleği, gözlerimin önünü kapayan kâkülümden çeneme düşen, oradan göğsüme ve karnıma doğru akan sıcak suyun verdiği hissi hâlâ hatırlıyorum.

Banyodan çıkarak ıslak kıyafetlerimden kurtulup henüz atmadığım kıyafet yığının arasından giyebileceğim bir şeyler bulup giydim. On binlik iki kâğıt parayı katlayıp cebime koyup dışarı çıktım. Metro istasyonunun arkasındaki lokantaya gidip gözüme en yumuşak görünen çam fıstıklı pirinç lapasından ısmarladım. Kaynar lapayı yavaş yavaş yerken camdan dışarıyı izledim. Yoldan geçen her insanın bedeni kırılacakmış gibi çelimsiz görünüyordu. O an, insan hayatının ne kadar zayıf olduğunu iliklerimde hissettim. Şu et, organlar, kemik ve hayatlar ne kadar da kolayca ezilip kopabilme ihtimali ile kucak kucağa... Sadece tek bir karar ile...

O şekilde ölüm beni es geçti. Çarpacağı sanılan asteroidin küçücük bir açı hatası ile dünyayı es geçmesi gibi. Pişmanlığın ya da tereddüdün olmadığı bir hızda.

♠

Hayatla henüz barışmamıştım ama yeniden yaşamak zorundaydım.

Hemen hemen iki aylık inziva ve devinimsizlik nedeniyle önemli miktarda kas kaybettiğimin farkına vardım. Migrenin, mide ağrılarının, içeriğinde yüksek oranda kafein bulunan ağrı kesici kullanımının yarattığı kısır döngüden kurtulmak için dengeli beslenip düzenli spor yapmalıydım. Ne var ki daha ben doğru düzgün plan yapamadan cehennem sıcakları başladı. Günün en yüksek sıcaklığının normal vücut sıcaklığını aştığı ilk anda eski kiracının bırakıp gittiği klimayı açtım fakat çalışmadı. Telefonla güç bela ulaşabildiğim klima tamircileri, aşırı sıcaklar sebebiyle biriken randevuların yoğunluğundan anca ağustosun sonuna doğru bana gelebileceklerini söylediler. Yeni bir klima alsam da durum aynı olacaktı.

En akıllıca davranış, neresi olursa olsun klimalı bir yere gitmek olacaktı. Fakat insanların toplandığı kafe, kütüphane veya banka gibi yerlere gitmek istemiyordum. Elimden gelenin en iyisi, salonun zeminine sırtüstü uzanıp mümkün olduğu kadar vücut sıcaklığımı düşürmek, gözeneklerim tıkanıp sıcak çarpmasına yakalanmamak için sık sık soğuk suyla duş almak, dışarıdaki havanın birazcık serinlediği akşam sekiz civarlarında evden çıkarak lapa yiyip eve dönmekti. Klimalı lapa restoranının içi inanılmaz derecede rahattı. İçerisiyle dışarısı arasındaki sıcaklık farkı ve dışarıdaki nemden dolayı kış gecesi gibi buharlanan camların ardında ellerindeki portatif vantilatörleri göğüs hizasında tutarak evine dönen insanlar gelip geçiyordu. Birazdan bana hiçbir zaman soğumayacakmış gibi gelen tropikal sokaklardan ve bu sokakları dolduran insanlar arasından tekrar yürümek zorunda kalacaktım.

Yine lapa lokantasından çıkıp eve dönüş yolunda olduğum bir gece, henüz soğumamış asfalttan hiddetle esen sıcak rüzgâr yüzüme çarparken trafik ışıklarının önünde durdum ve o an vasiyeti yazmaya devam etmem gerektiği düşündüm. Daha doğrusu, yeni baştan yazsam daha iyi olacaktı. Zarfın üzerine gazlı kalemle 'vasiyetname' yazıp alıcısına bir türlü karar veremediğim o yazıyı en baştan, tekrar yazmalıydım. Bu sefer tamamen farklı bir tarzda.

♠

Öyleyse düşünmeliydim.

Her şeyin hangi andan itibaren dağılmaya başladığını.

Dönüm noktasının ne zaman olduğunu.

Hangi boşluklarla hangi düğümlerin kritik olduğunu.

Bazı insanların ayrılırken sahip oldukları en keskin bıçağı çekip çıkardığını tecrübelerimizden biliriz. Karşısındakinin

en zayıf ve yumuşak noktasına saplamak için çıkarırlar o bıçağı, o noktayı en iyi onlar bilir.

Güç bela ayakta durabilen biri gibi yaşamak istemiyorum. Senin gibi.

Yaşamak istediğim için seni terk ediyorum.

Yaşam gibi bir yaşam için.

♠

2012 kışı, o kitabı yazmak için belgeleri okumaya başlamamla beraber, kâbuslar görmeye başlamıştım. Başlarda doğrudan şiddet içeren rüyalara maruz kalmıştım. Hava kuvvetlerinden kaçarken omzuma copla darbe alıp yere yığılıyordum. Yere düşünce böğrümü tekmeleyip bedenimi ters çeviren askerin yüzünü artık hatırlayamıyorum. Hafızamda iki elinde tuttuğu süngülü silahları tüm gücüyle göğsüme batırdığı anki titreyişim kaldı sadece.

Ailemi, özellikle kızımı, olumsuz etkilemek ya da onları kendi karanlığımda boğmak istemediğim için evden on beş dakika yürüme mesafesinde bir ofis kiralamıştım. Yazı yazma işini sadece ofiste yapıp eve döndükten sonra anında normal günlük hayatıma dönmeyi planlıyordum. Ofisim, 80'lerde inşa edilmiş, otuz yılı aşkın bir süredir neredeyse hiç bakımı yapılmamış taş binanın ikinci katında tek göz bir odaydı. Beyaz yağlı boya alıp çizik içindeki demir kapıyı boyamıştım, çok eski olduklarından döşemelerinin arası açılmış ahşap pencereyi perde yerine raptiyeyle eşarp tutturarak kapatmıştım. Dersimin olduğu günler sabah dokuzdan öğlene kadar, olmadığı günlerde öğleden sonra beşe kadar burada belgeleri okuyup notlar alıyordum.

Her zamanki gibi sabah ve akşamları yemek yapıp ailemle birlikte yiyordum. Daha yeni ortaokula başladığından yeni ve farklı durumlarla yüz yüze kalmak zorunda kalacak

kızım ile mümkün olduğunca daha fazla sohbet etmek için elimden geleni yapıyordum. Ancak ne var ki, bedenim tıpkı ikiye bölünmüş gibiydi. Bütün özel zamanlarda bile o kitabın gölgesi üzerimde dolanıyordu. Ocağı açıp tenceredeki suyun kaynamasını beklediğim, yumurtaya buladığım *tofu* dilimlerini tavaya koyup çevirerek iki tarafının da sarımsı kıvama gelmesini izlediğim o kısa anlarda bile...

Ofisime dere kenarındaki yoldan gidiliyordu ve gür ağaçların arasında yürürken birden ağaçlar bitiyor ve ortaya aşağı doğru eğimli dört tarafı açık bir alan çıkıyordu. O açık alandaki yoldan üç yüz metre kadar yürüyünce paten sahası olarak da kullanılan köprü altındaki boş arsaya ulaşılabiliyordu. Yürürken kendimi baştan aşağıya savunmasız hissettiğim bu yol bana her zaman uzun geliyordu. Çünkü o yoldan her geçişimde, keskin nişancıların tek şeritli yolun karşısındaki binaların çatısında insanları hedef aldığı hissine kapılıyordum. Elbette bunun saçma sapan bir kaygı olduğunu biliyordum.

Uyku kalitemin gitgide kötüleştiği, soluklarımın kısaldığı, ki bir gün kızım neden öyle nefes alıyorsun diyerek yakınmıştı, 2013 yılının bahar sonlarıydı; gece saat bir gibi aniden bir kâbus ile uyanıp tekrar uykuya dalmaya çalışmaktan vazgeçip su almak için dışarı çıkmıştım. Ne bir insanın ne de bir arabanın olduğu yolda anlamsız yere yeşil ışığın yanmasını beklerken, sitenin önünde, iki şeritli yolun karşı tarafında, ışıkları yanan yirmi dört saat açık markete dalgın dalgın bakarken birden kendime geldiğimde, karşı kaldırımda tek sıra halinde sessizce yürüyen otuz kadar adam görmüştüm. Seferberlik eğitiminden döndükleri uzun saçlarından ve askeri üniformalarından belli olan adamlar tüfeklerini omuzlarına takmış, hiçbir askerî disiplinin hissedilmediği serbest duruşta, tıpkı pikniğe giderken sıraya girmiş ve yorgun düşmüş çocuklar gibi ağır adımlarla yürüyorlardı.

Uzun zamandır derin uyuyamadığımdan kâbus ve gerçekliğin ayırt edilmeksizin iç içe geçtiği zamanlar yaşıyordum. Böyle bir durumda inanması güç bir sahneyle karşılaştığında, o kişinin ilk tepkisi muhtemelen kendinden şüphe duymak olur: Ben cidden bunu görüyor muyum? Bu gördüklerim de kâbusun bir parçası mı? Hislerime ne kadar güvenebilirim?

Birisi sanki izlediği bir filmin sessiz tuşuna basmış gibi sükûnet içinde yürüyen adamların karanlık kavşaktan dönüp tamamen gözden kayboluşlarını kıpırdamadan izledim. Yok, rüya değildi bu. Birazcık bile uyuklamıyordum. Ağzıma bir damla bile içki sürmemiştim. Fakat o an orada gördüğüm şeye inanmam da mümkün değildi. Umyon Dağı'nın ötesindeki Negok Semti'ndeki askeri seferberlik eğitim kışlasında eğitim alan adamlar belki de eğitimin bir parçası olarak gece yarısı yürüyüşe çıkmışlardı. Öyleyse onlar karanlık dağı geçip gece bire kadar on kilometreden fazla yolu kat etmiş olmalıydılar. Bu tarz bir eğitimin yedek askerler için uygun olup olmadığını bilemezdim. Ertesi sabah, askerliğini yapmış herhangi bir tanıdığı arayarak sormak istemiştim fakat tuhaf görünmek istemediğimden, ki kendim bile bu isteğimden dolayı içten içe tuhaf olduğumu hissetmiştim, bu gördüklerimi şimdiye kadar hiç kimseye söyleyebilmiş değilim.

♠

Tanımadığım kadınlarla birlikte, onların çocuklarının ellerinden tutup yardımlaşarak kuyunun iç duvarından aşağıya iniyoruz. Alt tarafın güvenli olacağını sanıyorum ama beklenmedik şekilde onlarca mermi kuyu ağzından aşağı dökülüyor. Kadınlar tüm güçleriyle çocuklarına sımsıkı sarılıp onları göğüslerine gömüyorlar. Kuru olduğunu sandığım kuyunun dibinden, erimiş kauçuk gibi yapışkan otlarla su yükseliyor; döktüğümüz kanı ve çığlıklarımızı yutmak için.

♠

Yüzlerini hatırlayamadığım insanlarla terk edilmiş yolları yürüyoruz. Emniyet şeridine park etmiş bir araba gördüğümüzde biri "Ön koltukta oturuyor", diyor. Hakkında konuştuğu kişinin ismini söylemiyor ama herkes kimden bahsettiğini anlıyor. O yıl baharda katliam emrini veren kişi arabada oturuyor. Durup baktığımız sırada araba hareket ediyor ve civardaki dev bir taş binaya yöneliyor. Aramızdan biri 'Biz de gidelim' diyor. O tarafa doğru yürüyoruz. Birkaç kişi yola çıkmamıza rağmen bomboş binaya girerken ben dâhil iki kişi kaldığımızı fark ediyorum. Yüzünü hatırlayamadığım birisi sessizce yanımda duruyor. Yanımdakinin erkek olduğunu ve ister istemez peşimden geldiğini hissedebiliyorum. Yalnızca iki kişiyiz, ne yapabiliriz ki. Karanlık holün öbür ucundaki bir odadan ışık geliyor. O tarafa yöneldiğimizde katilin duvara sırtını vermiş, oturuyor olduğunu görüyoruz. Elinde yanan bir kibrit var. Birden bizim de elimizde birer kibrit tuttuğumuzu fark ediyorum. Bu kibritler tamamen sönene kadar konuşabiliriz. Kimse söylememiş olsa da rüyada kuralın bu olduğunu anlıyoruz. Katilin elinde, neredeyse sönmek üzere olan kibritin alevi, başparmağına kadar ulaşmış; bizim elimizdeki kibritler henüz sönmemiş fakat hızlıca küle dönüyorlar. *Katil* diye haykırmam gerektiğini düşünüyorum. Dudaklarımı aralayıp bağırmaya çalışıyorum.

Katil.

Sesim çıkmıyor.

Katil.

Daha, daha yüksek sesle söylemeliyim.

... nasıl hesabını vereceksin, öldürdüğün insanların?

Tüm gücümle konuşmaya çalışırken düşünüyorum. Şu an onu öldürmeli miyim? Bu hepimiz için son şans mı? Peki ya nasıl? Onu biz nasıl... Hem yüzü hem de solukları belirsizleşen yanımdaki kişiye dönüp baktığımda elindeki ince kibritin turuncu bir kıvılcım yayarak sönmek üzere olduğunu fark ediyorum. O ışığın altında capcanlı hissediyorum. O kibriti elinde tutanın ne kadar küçük olduğunu. Erken boy atmış küçük bir çocuk...

Kitabı tamamladığım ertesi yılın ocak ayında yayınevine gitmiştim. Olabildiğince kısa zamanda kitabı çıkarmalarını rica etmek istiyordum. Çocukça bir düşünce de olsa kitap yayınlandığında rahatlayacağımı, daha fazla kâbus görmeyeceğimi düşünmüştüm. Fakat editör, yayını mayıs ayı için planlamanın pazarlama açısından daha iyi olacağını söylemişti.

Zamanı doğru planlayıp bir kişi bile olsa, kitabın daha fazla okunmasını sağlamak iyi olmaz mı?

Bu sözler beni ikna etmişti. Beklediğim süre boyunca kitabın bir bölümünü yeniden yazmıştım ve bu sefer de editörün acele ettirmesiyle metnin son hâlini nisan ayında teslim etmiştim. Kitap tam mayıs ortasına denk gelerek yayınlanmıştı. Elbette kâbuslar sonrasında da devam etti. Ben de artık kendime bile şüpheyle yaklaşır oldum. Katliam ve işkencelere dair bir kitap yazmaya karar verdiğim hâlde nasıl da bu kadar saf ve hatta şımarıkça düşünmüş ve bir gün bu acılardan kurtulabilmeyi ve tüm izleri kolayca silebilmeyi ummuştum?

Bir de o kara ağaçları ilk kez rüyamda görüp uyandığım, gözlerimi soğuk avuç içlerimle kapatıp uzanıp kaldığım o gece var.

Uyandıktan sonra bile bir yerlerde sürekli devam edecekmiş gibi gelen rüyalar görürüm ve işte o rüya da böyleydi. Yemek yerken, su kaynatıp çay içerken, otobüste bir yerlere giderken, çocuğumun elinden tutup yürüyüş yaparken, seyahat çantamı toparlarken, metro istasyonundaki sonu olmayan merdivenleri çıkarken öte tarafta, bir kere bile gitmediğim o araziye kar yağıyor. Tepeleri kesilmiş kara ağaçların üstüne göz kamaştıran altıgen kristaller düşüp dağılıyor. Ayak bileklerime kadar suya batmış bir şekilde, şaşkınlıkla arkama bakıyorum. Deniz, orada deniz yükseliyor.

Sürekli hatırladığım o manzara aklıma takılıyor, o senenin sonbaharını düşünüyorum. Uygun bir arazi bulup o ağaçlardan diksem olmaz mı? Binlerce ağacı kendi ellerimle dikmek zor olacaksa eğer doksan dokuz tanesini, yani sonsuzluğa açılan sayı kadarını dikip sonra da kafa dengim bir düzine insanla güçlerimizi birleştirerek o ağaçların gövdelerini, ağaçlara gecenin derinliğinden yapılmış kıyafetler giydirircesine, tüm içtenliğimizle, sonsuza kadar uykularımız bölünmeyecek şekilde mürekkeple boyasak olmaz mı? Bütün bu işler bittikten sonra, deniz yerine karların beyaz bir örtü gibi gökyüzünden akın ederek ağaçların üzerini örtmesini beklesek olmaz mı?

Bir zamanlar fotoğraf ve belgesel çekimi yapan bir arkadaşıma, o süreci kısa bir belgesel olarak kayda alalım diye öneride bulunmuştum. O da heveslenmiş, çok iyi olur demişti. Birlikte belgesele girişmek için sözleşmiştik ama ikimizin programlarının uyuştuğu zaman bir türlü gelmedi ve aradan dört yıl geçti.

Bir de o cehennem sıcağının olduğu gece, asfaltın sıcağını göğüsleyerek bomboş eve gidip soğuk suyla duş alan ben varım.

Her gece alt ve üst kattakilerle yan dairedekiler klima açtığından, klima motorlarından çıkan sıcak havayı önlemek için balkon kapısıyla tüm pencereleri kapatmaktan başka çarem yoktu. Tecrit edilmiş buhar hamamına benzeyen salonumda, az önce aldığım duşun serinliği geçmeden çalışma masama oturdum. Masaya koyduğum, hâlâ alıcısı belli olmayan vasiyetnamemin zarfını yırtıp açtım.

En baştan tekrar yaz.

Bu her zaman en doğru cümledir.

En baştan tekrar yazdım. Daha beş dakika geçmeden hamamdan çıkmış gibi terlemeye başladım. Tekrardan soğuk suyla duş alıp çalışma masama döndüm. Az önce yazdığım vasat metni yine yırtıp attım.

Sil baştan tekrar yaz.

Gerçek veda mektubunu, doğru düzgün.

Su bardağına düşürülmüş bir küp şeker misali hayatımın ufalanmaya başladığı geçen yılın yazı, ileride yaşayacağım gerçek vedalar henüz yüzünü göstermese de ufaktan belirtilerinin hissedildiği bir dönemde "Ayrılık" adında bir öykü yazmıştım. Karla karışık yağmurda eriyip kaybolan karın ve bir kadının hikâyesiydi. Ne var ki bu gerçekten son veda olamaz.

Alnımdan akan terle gözlerim yanmaya başladığında ve devam edemeyecek duruma geldiğimde soğuk suyla duş aldım. Çalışma masasına geri dönüp az önce yazdığım şeyi yine yırttım. Tekrardan baştan başlamam gereken vasiyetnamemi öylece bırakıp terden yapış yapış salonun zeminine uzandığımda mavimsi bir renkle gün doğmaktaydı. Tanrının

bir lütfu gibi, sıcaklığın biraz düştüğünü hissettim. Kısa bir süreliğine gözlerimi kapatabilirmişim gibi geldi ve gerçekten de tam uykuya daldığımı hissettiğimde yine o arazide kar yağıyordu. Onlarca yıl, hayır belki de yüzlerce yıldır hiç durmadan yağmışa benzeyen bir kar.

Henüz güvende.

Kocaman ağır kılıcın havadan beni hedef aldığı hissiyle dehşet içerisinde, gözlerimi kısarak bakıp araziyi düşünüyorum.

Eğimli sırttan dağın zirvesine kadar dikilmiş yukarılarda kalan ağaçlar, gelgit oraya kadar ulaşamadığı için güvende. O ağaçların arkasındaki mezarlar da denizin oraya kadar yükselmesi imkânsız olduğu için güvende. Oraya gömülü yüzlerce insanın beyaz kemikleri soğuk, temiz ve kuru. Deniz onlara varıp silip süpüremediği için. Kökleri hem ıslanmayan hem de çürümeyen kara ağaçlar karlarla buluşup öylece duruyorlar. Onlarca yıl, hayır, yüzlerce yıldır yağan karlarla.

O sırada farkına varıyorum.

Dalgaların şu aşağılara kadar sürüklediği kemikleri sırtlanıp yukarılara çıkarmam gerektiğinin farkında varıyorum. Dizlerime kadar yükselen mavi suyu yararak yürüyüp daha fazla geç kalmadan sırtlara doğru, hiçbir şeyi beklemeden, kimseden medet ummadan, tereddüt etmeksizin tepenin zirvesine kadar gitmeliyim. Oradaki, en yüksekteki ağaçların üzerinde ufalanan beyaz kristaller görünene kadar.

Zamanım olmadığı için.

Bundan başka bir çare olmadığı için.

Devam etmesini istiyorsam

Hayatımın.

-2-
İP

Ne var ki hâlâ derin bir uykuya dalamıyorum.

Hâlâ doğru dürüst yemek yiyemiyorum.

Hâlâ kesik kesik nefes alıyorum.

Beni terk eden insanların dayanamadıkları şekilde yaşıyorum, hâlâ.

Dünyanın dile gelip de bana ezici bir sesle bir şeyler söylemeye çalıştığını düşündüren o yaz bitti. Artık eskisi kadar terlemiyorum. Tüm vücudumu yere bırakıp salonun ortasında uzanmama gerek yok. Sıcak çarpmasın diye sayısız defa aldığım soğuk duşlara da gerek kalmadı.

Dünyayla aramda iç karartıcı bir sınır beliriyor. Uzun kollu gömlekle kot pantolon giyip buhara benzeyen sıcak rüzgârların artık esmediği kaldırımlarda yürüyerek lokantaya gidiyorum. Hâlâ yemek yapamıyorum. Günde bir öğünden fazla yiyemiyorum. Çünkü birileri için yemek yapıp birlikte yediğimiz anılarıma dayanmam mümkün değil. Ancak hayat eski düzeniyle devam ediyor. Her zamanki gibi ne kimseyle görüşüyor ne de gelen aramalara cevap veriyorum fakat yeniden düzenli şekilde maillere bakıp cep telefonumdaki mesajları kontrol etmeye başlıyorum. Her şafakta çalışma masamın başına oturup her oturuşumda sil baştan, herkese göndereceğim veda mektubunu yazıyorum.

Geceler giderek uzuyor. Sıcaklık günden güne düşüyor. Taşındıktan sonra ilk defa sitenin arka tarafındaki yürüyüş

yolunda yürüdüğüm kasım ayı başlarında, uzun akça ağaçları alev alev yanarcasına kızıla boyanmış gün ışığına şavkıyor. Manzara güzel ancak gelin görün ki içimde bu güzelliği hissedecek enerji ya ölmüş ya da hemen hemen tükenmiş. Bir sabah, yarısı donmuş toprağın üzerine ilk kırağı düşüyor ve kırağıyı çiğneyen spor ayakkabılarımın altından ufalanma sesleri geliyor. Çocuk suratı büyüklüğündeki gazeller şiddetli rüzgârlar ile uçuşup çıplak çınar ağacının dallarına yapışıyor; ağaca sanki ağacın kabukları rastgele soyulmuş hissi veren beyazımsı öbekler oluşturuyor.

İnson'dan mesaj aldığım bir aralık sonu sabahı o yürüyüş yolundan eve dönüyorum. Sıcaklıklar hemen hemen bir aydır sıfırın altına düşmüş ve geniş yapraklı ağaçların hiçbirinde yaprak kalmamış.

Gyongha

Telefon ekranında görünen İnson'un mesajında bir tek ismim yazılı...

İnson ile üniversiteden mezun olduğum sene tanışmıştık. Çalışmaya başladığım dergide ayrı bir foto muhabiri olmadığından dergi yazarları genelde fotoğrafları kendileri çekerdi fakat önemli bir röportaj veya gezi haberi yaparken buldukları serbest çalışan herhangi bir fotoğrafçı ile anlaşıp beraber çekime giderlerdi. En fazla üç gece dört gün birlikte seyahat edilmesi gerektiğinden kafa dengi ve hemcinsim biriyle çalışmanın daha rahat olacağını düşünen bu kıdemli yazarların önerileri doğrultusunda, fotoğrafçılık şirketlerini sorup soruşturmuş ve sonunda benimle aynı yaşlardaki İnson'la tanışmıştım. Bu işten sonra da üç yıl boyunca her ay birlikte iş gezisine çıktık. Sonraları ben işten ayrıldım ama yine de yirmi yıl boyunca arkadaşlığımız devam etti. Yıllardır tanıdığım

için onun huyunu suyunu yeterince bildiğimi söyleyebilirim. Bana bir tek ismimi yazarak mesaj göndermesi hâl hatır sormak için değil somut ve acil bir mesele yüzündendir...

Hı. Ne oldu?

Yün eldivenimi çıkarıp mesajına yanıt gönderdikten sonra biraz bekliyorum. Hemen yanıt gelmiyor. Tam eldiveni parmaklarıma geri geçirmişken bir mesaj daha geliyor:

Hemen gelebilir misin?

İnson Seul'de oturmuyordu. Annesinin kırk yaşındayken doğurduğu İnson'un ne erkek ne de kız kardeşi olduğundan, İnson annesi elden ayaktan düşünce ona tek başına bakmak zorunda kalmıştı. Sekiz yıl önce memleketi Jeju Adası'ndaki Cungsangan beldesine dönüp annesine bakmaya başlamıştı; dört yıl sonra da annesini kaybetmişti ve o evde tek başına yaşamaya devam etmişti. Seul'den ayrılmadan önce ne zaman canımız isterse ya onun ya benim evimde buluşacak, birlikte yemek yapıp yiyecek, her konuda çene çalacak kadar yakınken farklı yerlerde yaşamaya başlayınca ikimiz de ayrı ayrı kendi hayat mücadelelerimizi vermek zorunda kaldığımız için giderek daha da nadir görüşür olmuştuk. Daha sonra yüzünü bile göremeden bir iki yıl göz açıp kapayıncaya kadar geçti. En son Jeju Adası'na gidişim geçen yılın sonbaharıydı. Diğer köy evlerinin aksine tuvaleti içeri alınarak mütevazı şekilde yenilenmiş ahşap yapılı taş evde dört gün boyunca kalırken İnson iki yıl önce pazarda görüp beslemeye başladığı bir çift küçük beyaz papağanla beni tanıştırmıştı. Papağanlardan biri basit birkaç sözcük söyleyebiliyordu. Beni günün çoğunu geçirdiği avlunun karşısındaki marangozhaneye götürmüştü. Bana kendisinin bile anlam veremediği kadar çok satarak geçimini sağladığı, kütükleri bir bütün halinde keserek hiçbir bağlantı yeri olmadan yaptığı

sandalyeleri göstermiş ve sandalyelerin ne kadar rahat olduğunu sandalyelere oturmadan anlayamayacağımı tüm ciddiyetiyle savunmuştu. Geçen yaz evinin tepelerindeki ormandan toplayıp dondurduğu yabani dut ve yabani çilekleri çaydanlığa koyup odun sobasında kaynatarak ekşi ve tatsız bir çay ikram etmişti. Ben tadından şikâyet ederek çayı içerken kot pantolonunu ve çalışma ayakkabılarını giyen İnson saçlarını gevşekçe toplayıp belgesellerdeki usta marangozlar misali kulağının arkasına uçlu kalem takıp gönye ile tahtayı ölçüp kesim çizgisini çizmişti.

Şu an beni o eve çağırmıyordu. *Neredesin?* diye sorduğum mesajın hemen üstüne İnson'un mesajı geldi. İlk kez duyduğum bir hastanenin ismini yazmıştı. Bir sonraki mesaj az önceki ile benzer bir soruydu.

Şimdi gelebilir misin?

Ardından bir mesaj daha.

Kimliğini alıp gelmelisin.

Bir an eve uğramam gerekir mi diye düşünüyorum. Bana iki beden büyük uzun bir yorgan mont giyip evden çıkmıştım ama yine de üstüm başım temiz. Cebimdeki cüzdanımda nakit para çekebileceğim kredi kartım ve kimlik kartım var. Taksi durağının bulunduğu metro istasyonuna doğru yürürken birden boş bir taksi görüp elimi havaya atıyorum.

♠

İlk gözüme ilişen tozlu uzun bir pankartın üzerindeki siyah harflerle yazılmış 'Ülkenin En İyisi' yazısı oluyor. Taksi ücretini ödeyip hastane girişine doğru yürürken düşünüyorum. Dikişli cerrahi konusunda ülkenin en iyi uzman hastanesi denilen bu hastanenin adı neden bana yabancı geliyor? Döner kapıdan geçerek mobilyaların eski ve kasvetli göründüğü lobiye girer girmez, duvarda parmaklarından

birer tanesi kesik el ve ayak fotoğrafının asılı olduğunu görüyorum. Gözlerimi kaçırma isteğime direnip bir süre dik dik fotoğrafa bakıyorum. Belki gerçekten fotoğraflardan gözümü kaçırırsam onları daha da korkunç hatırlarım diye iyice bakmak istiyorum. Fakat yanıldığımı anlamam uzun sürmüyor. Dikkatle baktıkça fotoğraf daha da acı verici bir hâle bürünüyor. Tereddütle o fotoğrafın sağ tarafına gözümü çevirince aynı el ve ayağın parmaklarının dikişli fotoğrafını görüyorum. Belirgin ameliyat izleri yüzünden tenin rengi ve dokusunun farklı olduğunu anlıyorum.

Bu hastanede olması, İnson'un marangozhanede bir kaza geçirdiği anlamına geliyor.

Kendi hayatını kendileri değiştiren insanlar vardır. Diğer insanların seçmesi zor şeyleri tereddütsüz seçip ellerinden gelenin en iyisini yaparak sonucunun sorumluluğunu üstlenenler. Bu yüzden ileride hangi yola çıkarlarsa çıksınlar çevresindekileri şaşırtmayan insanlar. Üniversitede fotoğraf bölümünü okuyan İnson yirmili yaşlarının sonlarına doğru belgesel filmlere ilgi duymaya başlamış, geçinmesine pek de yardımcı olmayan işi on yıl boyunca durmaksızın yapmıştı. Elbette para kazandıran çekim işlerini de denk geldikçe yapıyordu fakat eline ne geçtiyse olduğu gibi kendi işine harcadığı için hep meteliksizdi. Az yer, az harcar, bolca çalışırdı. Nereye giderse gitsin yanına mütevazı bir şekilde hazırladığı bir sefer tası alır, hiç makyaj yapmaz, aynaya bakarak kendi saçını kendi keserdi. Tek parça pamuklu parkasının ve montunun içine hırka dikerek kıyafetlerini sıcacık yapmıştı. İşin ilginç yanı tüm bunları yaparken hareketlerinin doğal ve kendiliğinden havalı görünmesiydi.

İki yılda bir yaptığı kısa filmler arasından ilk beğeni toplayanı, Vietnam'daki orman köylerini bir bir gezip dolaşarak

Koreli askerler tarafından cinsel istismara uğrayanlarla yaptığı röportaj kaydıydı. Güneş ışığı ve gür tropik orman görüntülerinin doğayı başkarakter olarak hissettirecek denli ön planda olduğu bu film sayesinde İnson, özel bir kültür vakfından bir sonraki film çalışması için destek parası almıştı. Nispeten yeterli bir bütçe ile İnson'un çektiği sonraki film gençliğinde, 1940'lı yıllarda Mançurya'da bağımsızlık ordusunda faaliyet göstermiş, şu an Alzheimer hastası yaşlı bir kadının günlük hayatını konu alıyordu. Kendi odasında bile ancak kızının yardımıyla bile bastonla yürüyebilen bu yaşlı kadının boş gözleri ve sessizliği ile Mançurya bozkırları ve uçsuz bucaksız kış ormanlarının sükûneti arasında gidip gelen bu filmi beğenmiştim. Herkes İnson'un daha sonraki çalışmasının da tarihi yaşamış kadınların tanıklığı olacağını tahmin etmişti fakat beklenmedik şekilde İnson sadece bu yaşlı kadınla röportaj yapmıştı. Gölge hâlinde, sadece dizleri ve ellerinin siluetinin seçilebildiği yaşlı kadın, video süresince yavaşça konuşmaya devam ediyordu fakat onun sesini tanıyan çevresindeki insanların yokluğunda röportaj yapılan kişinin kim olduğu tahmin bile edilemezdi. 1948 yılında Jeju Adası'na ait siyah beyaz video kayıtları aralara sıkıştırılmıştı ve kesik kesik anlatılar arasında uzun yutkunmalar, gölgeli sıvalı duvarlarla ışık huzmelerinin video boyunca bir görünüp bir kaybolduğu bu film, önceki filmler ile benzer yöntemde çekilmiş duygusal bir çalışma bekleyenleri şaşırtıp hayal kırıklığına uğratmıştı. Yapılan eleştirileri hiç umursamayan İnson üç film çekip bu üç filmi birleştirerek ilk uzun metrajlı filmini yapmayı planlıyordu fakat kendi kendine 'Üç Yönlü Film' olarak adlandırdığı bu çalışmasını nedense yarıda bıraktıktan sonra devlet destekli marangozluk okuluna başvurmuş ve kabul edilmişti.

Daha öncesinde de İnson'un evinin yakınlarındaki marangozhaneye gidip gelmeyi sevdiğini biliyordum. İşe ara verdiğinde birkaç gün oraya kendini kapatması, testereyle kereste kesip astarlayıp cilalayarak kendi kullanacağı ahşap mobilyaları bizzat yapması ilginç gelmişti. Ne var ki onun gerçekten film işini bırakıp marangoz olması inanılmaz bir şeydi. Bir yıllık marangozluk okulunu daha bitirmeden annesine bakmak için Jeju Adası'na temelli gideceğini söylediğinde de ona inanmak zor olmuştu. Bir süreliğine memleketinde kaldıktan sonra tekrar film çekeceğini düşünmüştüm. Tahminimin aksine İnson, Jeju'ya gider gitmez avludaki mandalina ambarını yenileyip mobilya yapmaya başlamıştı ve annesi bilincini iyiden iyiye kaybedip neredeyse bir an bile tek başına bırakmak zorlaştığında evin verandasına küçük bir tezgâh yerleştirdikten sonra, ekmek tahtası, kaşık ve kepçe gibi küçük ahşap aletleri kendi elleriyle oymuş, yontmuş, yağlamıştı. Tozlu atölyeyi temizleyip tekrar büyük mobilyalar yapmaya başlaması, annesinin bu dünyadan ayrılmasından sonraydı.

Aslında kemik yapısı zayıf sayılırdı ama boyu bir yetmişi geçen İnson'un kendinden beklenmeyecek şekilde kamera gibi ağır çekim donanımlarını taşıyıp idare edişine yirmili yaşlarından beri tanık olduğumdan marangozluk yapması şaşırtıcı olsa da pek de zorlanıyor gibi durmuyordu. Fakat sıklıkla yaralanması kaygılandırıcıydı. Annesini kaybetmesinin üzerinden çok geçmeden, bir gün elektrikli zımpara tezgâhına kot pantolonu takılmıştı ve dizinden uyluğuna kadar 30 santimetreye yakın derin bir kesik aldığı bir kaza atlatmıştı. *Ne kadar kurtarmaya çalışsam da pantolonu çıkaramadım, zımpara tezgâhı çıkardığı seslerle tam bir canavar gibiydi,* diye gülerek anlatmıştı olayı. İki yıl önce de istiflediği kütük yığınının yıkılmasını engellemeye çalışırken sol elinin işaret parmağı kırılmıştı ve aynı zamanda elinde bağ

yırtılması da olduğunu öğrendiğinde altı ay boyunca fizik tedavi almıştı. Bu seferki tahminimce öncekiler kadar basit bir kaza değildi...

İnson'un oda numarasını sormak için danışmaya yaklaşıyorum fakat bilincini kaybetmiş gibi duran genç bir çift eli bandajlı dört beş yaşlarındaki çocuğa sarılmış ağlayarak danışmanın önünde bir şeyler soruyor. Hemen o tarafa gidemeden lobi yakınında tereddüt içerisinde durup döner kapıdan dışarıya bakıyorum. Henüz öğlen bile olmamasına rağmen tıpkı akşam olmuşçasına hava kararmış. Anında karları yeryüzüne boca edecekmiş gibi duran göğün altında, hastane karşısındaki beton binalar soğuk ve nemli havada sert bedenlerini büküyormuş gibi görünüyorlar.

Biraz nakit para çekmeliyim diye düşünüyorum. Lobinin sonundaki ATM yönüne yürürken kimlik kartımın ne işe yarayacağını düşünüyorum. İnson'un annesi, babası, bir kardeşi, kocası ya da erkek arkadaşı yok... İnson müdahale etmek için hızlı davranılması gereken ciddi bir kaza geçirmiş olabilir mi? Hasta yakınının iznini almadan operasyon tamamlanmış ve şimdi de ameliyat ve yatış ücretini karşılayabilecek birine mi ihtiyaç duyuluyor olabilir mi acaba?

♠

"Ah, İnson."

Seslendiğimde İnson altı kişilik odanın en dibindeki yatakta uzanmış, az önce girdiğim cam kapının arka tarafını izliyor. Şu an onun beklediği kişinin ben olmadığını fark ediyorum. Bir hemşire veya doktor gibi bir görevlinin acil yardımına ihtiyacı var gibi görünüyor. Birden kendine gelmişçesine beni fark ediyor. Zaten büyük olan gözlerini fal taşı gibi açıyor, parıltılı gözleri çok geçmeden hilal gibi inceliyor ve göz çevresinde ince çizgiler beliriyor.

"Demek geldin."

Dudaklarını okuyorum.

"Ne oldu?"

İnson'un başucuna geçiyorum. Üzerinde bol bir hasta kıyafeti var ve cılız köprücük kemiği göze çarpıyor. Şişlikten midir bilmem ama vücudunun aksine suratı geçen seneki buluşmamıza göre o kadar da zayıf görünmüyor.

"Kesildi, elektrikli testere ile."

Parmakları değil de boğazı kesilmiş biri gibi sesini yükseltmiyor. Fısıldıyor.

"Ne zaman?"

"Evvelki gün sabah."

Yavaşça elini bana doğru uzatarak soruyor.

"Görmek ister misin?"

Tahminlerimin aksine elinin tamamı bandajlı değil.

Kesildiği yerden yeniden dikilen işaret parmağı ve orta parmağının ilk boğumları sargının üzerinden görünüyor. Kanayalı çok olmamışa benzeyen hâlâ kızıl renkteki kan ile, kararıp oksitlenen kan izleri birbirine karışmış; ameliyat izlerini örtüyorlar.

Ani bir şaşkınlıkla gayri ihtiyari göz kapaklarım titriyor. Gözlerimin dolduğunu fark ediyorum.

"Böyle bir şeyi ilk defa görüyorsun değil mi?"

Nasıl cevap vermem gerektiğini bilemeden ona bakıyorum.

"Ben de ilk defa gördüm."

Belli belirsiz gülen yüzü kireç gibi solgun. Çok kan kaybettiğinden olmalı... Ses tellerini yormadan kulaktan kulağa oynar gibi fısıldaması, konuşmasının titreşiminin bile ona acı vermesinden sanki.

"En başta sadece derin bir kesik olduğunu sandım."

İyi duyabilmek için ona doğru eğilince burnuma hafif kan kokusu geliyor.

"Fakat biraz geçtikten sonra inanılmaz bir acı başladı. Yırtılan iş eldivenini zar zor çıkarttığımda parmaklarımın iki boğumu içindeydi."

Fısıldamasını doğru düzgün duymak için dudaklarını takip etmem gerekiyor. Kanı çekilmiş dudaklarının rengi mora yakın.

"İşte tam o anda kan fışkırdı. Aniden gelen bir refleksle kanamayı durdurmam gerektiğini düşündüm. Ondan sonrasını hatırlayamıyorum."

İnson'un yüzüne kendini suçlayan bir ifade oturmuş olduğunu fark ediyorum.

"Elektrikli alet kullanırken ellerim ne kadar üşürse üşüsün iş eldiveni takmamam gerekiyordu. Tamamen benim hatam."

Hasta odasının cam kapısının açılışını duyunca başını çeviriyor. İnson'un deminden beri beklediği kişinin geldiği, anında rahatlayan ifadesinden anlaşılıyor. Altmışların başlarında, kısa saçlı, kahverengi önlüklü bir kadın bize doğru yürüyor.

"Bu, benim arkadaşım."

Yine ses tellerini titretmeden beni kadına tanıtıyor.

"Bu, hasta bakıcı hanım. İki vardiya ile bakıyorlar, gündüzleri."

İnsanda sıcak bir izlenim bırakan bakıcı gülerek bana selam veriyor. Kadın alkol kokusu yayan pompalı el dezenfektanı ile iki elini iyice dezenfekte edip yatağın yanında duran komodinin üzerindeki alüminyum kutuyu alıp dizlerinin üstüne koyuyor.

"Neredeyse mucize gibi, tam da kazanın olduğu gün, aşağı mahallede yaşayan çok samimi olduğumuz yaşlı bir teyzenin Jeju Hastanesi'nde işi çıktığından oğlu onu almaya gelmişti."

İnson anlatırken birden duruyor ve devam etmeye başladığı sırada hasta bakıcı alçak sesli bir tıkırtı eşliğinde kutuyu açıyor. Plastik kutunun içinde farklı boyda iki iğne, cımbız, antiseptik ve fazlaca steril pamuk düzgünce yerleştirilmiş bir şekilde duruyor.

"Teyzenin oğlu kamyonla yük taşır. Teyze de bana bir kasa mandalina verip hastaneye öyle gitmek istediği için birlikte benim eve uğramışlar. Atölyenin ışığının açık olmasına rağmen sessizlik tuhaf gelmiş. İçeri girdiklerinde baygınmışım. Çok kan kaybettiğimden önce kanamayı durdurup sonra da beni kamyona taşıyıp hızla Jeju Hastanesine gitmişler. Kesik parmaklarımı iş eldiveni ile yaşlı teyze taşımış. Adada dikiş atabilecek doktor olmadığından en hızlı şekilde Seul'e gelen uçağa..."

Bakıcı kadının iğnelerden birini dezenfekte ettikten sonra İnson'un işaret parmağına götürüp henüz kanın kurumadığı dikişli bölgeye tereddütsüzce batırmasıyla İnson'un fısıltısı kesiliyor. Elleriyle dudakları aynı anda titriyor. Bakıcının ikinci iğneyi alkolle ıslattığı pamukla dezenfekte edişini, az önceki gibi İnson'un orta parmağına batırıp yarayı açışını izliyorum. İnson, ancak bakıcı iki iğneyi tekrar dezenfekte edip kutuya koyduğunda dudaklarını aralayabiliyor.

"Ameliyatın iyi geçtiğini söylediler."

Hâlâ fısıltıyla konuşuyor fakat acıya dayanmak için kendini kastığından mıdır nedir, bu sefer arada bir sözcükler arasında inliyor.

"Artık önemli olan şey kan akışının durmasını engellemek."

Tüm gücünü harcayarak fısıltıyla konuştuğundan, odanın girişinde asılı televizyondan gelen spikerin sesi dayanılmaz şekilde kulaklarıma batmaya başlıyor.

"Dikiş bölgesi kabuk bağlarsa olmaz diyorlar. Kan akışı devam etmeli ve ben acıyı hissetmeliymişim. Aksi takdirde kesilen sinirlerin üst kısmı ölürmüş."

Afallayarak "Sinirler... ölürse ne oluyormuş?" diye soruyorum.

İnson'un yüzü aniden bir çocuk gibi aydınlanıyor ve neredeyse birlikte kahkahaya boğuluyoruz.

"N'olacak, çürür herhalde. Ameliyatla diktikleri üst boğumlar."

Doğal olan da bu değil mi? diye sorarcasına büyüyen gözlerine hâlâ bön bön bakıyorum.

"Öyle olmaması için her üç dakikada bir bu yapılıyor. Yirmi dört saat boyunca hasta bakıcı hep yanımda."

"Üç dakikada bir mi?"

Karşısındakinin söylediği cümlelerin tek bir sözünü anlamayan biri gibi tekrar soruyorum.

"Öyleyse nasıl uyuyabiliyorsun?"

"Ben öylece yatıyorum, gece gelen hasta bakıcı ben hafiften uyuklarken iğne yapıyor."

"Ne zamana kadar bunu yapmak gerekiyor?"

"Üç hafta kadar daha."

Yeni kan akarken daha da şiddetli kabaran, daha önce de şiş olan parmaklarına gözlerimi dikiyorum. Daha fazla görmek istemediğim bu manzaradan başımı kaldırdığım an İnson ile göz göze geliyoruz.

"Korkunç değil mi?"

Hayır, diye cevap veriyorum.

"Bana bile korkunç geliyor ama."

"Yok, canım ya."

İkinci defa yalan söylüyorum.

"Doğrusunu söylemek gerekirse pes etmek istiyorum, Gyongha."

Yalan söylemiyor.

"Buradaki doktorlar benim doğal olarak pes etmeyeceğimi düşünüyor. Özellikle sağ elin işaret parmağı herkes için önemli olduğundan."

Gölgelenmiş göz kapaklarının altından İnson'un gözleri ışıldıyor.

"Fakat en başından bu parmaklardan vazgeçmiş olsaydım, Jeju Hastanesinde kesilen yerler dikilir bu iş basitçe biterdi gerçi..."

Başını olur mu öyle şey anlamında sağa sola sallıyorum.

"Sen kamera kullanıyorsun. Hemen şu anda deklanşöre basmaya kalksan o parmağa ihtiyacın olacak."

"Doğru söylüyorsun. Hem şu an vazgeçsem bile, kaybedilen parmakların acısının ömür boyu çekildiği durumlar daha fazla diye doktor önermediğini söyledi."

İnson'un gerçekten ciddi ciddi pes etmeye niyetlendiğini o an anlıyorum. Üç dakikada bir, aynı yerden her iğne vuruluşunda bunu düşünüyor olmalı. Bu yüzden de doktorlara şu an tamamen vazgeçip vazgeçemeyeceğini de sormuş olduğunu düşünüyorum. Hayalimde, bu soruya cevap vermek için doktor herhalde hayalet uzuv acısına dair açıklama yapıyor. Elbette şu an için parmakları muhafaza etmenin verdiği acının daha fazla olacağını açıklıyor. Fakat parmaklardan

vazgeçmesi durumunda elini kullanamamanın acısının sonsuza dek devam edeceğini söylüyor.

"Üç hafta da çok uzunmuş."

Bu söz ona teselli olur mu bilemeden mırıldanıyorum.

"Bakıcı tutmak da çok masraflı olur herhalde."

"Aynen öyle. Sigorta karşılamıyor çünkü. Bu yüzden ailesi olan kişiler hasta bakıcı tutmuyormuş. Yakınından böyle bir şey istemek tabi ki zor bir şey fakat masraftan tasarruf etmek için kaçınılmaz."

O an iyi ki İnson'un ailesi değilim düşüncesi zihnimden geçiveriyor. Kendi ellerimle üç dakikada bir o iğneyi onun eline batırmama gerek olmadığı gerçeği... Bundan hemen sonra da onun hastane masrafını nasıl ödeyeceği sorusu aklıma geliyor. Bildiğim kadarı ile İnson annesine baktığı dört yıl boyunca Seul'deki evi boşaltırken aldığı yıllık kira bedelinin tamamını harcamıştı. Kendi elleriyle yaptığı ahşap mobilya ve ufak tefek ahşap aletleri satarak tek kişilik bir dükkân açmasına açmıştı, ama böyle bir kaza ihtimaline karşı bir hazırlığının olduğunu, bir köşeye para attığını sanmıyorum. *Artık tek tabanca hâlimle endişeleneceğim ne olabilir ki.* Bir keresinde ekonomik durumunu sorduğumda böyle cevap vermişti. *Banka hesabım eksilerde gerçi ama bu çok nadiren gerçekleşiyor. Genelde artılarda oluyor, hatta bazen epey bir süre artıda... Şöyle böyle kazasız belasız yuvarlanıp gidiyorum.*

♠

"Şu yağan, kar mı?"

İnson'un sesiyle irkilip arkama bakıyorum.

Hastane odasının caddeye bakan büyükçe penceresinden yoğun kar taneleri görülüyor. Beyaz uzun pirinç tanelerine benzeyen kar tanelerinin çizgiler çizerek havada oluşturduğu

izleri bir süre daha izledikten sonra etrafıma bakınınca acı ve sabra alışmışa benzeyen boş bakışlı hastaların ve refakatçilerin sessizce pencereden dışarıyı seyrettiğini görüyorum.

Dudakları kapalı, pencereden dışarıyı seyreden İnson'un yandan görünüşüne bakıyorum. Müthiş güzel bir kadın değil ancak anlaşılmayan bir şekilde güzel olduğu hissedilen biri. Işık saçan gözlerinden böyle olduğu düşünülebilir fakat ben daha çok kişiliğinden ileri geldiğini düşünüyorum. Asla düşünmeden konuşmayan, anlık da olsa rehavete kapılmaktan ve kargaşa yaratarak hayatını ziyan etmekten sakınan tavırlarından dolayı olduğunu düşünüyorum. İnson ile kısa bir süreliğine muhabbet ettiğiniz zaman bile insanın kafasındaki karışıklık, bulanıklık, belirsizlikler azalıyormuş gibi gelir. Her eylemimizin bir amacı olduğuna, tüm çabamızla yaptığımız her işte tek tek başarısız olsak bile geriye bir anlam bıraktığına inanmamızı sağlayan sakin ikna gücü onun sözleriyle hareketlerine sinmiştir.

Üzerindeki bol hasta önlüğüyle, kanlı elleriyle, ön kolunda takılı serumlu şu haliyle bile durum aynı. Hiç de zayıf veya yıkılmış görünmüyor.

"Epey yağacak gibi değil mi?"

İnson'un sorusuna başımı sallıyorum. Cidden çok yağacak gibi. Az öncekine göre etraf daha da kararmış.

"Tuhaf, böyle seninle karı izlemek."

İnson gözlerini pencereden ayırıp benimle konuştuğunda, ben de bunun tuhaf olduğunu düşünüyorum. Kar neredeyse her zaman insana gerçek dışı gelir. Yavaşlığından dolayı mı, güzelliğinden dolayı mı bilmem. Sonsuzluk kadar ağır bir hızla kar taneleri gökten düşerken, önemli ve önemsiz işler birdenbire net bir şekilde ayrılır. Bazı gerçekler korkutucu şekilde belirginleşir. Mesela acı; vasiyetnameyi

tamamlamayacağım diye son birkaç ay gösterdiğim çelişkili iradeyle direnişim, benim hayatım dediğim cehennemden kısa bir süreliğine sıyrılarak hasta arkadaşımı ziyaret ettiğim şu anı, acayip bir şekilde yabancı ve belirgin hissedişim.

Ancak, İnson'un 'tuhaf' dediği şeyin başka bir anlamı var.

♠

Dört yıl önce, sonbaharın sonlarında, İnson annesinin cenazesine Seul'deki tanıdıklarından neredeyse hiçbirini çağırmamıştı. Yalnızca bana haber vermişti. Cenaze töreninden sonra, akşamın ilerleyen saatlerinde köy halkı evlerine dönmüştü. Daha önce Seul'de tanıştığım birkaç belgeselci de uçağa yetişmek için yanımızdan ayrılınca Jeju merkezdeki hastanenin cenaze odasına sessizlik çökmüştü. İnson, "Yorgun değil misin?" diye sorduğunda başımı sallamıştım. Onu teselli etmek için gündelik şeylerden bahsetmem gerektiğini düşünmüştüm ama birlikte ufak tefek şeyleri paylaşmayalı uzun zaman geçmiş olduğu için arkadaşımla ne konuşabileceğimi bilmiyordum. Annesinin durumu kötüleştiğinden beri İnson onu ziyaret etmemi istememişti hiç. Telefon ettiğimde asla cevap vermiyordu. Aramalarıma geri de dönmüyordu. Mesajla hâl hatır sorduğumda ise ancak birkaç gün sonra cevap veriyordu. İçinden geçenleri tahmin bile edemeyeceğim kısa ve duygusuz mesajları her okuduğumda aramızdaki mesafenin arttığını hissediyordum. *Elbette iyiyim canım, aynı tas aynı hamam, hayat devam ediyor işte, sen de kendine iyi bak.* İnson ile böyle bir ayrılık dönemi geçirmiştik ama o gün ilerideki planları hakkında İnson'a soru sorabileceğimi hissetmiştim.

O gece İnson, görüşmeyeli neler yaptığımı sorduğunda ona rüyamda gördüğüm kara ağaçlardan bahsetmiştim. Bunu yapmayı muhtemelen o an yaşadığım karmaşık duygularımdan

dolayı seçmiştim. Ağzıma sürmediğim pirinç lokumu *colpyon* ve soyup dilimlenmiş mandalinaların olduğu tepsiyi aramıza koyarken İnson'a yazın gördüğüm rüyanın kış yaklaştıkça sürekli aklıma geldiğini itiraf etmiştim. Müzmin mide kramplarım sebebiyle müdavimi olduğum hastaneye gitmek için sekiz şeritli otoyolda sonsuza kadar bitmeyecekmiş gibi gelen yaya geçidinden adım adım geçerken, gürültülü bir kafe köşesine büzülerek oturmuş kapıya bakarak randevuya gelmeyeceğini bildiğim o insanı beklerken, başka bir kâbustan uyanmış başımı sallayarak tavana bakarken, o bilmediğim araziye karın yağışı, kara ağaçların arasına yükselen denizin gelgiti...

Bu yüzden bu konu ile ilgili birlikte bir şey yaparsak nasıl olur diye İnson'a sormuştum. Birlikte ağaç dikip üzerlerini siyaha boyayıp karın yağmasını bekleyip bu manzarayı videoya kaydetsek nasıl olur diye.

"Sonbahar bitmeden başlasak iyi olur."

Sözlerime sonuna kadar kulak kabartan İnson en sonunda bana bu cevabı vermişti. Siyah matem kıyafetiyle karşımda duran, kısa saçlarını beyaz lastik tokayla sıkıca bağlamış İnson'un yüzü ciddi ve sakindi. Doksan dokuz ağacı araziye dikmek istiyorsak toprak donmadan önce bunu yapmamız gerektiğini söylemişti. En geç kasım ortasına kadar insanları toplayıp dikelim demiş ve köyde babasından kalan ama kimsenin kullanmadığı terk edilmiş bir arazi olduğunu ve orayı kullanabileceğimizi eklemişti.

"Jeju Adası'nda da toprak donuyor mu?"

Soruma hemen cevap vermişti.

"Tabi ki, Cungsangan kış boyu donar."

"Çekip yapabileceğimiz kadar kar yağar mı ki? Lapa lapa kar yağsa ne iyi olur."

Benim tekrar tekrar sormamın sebebi, bu işi Jeju'da yapacağımızın aklımın ucundan bile geçmemiş olmasındandı. Ilıman ve astropikal türden ağaçların yetiştiği adada kar yağsa da ne kadar yağabilirdi ki. Aksine Seul'den daha soğuk bir yerin, mesela Gangvon Bölgesi'nde sınıra yakın bir yerin daha uygun olacağını düşünmüştüm.

"Yo, kar konusunda endişelenmene gerek yok."

Gülümseyen İnson'un göz kenarlarında kırışıklıklar belirmişti. O gün bana gösterdiği ilk tebessümdü bu. İnson, köylerinde hem yağmurun hem sisin hem karın hem de nemin çok olduğunu, hatta baharda aşırı sisten dolayı gün ışığından mahrum kalan kadınların kronik depresyondan mustarip olduğunu söyledi. Sağanak yağışın fazla olduğu yazların yanı sıra nispeten kurak geçen ilkbahar ve sonbaharlarda bile haftada iki üç defa yağmur yağdığını, mart ayının sonuna kadar lapa lapa kar yağışının da sık görüldüğünü söylemişti.

"Önceden ağaç işini halletmek en önemli iş. Adam toplayıp ağaçları dikmeyi de iyi planlamak lazım. Fakat kar konusunu dert etme. Bir kere başladı mı her fırsatta çekim yapmaya çıkarım ben."

Böylece hemen o senenin kışında yapmaya niyetlendiğimiz işi, Seul'e döner dönmez halletmem gereken kişisel meselelerimden dolayı ertelemek zorunda kaldık. Sonrasında da durum genel olarak benzerdi. Bazı senelerde onun, bazı senelerde benim ya bir mazeretimiz çıkıyordu ya da sağlığımız el vermiyordu. Bundan dolayı Seul'a ne zaman kar yağmaya başlasa, bu yıl da o işi yapamadık diye düşünürdüm. Birimiz önce telefon edip "Burada kar yağıyor orada durum nasıl?" diye sorduğunda diğerimiz de "Burada yarın yağacakmış," diye cevap verirdi. İkimizden biri "Seneye yapabilir miyiz ki?" diye sorduğunda, "Elbette, seneye mutlaka yapalım," diye

cevap verirdi diğerimiz. Derken ikimiz de aynı anda güler-dik. Bu böyle gittikçe sonu olmayan erteleyişlerimizin üze-rimize yapıştığını, hatta vazgeçemediğimiz bir alışkanlık hâ-line gelmekte olduğunu bile düşünmüşlüğümüz de olmuştu.

♠

Alüminyum kutu tıkırtı sesiyle tekrar açılıyor. Hasta ba-kıcının avcuna bolca dezenfektan döküp ellerini parmakla-rının arasına kadar iyice temizleyişini gerilerek izliyorum. İnson hiçbir şey duymuyormuş gibi, benim neye dikkatle baktığımı bile anlayamamışcasına başını kaldırıp göz ucuyla bana bakıyor.

"O kadar bunaldım ki anlatamam. Yataktan kalkma-mam lazım ama böyle de sürekli..."

İnson'un dudaklarında hafiften şikâyet eden bir tebes-süm beliriyor.

"Yürümek de yasak, azıcık bile olsa kollarımı zorlama-mam gerekiyormuş."

Hasta bakıcı sırayla iki iğneyi de dezenfekte ediyor. İğ-neye dokunduğu sırada belki de mikrop bulaşmıştır diye olsa gerek, ellerini bir kez daha dezenfekte ediyor.

"Dikilerek bağlanan sinirler ufak bir darbede tekrar ko-puyormuş. Dirseğin üzerini sarmalayarak çıktığından siniri bulmak için tekrardan genel anestezi yapıp omuza kadar yarmak gerekiyor. Bu yılın başında böyle yapılırken anes-teziden uyanamayıp büyük hastaneye nakledilen bir hasta bile olmuş. Birkaç yıl önce ise kan zehirlenmesinden ölen vaka da varmış."

İnson konuşmaya ara veriyor. Hasta bakıcının İnson'un yarasına iğneyi tereddütsüz batırışını tekrar izliyorum ve İn-son ile aynı anda nefesimi tutup onları izlediğime pişman

oluyorum. Az önce bu durumun dikkatle baktıkça daha acı verici olduğunu hastane lobisinde zaten fark etmemiş miydim?

Hasta bakıcı ikinci iğneyi İnson'un orta parmağına batırırken yüzümü İnson'un yastığının yanındaki telefona çeviriyorum. Sargılı sağ elini kıpırdatamadan bana mesaj gönderebilmek için İnson'un dikkatlice belini, omzunu ve sol elini hareket ettirdiğini gözümde canlandırabiliyorum. *Şimdi gelebilir misin?* Tüm gücünü kullanıp ünlü ve ünsüz harfleri art arda yazarak, yazım kurallarına bile uyarak öylece iki defa mesaj göndermiş olmalı. Peki, neden illâ ki bana?

Onun pek arkadaşı olmadığını ve yalnızca iyi geçindiği sayılı kişi ile iletişimde olduğunu biliyorum. Fakat böyle bir anda ilk başta aklına gelen kişinin ben olacağımı hiç düşünmemiştim. Olası alıcıları aklıma getirerek rica yazısı yazdığım geçen yaz İnson benim aklıma hiç de gelmemişti oysaki. Her şeyden çok, onun uzakta olduğu gerçeği en büyük etkendi sanırım. Dört yıl boyunca tek başına annesine bakıp onu öte dünyaya uğurladığı için ona bir de ben yük olmak istememiştim. O zaman zarfında başta aramıza mesafe koyan taraf İnson'du ve benim kişisel durumum da pek iyi sayılmazdı. Fakat ben biraz daha çaba göstermeye gerçekten fırsat mı bulamamıştım, emin değildim. Uçakla bir saat bile sürmeyen bir adada bulunmasına rağmen sanki sözleşmişçesine uzaklaşmış olmamız aklıma binbir türlü düşünce getirmişti...

Sanırım böyle karmaşık düşüncelerden dolayı İnson'a "İyileşecek misin?" diye soruyorum. Ona iyi olacağını söylemek isterken ağzımdan gayri ihtiyari bu soru çıkıyor. Çektiği acıya dayanan İnson'un dudaklarının titreyişini görüyorum. Acıya dayanmak için kısa bir süreliğine kendinden geçtiğinden midir bilmem, onu tanıdığım bu uzun zaman

boyunca bir kere bile tanık olmadığım boş bakışlarla benim yönüme, tavana doğru bakıyor. Sinirlerin bağlantısını korumanın tek yolu böylesine korkunç bir acıyı tekrar tekrar yaşamak mıydı? Aklım almıyordu. 21. yüzyılda tıp o kadar gelişmişken bundan başka bir yöntem yok muydu? Zamanla yarışarak havaalanına en yakın hastaneyi ararken bula bula bu küçücük hastaneyi mi bulmuşlardı?

İnson'un bakışları geri geliyor. Az önceki aptal sorum 'iyileşecek misin'i duymadığını sanıyorum fakat İnson bunun yanıtlamaya değer bir soru olduğunu hissettiğini belli ederek, bana fısıldayarak cevap veriyor.

"Devam etmeliyim, şimdilik."

Bu İnson'un eski bir ağız alışkanlığı. Birlikte röportaj için iş seyahatine gittiğimiz dönemlerde, röportajda sorun çıkaracak biriyle karşılaştığımızda ya da anlaştığımız mekânda bir sıkıntı çıktığında ben telaşlanırsam yaşıtım İnson sakin sakin böyle derdi. *Öncelikle, ben devam edeceğim.* Ben ister sorunun tamamını ister yarısını çözeyim ya da ister başarısız olup geri dönecek olayım, İnson ekipmanlarını kurar, oradaki neredeyse herkesi kısa bir süre içinde kendi tarafına çekip beni bekliyor olurdu. Röportaj videosunu kaydetmemiz gereken durumlarda video kamerayı sabitler, fotoğraf çekmek için diğer kamerayı eline alır ve gülerek şöyle derdi.

"Başlamak istediğinde başla."

Onun bu gülüşü aniden bulaşıcı etkisiyle yüreğimi ısıttığında benim de yüzüm aydınlanır ve güldüğümü görüp rahatlayan İnson'un gözleri daha da ışıldardı.

"Neyse, şimdilik ben işime devam edeceğim canım."

Bu sözü bir efsun gibi içimi rahatlatmayı başarırdı. Her ne kadar müşkülpesent biri ile röportaj yapmak zorunda kalsak da beklenmedik olumsuzluklar yaşansa da kadraja bakmakta

olan İnson'un sakin yüzünü görünce panik olmaya da telaşlanmaya da gerek olmadığını hissederdim.

♠

Son telefon görüşmemizde de İnson'un benzer bir şey söylediğini fark etmemiştim.

Hayal ve gerçeklik arasında kara ağaçların olduğu araziyi tekrar gördüğüm geçen ağustos ayı, sabaha karşı, nihayet gözlerimi açıp o alandan sıyrılmıştım. Terden sırılsıklam olmuş bedenimi doğrultup verandaya doğru yürümüştüm. Pencereleri açtığımda kısa bir an rüzgârın soğukluğunu hissetmiştim fakat nemli hava içeri akın etmiş ve anında hava daha da ısınmıştı.

Ağustos böcekleri acı acı bağrışıyorlardı. Gece boyu da vızıldamış olabileceklerini düşünmüştüm. Pek zaman geçmeden yan daire ve alt dairenin klima üniteleri tekrar gürültüyle çalışmaya başlamıştı. Öncelikle pencereleri kapatıp tuzdan bir elbise giymişim gibi yapış yapış olmuş vücudumu soğuk su ile yıkadım. Ne kaçabileceğim ne de saklanabileceğim bir yerin olduğu sıcağın ortasında salonun zeminine uzanıp telefonu başucuma koyarak saatin yedi olmasını beklemiştim. Saat yedi, öğleden önce İnson ile telefon konuşması yapabileceğim neredeyse yegâne zamandı. Çünkü her gün sabahın köründe kalkarak akşam altıya kadar marangozhanesinde çalışırdı ve iş sırasında telefonunu sessize alırdı.

"Efendim, Gyongha."

Her zamanki gibi İnson telefonu tüm sıcaklığıyla açmıştı.

"Nasıl gidiyor?"

Sakince birbirimize hâl hatır sorduktan sonra konuşmaya başlamıştım. Kara ağaçları dikme projesini yapmamak daha iyi olur demiştim. En başından beri rüyamı yanlış yorumlamışım, cidden özür dilerim diye de eklemiştim. Daha sonra

görüştüğümüzde ona düşüncelerimi detaylıca anlatacağımı söylemiştim.

"... demek öyle."

Sözlerimi bitirdiğimde İnson sakince cevap vermişti.

"İyi de ben çoktan başlamıştım, ne yapsak ki? Geçen sefer sen gelip gittikten hemen sonra."

Geçen yıl sonbaharda Jeju'ya gittiğimde o konuyu ilk açan İnson'du. "Artık gerçekten yapabilecek gibiyim," diyen İnson'a ben de, "Tamam öyleyse yapalım," diye karşılık vermiştim. Şimdiye kadar hiç çekim yapmadın mı, buraya geldikten sonra yani, diye çekine çekine sormuştum. Şimdi tekrardan başlamaya mı niyetlisin? diye ikinci sorumu sorduğumda, bir süre düşündükten sonra cevap vermişti. *Belki de öyledir.*

"Kıştan beri ağaç topluyorum, Gyongha ya."

Adeta aramamı bekliyormuş ve görüşmeyeli neler yaptığını anlatmaya hazırlanan biri gibi İnson yavaş yavaş konuşmaya devam etmişti.

"Doksan dokuzdan daha fazla ağaç toplayıp ilkbahardan itibaren kuruttum. Şu an yaz olduğundan nemlendiler fakat ekim ayı olduğunda mutlaka bir güzel kuruyacaklar. Kasıma kadar sıkı çalışıp toprak donmadan önce dikersek, Aralıktan marta kadar çekim yapabiliriz."

İnson'a telefon etmemin sebebi hazırlık yapıyor olabileceğiydi, fakat İnson'un cevabına epeyce şaşırmıştım. Hayalimizin her ne kadar gerçekleşmeye yaklaşan bir proje olduğunu anlamış olsam da o an bile geçen dört yıl boyunca süregeldiği gibi, bunun aslında gerçekleşmesi imkânsız bir girişim olduğunu düşünmüştüm.

"Peki, o ağaçlarla başka bir şeyler yapılamaz mı ki?"

İnson gülmüştü.

"Hayır, bunlarla başka bir çalışma yapamam."

İnson'un incelikli ve farklı bir gülüşle duygularını göstermeyi sevdiğini biliyordum. Elbette bir şeyi gülünç ya da eğlenceli bulduğunda nezaketen ya da şaka yollu güldüğü de olurdu, ama asıl bir şeyleri reddetmeden önce muhatabının aksine farklı bir fikir söylemesi gerekirken tartışmak istemediği zamanlarda da gülerdi.

"Ah, kusuruma bakma İnson."

Tekrar özür dilemiştim.

"Yapmasak daha iyi olacak. Cidden."

Gülümsemesi tamamen yok olan İnson da son bir ümitle sormuştu:

"Fikrin değişmez değil mi?"

"Hayır, zannetmiyorum."

Daha net cevap vermem gerektiğini düşünmüştüm, "Benim hatam. Ben her şeyi yanlış düşündüm."

O an, telefonun diğer ucundaki birkaç saniyelik sessizlik gerçeğinden daha da uzun gelmişti.

İnson sessizliği bozarak şöyle demişti.

"Her neyse, ben devam edeceğim."

Öyle yapmana gerek yok İnson, diyerek onu engellemeye çalışmıştım fakat o adeta dilenen özre rahatça karşılık veren biri gibi bana "Sıkıntı yok," diyerek cevap vermişti. Beni teselli edercesine sabırlı bir sesti. *Benim için sıkıntı değil, Gyongha ya. Endişelenecek bir şey yok.*

♠

Tüyler ürperten o tıkırtıyla hasta bakıcının alüminyum kutusu tekrar açılıyor. Hangi ara üç dakika daha geçti ki?

Benimle göz göze gelen hasta bakıcı anlayışıma sığınmak ister gibi şöyle söylüyor.

"Arkadaşınızın maneviyatı gerçekten çok güçlü. Cidden çok iyi dayanıyor."

Ne bir rıza ne de bir itiraz belirtisi gösteren İnson sağ elini hasta bakıcıya doğru yavaşça uzatıyor. Kana bulanmış bandajın çok pespaye göründüğünü düşünüyorum. Sabah hemşire gelip pansuman yaptıktan sonra yeniden bandajladı mı acaba? Doğru düzgün sarıyor mu ki, böyle sürekli kanıyorken...

"Doktor ve hemşireler de hep böyle diyorlar. Arkadaşınız gerçekten mükemmel bir şekilde dayanıyor."

İğneler sırayla parmaklarına batıp çıkarken İnson ağzı kapalı, pencereye bakıyor. Sulu ve küçük kar taneleri incecik dikey çizgiler çizerek düşüyorlar.

"Kar... ne tuhaf değil mi?"

Duyulur duyulmaz bir sesle İnson böyle diyor.

"Nasıl oluyor da gökyüzünden böyle bir şey iniyor?"

♠

En başından beri benim cevabıma ihtiyacı yokmuş gibi, adeta pencerenin ötesinde bir yerlerdeki birine sesleniyormuş gibi fısıltıyla devam ediyor.

Kamyon kasasında kendime geldiğimde,

Kesilmiş parmaklarımda korkunç bir acı baş göstermişti.

Böyle bir acıyı daha önce hayal bile edemezdim,

Şimdi bile kelimelere dökemiyorum.

Ne kadar zaman geçtiğini,

Beni kimin nereye sürüklediğini bilmem imkânsızdı.

Yan gözle sonu gelmeyen ağaçları izlerken nerede olduğumuza dair sadece tahminler yürütebiliyordum.

Kargo kutuları, kalın plastik ipler, kirli yorganlar, tekerlekleri paslı el arabaları arasında yarı ölü bir böcek gibi kıvranıyordum.

Acıdan bayılacak gibiydim,

Gerçekten o an bayılmayı yeğlerdim ama neden o an senin kitabın aklıma geldi bilemiyorum.

Kitabındaki insanlar, hayır, o zamanlar orada gerçekten olan insanlardan bahsediyorum.

Hayır, tek orası değil benzer olayların gerçekleştiği her yerdeki insanlar yani.

Mermiyle vurulanlar,

Sopayla dövülenler,

Bıçaklanıp ölenlerden bahsediyorum.

Ne kadar acı çekmişlerdir kim bilir?

İki parmağın kesilmesi bu kadar acıtıyorken.

Öyle ölen insanlardan, bedenlerinde son nefeslerini verdirecek kadar bir yerleri delinmiş ve kesilmiş insanlardan bahsediyorum.

♠

O an İnson'un sürekli beni düşündüğünü anlıyorum... hayır, daha doğrusu sözleştiğimiz projeyi...yok, hayır, daha net söyleyecek olursam dört sene önce rüyamda gördüğüm kara ağaçları...ve o rüyanın kaynağı olan o kitabı...

Ardından daha da korkunç bir önseziyle nefesim tıkanıyor.

İnson geçen yaz çoktan ağaçları topladığını söylemişti. Yüz adedi aşkın ağacı kurutmakta olduğunu; sonbahardan

itibaren onları kesip, yontup, biçerek beli bükük insan bedeni biçimi vereceğini.

♠

"Yoksa sen... o işi mi yapıyordun?"

Kaçacak yerimin olmadığını hissederek kesik kesik soruyorum.

"Benim yapmayalım dediğim işten bahsediyorum. O işi yaparken mi bu hale geldin?"

Yapmayalım diye açıkça söylemiştim ya. Neden tek başına ısrar ettin. Elbette böyle söyleyemiyorum. En başından o teklifi sana yapmamalıydım. Benim bile anlamını bilmediğim rüyamı sana anlatmamalıydım. Böyle bir işe seni dâhil etmemeliydim.

"Orası önemli değil Gyongha."

İnson dolambaçlı bir doğrulamanın net hissedildiği bu cevabın ardından, benim dile getireceğim herhangi bir özür, kendini suçlama ve pişmanlık sözlerini reddedecekmişçesine hızla sözlerine devam ediyor. Artık bir fısıltı gibi duyulmayan, aniden bütün acısının üstesinden gelmiş gibi netleşen bir tonda, "Bugün seni çağırmamın sebebi o iş değil. Senden bir ricam olduğundan" diyor.

Ani bir değişimle canlanarak parıldayan gözlerinden gözlerimi kaçıramıyorum. Devam etmesini bekliyorum.

-3-
TİPİ

İlk başta kuş olduklarını sanıyorum. Beyaz tüylü on binlerce kuş ufuk çizgisine bitişik, yan yana uçuyorlar, diye düşünüyorum.

Fakat kuş değiller. Fırtına uzak denizin üzerindeki kar bulutlarını kısa bir süreliğine etrafa saçmış. Bulutların arasından süzülen gün ışığında kar taneleri parıldıyor. Deniz yüzeyinden yansıyan ışık kat be kat artarak, adeta beyaz kuşların oluşturduğu uzun ve göz kamaştırıcı bir kuşak denizin üzerinde salınıyormuş gibi görsel bir yanılsama yaratıyor.

Böyle bir tipiyi ilk kez görüyorum. Seul sokaklarında dizlere kadar karın biriktiği manzaraları on yıl önce bir defa görmüştüm, fakat o zamanki kar şimdiki kadar yoğun yağmıyordu. Seul denizden uzak bir şehir olduğundan orada daha önce hiç böyle bir fırtına da esmemişti. Şu an bindiğim otobüs, tipinin geldiği sahil tarafına inşa edilmiş yoldan geçiyor ve ben en ön koltukta oturup emniyet kemerimi takmış kuvvetli rüzgârda sallanan palmiye ağaçlarını izliyorum. Islak yolun sıcaklığının donma sıcaklığına yakın olduğunu tahmin ediyorum. Bu kadar çok karın yolda azıcık bile birikmeden, iz bırakmadan yok olması gerçek dışı geliyor. Öngörmesi imkânsız hava hareketleriyle rüzgârın birden kesildiği de oluyor ve her kesilişinde iri kar taneleri o kadar yavaş alçalmaya başlıyor ki hareket hâlindeki otobüste olmasam altıgen kar kristallerini çıplak gözle gözlemleyebilirmişim gibi geliyor. Fakat rüzgâr tekrardan esmeye

başlayınca kar taneleri tıpkı devasa bir patlamış mısır makinasından fırlıyormuş gibi havada şiddetle savruluyor. Kar, aslında gökyüzünden düşmüyor da yeryüzünde oluşup sürekli hızla havaya doğru yükseliyormuş gibi.

İçimi giderek büyüyen bir huzursuzluk kaplıyor. Zira bu otobüse binmekle yanlış bir seçim yaptığımı düşünüyorum...

İki saat önce, uçağım epey tedirgin edecek derecede sallandıktan sonra Jeju Havaalanına indi. Sanırım şu ana kadar sadece haberlerde duymuş olduğum rüzgâr makası denilen şeyi yaşamıştık. Pistte kayarcasına ilerleyen uçak gittikçe yavaşlarken, benimle aynı hizada, koridorun diğer tarafındaki koltukta oturan genç kadın elindeki akıllı telefona bakarak mırıldandı; *Aman tanrım, bir sonraki uçaktan itibaren tüm uçuşlar iptal edildi.* Sevgilisi gibi görünen genç adam karşılık verdi. *Çok şanslıymışız.* Kadın kahkaha patlattı. *Bunun neresi şans? Hava böylesine kötüyken.*

Havaalanından çıktığımda tipi gözlerimi doğru düzgün açamayacağım kadar güçlüydü. Taksi durağında dört taksiyi mecburen arkamdaki kişilere bırakmak zorunda kaldım. Yaya geçidinden geçip havaalanı binasının önüne geri döndüm. Servis otobüsüne valizleri yükleyen fosforlu bir yelek giymiş havaalanı çalışanına yaklaşarak taksicilerin beni araçlarına almak istemediklerini söyledim ve reddetmelerinin sebebini bilip bilmediğini sordum. Gideceğim yeri söyleyince, ellilerinde görünen adam otobüse binmemi tavsiye etti. O gün adada eş zamanlı olarak şiddetli kar yağışı ve fırtına uyarısı yapılıyordu ve adam bana İnson'un evinin bulunduğu Cungsangan beldesine hiçbir taksinin bu havada gitmek istemeyeceğini söyledi. Otobüslerin hangi güzergâh olursa olsun lastiklere zincir takıp sefer yapacağını fakat gece boyu kar yağarsa o seferlerin de durdurulabileceğini ve hatta yarın sabahtan

itibaren Cungsangan beldesinin ulaşıma kapanma ihtimalinin yüksek olduğunu ekledi. Hangi otobüse binmem gerektiğini sorduğumda başını bilmediğini söylemek ister gibi iki yana salladı. "Önce buradan herhangi bir otobüse binip terminale gidin." Gözlerine ve burnuna durmaksızın akın eden kar tanelerinden dolayı alnını buruşturuyordu. "Terminalden her güzergâh için bir otobüs bulabilirsiniz."

Onun tavsiyesine uydum. İlk gelen şehir içi otobüse binip terminale doğru yola çıktım. Huzursuzdum. Öğleden sonra saat beşte hava kararmaya başlayacaktı. Saat çoktan iki buçuğu geçiyordu. İnson'un evi köyden uzakta kalıyordu. Otobüs durağından en az otuz dakika daha yürümek zorundaydım. Sokak lambası olmamasından yakınarak bu yerleri avcunun içi gibi bilen İnson'un bile el feneri kullandığı akşam karanlığında, üstelik böyle bir havada tek başıma evi bulmam imkânsız gibi görünüyordu. Ama sırf bu yüzden Jeju merkezde kalacak yer bulup sabah olmasını da bekleyemezdim. Hem Cungsangan'a giden yolun bu gece kapanma ihtimalinin olduğunu bile söylemişti havaalanındaki adam.

Terminale vardığım sırada adanın güney kıyısındaki P kasabasından geçen ekspres ring otobüsü terminale girdi... P kasabası İnson'un köyüne en yakın kasabadır. Terminalde Halla Dağı üzerinden geçip doğrudan İnson'un köyüne bağlanan güzergâh için de bir otobüs vardı fakat sefer saatleri çok aralıklı olduğundan bir saat kadar beklemem gerektiği için ring otobüsüne bindim. Postanede veya Nonghyob kooperatif binasında yapması gereken işler olduğunda İnson kamyonetiyle P kasabasına indiğini söylemişti bir keresinde. Rakımın azaldığı yerden itibaren yoğun kamelya ormanının sağlı sollu, boylu boyunca uzandığı o yoldan, ben de yolcu koltuğuna oturup İnson ile birlikte geçmiştim. P kasabası ile köy arasında saatte üç kez dolmuş seferlerinin olduğunu

söylemişti. Yükü olmadığı ve havanın iyi olduğu zamanlar kamyonetiyle çıkmak yerine dolmuşa binip P kasabasına inerek sahilde yürüyüş yaptığını da söylemişti. Nerede yürüdüğünü sorduğumda bakışlarıyla kumsala doğru işaret etmişti. Nefes kesici masmavi deniz köpürmüştü. Gel-git halindeydi.

Zihnimde tam olarak canlanan bu bilgiler sayesinde o an en iyi seçimi yaptığıma inandım. Durağa gelen ilk ring otobüsüne binip P kasabasına ulaştıktan sonra aktarma yaparak dolmuşla İnson'un köyüne kadar gitmek en iyisi olacaktı. Ancak asıl mesele, bu adanın kıyı şeridinin doğudan batıya uzun bir elips çiziyor oluşuydu. Terminalde bir saat daha bekleyip Halla Dağı'ndan geçen otobüse binmek belki de daha da hızlı olurdu. Bu uzun yolculuk sırasında P kasabasından İnson'un köyüne giden dolmuş seferleri kardan dolayı kesilebilirdi...

Büyük, koyu kırmızı çiçekleri küme küme açmış tropikal ağaçlar gövdelerini şiddetle sallıyor. Şiddetli rüzgâr çiçeklerin üzerinde azıcık bile kar birikmesine izin vermiyor. Çok sayıda uzun kol misali dallarını savuran palmiye ağaçlarının devinimi daha da sert görünüyor. Bütün ağaçların parlak yaprakları, çiçek sapları ve gür dalları bağımsız birer canlı gibi, adeta kendi kendine yoğun kardan kurtulmak istercesine kanat çırpıyor.

Düşünüyorum. Bu kar fırtınasına kıyasla Seul'deki kar ne kadar da sakindi. Daha dört saat önce İnson'un yattığı hastaneden çıkıp taksinin arka koltuğunda seyrettiğim kar, kül rengi gökyüzü ve asfalt arasındaki boşluğu sıkı bir dikişle birleştiren sayısız beyaz ip gibi görünmüştü. Üç dakikada bir iğneyle eli delinen ve yeniden kanayan İnson'u, ses tellerini kullanmadan fısıldarcasına konuşan İnson'u, gözlerinde acıdan mı yoksa başka duygulardan mı anlayamadığım

parıltıyla sürekli bana bakan İnson'u geride bırakıp taksiyle Gimpo havaalanına koşmuştum. Islak ip gibi ön cama yapışan kar tanelerini arabanın iki sileceği ısrarla temizliyordu...

♠

İnson, Jeju'daki evime gider misin dediği için ben buraya kadar geldim.

"Ne zaman?" diye sorunca İnson cevap verdi.

"Bugün. Gün batmadan önce."

Hastaneden Gimpo Havaalanına kadar taksiyle en kısa sürede gidip, en hızlı yolla Jeju'ya uçtuğumu varsaysak bile bunun mümkün olup olmayacağını kestiremiyordum. Tuhaf bir şaka olduğunu düşündüm fakat İnson'un bakışları gayet ciddiydi.

"Gitmezsen ölür."

"Kim?"

"Kuş."

Kuş mu, diye soracakken geçen sene sonbaharda İnson'un evinde gördüğüm küçük papağanları hatırladım...

Bir tanesi merhaba, diyerek bana laf atmıştı. Sesi İnson'unkine o kadar benziyordu ki şaşırmıştım. Papağanların, insanın sadece telaffuzunu değil, ses rengine varıncaya kadar taklit edebildiğini o zamana kadar bilmiyordum zira. Daha da şaşırtıcı olan, o kuşun adeta İnson'un sorusunu anlıyormuş gibi "o", "hı hı", "yo", "bilmem" gibi cevaplar vererek anlaşılır şekilde sohbet edebiliyor olmasıydı. "Papağan gibi tekrar ediyor lafı yanlış bir benzetme," diye açıklamıştı İnson o sabah. "İşte bak, böyle karşılıklı sohbet edebiliyoruz." İnanıp inanmamakta tereddüt ettiğimi görünce gülerek bana da önermişti. "Sen de bir kere konuş bakalım, eline gelmesini söyle." O an duraksamıştım fakat İnson'un tebessümünden

cesaret alıp kafesin kapısını açarak işaret parmağımı uzatmıştım. "Parmağıma gelir misin?" Kuş aniden "Yooo," diye cevap verince mahcubiyet hissetmiştim fakat az önce verdiği cevabı inkâr edercesine küçük pürüzlü ayaklarıyla neredeyse ağırlığı olmayan bedeniyle parmağıma gelince tuhaf bir şekilde içim titremişti...

"Ami birkaç ay önce öldü. Şu an sadece Ama var."

...Yanlış hatırlamıyorsam konuşan kuş Ami'ydi. İnson, on yıl daha ömrü var demişti. Ami neden birden ölmüş olabilirdi ki? Başı ve kuyruğundaki tüyleri limondan açık sarı beyaz bir kuştu...

"Ama hâlâ yaşıyor mu diye bakar mısın? Yaşıyorsa su ver."

...Ami'nin aksine Ama başından kuyruğuna kadar tamamen beyaz olduğundan daha hoş ve sade görünüyor ve konuşamasa da İnson'un mırıldanışlarını zarafetle taklit edebiliyordu. Ami'nin işaret parmağıma gelmesi ile eşzamanlı, Ama da sağ omzuma gelip konmuştu. Ami ile tıpa tıp aynı hafif bedenini ve küçük ayaklarını kazağımın üzerinden hissetmiştim o anda. Yüzünü görmek için başımı döndürünce, o da kafasını çevirmiş ve sanki düşüncelere dalmış gibi sol gözüyle saniyelerce bana bakmıştı...

"Peki."

İnson'un ricası ciddi olduğundan öncelikle başımı salladım.

"Eve giderek eşyalarımı toplayım, yarın sabah ilk uçakla giderim."

"Öyle olmaz."

Karşısındakinin lafını kesmek İnson'un normalde yapmadığı bir şeydi.

"O zaman çok geç olur. Kaza evvelki gün oldu. O gece ameliyat olduktan sonra düne kadar aklım başımda değildi. Bugün kendime gelir gelmez sana mesaj attım."

"Jeju'da rica edebileceğin kimse yok mu?"

"Yok."

Bu dediğine inanamadım.

"Jeju merkezde veya Sogüpo da? Seni o halde bulan yaşlı teyze peki?"

"Telefon numarasını bilmiyorum."

İnson'un ses tonunda tuhaf bir çaresizlik sezdim.

"Sen gitsen daha iyi olur, Gyongha ya. Benim evde kalıp Ama'ya bakar mısın? Yalnızca ben taburcu olana kadar."

Bu da ne demek, diye sormak istedim fakat hızla konuşmaya devam edince lafını kesmem mümkün olmadı.

"Neyse ki evvelsi sabah su kabını ağzına kadar doldurmuştum. Akşam geç saate kadar çalışmayı düşündüğümden bol bol darı, kuru meyve ve pellet de koymuştum. İki gün bir şekilde dayanabilir belki. Fakat üç gün dayanması mümkün değil. Bugün içerisinde gidebilirsen kurtarma ihtimalin var. Gel gör ki yarın ölmüş olur, muhakkak."

Ne demek istediğini anladığımı söyleyerek onu teselli ettim fakat açıkçası anlamış değildim.

"İyi de senin olmadığın evde sen taburcu olana kadar duramam. Öncelikle oraya gidip onu kurtardıktan sonra kafesiyle alıp gelirim. Sağ salim olduğunu gördükten sonra senin de için rahat etmiş olur."

İnson ciddi bir ses tonuyla "Hayır" dedi. "Ama öyle birden çevre değişimine dayanamaz."

Kafam karışmıştı. İnson'un arkadaşlık yaptığımız yirmi yıl boyunca bu kadar mantıksız bir istekte bulunduğu olmamıştı.

Gönderdiği mesajla kimlik kartımın gerektiğini söylediğinde, ameliyat izni gibi bir belge imzalamam gereken acil bir durum olduğunu sanmıştım. Bu yüzden eve bile uğramadan direk taksiye binmiştim. Bu korkutucu acı ve şok İnson'u değiştirmiş miydi acaba? Bütün yaşananlar benim önerdiğim iş yüzünden oldu diye benden sorumluluk almamı bekliyor olabilir miydi? Yoksa hakikaten de böyle bir iyilik rica edebileceği tek kişi ben miydim? Bir aya yakın bir süre boyunca Jeju'da kalıp kuşuna bakmasını isteyebileceği kişi, artık ne bir ailesi ne de bir işi olan, hayatın anlamını bile kaybetmiş Gyongha gibi biri mi olabilirdi ancak? İnson'un dileğinin arkasındaki sebebi ne olursa olsun benim bu ricasını reddetmemin bir yolu yoktu.

♠

Kuvvetli rüzgârlar denizin açıklarındaki kara bulutları her dağıttığında güneş ışıkları ufuk çizgisine düşüyor. Binlerce, on binlerce kuş sürüsünü andıran kar taneleri, çölde görülen bir serabın çölün yüzeyini yalaması gibi denizin yüzeyini süpürüyor ve ışıkla birlikte birden yok oluyor. İri kar taneleri alnımı yasladığım otobüsün soğuk camına ve iki sileceğin gacır gucur sesler çıkararak temizlediği otobüsün ön camına dur durak bilmeden çarpıp kayboluyor.

Başımı dikleştirip şişme kabanımın ceplerini karıştırıyorum. Elime gelen sakız kutusunu çıkarıp açıyorum. Bu sakızları otobüsün kalkış saatine yetişmek için koştururken Gimpo Havaalanı'ndaki marketten almıştım. Gümüş rengi folyo kâğıtla paketlenmiş on iki sakızdan birini uçak havalanırken çiğnemiştim... Şimdi ikinciyi elime alıyorum. Ortası hafifçe şişkin olan sakızı ağzıma atıp çiğnemeye başlıyorum. Uzaklarda buzların parçalanışı gibi yaklaşan migrenin alametini uzak tutabilmek için. Korkunç mide krampları ve ani tansiyon düşüşüyle beni ziyarete gelmeyi tercih eden bu

yıllanmış baş ağrısının sebebini bilmiyorum. Normalde ne zaman geleceğini bilmediğimden yanımda hep ilaç taşırım ama evden kısa bir süre için çıkacağımı düşünerek ayrılmış ve sonunda kendimi burada bulmuş olduğumdan doğal olarak yanıma ilaç alamadım. Alametlerden sonra gerçek belirtiler başladığında ne yaparsam yapayım fayda etmiyor. Tecrübelerime göre böyle kritik anlarda yardımı dokunan tek şey sakız. En yumuşak lapa bile zararlı. Baş ağrısı başlamaya görsün, anında kusuyorum.

"Nereye gidiyorsunuz?"

Şoför bağırarak Jeju şivesiyle soruyor. Yanımda çantam olmadığından ve uzun bir gezi için uygun görünmeyen uzunca bir kaban giydiğimden şoför beni Jeju'nun yerlisi sanıyor.

"P kasabasına gidiyorum."

"Nereye?"

Daha yüksek sesle cevap veriyorum.

"P kasabasına vardığımızda haber verebilir misiniz?"

Yakınımda olmasına rağmen şoförün cevabını tam olarak duyamıyorum. Zira camdan gelen rüzgâr sesi, şoförün sesini yutuyor. Gideceğim yeri sormasının sebebi durakların çoğunda kimseciklerin olmamasıymış gibime geliyor. Otobüsteki tek yolcu ben olduğumdan, uzaktan durakta kimse olmadığını görünce hızını kesmeden durakları geçmeyi düşünüyor olmalı.

Fakat bir sonraki durakta birisi var. Otuzlarında, turist gibi görünen bir adam tipinin altında gövdesini yola doğru uzatarak el sallıyor. Güçlü rüzgârlara direnerek beklemekten bitap düşmüş olmalı ki, ücret bile ödemeden kendini şoför mahallinin arkasındaki koltuğa atıveriyor. Ağır görünen sırt çantasını zorlukla çıkartıp yan koltuğa koyduktan sonra montunun iç cebinden cüzdanını çıkarıyor.

"Havaalanına gidiyorsunuz değil mi?"

Ulaşım kartını makineye tutarken şoför yüksek sesle cevap veriyor.

"A, havaalanına gidecekseniz karşı taraftan binmelisiniz. Hem tüm uçuşlar iptal."

Neredeyse çaresiz bir yorgunlukla adam soruyor.

"Havaalanına gitmiyor musunuz? Otobüsün önünde havaalanına gidiyor yazıyor ya..."

"Havaalanına gitmesine gidiyor. Fakat çok dolandığı için ters yönden binmen gerektiğini söylüyorum."

"O kadar uzun zaman bekledim ki. Yeter ki havaalanına gitsin, bu otobüsten inmem."

"İki saatten fazla dolanıyor ama."

Şoför cık cıklıyor.

"Dolanmak sizin için sorun değilse beni ilgilendirmez ama uçaklar zaten bugün kalkmıyor."

"Anladım. Yarın sabaha kadar havaalanında bekleyeceğim."

Adam baştan sona resmi ifadelerle konuşuyor ama şoför bir sizli bizli, bir senli benli konuştuğundan sanki öfkesini bastırmaya çalışıyor gibi.

"Havaalanında sabaha kadar mı? Gece 11'i geçince ışıkları kapatırlar ve herkese çıkın derler ama."

Adam şaşırmış gibi, şoförün sorusuna soruyla karşılık veriyor.

"Havaalanında sabahlanamadığını mı söylüyorsunuz? Öyleyse bugün uçağa binemeyenler ne yapacak?"

"Ne demek ne yapacak, kalacak yer bulmaları gerekecek... Bu havada hesapsız kitapsız dışarı mı çıkılır? Başına iş açacaksın ya..."

Şoför, ağzı şaşkınlıktan bir karış açık kalan adama dikiz aynasından bakarak başını sallıyor.

Konuşmaları orada kesiliyor. Yolcu vazgeçmişçesine emniyet kemerini bağlayıp telefonunu çıkarıyor. Ya Jeju merkezde kalacak yer arıyor ya da bir tanıdığını aramayı düşünüyor olmalı. Gözlerimi onun sırt çantasının yarıya kadar kapattığı cama doğru çeviriyorum. Deniz seviyesinden iki bin metre yükseklikte sönmüş bir yanardağın olması gerektiği yöndeyiz ama hiçbir şey görünmüyor. Sadece büyük kara bulutlar ve beyaz kar bulutları havada dolu dolu dalgalanıyor. Hemen eridiği için sahilde hiç kar birikmiyor, ancak yükseklik biraz arttıkça herhalde durum değişiyordur. Bu dağ geçitlerinde ne bulutlar bir anlığına dağıldığında mucize gibi ortaya çıkan güneş ışığının ne de deniz seviyesinde alçaktan uçan kuşlar gibi çırpınan görkemli kar tanelerinin merhameti var. Artık, P kasabasına vardıktan sonra, o nefes kesici yoğunluktaki tipiyle mücadele etmem gerekecek.

♠

İnson'un bu denli yoğun kara alışık olup olmadığını merak ediyorum. Böyle bir tipi onun için şaşırtıcı veya sıradışı mı acaba? Nereye kadar bulut, nereye kadar sis, nereden itibaren kar olduğu anlaşılmayan şu dalgalanan gri-beyaz kütle. Şu devasa kütlenin içinde belli bir koordinatta bulunan doğup büyüdüğü taş ev, ölüp ölmediğini bilmediğim bir kuşun orada beklediği gerçeği...

Birlikte bir iş gezisine çıktığımız ilk yıl, İnson memleketinden hiç bahsetmediği ve mükemmel Seul Korecesi konuştuğundan dolayı benim için bir Seul'lüden farksızdı. Bir gece, kaldığımız otelin lobisindeki ankesörlü telefonda annesiyle yaptığı konuşmayı dinledikten sonra, ancak o zaman İnson'un uzak bir adadan geldiğini anlamıştım. Birkaç

sözcüğün dışında anlaşılması zor bir şiveyle konuşuyordu. Yüzünde bir gülümsemeyle annesine bir şeyler sordu, anlamadığım cümlelerle espriler yaptı, sebebini bilemediğim kocaman bir kahkaha attıktan sonra ahizeyi yerine bırakmıştı.

"Bu kadar komik olan ne, annen ile aranda?" diye sorunca sakince cevap vermişti.

"Hiç. Yine basketbol maçı izlediğini söyledi de."

Yüzünde hâlâ gülümseme vardı.

"Annem, aslında büyükanne olacak yaşta. Kırk yaşından sonra beni doğurduğundan. Yani şimdi 60 yaşını geçti. Basketbolun kurallarını bile bilmeden izliyor çünkü ekranda insan kalabalığı görmek hoşuna gidiyor. Evi diğer evlerden uzakta olduğundan işi olmadığında canı sıkılıyor."

Sesinde, en iyi arkadaşının gizli huylarının dedikodusunu yapıyormuş gibi muzip bir tonlama vardı.

"O yaşta hâlâ çalışıyor mu?"

"Elbette. Yaşlı kadınlar seksenlerine kadar çalışırlar. Mandalina hasat ederken imece usulü yardımlaşırlar.

İnson tekrar gülümsemişti ve önceki muhabbete devam etmişti.

"Futbol maçlarını da sever. Daha da fazla insan görebiliyor ya... Haberlerde çıkan geçit töreni ve miting sahnelerini o kadar dikkatle izler ki anlatamam. Sanki tanıdığı birinin televizyon ekranına çıkacağını duymuş gibi."

Sonrasında, trende ya da ekspres otobüste zaman bir türlü geçmek bilmediğinde, lokantada yemek beklerken, ara sıra İnson'dan bana Jeju şivesini öğretmesini istemiştim. Bunun nedeni, annesiyle konuşurken kullandığı, ünlü sesi bol olan yumuşak aksanlı şiveyi dinlemekten çok hoşlanmamdı.

"Jeju'ya gidince kullanamazsın ki. Adalı olmadığın her halinden belli."

İlk başta gönülsüz olan İnson gerçekten ilgi gösterince bana kolay şeyleri azar azar öğretmişti. En ilginci ise bizim kullandığımız dilden farklı olarak cümlenin yüklemindeki fiil ve sıfatlara gelen eklerin kısa oluşuydu. Ara sıra konuşma pratiği de yapardım ama ne zaman cümle sonu eklerinde bir hata yapsam, İnson bunu gülümseyerek düzeltirdi. Bir gün şöyle demişti:

"Rüzgâr sert olduğu için böyleymiş, cümle sonlarını kısa kesiyorlar. Rüzgâr sesi yüzünden cümlenin sonu duyulmuyor diye."

Bu nedenle, İnson'un memleketi, sadece öğrettiği sakin şivenin bir imgesi olarak zihnimde kaldı; kısa ekler, bir de insanları özlediği için basketbol izlemeyi seven çocuksu bir yaşlı kadının imgesi... Dergideki işten ayrıldığım yılsonu, iş ilişkisi haricinde sadece arkadaş olarak İnson ile görüştüğüm o akşama kadar.

Yılsonu gecesi, pencereleri çok fazla trafiğin olmadığı iki şeritli yola bakan bir erişte lokantasında birlikte geç saatte akşam yemeği yemiştik. Yeni yıla girince ikimizin de bir yaş daha aldığı gerçeğinin o zaman bana nasıl ağır geldiğini hatırlıyorum.

İnson "Kar yağıyor," deyince ağzımdaki erişteyi dişimle kesmiştim ve pencereden dışarı bakmıştım.

"Yağmıyor ki."

"Araba geçerken gördüm."

Derken bir araba geçince kar tanelerinin, farların ışığıyla aydınlanan karanlık havada ince tuz gibi parıldadığını görmüştüm.

İnson yemek çubuklarını elinden bırakarak dışarı çıkmıştı. Bense erişteleri yemeye devam etmiş ve pencereden onun arkadan görüntüsünü seyretmiştim. Bir yere telefon

etmek için çıktığını sanmıştım ama cep telefonu masanın üzerinde sessizce duruyordu. Fotoğraf çekmeyi mi düşünüyordu acaba? Fotoğraf makinesini de bırakıp çıkmıştı ama belki de nasıl çekim yapacağını düşünüyordu. İnson ile ne zaman iş gezisine çıksak böyle durumlar sık sık oluyordu. Bu yüzden her seferinde İnson'un neyi gözüne kestirip kamerayla yakalayacağını merakla izlemek ya da kendime göre başka düşünceler dalmışsam arkama yaslanıp beklemek arasında bir seçim yapmam gerekiyordu.

Tahminimin aksine, İnson kamerayı almak için içeri geri girmemişti. İki eli açık renk kot pantolonunun cebinde, omuzlarının ve kürek kemiklerinin ince hatlarını ortaya çıkaran boğazlı ince kazağıyla hareketsiz bir şekilde dışarıda öylece durmuştu. Önünden yine bir taksi geçmişti ve farların aydınlattığı havada tuz misali kar taneleri etrafa dağılmıştı. İnson o anda her şeyi unutmuş gibiydi. Bitirmediği eriştesini, beni... Tarihi, saati ve yeri... Sonunda lokantaya girdiğinde, masamıza yaklaşırken saçlarında birikmiş karın eriyip küçük su damlacıklarına dönüşmesini izlemiştim.

Tek kelime etmeden kalan yemeğimizi yemiştik. Biriyle uzun süre görüşünce, ne gibi anlarda dilinizi tutmanız gerektiğini belli belirsiz öğrenirsiniz. İkimiz de yemek çubuklarını bırakmıştık. Aradan ancak epey bir zaman geçtikten sonra İnson sessizliği bozarak on sekiz yaşında evden kaçtığını ve o zaman ölümün eşiğinden döndüğünü paylaşmıştı benimle. İnson dokuz yaşındayken dul kalan ve kızını üniversiteye gönderen yaşlı annesinin İnson için ne kadar özel olduğunu bildiğimden ilk önce şaşırmıştım.

İnson'a "Sen her zaman annem büyükanne gibidir dediğin için, gerçekten ilişkinizin benim anneannemle aramızdaki ilişkiye benzediğini sanmıştım," demiştim. "Anneannem

anne babamdan farklıydı çünkü. Birbirimize ne gücenir ne de kızardık... Anneannem sınırsızca fedakâr bir insandı."

İnson sessizce gülümseyerek onaylamıştı.

"Gerçekten öyleydi benim annem de. Bana bir büyükanne gibi davrandı. Ne bir beklentisi vardı benden ne de bir kere bile azarını işitmiştim."

Sanki annesi yanında onu dinliyormuş gibi İnson'un ses tonu çekingendi.

"Küçükken hiçbir şikâyetim yoktu. Babam da annem de hep alçak sesle konuştuğundan evimiz her zaman sessizdi. Babam öldükten sonra daha da sessizleşti. Her zaman dünyada yalnız ikimizin olduğunu hissederdim, annem ve ben. Bazen geceler karnım ağrırdı ve annem başparmaklarımı bir iplikle bağlayıp tırnaklarımın altına iğne batırdıktan sonra durmadan karnımı ovuştururdu. 'Amanın, benim kızım tam bir şeker kamışı. Aynı babana benziyorsun, sinirlerin ipek iplik gibi,' derdi... İç çeker ve durmadan kendi kendine konuşurdu."

Çubuklarla büyük erişte kâsesini karıştırıp daha fazla erişte kalmadığını anladıktan sonra çubuklarını masaya bırakmıştı. Sanki biri tarafından teftiş edilecekmiş gibi çubukları hizalamıştı.

"Gel gör ki o yıl annemden neden o kadar soğuduğumu bilmiyorum."

♠

Midemden yukarı yakıcı bir sıvının yükselerek boğazıma geldiğini hissediyordum ve bu hisse dayanamıyordum. Evimizden soğumuştum. Gözlerden uzak evimizden, otobüs durağına 30 dakikadan uzun bir süre yürümek zorunda olduğum yoldan ve otobüsle gittiğim okuldan bıkmıştım. Dersin başladığını duyuran <Für Elise> melodili zil sesinden nefret ediyordum.

Dersleri sevmez olmuştum, hiçbir şeyden nefret etmiyor gibi görünen çocuklardan ve her hafta sonu yıkanıp ütülenmesi gereken okul formamdan nefret etmiştim.

Derken, bir zamandan sonra annemden de nefret etmeye başladım. Bu dünyanın iğrenç olması gibi annemden de öylesine iğrendim. Kendimden nefret ettiğim kadar annemden de nefret ettim. Annemin yaptığı yemeklerden bıktım, çizik dolu masayı titizlikle temizleyişi, beyaz saçlarını modası geçmiş tarzda toplayışı, ceza almış biri gibi eğilerek yürüyüşü içimi daraltıyordu. İçimdeki hoşnutsuzluk gitgide büyüdü ve sonra doğru düzgün nefes bile alamaz oldum. Sanki durmadan midemde bir ateş topu kaynıyormuş gibiydi.

Sonunda evden kaçışım yaşamak istediğim içindi. Aksi takdirde, ateş topu beni öldürecekti sanki. Sabah uyanır uyanmaz formamı giydim, sırt çantama ders kitapları ve defter yerine iç çamaşırı ve çorap, spor çantama eşofman yerine günlük kıyafetler koydum. Aralık ayı, bu zamanlardı. Mandalinaların imece usulü hasat edildiği ve paketlendiği bir dönem olduğundan annem sabahın köründe başka birinin bahçesine yardıma gitmişti. Annemin üzerini bohça beziyle örttüğü yemeği yarım yamalak yerken para bulabileceğim bir yerlere bakındım. Televizyonun altında, elektrik ve su faturalarını koyduğumuz teneke kutuda epeyce para vardı. Bahçemizden hasat ettiğimiz mandalinaların kazancıydı.

Evden çıkmadan hemen önce annemin yatak odasına baktığımı hatırlıyorum, sürgülü kapı açıktı ve yatak yorgan düzgündü. Ama üzerinde elektrikli battaniye yayılmış şilte, olduğu gibi bırakılmıştı. O şiltenin altında bir tane kıl testere olduğunu biliyordum. Annemin, keskin bir metal gereci şiltenin altına koyup uyumanın kâbusları önleyeceğine dair batıl inancı vardı. Gel gör ki kıl testereyi koysa da annem sık sık rüya görürdü.

Nefesi kesilir, zangır zangır titrer ve bazen yaban kedisi gibi tuhaf sesler çıkararak hıçkıra hıçkıra ağlardı. O hâli, o sesler, benim için cehennemden farksızdı. Asla pişman olmayacağıma, asla geri dönmeyeceğime dair o an kendime yemin ettim. Annemin hayatımı daha fazla karartmasına izin vermeyecektim. Kamburlaşan sırtı ve korkunç derecede yumuşak sesiyle, dünyanın en zayıf ve korkak insanı…

Yolcu gemisi limanının tuvaletinde üzerimi değiştirdim, Vando'ya giden feribota bir bilet aldım ve adadan ayrıldım. Mokpo Terminalinden ekspres otobüsle Seul'e vardığımda gece yarısıydı. Terminal civarında kaldığım ucuz bir pansiyonda kapının kilidini birkaç kez kontrol etmeme rağmen huzursuzlandığımı hatırlıyorum. Yatak ve yastıkta tanımadığım insanların saçlarının varlığından rahatsızlık duyduğumdan hepsini ıslak bir bezle temizledim. Yine de cenin pozisyonunda kıvrılarak yattım. Böyle yaparsam, pislikten korunabilirmiş gibi.

Ertesi gün kaldığım yerden çıkarak Seul'de yaşayan "kuzen ablamı" aradım. Daha önce de bahsettiğim gibi, annemin tek ablasının torunu, şimdi Avustralya'da. Annemin aksine erken ölen teyzem genç yaşta evlenip hemen çocuk sahibi olduğu için teyzekızı benim için bir anne gibidir ve onun kızı da benden iki yaş büyük. Yani teyzemin torununa abla diye hitap edince, büyükler beni azarladığı için küçük yaştan itibaren kuzen abla gibi tuhaf bir hitap kullanıyordum.

O zamanlar kuzen ablam üniversiteye yeni başlamıştı. Telefonda Congno'ya gelip gelemeyeceğini sordu ve YMCA binasının lobisinde buluşalım dedi. Neyse ki ablam yanında bir büyüğünü getirmek gibi bir gıcıklık yapmamıştı ama beni görür görmez azarlamaya başladı. "Tanrı aşkına ne yaptın sen, derhal evine dön dedi tabi ki. Liseden mezun olman gerekmez mi, anneni aradın mı, geri dönecek paran var mı, şimdi

nerede kalıyorsun…" diye sordu da sordu. Hiçbir sorusuna cevap vermeden oradan kaçarcasına çıktım. Kimseye söyleme diye tembih etmiştim ama o gün herkese anlatacağını biliyordum.

Kaldığım pansiyona giderken kendime bir söz verdim. Ablamın söylediği her şeyin tersini yapacağım diye. Annemi aramayacağım, elbette adaya geri dönmeyeceğim, liseden falan da mezun olmayacağım diye. Öncelikle bir iş bulmam gerektiğini düşündüm. Terminalin yakınındaki bir Japon lokantasında iş ilanı gördüm ve görüşmek için içeri girdim. O civardaki eğitim fakültesinde bir yıl okuduğumu ve kayıt dondurarak çalışmayı düşündüğümü söylerken bacaklarım titriyordu, ancak tuhaftır, dükkân sahibi hiç şüphelenmemişti. Bana bir önlük verdi, iki saat lokantada garsonluk yaptırdı ve ertesi günden itibaren hemen işe başlamamı söyledi.

Lokantadan çıkıp pansiyona doğru yürürken heyecandan adeta içim içime sığmıyordu. Attığım her adımda, gözlerimin önünde büyük bir insan kalabalığı ortadan ikiye ayrılarak sanki 'haydi, artık sadece ileriye yürü' der gibiydi. Bir yandan içim daralıyor, huzursuzlanıyordum ama öte yandan kafamdan sürekli buzlu su boca ediliyormuş gibi bilincim berraktı. Bu duyguya mı özgürlük diyorlar acaba, diye düşündüğümü hatırlıyorum. Hava erkenden kararıyordu ve adadayken yeterince sıcak tutan montumdan içeri buz gibi soğuk giriyordu. Montumun yakasını kaldırdım, bıçak kadar keskin ayazı boynumdan uzak tutmaya çalışarak başımı eğdim ve yürürken, ayağım donmuş zeminde, üzeri karla kaplı toprak tümseğe takılarak kaydı. Düşerken ayaklarımla hissettiğim boşluk hissini hatırlıyorum. Demek zemin yok. Hâlâ yok demek. Demek ölüyorum. Derinliğinin beş metre olduğunu sonradan öğrendim.

Ertesi gün öğle saatlerinde bulunmuşum. Tümseğin aşağısında kazılmış bir inşaat alanı vardı ve yazdan beri inşaat

devam etmediğinden terk edilmiş arsanın mülkiyeti tam da o gün devredilmiş ve yeni sahibiyle emlakçı orayı görmeye gelmiş. Orada ceset olduğunu sanıp dehşete düşmüşler ama nefes aldığım anlayınca daha da şaşırmışlar.

Ölmememin tek nedeni, yeraltı suyu drenajı için istiflenmiş muşamba yığınının üzerine düşmemdi. Tanrının lütfuyla, hiçbir kemiğim kırılmamıştı ama sorun kafama aldığım darbeydi. On gün boyunca bilinçsiz yatmışım. Kimsesi olmayan hasta olarak sınıflandırılmış ve yakındaki bir hastanede yatırılmışım. Nihayet bir süreliğine bilincimi geri kazandığımda, hemşire adımı sormuş, ben de cevaplamışım ama bunu hiç hatırlayamıyorum. İlk hatırladığım an, uyandığımda kuzen ablam kızarmış gözlerle başucumda oturmasıydı. Yine bilincimi kaybedip kendime gelip gözlerimi açtığımda bu sefer aynı yerde annem duruyordu. Karanlık odada sadece başucu lambası yanıyordu ve karanlığın içinde kömür gözleri parıldayan annem benim gözlerime bakıyordu.

"İnson," annem bana seslendi. "Cevap ver. Beni tanıdın mı?"

Hı, dediğimde annem ne ağladı ne beni azarladı ne de hemşireyi çağırdı. Bunun yerine elimi tutarken ne zamandan beridir parladığını bilmediğim kömür gözleriyle dur durak bilmeden konuşmaya başladı.

Benim kaza geçirdiğimi önceden bildiğini söyledi annem. Hastaneden haber almadan çok daha önce bildiğini. Tümseğe takılıp çukura düştüğüm gece rüyasında görmüş. Beş yaşındaki halimi, karların üzerinde oturuyormuşum, yanağıma düşen karlar tuhaf bir şekilde erimiyormuş. Rüyasında o kadar korkmuş ki bedeni tir tir titremiş. Sıcacık bir çocuğun yüzündeki kar neden erimeyip öylece duruyor diye.

Bu olayı dinlemem, İnson'un annesiyle şahsen tanışmadan önceydi. Ondan sonra on yıl geçip İnson'un Jeju'ya yerleşmesinin üzerinden pek geçmeden, çalıştığım yer kısa bir eğitim için beni Jeju'ya göndermişti. Program yoğundu ve bir akşam zar zor vakit ayırarak taksiyle İnson'un evine gittiğimde, erken bunama evresinde olduğunu duyduğum annesinin beklemediğim kadar derli toplu ve sakin bir yaşlı olmasına şaşırmıştım. İnson'un aksine, annesinin boyu kısaydı, ağzı, burnu, gözleri ufacıktı, sesi güzeldi ve adeta küçük kız haliyle yaşlanmış bir kadına benziyordu. Sakince elimden tutup 'Burada güzel vakit geçirin' diyen annesini geride bırakıp odadan çıkarken İnson, "Bir yabancıyla tanıştığında, gerildiğinden midir nedir, bilinci yerine geliyor. Sanırım kimseye zahmet vermeyi sevmeyen mizacından dolayı. Ama bunun aksine yanında sadece ben varken hem ağlar hem kızıp bağırır hem de bebek gibi davranır. Beni ablası sandığı çok oluyor," demişti.

Ertesi gün Seul uçağına binerken İnson'un kaçış hikâyesini hatırlamıştım ve tuhaftır, annesine üzüldüğüm kadar İnson'a da içim acımıştı. 17 yaşında bir çocuk, kendinden ve dünyadan nasıl bu kadar nefret eder, o ufacık annesinden nasıl soğuyabilirdi? Şiltenin altına kıl testere koyup uyuyor diye, kâbus gördüğü için dişlerini gıcırdatıp ağlıyor diye, alçak sesli ve omuzları top gibi kambur diye...

♠

Erişte lokantasından çıktıktan sonra tek kelime etmeden yürümüştük. İnson'un gür, küt saçlarında usul usul kar birikiyordu. Muhtemelen benim saçlarımda da o kadar birikiyor olmalıydı. Her köşeyi dönüşümüzde kimseciklerin olmadığı beyaz sokaklar kocaman birer resimli kitap gibi önümüze seriliyordu. Kara basarken çıkan ayak seslerimiz,

montlarımızın kollarının hışırtısı, uzaktaki bir dükkânın kepenk indirişi, sessizlikte daha da belirgindi. Hem ağzımızdan hem burnumuzdan beyaz buharlar çıkıyordu. Kar taneleri burnumuza ve dudaklarımıza konuyordu. Yüzlerimiz sıcak olduğundan kar taneleri hemen eriyor, o sulu noktaya yeni soğuk kar taneleri düşüyordu. Evlerimize dönmek için hangi yolu kullanacağımız konusunu ikimiz de düşünmemiş gibiydik. Adeta aşıkların kısa ayrılığı geciktirmek için dolambaçlı yolu tercih etmesi gibi, sürekli metro istasyonunun aksi istikametine yürümüştük ve köşeyi her dönüşümüzde bir sonraki sayfayı çeviriyormuşuz gibi önümüze serilen sessiz yaya geçitlerinden karşıya geçerken ben beklemiştim. İnson'un sessizliği bozarak bir sonraki hikâyeyi anlatmasını...

♠

Hastaneden taburcu olup Jeju'daki eve döndüğüm gece annem bana kar tanelerinin hikâyesini bir kez daha anlattı. Bu sefer o gördüğü rüya değil, rüyanın kökeninde yatan yaşadığı bir hikâye. Henüz tam iyileşmemişken bile tekrar kaçacak gücü bulacağımı düşünmüş olsa gerek bütün gece yanıma uzanarak bileğimi tuttu ve uykuya dalıp kazara eli gevşeyince ürkerek tekrar tutuyordu.

Annem küçükken, askeri inzibatların tüm köylüleri öldürdüğünü ve o zaman bir tek ilkokul son sınıf öğrencisi olan annemle on yedi yaşındaki teyzemin bir iş için amcalarına gittiklerinden o olaydan kıl payı kurtulduklarını anlatmıştı. Ertesi gün haberi alan iki kız kardeş öğleden sonra akşama kadar ilkokulunun spor sahasında dolanıp durmuşlar. Babalarının, annelerinin, ağabeylerinin ve sekiz yaşındaki kız kardeşlerinin cesetlerini bulmaya çalışarak. Her yerde üst üste yığılan cesetleri kontrol ettiklerini ve geceden beri yağan kardan her birinin yüzünün ince bir buz tabakasıyla kaplı donmuş olduklarını

söylemişti. Kar yüzünden yüzler tanınmadığı için, teyzem çıplak elle yapamayınca mendille birer birer karları silmiş. "Ben karları sileyim sen de yüzlere iyi bak," demiş teyzem. Muhtemelen kardeşinin ölü yüzlere dokunmasını istemediğinden öyle söylemiştir ama annem 'iyi bak' cümlesinden tuhaf bir şekilde korktuğu için ablasının kolundan tutarak gözlerini sıkıca kapamış ve peşinden dolanmış. Teyzem ne zaman "İyi bak diyorum, görünce bana söyle" dese annem gözlerini açarak kendini bakmaya zorlamış. O gün annem gayet net anlamış. Öldüğü zaman insan bedeninin soğuduğunu. Karın çıplak yanakları kaplayıp kanlı buz tuttuğunu.

♠

Ertesi yıl İnson, uzun zamandır ilgi duyduğu belgesel için çalışmalara başlamıştı. Sonraları, o sıralar gelecekteki projelerinin taslaklarını çiziyor olduğundan dolayı o karlı gecenin ilerleyen saatlerinde bana bu hikâyeyi anlatmış olduğunu tahmin etmiştim...

Uçsuz bucaksız önümüze açılan beyaz sayfaları birer birer geri çevirircesine geçtiğimiz yollardan geri dönerek metro istasyonuna doğru yürüyorduk. Uçları ıslanan spor ayakkabılarımda parmaklarım sızlıyordu. Parkanın ceplerine soktuğum ellerim yumruk halinde donmuştu. Başının üzerine yağan kar artık beyaz yünden bir şapka gibi görünen İnson ağzını açıp her konuştuğunda şeffaf alev misali nefes çıkıyor ve karanlıkta yayılıyordu.

♠

O zamana kadar hiç bilmiyordum. Anneannem ve büyükbabam hayatta değildi ve tek akrabamız teyzemle ailesiydi ki bunu annemin küçük bir ailesi olduğuna yormuştum. Eminim benim dışımda diğer çocuklar da aileleri hakkında böyle

düşünmüştür. Ne o zamanlar ne de şimdi yetişkinler o olayı ağızlarına alır zira.

Annemin bana o gece o olayı anlatmasının nedeni, nasıl desem, bir çeşit sıcak heyecana kapılması yüzündendi sanırım. Yok, belki de soğuk heyecan desem daha doğru olur. Çünkü üşüyen biri gibi annemin çenesi sürekli zangırdıyordu. Kafam allak bullak olmuştu, iliklerine kadar bildiğimi sandığım sakin, hüzünlü büyükanne hâlinden eser yoktu. O an annemi başka birine dönüştüren şey, kızına ilk defa anlattığı onlarca yıl önceki o olay mıydı yoksa yakın zamanda az kalsın kızını kaybedeceği kazanın şoku muydu emin değilim. Ama tuhaf olan şu ki, annem ne o zaman ne de sonrasında hiç evden kaçışımı ağzına almamıştı. Ne yaptıklarım için beni suçladı ne de nedenini sordu. Onlarca yıl önceki o olay konusunda da aynıydı. İki küçük kız kardeşin ailelerinin cesetlerini bulup gömdüklerinden ya da sonrasında nasıl bir azim ve talihle hayatta kaldıklarından da bahsetmedi. Bir tek o kardan bahsetmişti. Onlarca yıl önce gerçek hayatta, bir süre önce de rüyasında gördüğü o erimeyen kar taneleri arasındaki nedensellik ilişkisi, sanki annemin hayatının içine işleyen en ürkütücü mantıkmış gibi.

Annem anlatmaya devam etti.

"Ne zaman kar yağsa aklıma geliyor. Düşünmemeye çalışsam da sürekli aklıma geliyor. O gece rüyamda senin yüzüne yağan kar taneleri... Şafak vakti gözlerimi açar açmaz, demek kızım öldü diye düşünmüştüm. Ah kızım, senin öldüğünü sanmıştım."

♠

"Annemin düşüncesiyle pek barışık değildim," demişti İnson o zaman. Sonrasında da kafa karışıklığının devam ettiğini hatta bazı açılardan daha da karmaşık hale geldiğini söylemişti. Ayrıca ilginç bir şekilde katlanması imkânsız

olan o nefretin o gece sabun köpüğü gibi yok oluverdiğini, bu yüzden artık gerçekten neye inandığını da, evden kaçmasına sebep olan o harıl harıl yanan ateş topunun neyi hedef aldığını da bilemediğini anlatmıştı...

Sonrasında annem o hikâyeyi hiç anlatmadı, hikâyeyi bırak renk bile vermedi ama gel gör ki ne zaman böyle kar yağsa aklıma gelir. Bizzat görmediğim halde, o okulun spor sahasında akşama kadar dolanıp duran o kız çocuğu, on yedi yaşındaki ablasını yetişkin sanıp onun koluna yapışarak, gözlerini ne tam kapayıp ne de tam açarak peşinden dolanan on üç yaşındaki o çocuk...

♠

Otobüsün ön silecekleri durmaksızın çalışıyor fakat hızla akın eden karları temizleyemiyor. Karın yoğunluğu arttıkça otobüsün hızı azalıyor. Kötü görüş ile ileriye bakarak sürüş yapan şoförün yüzünde gerginlik var. Şoför koltuğunun arkasında oturan turist adam huzursuzca ellerini çenesinde birleştirmiş otobüsün ön camından dışarıya bakıyor.

Otobüsten iner inmez bu tipiyi aşmak zorunda kalacağımı düşünüyorum. Gözlerimi doğru dürüst açmamı zorlaştıran rüzgârda, gözlerim neredeyse kapalı tek tek adım atmam gerekecek.

İnson bu denli yoğun kara alışkın olmalı, diye düşünüyorum.

Ben İnson olsam, diye düşünmeye devam ediyorum.

Onun sakin kişiliğini, hiçbir şeyden kolay kolay vazgeçmeyen azimli mizacını düşünüyorum. Otobüsten iner inmez onun yapacağı muhtemel şeyleri hayal ediyorum.

Benim yerimde o olsa bir fener alırdı. Otobüs evinin önünden geçmediği için güneş tamamen batınca, sokak lambasız yolda yürümek zorunda kalacağından. Ayrıca çizme ve

kürek de alırdı. Sahil yolunun aksine, sabahtan beri yağan yoğun kar, Cungsangan yollarını tamamıyla kapladığından.

Aslında bu delilik, diye mırıldanıyorum alçak sesle. Ben İnson değilim, bırakın alışkın olmayı, böyle kar yağışını hiç yaşamadım ve o kuşu bu gece bu tipi altında İnson'un evine gidecek kadar seviyor da değilim.

♠

Otobüsün nihayet P kasabasına vardığını, kooperatif birliği Nonghyop ve postanenin tabelalarından anlıyorum. Elimi uzatıp iniş ziline basınca otobüs hızını daha da düşürüyor. Sanki otobüsün hızına nispet yapar gibi, dışarıdaki rüzgâr da hızını düşürmüşe benziyor. Hayır, hızını düşürmüyor. İnanılmaz şekilde, aniden duruyor. Bir tayfunun gözünün içine birden girmiş gibiyiz. Henüz saat dört sularında ama hava daha şiddetli bir kar yağışına gebe gibi, kapkaranlık.

Yolda in cin top oynuyor. Göz alabildiğine uzanan iki şeritli yolda araç da yok. Sadece yavaşça yere düşen kar taneleri hareket ediyor. Havayı tamamen dolduran kar tanelerinin arasında parlak kırmızı trafik lambası yanıyor. Otobüs yaya geçidinin önünde duruyor. Karlar ıslak asfaltın üstüne düşerken her seferinde kısa bir süreliğine tereddüt ediyormuş gibi görünüyor. Alışkanlıkla her konuşmasını 'elbette... öyle olmalı...' diye muhabbeti bitiren birinin iç çekişi gibi, bitişe yaklaştıkça sükunete bürünen bir müzik parçasının sonu gibi, birisinin omzuna koyacakken çekinerek geri çekilen bir elin parmakları gibi, kar taneleri karanlık ve ıslak asfaltın üzerine iniyor ve anında iz bırakmadan kayboluyor.

-4-
KUŞ

Otobüse binip buraya kadar gelirken rüzgâr üç dört kez aniden kesildi... O sırada her seferinde, bilinmeyen bir nedenden hava durumunun hızla değiştiğini düşündüm. Fakat bu tahminim yanlış olabilir miydi? İstisnai olarak bazı yerlerde rüzgâr esmiyor olabilir miydi? Şimdi, şu an oralara geri gitsem, değişmez durağanlık içinde kocaman kar taneleri yağıyor olabilir mi? Aynı burası gibi.

Beni indirdikten sonra tekrar hareket eden otobüsün motor sesi ağır ağır karın sessizliğine gömülüyor. Kirpiklerime dökülen kar tanelerini sürekli avcumla silerek yönümü arıyorum. Ring otobüsünün geçtiği bu yol kenarında mahalli yeşil kısa mesafe otobüsü durmuyor. Bir keresinde İnson'un beni kamyonetin ön koltuğuna oturtup giderken gösterdiği dört yoldaki durağın yerini hatırlamam gerekiyor. Ön ve arka taraftaki kesişen yollardan hangisinin köşesinden dönmeliyim acaba? Öncelikle dosdoğru yürümeye karar veriyorum. Yönümü şaşırma gibi bir kaygım yok. Cungsangan tarafına doğru kayan koca kar bulutu kümesine doğru ilerlemem yeterli. Şu köşeden durak görünmezse gerisin geriye yürürüm olur biter.

Derin bir sessizlik.

Sürekli alnıma ve yanaklarıma çarpıp biriken karın soğuğu olmasa belki de yaşadıklarımın bir rüya olduğundan şüphe ederdim.Hiçbir yerde insan ya da araba görünmemesi

ağır yağan kar yüzünden mi ki? Erişteli hamsi çorbası *Myol-çiguksu* ve soğuk çiğ balık çorbası *Mulhö* lokantalarında ışıkların kapalı olması, bugün pazar olduğundan mı acaba? Masa üstlerine ters kapatılmış metal sandalyeler ve zeminde yatık halde duran menü tabelası lokantaların uzun süredir kapalı kaldığı hissini veriyor. Derme çatma tabelayla çerçevelenmiş dağcılık malzemeleri satan mağazanın da kepenkleri kapalı. Giyim mağazasının vitrinindeki mankenlerin üzerinde ince güz kıyafetleri var ve uzun bir askılığa takılmış kıyafetlerin üstü krem rengi bir kumaşla kapanmış. Sükûnete gömülü bu kasabada ışıkları yanan tek yer, yolun köşesindeki küçük süpermarket.

O marketten el feneri ve kürek almalıyım. Küçücük dükkânda böyle şeyler satıyorlar mı bilmem ama dükkândakilere en azından nereden bulacağımı sorabilirim. Şansım varsa belki aradığım bu aletleri ödünç bile alabilirim. İnson'un köyüne giden otobüsün nerede durduğunu da öğrenebilirim. O sırada, dükkânın ışıkları kapanıyor ve sahibi gibi duran şişme montlu orta yaşlı adam kapıyı açıp çıkıyor. Alışılmış hareketlerle cam kapının koluna zincir mi geçiriyor derken bir anda kapıyı kilitleyiveriyor. Adımlarımı hızlandırıyorum.

"Bir dakika."

Dükkânın önüne park edilmiş kamyonete biniyor. Koşmaya başlıyorum. Durmaksızın kirpiklerime düşen kar tanelerini siliyorum.

"Bayım, bir dakika."

On binlerce büyük kar tanesi sesimi emip yok ediyor sanki. Kamyonetin çalıştırılma sesi karın sessizliğine doğru ağır ağır yayılıyor. Kamyonet geri geri giderek bomboş yola çıkıyor. Şoför koltuğuna doğru el sallıyorum. Göz açıp kapayıncaya kadar uzaklaşan kamyoneti gözlerimle takip ediyorum.

♠

Daha fazla koşmuyorum. Kar tanelerinin yere düşüş hızı zamanın akışıyla uyumluymuş gibi, benim de o hıza uymam gerekiyormuş gibi tuhaf bir hisse kapılarak yürüyorum. Kamyonetin sağa dönüp limana doğru gözden kaybolduğu dört yol ağzına varınca başımı kaldırıp Cungsangan yönüne bakıyorum. Orada uzakta duran küçük tabela benim aradığım durak mı acaba?

Her saniye binlerce kar tanesinin düşüp kaybolduğu ıslak siyah asfalttaki yaya geçidinden karşıya geçiyorum. Anca elli metre kadar ilerlediğimde o tabelanın otobüs durağına ait olduğunu görüyorum. Kar yağışından korunabileceğim bir yapı yok. Ne otobüs numarası ne de bir yazının olduğu, üzerinde yalnızca küçücük bir otobüs simgesi bulunan alüminyum tabela, demir bir direğe asılmış, kardan ıslanıyor.

♠

"Durağa doğru giderken rüzgârın kesilmesi gibi kar da bir anda kesilir mi acaba?" diye düşünüyorum. Ancak tam aksine, karın yoğunluğu gitgide artıyor. Açık gri gökyüzünde kar taneleri durmaksızın ürüyor gibi.

Küçükken bir kar tanesinin oluşması için çok ince toz veya kül tanelerinin gerektiğini okumuştum. Bulutların sadece su moleküllerıyle oluşmadığı, yeryüzünden buharlaşarak yükselen toz ve kül taneleriyle dolu olduğu yazıyordu. Bulutta iki su molekülü birleşip karın ilk kristalini oluşturduğunda, bu toz veya kül parçacıkları kar tanesinin çekirdeği olur. Moleküler formüle göre, altı kollu kristal düşerken karşılaştığı diğer kristallerle sürekli birleşir. Eğer bulut ve yeryüzü arasındaki mesafe sonsuz olsaydı kar tanesinin boyutu da sonsuz olurdu ancak kar tanesinin yere inme süresi bir saati geçemez.

Sayısız birleşimden oluşan kolların arasında boşluk olduğu için kar taneleri hafiftir. Bu boşluklar sesleri içine alıp hapseder ve bu sayede de etrafı sessizleştirir. Kollar ışığı sonsuz yönde yansıttığı için herhangi bir renk taşımaz ve beyaz görünür.

Açıklamaların yanına yerleştirilen kar kristallerinin resimlerini hatırlıyorum. Renkli fotoğraf klişelerini muhafaza etmek için ince yağlı kâğıttan ara kapaklar yapılmış bir kitaptı ve bu yarı saydam kâğıdı çevirince bir sayfa dolusu birbirinden farklı şekilli kar kristalleri gözler önüne seriliyordu. O zarifliğe hayran kalmıştım. Kristallerin bazıları altıgen değillerdi; pürüzsüz kübik sütunlardı ve altlarında küçük harflerle kar ile yağmur arasındaki sınırda bu biçimde olduklarına dair açıklama yazılıydı. Sonrasında uzunca bir süre, ne zaman sulu sepken kar yağsa o gümüş renkli zarif altıgen prizmaları hatırlayıp durmuştum. Lapa lapa kar yağan günlerde koyu renkli montumun kollarını havaya kaldırıp üzerime yağan kar taneleri su damlacıkları hâline gelene kadar hepsini teker teker izlemeye başlamıştım. Fotoğraflarda gördüklerime benzeyen altıgen prizma şeklindeki görkemli kar kristallerinin kendi içlerinde sayılamayacak kadar çok birleşmiş olabileceklerini düşününce başım dönerdi. Kar yağışlarından sonra epey bir süre uykumdan uyanır gözlerimi kapayarak düşünürdüm. "Belki de dışarıda kar yağıyor." Yerde yüzüstü yatıp yapmaya koyulmuş olduğum sıkıcı kış tatili ödevlerimi bırakır, az önce şeytantırnağını kopardığım ellerimin üzerine, saçlarla silgi tozunun saçıldığı zeminin üzerine, odama kar yağdığını hayal ederdim...

"Kar tuhaf değil mi?" diyerek hastane odasının penceresinden dışarıya doğru mırıldandığında İnson'un aklına gelenler de acaba bu tür şeyler miydi?.. *Nasıl gökten böyle bir şey yağıyor ki?* Pencerenin öte tarafında görünmeyen birine

sessizce şikâyette bulunuyormuş gibi, yüzüme bakmadan sormuştu bu soruyu bana. Sanki karın güzelliğini kabullenmek zor bir şeymiş gibi. Tıpkı uzun zaman önce yılın son gecesinde alçak bir sesle söylediği şey gibi.

Böyle kar yağdığında hep aklıma gelir. O okulun bahçesinde akşama kadar korkuyla dolanan kız çocuğu...

Beyaz örgü bir bere takmış gibi başında kar birikmişti. Parkamın cebine soktuğum iki elim donmuştu. Karda ayak izlerimizi her bıraktığımızda ufalanan tuzların sesi duyuluyordu. *Ne zaman kar yağsa, aklıma geliyor. Düşünmemeye çalışsam bile sürekli aklıma geliyor.*

♠

Durağa vardığım an birden şaşırıyorum.

Kimsenin olmayacağını düşünerek vardığım yerde, en az seksen yaşında görünen beli bükülmüş bir kadın elinde bastonuyla dikiliyor. Kısa ve bembeyaz saçlarının üzerine açık gri renkte yün bir şapka takmış, yine aynı renkte uzun palto giymiş yaşlı kadının ayaklarında kenarları kızıla çalan kahverengi kürklü lastik ayakkabılar var. Titreyen başını yana eğmiş ona doğru yaklaşırken beni izliyor. Sessizce başımla selam verdiğim halde bana dik dik bakmaktan başka bir tepki vermiyor. Beni göremedi mi acaba diye tekrar selam verince küçük ve kırışmış yüzünde belli belirsiz bir tebessüm belirip anında kayboluyor.

Onu fark etmememin sebebi karla kaplı ağaçların altında durduğu için olmalı. Giydiği açık renkli yün şapka ve palto adeta onu saklıyor. Tuhaf bir olay. Bir saatten fazla sahil yolundan geçerken gördüğüm hiçbir ağacın üzerinde böyle kar biriktiğini görmedim. Kuvvetli rüzgâr tek bir kar tanesi bırakmadan her şeyi süpürüp gittiğinden böyle olduğunu tahmin ettim. Ama o sırada öyle olsa bile, yalnızca çok fazla

yağış olduğu için rüzgâr durduktan sonra böyle kısa bir sürede ağaçların üzerini kar kaplamış olabilir miydi ki?

Yaşlı teyzenin bakışlarının üstünde olduğu bomboş dört yola bakıyorum. Yanında durup onun yüzüne yandan bakınca, o da başını yavaşça bana doğru çeviriyor. Kısa bir an donuk gözleriyle gözlerime bakıyor. Ne içten ne ilgisiz ne de soğuk, hafiften sıcak yönü ağır basan bir bakış. Her nasılsa, İnson'un annesini hatırlatan yaşlı bir teyze olduğunu düşünüyorum. Minyon cüssesi ve küçücük yüzündeki kaşları, gözleri, ağzı burnu, her şeyden çok da ilgisizlik ile karışmış belli belirsiz bir samimiyetin uyumu benzeşiyor.

Onunla konuşsam mı?

İnson olsaydı zorlanmadan muhabbet etmeye başlardı. Birlikte iş gezilerine çıktığımız ilk sene ünlü dağların ve eteklerindeki köy manzaralarının çekim işini üstlenmiştik ve nerede olursa olsun İnson, yaşlı teyzelerle hemencecik yakınlaşıyordu. Tereddüt etmeden yol soruyor, çekinmeden sofralarına oturuyor, geceyi geçirmek için bir aile pansiyonu soruşturuyor ve buluyordu. Ona yaşlı teyzelerle bu kadar iyi anlaşmasının arkasındaki sırrı sorduğumda ise şöyle cevap vermişti:

"Kim bilir belki de bir büyükanne yaşındaki annem beni büyüttüğündendir."

Şöyle bir düşününce, onun yaptığı belgesel filmlerin çoğunlukla büyükanne olacak yaştaki kadınlar hakkında olması da enteresandı. Yaşlı kadınların verdikleri röportajların özellikle teferruatlı olmasında İnson'un girişkenliğinin etkili olduğunu tahmin ediyordum. Konuşmayı bırakıp kameraya bakıp sessiz kaldıklarında, İnson'un dürüst, sakin ve samimi bakışlarının onlara dönük olduğunu hayal ediyordum. Belgesellerden birinde yerel rehberin İnson'un sorusunu Vietnam ormanlarında bir köyde yalnız yaşayan yaşlı

kadına çevirdiği sahnede bile İnson'un ekranda olmayan yüzünü düşünüyordum.

O geceyle ilgili söylemek istediğin bir şey var mı diye soruyor.

Biraz sert ifadelerle tercüme edilmiş Korece altyazının üzerinde, kırçıllı kısa saçlarını kulaklarının arkasında alan yaşlı kadın kameranın ötesine bakıyordu. Küçük, ince bir yüzü ve son derece parlak gözleri olan birisiydi.

Bu kişi size bunu sormak için Kore'den geldi.

Sonunda yaşlı kadın konuşmak için dudaklarını aralıyordu. Tercümana bir kez bile bakmadan inanılmaz bir konsantrasyonla sadece kameraya bakarak cevap veriyordu.

Pekâlâ, anlatacağım.

Kameranın arkasında mercekten öteye delici bakışlarıyla sakince durduğunu tahmin ettiğim İnson'un gözlerinde gördüğüm parıltının aynısını yaşlı kadının gözlerinde gördüğümde benim de gözlerim kamaşmıştı. O an, uzun zamandır bu buluşmayı bekleyen birinin cevabına tanık olacağımızı düşündüm. Onaylayıcı bu kısa cevabın içinde hayatın tamamı vardı.

♠

Yaşlı teyzenin yünlü şapkasında biriken kar giderek daha da artıyor. Bakışlarının dönük olduğu dört yol kavşağı hâlâ sessiz. Hareket eden tek şey düşen büyük kar taneleri.

Cesaretimi toplayarak ona sesleniyorum.

"Amca." (İnson, bu adada yaşça büyüklere amca diye hitap edilmesi gerektiğini söylemişti.)

Amca, teyze, büyükanne, büyükbaba diye hitap edenlerin hepsi dışarıdan gelenler. Öncelikle 'amca' diye seslenirsen, Jeju şivesini konuşamasan bile senin adada uzun zamandır yaşayan

biri olduğunu düşünürler ve sana karşı daha az mesafeli davranırlar.

"Bekleyeli çok oldu mu?"

Yaşlı kadın başını çevirip mahzun bakışlarla bana bakıyor.

"Otobüsün varış saati yaklaştı mı?"

İki elini düzgünce birleştirip bastonunu tutan kadın ellerinden birini yavaşça yukarıya kaldırıyor. Kulağını işaret ederken gözleri parıldıyor. Titreyen başını sağa sola sallayan kadının yüzünde ince bir tebessüm beliriyor. Açılmayacak gibi görünen ince dudakları nihayet aralanıyor.

"Ne de çok yağıyor kar..."

Başı devamlı titrerken benimle daha fazla konuşmayacağı gerçeğini netleştirircesine başını öbür tarafa çeviriyor. Otobüsün geleceği yönde uzaklara doğru bakıyor.

♠

Her nedense göğsümün bir tarafına bir şey oturmuş gibi hissediyorum. Yaşlı kadının İnson'un annesine gerçekten benzediğini düşünüyorum.

İyi vakit geçirin.

İnson'un annesi bu teyzeyle benzer şekilde çekingen bir tavırla konuşuyordu. Farklı olan tek nokta İnson'un annesinin, şive yerine net Seul Korecesi konuşmasıydı. Sanki hiçbir sevinç ya da iyilikten etkilenmeyerek bir sonraki an korkunç bir talihsizlik yaşasalar bile bununla başa çıkabilecek azmin bedenlerine sindiği anlaşılan, uzun süreli acılara alışkın insanlara özgü o kederli soğukkanlılıkla.

Tanıştığımız gün İnson'un annesi benim kim olduğumu düşünmüştü acaba? O gece İnson bana annesinin, bir kızı olduğu gerçeğini sürekli unuttuğunu söylemişti. İnson'u kendi ablası sanıp ara sıra çocuk gibi davrandığından belki de beni

ablasının bir arkadaşı ya da tanıdığı olarak görmüştü. Eğer öyleyse benim kullandığım Seul Korecesi kafasını karıştırmış olmalıydı. İnson'un annesi bana doğru bakıp gülümserken kırışan gözkapakları neredeyse kapanmış ve göz bebekleri bulanıklaşmıştı. Ellerini uzatıp ellerimi tutmaya çalışınca ben de iki elimi ona uzatmıştım. Ellerimiz üst üste, alt alta, kenetlenmiş bir hâlde birbirlerini tutarken birbirimize bakmıştık. Benim kim olduğumu anlamak istercesine, merak ve şüphe karışımı gözlerle yüzümü dikkatlice incelemekteydi. En sonunda önce ellerimi bırakıp tekrardan yumuşak bir gülümseme ile bana bakmıştı. Ben kafamı eğip selam verdiğimde İnson ocağın önünde duruyordu.

"Ne kaynatıyorsun?"

İnson soruma arkasını dönmeden cevap vermişti.

"Kuru fasulye lapası. Yarı yarıya kattım. Siyah ve beyaz fasulyeden."

Bunu söyledikten sonra İnson uzun tahta bir kepçeyle büyük tencereyi karıştırmaya başlamıştı. Ancak ona yaklaşıp yanında sokulduğumda ve durduğumda dönüp bana bakmıştı.

"Annem bol protein almalı ama başka bir şeyi sindiremediği için fasulye lapası veriyorum."

"İçi yeşil olan siyah fasulye mi?"

"Yok, içi kahverengi olan siyah fasulyeden."

"Kaç öğünlük hazırlıyorsun?"

"Genellikle azar azar kaynatırım ama bugün sen geldiğin için biraz fazla koydum tabii."

"İyi" demiştim. "Zaten midem pek iyi değil."

Yol yorgunluğundan olsa gerek gerçekten de midem ağrıyordu. Böyle olunca her zaman peşinden gelen baş ağrısının işaretleri de haberci gibi belirirdi.

"Hay aksi."

İnson'un alnı hafifçe kırışmıştı.

"Kendini zorlayıp geldin demek."

Ben de başımı sallamıştım.

"Yok canım."

Hep gelmek istiyordum, demek istemiştim ama nedense garipseyip vazgeçmiştim. İnson kepçeyle karıştırmaya sabırla devam ederken siyahımsı lapanın koyulaşmasını izliyordum.

"Enfes kokuyor."

"Tadı kokusundan güzel."

Kendinden emin bir gülümsemeyle İnson ocağı söndürmüştü.

"Buna mı koyuyorsun?"

Ben raftaki kâseyi işaret edince İnson başını sallamıştı. Kâseyi ahşap bir tepsiye koyup ona doğru uzattığımda İnson lapayı kepçeyle koymuştu. Tezgâhın başında yan yana dururken aynı anda hareket eden ve birbirlerinin hareketlerine fazlasıyla alışkın kız kardeşler gibi duruyorduk.

"Bu kadar çok mu yiyor?"

"İştahını kolay kolay kaybetmeyenler uzun yaşarmış. Annem uzun yaşayacak."

İnson iki eliyle tepsiyi tutup annesinin olduğu odaya doğru yürümüştü. Ben hemen onun önüne geçerek kapıyı açmıştım. Odaya giren İnson, elini arkaya uzatarak kapıyı kapatınca ben de yalnız kalmıştım. Amaçsızca dururken, güzelce verniklenmiş sedirden masayı bezle silip iki çift kaşık ve çubuğu karşılıklı koymuştum. Bizim payımız olan fasulye lapasını iki kâseye paylaştırıp masaya taşımıştım. Sandalyeyi çekip oturmuştum ve buharı tüten lapa kâsesini izlemiştim.

Buharı neredeyse dindiğinde, İnson elinde boş kâsenin olduğu tepsiyle odadan çıkmıştı. Benimle göz göze gelince hafifçe gülmüştü.

"Neden gülüyorsun?"

"Seni öyle görünce aklıma bir şey geldi de."

"Ne geldi?"

Tepsiyi tezgâhın üzerine koyan İnson, karşıma oturmuştu.

"Önceden sana söylemiştim değil mi, lise ikideyken evi terk ettiğimi."

"Söylemiştin."

"Taburcu olup eve döndüğümde annem elimi sıkıca tutup gece boyunca havadan sudan konuştu demiştim ya."

Hatırlıyor musun, diye sorarcasına bir an sustu ve bana bakmıştı.

Elbette hatırlıyordum. O hikâyeyi dinlediğim gece belli belirsiz hayal ettiğim annesi ve az önce tanıştığım büyükanne arasında doğru düzgün bir bağlantı kuramamıştım sadece. Yorganın altından çıktığından mıdır nedir, az önce tuttuğum sıcacık ellerinin hissi hâlâ ellerimdeydi. Ellerimle iki elini sımsıkı tuttuğum hâlde bana tamamen güvenmemişti. Dumanı tüten lapa kâsesin baktığım süre boyunca, "İçini rahatlatmanın bir yolu yok muydu acaba," diye düşünmüştüm. Onu Seul Korecesiyle konuşan, tanımadığı bu insanın, ablasının zararsız bir arkadaşı olduğuna inandırmak için doğal bir şekilde konuşup davranmamın bir yolu yok muydu ki?

"O zamanlar sana anlatmadıklarım arasında biraz eğlenceli bir şey var."

İnson'un yüzünde hâlâ ufak bir tebessüm vardı.

"Ben kimsesizler gibi hastanede yatarken, annem bu evde beni görmüş."

"Bu da ne demek?"

Anlamadığım için hemen sormuştum.

"Hastaneden anneme haber vermeleri, bilincim yerine gelip adımı söyledikten sonra olmuş ya; gel gör ki, annemin söylediğine göre bir gün önce ben bu evdeymişim."

Bir an sustuktan sonra sormuştum.

"Yani, rüyada mı?"

Aniden patlamak üzere olan gülmesini tutar gibi, İnson'un yanağı bir an şişmişti.

"Gece yarısı annem ahşap verandaya çıkıp ışığı yakmış ve ben yer sofrasının başında öylece oturuyormuşum."

Afallayarak karşılık vermiştim.

"Tıpkı gerçekmiş gibi gelen rüyalar vardır ya."

"On gündür kızının nerede olduğunu bilmediğinden geçici bir hezeyandı belki de."

"Peki, ne olmuş rüyasında?"

"Pirinç lapası vermiş."

"Kim, kime?

"Annem bana."

"Ruhlar pirinç lapası yer mi ki?"

İkimiz de aynı anda kahkahayı basmıştık.

"Annem de aynı şeyi düşünmüş. Pirinç lapası kaynatıp bana verirken, bir lokma dahi yemem için içinden dua etmiş. Sıcak bir şeyler yiyebilirsem ölü biri olmayacağımdan. Lakin ben tek bir kelime etmeden sadece lapaya bakıyormuşum. Tıpkı şu an senin yaptığın gibi. Çok aç ve yorgun

olduğumdan kaşığı bile kaldıracak gücüm yokmuş gibi görünüyormuşum."

Onun dediklerine karşı çıkmıştım.

"Hiç de bile, ben o kadar da aç ve yorgun değilim."

Önce İnson eline kaşığı almıştı. Ben de onun ardından bir kaşık lapa alıp ağzıma atmıştım. Az önce yemeye karşı çıkmama rağmen sıcak ve enfes bir tadı olan lapa ağzıma yayıldığı an şiddetli bir açlık hissetmiştim.

"Harika..."

Gayri ihtiyari mırıldanınca İnson az önceki kendinden emin tonla "Biraz daha koyayım. Çok yaptım," demişti.

Tek kelime etmeden lapanın yarısından fazlasını yiyip başımı kaldırınca İnson gerçekten ablammışçasına sakin bir ifadeyle bana bakmaktaydı. Ne diyeceğimi bilemediğimden konuya geri dönmüştüm.

"Peki, sonunda yemiş misin?" diye sormuştum.

"Neyi?" diye sormuştu İnson, ben cevap vermeden hemen önce konuyu hatırlayıp başını iki yana salladı.

"Yememişim."

Sandalyeyi geriye iterek kalkmıştı. Buzdolabını açıp eğilmiş ve *kimçi* kabını çıkararak konuşmaya devam etmişti.

"Yeme isteğine dayanamayan bir çocuk gibi gözlerimi lapadan ayıramıyormuşum. O kadar çaresizmişim ki, belki de gerçekten öldükten sonra dönen bir hayalet bu, diye düşünmüş işte."

O anda tabağa *kimçi* doldurup masanın üzerine koyarken Seul'deki hâline kıyasla daha huzurlu göründüğünü düşünmüştüm. Sabır ve tevekkül, keder ve zorunlu barış, azimlilik ve yalnızlık bazen bize kendilerini birbirine benzermiş gibi gösterirler. O an, bazı insanların yüz ve beden

hareketlerinden duygularını ayırt etmenin güç olduğunu ve belki de kendilerinin bile kesin olarak ayırt edemeyeceğini düşünmüştüm.

"O kış annem sık sık o olayı anlattı. Uzun bir süre, neredeyse her yemekte ağır şivesiyle anlatıyordu olayı sanki. *Bu küçük hanım, o gece lapa yemeye o gece annesine, bir kâse lapa yersem hayatta kalırım diye.*"

♠

Yaşlı teyzenin baktığı dört yoldaki trafik ışıklarında kırmızı, sarı ve yeşil ışık değiştikçe, yanan ışığın önünden düşen kar taneleri farklı renklere bürünüyor. Beklerken, iki yönlü olarak sahil boyunca ring yapan sadece dört otobüs geçiyor. Otobüsün fren sesi duyulmadığına bakılırsa burada kimse inmedi. Kimse de binmemiş olmalı.

Etraf nasıl bu kadar sessiz olabilir ki?

Halbuki bir saat boyunca sahil yolunda ilerlerken gördüğüm deniz, her an adayı yutacakmışçasına koca vücudunu bir o yana bir bu yana döndürüyordu. Beyaz köpüklerle adaya doğru dört taraftan ilerleyen dalgalar dalgakırana çarpıp yükseliyordu.

Öyle bir rüzgâr bu şekilde kesilebiliyor muymuş?

Karın hızı artık daha da azalıyor. Sanki hızıyla ters orantılıymış gibi kar taneleri daha büyük ve yoğun hale geliyor. Eldivenimi çıkarıp kirpiklerime düşen karları elimle her sildiğimde gözümün çevresi ıslanıyor. Görüş alanımdaki her şey bulanık, belirsiz. Eğilip spor ayakkabımın üstünde birikmiş karı silkeleyince kısa çoraplarıma soğuk ve ıslak kar taneleri sızıyor.

Hava sıcaklığı biraz daha yüksek olsa, sağanak yağmura dönecek yoğunlukta bir kar var. Yaklaşık on yıl önce

İnson'un Vietnam'ın iç kesimlerindeki ormanlarda çektiği, tropikal ağaçları acımasızca deviren yağmur gibi.

Vietnam'dan dönen İnson'un tüm gün eve kapanıp video düzenlemesi yaptığı o yılın ağustos ayı, biraz yüzünü göreyim diye evine gittiğimde, o sağanak yağmur videosunu ilk kez seyretmiştim. Monitörün karşısına İnson ile yan yana oturup videoyu seyrederken, dışarıda da gök gürlediği ve sağanak yağmur yağdığı için, nereye kadar Vietnam ormanlarındaki yağmurun, nereye kadar Seul sokaklarına düşen yağmurun sesi olduğunu ayırt edememiştim. Bilmediğim bir ülkenin tanımadığım çiçeklerinin ve tropik ağaçların kalın yaprakları sallanırken yağmuru silkeliyordu. Yeni ortaya çıkmış bir dere gibi köyün tam ortasından çamurlu su akıyordu. Paçalarını uyluklarına kadar sıyırmış kadınlar çamurlu suya batmış olan bir avluyu geçip kümesin kapısını açarak tavuk ve civcivleri hasır sepete koyup kurtarıyorlardı. On dakikadan fazla süren tek plan çekimli o video bittiğinde, kendimi kaptırmış, dilim tutulmuşken İnson, bana tropikal kuşağın sıcaklığını anlatmıştı.

"Kırk santigrat derece kritik nokta gibiydi. Kaldığım yerden çıkıp baktığımda bazen yüzlerce güve sıcaktan korunmak için toprak bir duvara yapışıyor ve kocaman bir karartı oluşturuyorlardı. Böyle günlerde sıcaklık kırk dereceyi geçiyordu. Bu olduğunda ortaya çıkan böcek türleri de değişiyordu. Büyük ve gösterişli, ölümcül bir zehirleri olduğunu içgüdüsel olarak bana hissettiren bu tuhaf böcekler alev alev yanan toprakta sürünürlerdi. Nitekim yağmur yağdığında, devasa bir kovadan dökülüyormuş gibi aralıksız yağıyordu. Bu, tüm yağışlara kıyasla fevkalade bir sağanaktı. Çünkü iki gün boyunca gece gündüz hiç durmadan yağdı."

İnson'un kurguyu geçici olarak tamamlayıp tanıdıkları toplayarak ön sunum yaptığı filmde, o sağanak sahnesi '*Pekâlâ, anlatacağım*' diye cevap veren yaşlı kadının günlük yaşantısından sonraki sahneye yerleştirilmişti. Belgeselde yaşlı kadın çay demleyeceği demliği yıkamak için avluya çıkıyordu. Tulumbayı pompalayarak su akmasını sağladıktan sonra, iki üç defa demliğin içini ve dışını duruluyordu. *O gece askerler geldi.* Dördüncü kez demliği yıkamaya başladığında kadının alçak sesini duyuyor, ekrandaki altyazılardan görüyorduk. Anlatımı daha bitmeden sağanak sahnesi başlıyordu. Köydeki evlerin otlarla örtülmüş çatılarına yağmur boşanıyordu. Kadının avlusundaki pirinç tulumbaya yağmur damlaları çarpıp sekiyor ve parlıyordu. Kocaman, gür bir yabani yasemin çalısı sallanıyordu. Tavuklar ve civcivlerin kanat çırptığı kümesin içine çamurlu su doluyordu. Tamamen ıslanan pamuktan pantolonlarının paçalarını sıyıran kadınlar, hasır sepetleri ellerine alarak yağmur sularının dalgalandığı avluyu geçiyorlardı. Sepete konan civcivlerin ıslak yün yumakları gibi kafaları titriyordu.

♠

Eldivenli elimin üstüne düşüp anında eriyen kar tanesi neredeyse mükemmel bir altıgen şeklinde. Ardından yanına düşen kar tanesinin üçte biri yok olup gitse de kristalden geriye kalan kısımda dört kırılgan kol, asıl şekillerini koruyor. En önce ince ve güçsüz olan kollar kayboluyor. Küçücük bir tuz tanesi gibi duran beyaz merkez bir süre daha elimin üstünde kalıyor ve sonra su damlacıklarına dönüşüyor.

İnsanlar bir şeyleri tasvir ederken kar kadar hafif der. Fakat karın da ağırlığı var; bu su damlası kadar.

Kuş gibi hafif de derler. Fakat kuşların da ağırlığı var.

Ama'nın kazağımın örgülerinin delikleri arasından sağ omzumun üstünde hissettiğim pütürlü ayaklarını hatırlıyorum. Sol elimin işaret parmağını tünek olarak kullanıp oraya konan Ami'nin göğüs tüyleri sıcak ve yumuşaktı. Canlı bir şeyle temas etmenin hissiyatı ne tuhaftı. Bu his ne yanık ne de yara, fakat deriden silinmiyor. O zamana kadar dokunduğum hiçbir canlı varlık onlar kadar hafif değildi.

Nasıl bu kadar hafif olabiliyorlar? diye sorduğumda İnson, kendi de bilmiyormuş gibi başını sallamıştı. Ağırlığı azaltmak için kuşların kemiklerinde delikler olduğunu ve iç organlarının arasında en büyük olanının balona benzeyen bir hava kesesi olduğunu söylemişti.

"Kuşların az yemesi, kursaklarının gerçekten çok küçük olmasından. Sadece çok az kan ve vücut sıvıları olduğundan birazcık kan kaybetseler veya susasalar hayatları tehlikeye girermiş. Gaz kıvılcımlarından çıkabilecek en ufak zararlı madde bile kuşların bütün kanını kirletebilir dendiğinde evdeki tüplü ocağı elektriklisiyle değiştirdim."

Kuşların gerçekten dediğini anlayabileceklerine inanıyormuş gibi İnson, sesini alçaltmıştı.

"Aslında pişmanlık hissettiğim zamanlar da oldu. Bir kedi veya köpek beslesem bu derece dikkat etmeme gerek kalmazdı..."

O sırada kuşlar, omzumdan ve parmağımdan aynı anda uçmuştu. Bir an havada kanatlarını açacaklar herhâlde derken Ama, İnson'un omzuna, Ami de avluya bakan pencerenin pervazına konmuştu. Kuşlar uçmadan hemen önce beni iterken derimde bıraktıkları çizilme hissiyle sormuştum.

"Bir papağan kaç gramdır acaba?"

İnson, omzuna konan kuşun gözlerine bakarak cevap vermişti.

"Bilmem, yirmi gram kadar herhalde."

O an neden gözümün önüne yeni oluşan bir fetüsün ilk hâlinin geldiğini bilmiyorum. Kalp atışlarının hissedileceği kadar büyüdüklerinde vücut ağırlıklarının yirmi gramı bulduğunu uzun süre önce duymuş olduğumu hatırlamıştım. O döneminde, yumurtanın içindeymiş gibi yuvarlak bir şekilde büzülmüş bir fetüsün görüntüsü yavru bir kuşla ayırt edilemeyecek kadar benzer görünüyordu.

Ertesi sabah İnson'un beni havaalanına kadar kamyonetiyle götürüp hoş bir şekilde uğurlamasıyla Seul'e gitmemin ardından, uykuya dalamadığım bazı geceler internete girerek kuşlarla ilgili araştırma yapmıştım. Bilim dergisi makalesinde de kuşlar, günümüze kadar hayatta kalmış dinozorlardır diye bir şey okumuştum o sıralar. Büyük asteroidin çarpmasıyla yeryüzü yanıp kaynadığında, gaz bulutunun yeryüzünü kapladığı, neredeyse bütün hayvanlardan bitkilere kadar soylarının tükendiği volkanik kül içinde birkaç ay boyunca uçan canlının, kanatlı dinozorlar olduğu yazıyordu. Mevcut olan neredeyse bütün kuşların fotoğraf ve bilimsel adlarının toplandığı bir siteyi de o sıralar keşfetmiştim. Bir daha hatırlayamayacağım bilimsel adlarını anlamsız seslerle heceleyerek okuyunca zaman yavaş da olsa akıp gidiyordu. Sonra bir gece tesadüfen bulduğum, basit ve açık çizgilerle çizilmiş kuş kesit çizimlerinden özellikle güzel olduğunu düşündüğüm görselleri kaydettim. Vücutlarının ortasında gerçekten balon gibi bir hava kesesi vardı ve kemiklerinde kaval gibi oval biçiminde delikler vardı. *Bu yüzden böyle hafifler.* Kazak örgülerinin arasından hissettiğim pütürlü ayakları hatırlayıp karanlıkta kendi kendime mırıldanmıştım.

♠

Alışılmadık büyüklükte bir kar tanesi elimin üstüne düşüyor. Buluttan bin metreden fazla bir mesafeden düşen kar.

Düşünceye kadar kaç sefer başka kristallerle birleşti de bu kadar büyüdü acaba? Yine de bu kadar hafif. Yirmi gram ağırlığında bir kar tanesi olsaydı ne kadar büyük olurdu acaba?

Heykel gibi kıpırdamadan duran, iki eliyle bastona dayanan yaşlı teyzenin profilini inceliyorum. Tanrı aşkına ne kadardır böyle ayakta dikilip bekliyor ki? Bastonu tutan çıplak eli üşümüyor mu acaba? Zaman neredeyse akmıyor gibi. Bütün dükkânların kepenk indirdiği bu sessiz ve ıssız kasabada, sanki sadece bu duraktaki iki insan yaşıyor ve nefes alıyor. Aniden elimi uzatıp kadının beyaz kaşlarına düşen kar tanelerini silmek isteği duyuyorum ve bu dürtüyü bastırıyorum. Elimi uzatıp dokunduğum an yüzü ve vücudu gözümün önünde dağılıp yok olacakmış gibi tuhaf bir korku duyuyorum.

♠

Sağlıklı görünseler de ihmal etmek olmaz.

Duyduğum kadarıyla kuşlar ne kadar hasta olurlarsa olsunlar, hiçbir şey yokmuş gibi omzuna tüneyebilirler. Avcılara hedef olmak istemediklerinden içgüdüsel olarak hastalığa dayanıyorlarmış. Ve eğer bir kuş tünekten düşerse zaten iş işten geçmiştir.

Ama, endişeli bir ifadeyle konuşan İnson'un omzundaydı. Beyaz kuşun yüzü bana dönüktü fakat kuş bana bakmıyordu. Bir gözüyle İnson'la göz teması kurup diğeriyle de duvara yansıyan kendi gölgesine bakıyor olmalıydı. Omzuna kuş konan İnson'un gölgesinin gerçek boyutunun neredeyse iki katı olması hoşuma gittiğinden çantadan kalem kutusunu çıkarmış ve duvara yaklaşmıştım.

"Hoşuna gitmezse biraz sonra silgiyle silerim."

Beyaz duvar kâğıdının üstüne gölgenin ana hatlarını çizip İnson'un bir deve benzeyen başını ve omuzlarını, iri siyah kuşun şeklini özenle çizerken, gölgeleri bozulmasın diye

İnson kıpırdamadan durmuştu. Pencerenin pervazında duran Ami, kanat çırpma sesi çıkararak uçmuş ve abajurun üstüne konmuştu. Abajur sallanınca gölgeler de sallanmıştı; durduğunda ise gölge de mükemmel bir şekilde ana hatlarına geri döndü.

Hayır, hayır.

Abajurun üstündeki Ami, iç geçirir gibi alçak sesle konuşmuştu. Sahibinin bilinçsizce tekrar ettiği sözleri öğrenmiş gibiydi. Hangi durumlarda İnson böyle laflar ederdi ki?

Hâlâ omuzunda duran Ama'nın başını okşarken İnson konuşmuştu.

"Artık sizin uyku vaktiniz."

Önceden sözleşmişler gibi İnson bir şarkı söylemeye başlamıştı. Bu şarkıyı ilk kez duyuyordum ama melodisi tanıdık gelen bir ninniydi. Tanımadığım bir şiveyle oluşturulmuş şarkının ilk dizesi bitmeden hemen önce Ama aynı dizeyi mırıldanmaya başlamıştı ve şarkının ezgisi uyumsuz bir nakarata dönüşmüştü. Hayranlık uyandıracak kadar dingin, aynı zamanda inceden inceye dengesiz ses uyumu koptu kopacak bir iple bağlı gibiydi. Kulak kesilmiş bir şekilde kımıldamadan abajurun üstünde duran Ami'nin yüzü bana dönüktü. Sanırım bir gözü duvarda kıpraşan İnson ve Ama'nın gölgesinde, diğer gözüyse pencerenin dışındaki avluda akşamın ışıklarında sallanan ağaçlardaydı. Ses uyumu kopmuş bu nakarata benzeyen böyle iki görüş açısıyla yaşamak nasıl bir şeydi bilmek istemiştim. Rüya görürken aynı anda gerçek hayatta yaşamak gibi olabilir miydi?

♠

Göz yuvarlarımın iç tarafında başlayıp ense kökümden sertleşmiş omuzlarıma ve mideme bağlanan ağrı hattı çalışmaya başlıyor. Sakızın tatlı tadı çoktan gittiği için otobüste

atmıştım. Tekrar sakız çıkarıp çiğnesem bile işe yarayacak gibi değil.

Eldivenlerimi çıkarıyorum. Avuçlarımı birbirine sürterek birazcık ısıtıp göz kapaklarımla göz çukurlarımı ovalıyorum. Çömelip kalkıyorum. Omuzlarımı ve boynumu çeviriyorum. Sırtımı düzleştirip derin bir nefes alıyorum. Öne arkaya üçer adım atıp sonrasında tekrar yaşlı teyzenin yanına dönüyorum. Mümkün olan en kısa zamanda bedenimi sıcak suya bırakabilsem belki de mideme kramp girmesini engelleyebilirim. Keşke sıcak bir yerde sıcak lapa yiyip bedenimi gevşetebilsem...

Keşke İnson şimdi Seul'deki hastanede değil de evde olsaydı diye düşünüyorum. Aradığımda şaşırıp kamyonetiyle buradan beni almaya gelse ne iyi olurdu... Keşke beni muavin koltuğuna oturtup gözlerimi ovuştururken bana, "*Daha önce fasulye lapası yiyip iyileştiğin olmuştu değil mi? Hadi eve gidip fasulye lapası yiyelim*" dese. Keşke o kendinden emin gülümsemesi ile gözlerinin etrafındaki o çizgiler belirse...

♠

Dört yoldaki trafik ışıkları daha parlak görünüyor. Işıkların önünden düşen kar taneleri daha belirgin renkte saçılıyor. Hava kararıyor.

Otobüs gelmeyecek gibi.

Şimdi gelmiş olsa bile, İnson'un köyüne vardığı sıralar hava iyice kararmış olacağından evin yolunu bulmam zor olacak.

Ring otobüsüne binip Sogüpo'ya giderek kalacak yer bulma zamanı. Pazar günü açık eczane bulursam geçici önlem olarak *Tylenol* alabilirim. İlaç işe yaramazsa yarın öğleden önce dâhiliyeye gidip şansım yaver giderse işe yarayan bir migren ilacı da yazdırabilirim belki.

Bundan önce İnson'a haber vermeliyim.

Gayri ihtiyarı mırıldanınca beyaz nefesim karlar arasına yayılıyor. Hayır, mesaj atmalıyım. İnson'un telefona cevap vermesi zor çünkü. Telefon titreştiği anda bile parmaklarına iğne yapılıyor olabilir...

Gözlerimin derinlerine nüfuz eden ağrı gittikçe keskinleşiyor. İşe yaramayacağını bildiğim hâlde cebimden sakızı çıkarıyorum. Paketten iki sakız çıkarıp ikisini birlikte çiğnedikten sonra, midem bulanacak gibi olduğunda sakızları geri çıkarıyorum... Uçakta bir bardak suyla beraber verdikleri geri dönüştürülebilir kâğıttan peçeteyi cebimden çıkarıp sakıza sarıyorum. Peçeteyi sıkınca sakızın yapışkan suyu akıyor.

Hayır, telefon etmeliyim diye fikrimi değiştiriyorum. Tam tersi, mesaj yazmak İnson için daha zor olur. Telefonda konuşması zor olsa da hasta bakıcı telefonu İnson'un kulağına tutabilir. İnson'un ses tellerini yormadan mırıldanacaklarını, bu sessizliğin içinde tek bir kelimesini bile kaçırmadan duyabilirim.

Vazgeçtiğimi ona söylemeliyim. Tipinin şiddetli olduğunu ve kendimi iyi hissetmediğimi söyleyeceğim. Migrenimin beklenmeyen zamanlarda tuttuğunu İnson biliyor. Ardından gelen mide kramplarının azami birkaç gün sürüp günlük hayatımı felç ettiğini de. Üstelik bu adanın tipisine ve ulaşım durumuna da hem alışkın hem de benden daha hâkim.

♠

Telefonu beş kez çaldırdıktan sonra kapatma tuşuna basıyorum. Bir dakika kadar sonra tekrar arama tuşuna basıyorum. Değiştirme zamanı gelen bir cihazın batarya göstergesinin bir çizgiye inmiş olduğunu görüyorum.

Sonunda bağlanıyor. İnson, diye seslenirken aynı zamanda kulak kesiliyorum. İnson'un mırıldanışının yerine telaşlı bir kadın sesi geliyor.

"Biraz sonra arayınız, daha sonra."

Bir anda arama kesilince telefon ekranına kös kös bakıyorum. Benimle konuşan kadının sesini hasta bakıcının sesine benzetiyorum. Hastane odasından gelmediği anlaşılan bir gürültü telaşlı sesi bastırıyordu.

Nasıl bir durum olduğu hakkında bir fikir yürütemiyorum. Şarjım yüzde onda. Tekrar doğru düzgün bir arama yapabilmek için şarj etmem gerekiyor. Sogüpo'ya gitmeliyim.

Gayri ihtiyari tüm gücümle elimde sıkıca tuttuğum telefonu cebime koyup yaşlı teyzenin profiline tekrar bakıyorum. Otobüs seferleri çoktan kesilmişse şimdi buradan ayrılmadan önce bu kadıncağıza söylemem gerekmez mi? Hem duyamayan hem de bastona dayanan yaşlı teyzenin yardıma ihtiyacı yok mudur acaba?

Teyze, bakışlarımı hissetmemiş gibi, hâlâ kılını bile kıpırdatmadan dört yola doğru bakıyor. Sesimi duyurmak için ona dokunmam gerekiyor. Elim uzatıp omzuna dokunmaya niyetlendiğim sırada yaşlı kadının yüzünde bir hareketlenme oluyor. Gözlerinin ısrarla yöneldiği dört yoldan yeni bir ışık beliriyor ve tavanı kalın karlarla kaplı küçük ve yeşil bir kısa mesafe otobüsü, adeta bir şaka gibi, dönüyor.

♠

Yeşil kısa mesafe otobüsü motor homurtularıyla bize doğru yaklaşırken kar tanelerini içine çekiyormuş gibi görünüyor. Otobüs, tebeşiri kara tahtaya sürterken çıkan sese benzer bir ses çıkarıyor ve duruyor. Bu ses de karın sessizliği içine gömülüyor.

Ön kapı açılıyor. Kaloriferi açık olan aracın içinden nemli hava dışarı çıkıyor ve burnumun ucuna kadar erişiyor. Pamuklu eldiven giyen ve eliyle vites kolunu tutan şoför yaşlı teyzeye soruyor.

"Çok mu beklediniz?"

Kemik gözlüklü ve lacivert üniformalı, kırklarının başında bir adam.

"Dağda iki otobüs kara saplanmış. Donmuşsunuzdur, bu kadar süredir bekliyor musunuz?"

Bana yaptığı gibi, cevap vermeden kulağını işaret edip başını öne eğen yaşlı teyzenin yüzüne tekrar yandan bakıyorum. Bastonuna dayanıp yavaş yavaş merdivenleri çıkan yaşlı kadının arkasından sanki büyülenmiş gibi otobüse biniyorum. Kimsenin olmadığı bomboş bir otobüs.

"Seçolli'ye gidiyor musunuz acaba?"

Ulaşım kartımı basmadan önce soruyorum.

"Evet, gider."

Resmi bir Seul Korecesiyle konuşan şoförün ses tonu biraz öncekinden farklı. Bana karşı mesafeli bir tavır almış gibi hissediyorum.

"Seçolli'ye varınca söyler misiniz?"

"Seçolli'de neresi?"

Şoför soruma soruyla karşılık veriyor.

"Seçolli'de dört durak var. Orası bayağı büyük bir yer."

İnson'un evine en yakın durağın adı aklıma gelmiyor. Sadece ilk kez duyduğum Jeju ağzı bir sözcük olduğunu hatırlıyorum. Cevap vermeye tereddüt ederken şoför, yüzümü inceliyor. Otobüsün silecekleri gıcırdayarak ön cama düşen kar tanelerini siliyor.

"Aslında bu araç saat dokuza kadar çalışıyor, fakat bugün bu son seferim."

Çabuk cevap vermeyince şoför, bir kez daha açıklıyor.

"Bu otobüs bugün Seçolli'ye gidip gelen son araç yani."

Ben yerel ağızda konuşmadığım için, kılık kıyafetimi ya da tavrımı şüpheli bulduğundan söylüyor olmalı bunu. Teşekkür ediyorum.

"Durağın ismini bilmiyorum ama oraya gidince anlarım. Biraz sonra söylerim."

Duyduğuma benim bile inanamadığım bu sözleri söyleyerek ulaşım kartımı basıyorum. Otobüsün arkalarına doğru ilerleyip hafif kambur gövdesinin ağırlığını kısa bacaklarına vererek oturan yaşlı teyzenin arkasına oturuyorum. Yün şapkasında biriken kar hızlıca eriyip şapkasının saçaklarında su damlacıklarına dönüşüyor.

♠

Otobüs şoförüne söylediğim yalan değildi.

İnson'un evine en yakın durakta –yürüyerek en fazla otuz dakikalık bir mesafe- yaklaşık beş yüz yaşında görünen devasa bir menengiç ağacı var. Meşrubat ve sigara satan küçük bir bakkalın yerini de hatırlıyorum. Hava zifiri karanlık olmazsa eğer, hafif aydınlık da olsa, o kadar büyük bir ağacı görmeden geçip gidilmez.

Bu yüzden şimdi İnson'un durumu nasıl olursa olsun, seçebileceğim en iyi yol onun evine gitmek. Orada telefonumu şarj edip onu aramak. Onun da en çok isteyeceği şey budur zaten.

Şanslıyım, diye düşünüyorum. Son uçakla adaya geldim ve beni İnson'un köyüne götürecek son otobüse az önce

bindim. Uçakta duyduğum çiftin konuşmasını hatırlıyorum. *Bunun neresi şans? Hava böylesine kötüyken.*

Bu iyi şansla nasıl bir tehlikenin içine düşüyorum?

Kör bir bıçakla gözlerim sökülüp çıkarılıyormuş gibi hissettiren derin ağrıya katlanarak başımı aracın soğuk camına dayıyorum. Her zamanki gibi bu ağrı beni her şeyden uzaklaştırıyor. Anbean başka birinin değil de kendi vücudumun benim için yarattığı bu işkencenin içinde hapsoluyorum. Ağrı başlamadan önceki hâlimden, hasta olmayan insanların dünyasından kopuyorum.

Şimdi, sıcacık bir yere uzanabilsem...

Geçen sonbaharda İnson'un beni ağırladığı yatak odasını hatırlıyorum. Sanki odanın sahibi kısa süreliğine dışarı çıkmış gibi yorgan açıktı. Benim için yeni yıkanmış yumuşatıcı kokan kuru, hoş ve sıcacık yorganın içinde şaşırtıcı derecede derin bir uyku çekip gece yarısı gözlerimi açmıştım. Birdenbire kontrol etmek isteyerek şilteyi kaldırdığımda çok eski olduğunu tahmin ettiğim paslı kıl testerenin hâlâ orada olduğunu görmüştüm.

♠

Hızla karanlık çöküyor. Otobüs, sahil yolunda da gördüğüm gri-beyaz kar sisi ve bulut kütlesinin içine giriyor. Bir noktadan sonra yol kenarındaki evler kayboluyor. Karla kaplı geniş yapraklı ağaçlar uçsuz bucaksız bir orman oluşturuyor.

Gitgide yavaşlayan otobüs duruyor. Önde oturan teyze ayağa kalkıyor. Kadın ağzını açıp gideceği yeri söylememesine rağmen otobüs şoförü ineceği durağı nasıl bilebiliyor? Her gün buraya sefer yapan bir otobüs olduğundan buranın halkını tanıyor mu acaba? Başını yine sallayarak, kısa bacaklarına güç verip tutuna tutuna arka kapıya ilerleyen teyze dönüp bana bakıyor. Belli belirsiz bir tebessüm mü yoksa selam

verme mi, yoksa hüsran dolu bir ifade mi olduğunu anlayamadığım bir yüzle bana bakarak arkasını dönüyor.

"Böyle kuytu bir yerde birini indirmek doğru mu?" diye düşünüyorum. Fakat dikkatli bakınca ormanın ortasında bahçe duvarları siyah taşlarla örülmüş evler görünüyor. Kar birikmiş duvarlar arasından bir yol geçiyor. Şu küçük yolun ilerisinde bir köy mü var acaba? Yaşlı kadının iki ayağının karla kaplı toprağa tamamen basmasını bekleyen şoför arka kapıyı kapatıyor. Yağan karın altında beli bükülmüş yürüyen yaşlı kadının görüntüsü giderek uzaklaşıyor. Kadın seçilmez olana kadar başımı çevirip arkaya bakıyorum ve onu izliyorum. Anlayamıyorum. Ne benim çevremden ne de yakından tanıdığım biri. Yalnızca bir süre yan yana durduğum bir yabancı. Fakat neden onunla ebediyen vedalaştığımı hissediyorum? Neden kalbim böyle çarpıyor?

Hafif eğimli yolda beş dakika daha ilerleyen otobüs duruyor. Motoru kapatıp el frenini çeken şoför yüksek sesle bana sesleniyor.

"Zincir takacağım."

Rüzgâr, şoförün açıp aşağı indiği ön kapıdan içeri akın ediyor. Baş ağrısının şiddeti arttıkça düşüncelerim gitgide felç oluyor. Tanımadığım yaşlı kadınla vedalaşmam yavaş yavaş silikleşiyor. Huzursuzluk da kurtarmam gereken kuşa dair düşünceler de İnson'a dair hislerim de ağrının çizdiği keskin sınırın dışında kalıyor.

Havanın daha fazla karardığını, aracın içine esen rüzgârın giderek şiddetlendiğini fark ediyorum. Tipi tekrar başlayacak. Sanki o yaşlı kadın P kasabasındaki durakta dururken dinginlik yayıyordu ve şimdi ayrılınca bu dinginliği de alıp gitti gibi.

Orman yüksek sesler çıkararak sallanıyor. Ağaçları birbirine bağlayan kar savruluyor. Çatlayacakmış gibi gelen alnımı aracın camına yaslamış bir hâlde sahil yolunda gördüğüm tipiyi düşünüyorum. Uzak ufukların ardına doğru dağılmış bulutları ve sayısız kuş sürüsü gibi alçaktan uçan kar tanelerini düşünüyorum. Adayı yutacakmış gibi görünen beyaz köpüklerle sahile akın eden kurşuni renkteki denizi düşünüyorum.

Hâlâ seçim şansım var. Bu yeşil otobüsten inmeyebilirim. Şoförle birlikte P kasabasına geri dönebilirim. Oradan aktarma yapıp Sogüpo'ya gidebilirim.

"Off, hava da çok kötü..."

Şoför başındaki karları silkeleyerek otobüse biniyor. Sürücü koltuğuna oturup kemerini takarak motoru çalıştırıyor. Farları yakıyor ve şiddetli tipinin içine doğru aracı sürmeye başlıyor. Gür sedir ormanının içine doğru tek şeritli bir yol kıvrılıyor. Gün batımında binlerce uzun ağaç karın altında sallanıyor. Gördüklerim bana rüyamdaki siyah ağaçların, şu anda bile zihnimin içinde, salındıkları manzarayı hatırlatıyor.

-5-
KALAN IŞIK

Karlar düşüyor.

Alnıma ve yanaklarıma.
Üst dudağıma, burnuma.

Kar taneleri soğuk değil.
Kuş tüyüne benzeyen,
İnce bir fırçanın ağırlığı kadarlar sadece.

Derim dondu mu acaba?
Yüzüm ölmüş bir insanın yüzü gibi karla mı kaplı?

Göz kapaklarım soğumuş gibi görünmüyor. Sadece oraya düşen kar taneleri soğuk. Soğuk su damlacıklarına dönüşerek eriyor sonra da gözüme giriyorlar.

♠

Çenem titriyor. Dişlerim birbirine çarparken tak tak sesler geliyor. O kadar sert birbirlerine çarpıyorlar ki dilimi dişlerimin arasına soksam dilim kesilebilirmiş gibi hissediyorum. Islak göz kapaklarımı kaldırarak karanlığa bakıyorum. Gözlerimi kapatıyorum. Aynı karanlık. Görülemeyecek kadar küçük kar taneleri gözlerimin içine düşüyor; gözlerimi kırpıştırıyorum.

Kapüşonlu başımı yana çevirip uzanıyorum. Kollarımı sıkıca kavuşturuyor, dizlerimi bükerek göbeğime doğru

çekiyorum.Boynumdan ayaklarıma kadar hissedebildiğim bütün eklemlerimi azar azar hareket ettiriyorum. Kemiğim kırılmış gibi görünmüyor. Belim ve omuzlarım hafifçe ağrıyor.

♠

Ayağa kalkıp hareket etmem lazım. Vücut ısımı daha fazla kaybetmemeliyim. Fakat cesaret edemiyorum. Burası neresi bilmiyorum. Hangi yöne gitmem gerektiğini de. Telefonumu ne zaman elimden düşürdüğümü hatırlamıyorum...

Grimsi, mavi gün ışığının neredeyse kaybolduğu sırada önüme çıkan ilk yol ayrımında cep telefonumun fenerini açtım. Telefonumu, şarjı azaldığı için sadece çok gerekli olduğu zamanlar kullanmayı düşünüyordum ve maalesef o an gelmişti. Kesinlikle ikili bir yol ayrımı olduğunu hatırlıyorum fakat ormanın içinde farklı genişlikte üç patika karşıma çıkınca kafam karıştı. Bir ışık olsa hemen yolu tanırım diye düşündüm ama solgun ışıkta parlayan karla kaplı ağaçların hepsi birlikte gölgeler oluşturduğu için aksine daha da yabancı bir yerdeymiş gibi hissettim. Fakat duraksayacak vaktim yoktu. Nispeten dar, yokuş yukarı patika yerine hafif eğimli geniş yoldan girdiğimi hatırladığım için buna güvenerek üç patikadan en geniş olanına adımımı attım. O an ayağım yere değmedi ve ayağım kayınca kar yığınının içine gömüldüm.

İçgüdüsel olarak başımı iki kolumla sarmalamıştım. Telefonum o ara düştü herhalde. Yokuş aşağı yuvarlanırken taşlara ve kayalara başımı ve vücudumu çarpıp durmuştum fakat bilincimi kaybetmedim. Uyku tulumu gibi pofuduk kabanım ve kar yığını sarsıntımı azaltmıştı.

♠

O kısacık sürede hava nasıl bu kadar kararır?

Öyle olduğuna inanmak istemiyordum ama farketmeden bilincimi yitirmiş miyimdir yoksa?

Titreyen sol elimi kaldırıp kolumu sıvıyorum. Gözüme yaklaştırarak kol saatine bakıyorum ama zaten bildiğim gibi akreple yelkovan fosforlu değil. Tek gördüğüm şey zifiri karanlık.

Kör bir bıçakla göz yuvarlarım sökülüp çıkarılıyormuş gibi hissettiren derin baş ağrımın geçtiğini fark ediyorum. Belki de yaşadığım sarsıntının şok etkisinden ya da kalp atışlarım hızlandığından böyle oldu. Fakat ağrıdan ziyade şimdi de korkunç bir soğuk var. Dişlerimin birbirine çarpmasını durduramıyorum. Çenem düşecekmiş gibi hissiz. Pamuk doldurulmuş kapüşonun altındaki karın soğukluğu atkımın arasından sızıyor. Kımıldayan dizlerimi iki kolumla sıkıca sararak düşünüyorum.

Yanlış yola saptığımdan kayıp düştüm ve üzerinde yattığım bu patika aslında bir yol değil kuru bir dere herhalde. Çukurlaşmış arazi buz tutmuş ve üzerinde kar birikmiş. Bu volkanik adada ırmak, yok denecek kadar az ve yalnızca sağanak yağmur ve şiddetli kar yağışlarında oluşan kuru suyolları nadiren görülüyor... Köylerinin aslında bu kuru dere hattı boyunca bölündüğünü İnson, yürüyüş yaparken söylemişti. Derenin öte tarafında kırk kadar evin olduğunu, 1948 yılında verilen tahliye emri ile hepsinin yakılıp yıkıldığını, insanların yok edildiğini ve köyün ölü bir köye dönüştüğünü söylemişti.

Kısacası o zamana kadar tecrit edilmiş bir köy değildi. Çünkü dereyi geçince hemen karşımızda bir köy vardı...

Burası düşündüğüm gibi, o kuru dere yatağıysa en azından yanlış yola sapmış değilim. Biraz önceki yol ayrımına geri dönebilirsem yönümü bulabilirim. Sorun şu ki, kayınca

ne kadar uzağa düştüğümü bilmiyorum. Üç-dört metre de olabilir, on küsur metre de olabilir. Bu kadar karanlık olmasaydı yönü tahmin edebilirdim. Cebimde bir çakmak, hiç değilse bir kibrit olsaydı...

♠

O otobüsten inmemeliydim.

Beni geride bırakarak giden otobüs, zincirli tekerlek izlerini karın üstüne bıraktı ama tipide araç görünemez hale geldiğinde çoktan lapa lapa yağan kar yüzünden izler kaybolmuştu.

Hemen sonra güneş battı ama havada biraz grilik kaldı. Karlar o ışığı yansıtıyordu ve hâlâ nesneleri ayırt edebiliyordum. Köydeki tek dükkânın ışığı yanmıyordu fakat kapının altından gece lambasına benzer loş bir ışık sızıyordu. Açık olabileceğini düşünerek sürgülü kapıyı açmaya çalıştım ama kilitliydi. Kapıyı tıklatsam da içeride bir yaşam belirtisi yoktu. Dükkânın arka tarafında kimse yaşamıyordu herhalde.

Dükkândan dışarı sızan bu ışıktan medet umarak yönümü belirleyip yürümeye başladım. Ana yoldan saptım ve etrafına taşlarla sınır örülmüş üzeri karla kaplı tarlalardan geçtim. Karanlık seraları geçerek iğne yapraklı ağaçların arasındaki yola girdim. Küçük bir arabanın güçlükle geçebileceği darlıkta olan yol, dize kadar karla kaplıydı. Karın içine ayağımı sokup çıkararak yürümek zorunda olduğum için hızlı yürümek zordu. Spor ayakkabılarım ve çoraplarım çok geçmeden ıslandı. Kar, ayak bileklerim ve baldırlarıma kadar giriyordu. İşaret olarak belirleyebileceğim herhangi bir şey aradı gözlerim. Hiçbir şey yoktu. Ağaçlar derin bir karanlığa gömülüyordu ve üstelik üzerlerini kar kapladığından ağaç türlerini de tanıyamıyordum. Artık güvenebileceğim tek

şey hatırımda kalan yokuş yukarı ve yokuş aşağı duygusuyla yolun daralması ya da genişlemesiydi.

Neyse ki ormanda yürürken rüzgâr yatışmıştı. Aralıksız yüzüme vuran ve gözlerimi doğru düzgün açmamı zorlaştıran tipi gitgide duruldu ve neredeyse kesildi. Akşamın sessizliğinde sadece ayaklarımın kara batıp çıkma sesleri duyuluyordu. Tek başıma olmak korkutucuydu fakat o an karşıma herhangi bir şey çıksa daha da korkunç olur diye düşündüm. İster yabani bir hayvan olsun ister bir insan...

Ağaçların yüksekliği ve siluetine bakılacak olursa bir sedir ormanından geçiyormuşum gibi görünüyordu. Geçen yıl sonbaharda ağaç işleri yapan İnson'u atölyesine bırakıp durağa kadar yürüyüş yaptıktan sonra geri dönerken, rüzgâr uzun ağaçları sallıyor, bir kumaşı yalayıp geçiyormuş gibi sesler çıkarıyordu. Hissettiğim kadarıyla bu adanın rüzgârı tıpkı fon müziği gibi her zaman arka planda var olan bir şeydi. İster şiddetle esip savursun ister şefkatle ağaçları okşasın, nadiren sustuğu anlarda bile varlığı hissediliyordu. Özellikle iğne yapraklı ağaçlarla tropikal geniş yapraklı ağaçların karışık hâlde büyüdüğü bölgelerde, rüzgâr, ağaç türlerine göre farklı hız ve ritimlerle yapraklar arasından geçerek tarifsiz bir ahenk oluşturuyordu. Parlak kamelya yaprakları güneşi alabilmek için her an açı değiştiriyordu. Sedir ağacı gövdesine tırmanan ve epey yükseğe çıkan akçaağaç sarmaşıkları salıncak ipi gibi sallanıyordu. Nerede saklandığını bilmediğim Japon beyaz göz kuşları birbirleriyle haberleşircesine sırayla ötüşüyordu.

Anbean daha da ağırlaşan, karanlığa gömülen karlı yolda o rüzgârı düşünüyordum. Durağanlığın arka yüzüne mürekkep lekesi gibi sızan, her an bir şekle bürünüp belirginleşebilecek bir gölgeye benzeyen o rüzgârı her adımda hissettim.

Gün batımında kar durmadan lapa lapa yağdı ve nihayetinde yol ayrımı karşıma çıktığında gerçekten karanlık çökmüştü. Etrafı daha iyi görebilmek için telefonun fenerini açtığımda karla kaplı ağaçların tüyler ürpertici şekilde beyaz olduklarını gördüm. Karşımda, dur durak bilmeden yağan karlar altında, karanlığa gömülmüş üç ayrımlı yol uzanıyordu. Arkamı döndüğümde gözlerime çarpan derin ayak izlerimden meydana gelen yol, sessizliğe gömülüydü.

♠

Kuş ne durumdaydı acaba?

Bugün içinde su verilirse hayatta kalabilir demişti İnson.

Ama kuşlar için bugün ne anlama geliyordu ki?

"Işıklar söndüğü an uyur bunlar."

Geçen sonbahar, bir akşam vakti, bir saat boyunca kuşları serbest bırakıp özgürce uçmalarına izin verdikten sonra sırayla kafese koyan İnson böyle söylemişti. Siyah bir kumaşı kafesin üzerine örtmeden önce bir an için kuşların gözlerine bakmıştı.

Işıkta böyle gözlerini fal taşı gibi açıp öterler, ama ışık olmayınca anında uykuya dalarlar. Sanki elektromanyetik bir kutba bağlılarmış gibi. Gecenin bir yarısı da olsa bu örtüyü kaldırınca hemen uyanır, öter ve konuşmaya başlarlar.

♠

Uyku tulumuna benzeyen pofuduk kabanımın dışında kalan baldırlarım ve ayaklarım artık üşümüyor. Kürk eldivenli elimi uzatıp hissiz ayak bileğime dokunuyorum. İki dizimi gövdeme doğru daha çok çekiyorum. Top gibi yuvarlanmış bedenimi, kabanım daha çok sarsın diye, rüzgâr göğsümden ve karnımdan içeri girmesin diye daha çok büzüyorum. Ne var ki kabanla ayaklarımı örtmek imkânsız.

Belki de hissizleştikçe ayak parmaklarımı hareket ettirmem gerekecek. Soğuk ısırması çoktan ilerlemeye başlamış da olabilir. İnson'un "Üç Taraflı Film" adını verdiği üçlemenin ikincisinde başkahraman yaşlı kadın, on altı yaşındayken beş gün boyunca tek başına Mançurya bozkırlarından geçerek Bağımsızlık Ordusu Kampı'na geri döndüğünü ve bu yolculuk esnasında soğuk ısırmasını yaşayıp ayak parmaklarından dört tanesini kaybettiğini anlatıyordu. Gökyüzünün mavi olduğu, güçlü rüzgârdan dolayı karların bütün görüş alanını kapladığı bozkırda, alnında küçük bir kamerayla ilerleyen İnson'un çektiği sahnenin arkasından röportaj başlamıştı.

"O karın altında nasıl hayatta kalabildiğini gerçekten bilemiyorum."

Alzheimerlı yaşlı kadının yerine röportajı kabul eden en büyük kızın sesi rüzgârın uğultusuna ve kardaki ayak seslerine karışıyordu.

"Annem her zaman karın içi daha sıcak ve rahattı, derdi. Karın içine çukur kazıp içinde sabahı beklediğini söylemişti. Uykusu gelirse donarak öleceğinden vücudunu çimdikleyerek sabaha kadar dayanmış."

Kamera, yanında konuşulanları anlayıp anlamadığı belli olmayan yaşlı kadının bakışlarına odaklandı. Üzerinde sedef düğmeli kirli beyaz renkte bir hırka, tekerlekli sandalyede oturup gözlerini pencerenin dışındaki güneş ışıklarına sabitlemişti.

"Annem, Pyongyang'da bir tekstil atölyesinde çalışırken saygı duyduğu akşam okulu öğretmenlerinin Bağımsızlık Ordusu'na katıldığını sonradan öğrenip arkalarından gitmiş. Küçük öğrencilerini görünce 'Bir çocuk nasıl olur da buraya gelir,' diye düşünen öğretmenler şaşırmışlar. Annem

muhtemelen o öğretmenlerden birini ya seviyordu ya da ona karşı hayranlık duyuyordu. O kişinin peşinden gizlice silah ve mühimmat taşıyan bir nakliye ekibine girmiş. Silahları bohça bezlerine sarıp trenle, tahıl çuvallarında kamyonla taşıdıklarını söylemişti. Bir gün dört kişiyle birlikte nehir kıyısındaki bir evde kalırken artık kim ihbar ettiyse, aniden Japon askerleri kaldıkları yere baskın yapmış. Askerlerin odaları tek tek kontrol ettiklerini duyunca birlikte kaldığı elemanlarla birlikte en dip odadaki pencereden dışarı kaçmışlar. Hep birlikte koşarak kömür gibi görünen nehre atlamışlar ve suyun içine atılan mermiler sadece anneme denk gelmemiş. Annem kendisinin mermilerden nasıl kurtulduğunu anlayamadığını söylerdi. Nehri yüzerek geçip kıyıya çıktığında yalnız olduğunu anlamış. Ne zaman tek başına hayatta kalma sebebini merak etse, göğsünde bir alevin yükseldiğini ve bu alevin onu donarak ölmekten koruduğunu hissettiğini söylerdi. O zaman ıslanan ayakkabıları tam olarak kurumadığından dört ayak parmağı koptuğu hâlde bunun farkına daha sonra varsa da ne bir eksiklik ne de üzüntü hissetmiş."

♠

Ayaklarım hariç vücudumun geri kalanını kabanımla sarmalayıp başımı ve yanaklarımı da kapüşonuma gömüyorum, fakat burnumla göz kapaklarıma düşen karları engelleyemiyorum. Elimi yukarı kaldırıp yüzümü silsem, top gibi sarılmış bedenim çözülecek, her şeyden önemlisi korumayı başarmış olduğum sıcaklığımın dağılacak. Bu yüzden karın birikmesine izin veriyorum. Durmaksızın zangırdayan çenem yerinden çıkacak gibi sızladığından karla kaplı kabanımın kolunu iki dişimin arasında tutup dayanmaya çalışırken düşünüyorum. *Su sonsuza kadar kaybolmaz. Hep bir döngüde değil midir?* Öyleyse, İnson büyürken üzerine yağan karların şimdi yüzüme düşen kar taneleri olmadığını kim

söyleyebilir? Aklıma İnson'un annesinin küçükken okulun bahçesinde gördüğü insanlar geliyor ve dizlerime sardığım kollarımı açıyorum. Hissiz burnum ve göz kapaklarımın üstünde biriken karları siliyorum. O insanların yüzlerinde biriken karla şimdi elimdeki karların aynı olmadığını kim söyleyebilir?

♠

Ne düşünürsem dayanabilirim ki...

Göğsümde alev alev yanan ateş yoksa eğer?

Sonunda geri dönüp de sarılacağım sen yoksan eğer.

♠

İnson erişte vereyim mi, diye sorduğunda omzunda duran kuşun net bir şekilde cevap verdiğini hatırlıyorum.

"Olur."

İnson buzdolabına doğru yürümüştü ve dolabın kapağından bir poşet erişte çıkarmıştı. Masanın üstündeki Ama hemen havalanmıştı ve İnson'un diğer omzuna konmuştu. İnson bir tel kuru erişte çıkarıp ikiye bölerek iki kuşa da aynı anda yedirmeye başlamıştı. Erişteyi kıtır kıtır kırarak yiyen kuşların biriyle, sonra da diğeriyle göz teması kurmuştum.

"Sen vermek ister misin?"

İnson'un uzattığı erişte poşetini şaşkınlıkla alınca kuşlar benim omzuma gelip konmuştu. İnson'un yaptığı gibi bir tel erişteyi kırıp iki kuşa aynı anda verince önce hangi taraftakiyle göz teması kuracağımı bilememiştim. Kuşlar gagalarıyla erişteyi her kırdıklarında, uçlu kalemin ucunun kırılmasını andıran bir hissi parmak uçlarımda hissediyordum.

♠

Kuşların nasıl uykuya dalıp öldüğünü bilmiyorum.

Kalan ışık kaybolduğunda son nefeslerini verip vermediklerini. Bilmiyorum.

Ya da hayatın bir elektrik akımı gibi şafağa kadar akmaya devam edip etmediğini.

♠

Havanın aydınlanmasına ne kadar kaldı ki?

Dayanılmaz şekilde titrememe sebep olan soğuk yavaş yavaş yumuşuyor. Sıcaklığın artmasının imkânı yok ama ılık bir hava kütlesi sanki kabanımı sarmalıyor ve uykumu getiriyor. Ne zamandır bilmem ama göz kapaklarıma düşen kar tanelerini yoğun bir şekilde hissetmemeye başlamışım. Neredeyse hiç soğuk hissetmiyorum.

Dizlerimi sardığım kollarım aniden daldığım zamanlar çözüldüğünde ellerimi yeniden kenetliyorum. Kar tanelerinin yüzüme düştüğünü hissedemiyorum. İnce bir fırça ucuna benzeyen dokunuşu da göz kapağımın kenarını ıslatan suyu da artık hissedemiyorum.

Tüm bedenime dalga gibi yayılan sıcaklıkta rüya görürcesine düşünüyorum. *Sadece su değil, rüzgâr ve deniz akıntısı da döngüde değil midir?* Sadece bu adada değil, uzun zaman önce uzak yerlere düşen kar taneleri de şu bulutların içinde yeniden yoğuşmuş olamaz mı? Beş yaşındaki ben K şehrinde ilk kar yağarken ellerimi uzattığımda, otuz yaşındaki ben Seul'de nehir kenarında bisiklet sürerken yaz yağmurunda ıslandığımda, yetmiş yıl önce bu adada bir ilkokulun spor sahasında yüzlerce çocuk, kadın ve yaşlının yüzü karla kaplanıp tanınamaz hale geldiğinde, tavuk ve civcivlerin kanatlarını çırptığı kümes korkunç şekilde çamurlu suya gömülüp pirinç pompaya çarpan yağmur damlaları etrafa sıçradığında, o su damlalarının, dağılan kristallerin ve

kanlı ince buzların aynı olmadığını, şu anda üzerime düşen karların bunlardan farklı olduğunu kim söyleyebilir?

♠

"Otuz bin kişi."

İnson, güneş alan alçı duvara yaslanıp iki dizini karnına çekmiş, yerde oturuyordu. Kamera kendi yüzü yerine bir omzuyla dizini kadraja almıştı. Ekranın çoğunluğunu beyaz duvar kaplıyordu. O duvarda bilinmeyen bir gölge titreşiyordu. Neredeyse insan boyuna ulaşmış çimenler İnson'un pamuklu gömleğini yalayıp geçerek salınıyordu.

"Tayvan'da da otuz bin kişi, Okinawa'da ise yüz yirmi bin kişi katledildi."

İnson'un sesi her zamanki gibi sakindi.

"Bu sayıları düşündüğüm zamanlar oluyor. Bu yerlerin hepsinin tecrit edilmiş adalar olduğu gerçeğini de..."

Alçı duvarda titreyen ışık büyüyüp ekran artık hiçbir şey göstermeyen parlak bir düzlem haline geliyordu.

♠

Sıcacık bir ışık tarafından emiliyormuşum gibi uykuya her dalışımda göz kapaklarımı zoraki kaldırıyorum. Gözlerimi uyukladığımdan mı yoksa kirpiklerim ve göz kapaklarımda oluşan tam donmamış buz yüzünden mi açamadığımı anlayamıyorum.

Artık iyice yorulmuş zihnimde yüzler beliriyor. Tanıyamadığım ölü insanlar değil de şu an uzak bir kıtada yaşayan insanlar... Büyüleyici derecede belirgin. Aynı anda capcanlı anılar yeniden diriliyor. Ne bir düzenleri ne de birbirleriyle bağları var. Hep birlikte sahneye fırlayan ama her biri farklı dans eden sayısız dansçı gibi. Bedenlerini hareket ettirirken anında donup kalan kristaller gibi parlıyorlar.

Bilmiyorum. Bunun ölümden hemen önce yaşanan bir şey olup olmadığını bilmiyorum. Zihnimde gördüğüm her şey bir kristale dönüşüyor. Artık hiçbir yerim ağrımıyor. Zarifçe salınan kar taneleri gibi yüzlerce ve binlerce an aynı anda parlıyor. Bunun nasıl mümkün olduğu konusunda hiçbir fikrim yok. Bütün acılar ve sevinçler, derinden hissettiğim keder ve aşk birbirine karışmadan, olduğu gibi, aynı zamanda kocaman bir nebula gibi tek bir kütle halinde parıldıyor.

♠

Uyumak istiyorum.

Bu efsun içinde uyumak istiyorum.

Gerçekten uyuyabilirim sanırım.

♠

Ama kuş evde beni bekliyor.

Parmak uçlarımda bir hareket duyumsuyorum.

Zayıf, nabız gibi, parmak uçlarımda atan bir şey var.

Koptu kopacakmış gibi gelen parmak uçlarıma elektrik akıyor.

♠

Rüzgâr ne zaman tekrar esmeye başladı acaba?

Artık bedenim top gibi büzülmüş bir hâlde kıvrılmıyor. Birbirine kenetlediğim ellerimin çoktan çözülmüş olduğunu fark ediyorum. Hissiz ellerimi kaldırıp göz kapağımdaki buzu temizliyorum. Ağaçları sallayan kuvvetli rüzgârın sesini duyuyorum. Bu ses mi beni uyandırdı? Göz kapaklarımı kaldırdığım an şaşırıyorum. Loş bir ışık var. Karanlıkla zar zor ayırt edilebilen gece mavisi bir ışık başımın yan tarafında biriken kar yığınına yansıyor.

Şimdiden şafak mı söküyor ki?

Yoksa rüya mı görüyorum?

Rüya değil. Bilincimi yerine getirmek ister gibi, korkunç bir soğuk yüzüme çarpıyor. Şiddetle titrerken sırtüstü yatıp havaya bakıyorum. İnanılır gibi değil. Karanlık artık zifiri karanlık değil. Artık kar da yağmıyor. Şimdi savrulan şey kar. Ay ışığı sayesinde uçuşan karları görebiliyorum. Rüzgâr, kar bulutlarını dağıtmış. Solgun yarım ay, ormanın üstünde asılı duruyor. Büyük kara bulutlar kuvvetli rüzgârla birlikte ilerliyor.

♠

Ormanın içinde kocaman beyaz bir yılan gibi uzanan kuru dere yatağından mavimsi bir ışık yayılıyor. Geriye düşmemek için belimi iyice bükerek adım adım ilerliyorum. Hızla hareket eden kara bulutlar arasında ay, bir belirip bir kayboluyor. Soluk ve zayıf ışığı alan tüm ağaçların tepeleri, sanki bir daha karanlık olmayacakmış gibi gece mavisi ışıkla aydınlanıp sağa sola sallanıyor. Fakat ağaçların altındaki ormanın içi hiçbir şey ayırt edilemeyecek kadar karanlık. Uçsuz bucaksız bir mağara gibi ağzı açık olan bu karanlığın içinde ne olduğunu bilmiyorum. Yalnızca binlerce ağacın karanlık kökleri mi acaba? Yoksa çıt çıkarmayan kuş ve karaca sürüleri mi var sadece?

Nihayet yol ayrımına varıyorum. Düştüğüm yerde aşağı kaydığıma dair bir iz yok. O arada yağan kar her şeyi örtmüş. Dört ayaklı bir hayvan gibi iki elimi kara sokup yoklayarak yoldan ayrılan patikaya giriyorum. Özellikle çok derin olduğunu sandığım çukurun nerede olduğuna dair bir fikrim yok. Elimle yoklayarak didik didik arasam şarjı bitmiş telefonumu bulabilirim belki, ama zamanım yok. Havanın ne zaman tekrar kötüleşeceğini bilemiyorum.

Bu sefer hata yapmıyorum. Yokuş aşağı inerken düzleşen yolu takip ederek ayak basılmamış karlardan yansıyan ay ışığına güvenerek yürüyorum. Çok yakın mesafede salınan ormanın sesi, dizlerime kadar gelen kara ayaklarımın batış sesi, hızlı hızlı nefes alışverişlerimin sesi birbirine karışıyor.

♠

İnce ve zayıf nabız benzeri bir his parmak uçlarımda git gide daha da belirginleşiyor.

Varlıklarını unuttuğum avuçlarım da ellerime yeniden kan gitmiş gibi canlanıyorlar...

...Omuzumda duran Ama'nın beyaz ensesini rastgele okşadığımda, kuş boynunu daha da eğmişti ve daha fazlasını bekliyormuş gibi kımıldamadan durmuştu.

Daha çok okşamanı istiyor.

İnson'un dediği gibi sıcak ensesini tekrar okşamıştım. Kuş, sanki selam verir gibi boynunu daha da eğince İnson gülmüştü.

Daha çok, beni daha çok sev diyor.

♠

Bir yol ayrımı daha çıkıyor karşıma. Ağaçların arasından geçen kül rengi ve dar patikaya adım attığım an çalılar yüzümü çiziyor. Yüzüm donduğundan mıdır nedir, neredeyse hiç acımıyor ancak gözüme batmasından son anda kurtuluyorum.

Yine mi yanlış yola girdim yoksa? Buradan sonrası yol değil, çalılık.

Tuhaf bir şekilde hafifçe parlayan bir ışık gördüğümü hissedince eldivenli elimle gözlerimi siliyorum. Eldiveni çıkarıp gözlerimi çıplak elle tekrar ovunca gözümün altından elime kurumuş kan bulaşıyor. Fakat sorun kan değil. Yanlış

görmüş de değilim. Sallanan dallar ve çalılar karları bir toz gibi etrafa saçarken gördüklerimin arasında belli belirsiz parlayan bir şeyler var. Bir elimle çalıları deşiyor, diğer elimle yüzümü kapatarak daha da ileriye gidiyorum.

Şu ötede bir şey var. Parlayan bir şey.

Çalılık ormanın ortasından geçince uzun, kıvrımlı, koyu mavi karla kaplı bir yola varıyorum. Ormanın içinden geçen yol yavaş yavaş aydınlanıyor ve dönemeç bitince berrak, gümüşi ışıklar yayıyor. Çaresizce hızlanıyorum. Uyluğuma kadar biriken karı yarıp nefes nefese devam ediyorum. Dönemece vardığımda tekrar göz kapaklarımı siliyorum. Gözlerimi dört açıp uzaklardaki ışığa bakıyorum.

İnson'un ahşap atölyesi.

Demir kapı sonuna kadar açık ve oradan gecenin karanlığına ışık saçılıyor. Benden önce biri mi geldi ki diye ürpertiyle düşündükten sonra fark ediyorum.

O günden sonra kimse gelmedi.

Atölyede ışık açıktı ama kimsenin cevap vermemesi tuhaf geldiğinden içeri girip bakınca bayıldığımı görmüşler.

Demek ki kan kaybeden hastayı aceleyle kamyonetin arkasına koymuşlardı ve kimse ışıkları söndürmemişti. Kapıyı kapatmak için bile zaman yoktu.

Rüzgâr hiddetle adeta birini beklermiş gibi sonuna kadar açık olan kapıdan içeri esiyor. Göz kamaştırıcı ışıklar saçarak uçuşan karlarla birlikte kendimi hızla atölyenin içine atıyorum.

-6-
AĞAÇ

Atölyeye girdiğim an ilk önce gözüme dört duvara yaslanmış otuzu aşkın kütük çarpıyor. Her biri normal bir insandan çok daha büyük. Çoğu iki metreden uzun; benim boyumdaki bazı ağaçlar da bu yüzden on iki yaşlarındaki çocuklara benziyor.

Yere üst üste yatırılmış kütüklerin arasından geçiyorum. İçeriye giren kar, beton zeminde ince bir tabaka oluşturmuş. Dört bir yana sıçrayan kan lekeleri karın altında parlıyor. İnson'un düştüğünü tahmin ettiğim tezgâhın yanında, kanın kuruyup donduğu yeri de kar kaplamış. Kesilmesi yarıda bırakılmış bir kütük, fişten çekilmiş elektrikli öğütücü, kulaklığa benzeyen ses yalıtım aleti, koyu kanla lekelenmiş irili ufaklı odun parçaları tezgâhın üstünde dağınık duruyor.

Köknar, sedir ve ceviz kütüklerinin her zaman düzenli şekilde istiflendiği bir yer burası. Temiz talaş parçaları tezgâhın çevresine ve zemine kek kırıntıları gibi yayılmış ve çeşit çeşit marangozluk aleti düzgünce ya duvara asılmış ya da rafa yerleştirilmiş. İnson çalışma alanını temiz ve düzenli tutmaya hep önem verirdi. Akşam saat altı civarı günlük işi bittiğinde hava kompresörüne bağlı bir hava tabancasıyla saçlarındaki talaşı özenle temizler ve atölyenin ön kapısını açık bırakarak atölyedeki tozu ormana üflemek için büyük bir sirkülatör çalıştırırdı. Talaşları, odun parçalarını, tozları süpürge ile süpürerek çuvala koyup rüzgârla uçup gitmeyen ağır talaşları da bir toz toplayıcıyla çekerdi.

Burada, ne yaparsa yapıyor olsun, acele etmezdi. Çok nemli günlerde farklı ağaç türlerinin yoğun kokularının karışarak atölyeyi doldurduğunu ve bunu mola için bir işaret olarak görüp su kaynatarak sık sık çay içtiğini söylemişti.

Böyle nemli günlerde, normal günlere kıyasla ağaçlar ağırlaştığı ve gövdelerinin yoğunluğu arttığı için İnson çalışma hızını yavaşlatırsa kaza yapma olasılığı da azalıyordu. İş temposunu bu şekilde ayarlayan İnson, neredeyse her şeyi kendi başına hallederdi. Şifonyer gibi büyük bir mobilyanın kuruması için onu yedi kez ters çevirip vernikleme işleminin bile yeterli zaman ayrılıp kuralına göre yapılırsa kimseden yardım talep etmeye gerek kalmadan halledilebildiğini söylemişti.

Ancak bu büyüklükte bir işin üstesinden tek başına gelmek bir hayli zor olmalıydı. İnson'a rüyamda gördüğüm siyah ağaçların yetişkin bir insan boyunda olduklarını söylemiştim. Neden boyutları büyütmüştü acaba?

♠

Tekrar girişe dönüp kapıyı kapatıyorum. Rüzgâr tekrar açmasın diye kapıyı kilitliyorum.

İnson'un kanının sıçramadığı ve kütüklerin olmadığı yerleri seçip basarak atölyenin ortasından geçiyorum. İç avluya açılan arka kapıya yaklaştığımda kapının yanına dik konmuş ağaçların birkaç tanesinin siyaha boyandığını gördüm. Sanırım İnson nasıl bir his uyandırdığını görmek için önceden boyamış bunları. Her biri farklı yoğunlukta boyanmış bu siyah ağaçlar bana bir şeyler söylemek istiyormuş gibi geliyor. Siyaha boyama işinin derin bir uyku hissi uyandıracağına inanmıştım ama şimdi neden tam tersi bana kâbus gören insanları andırıyorlar? Boyanmamış taze ağaçlar hem ifadesiz

hem de titreşimsiz bir sessizliğe gömülüyken siyaha boyanmış ağaçların titreşimleri zorla bastırılmış gibi görünüyor.

Nedensizce gözlerimi alamadığım o ağaçların önünde bir an tereddüt ederek duruyorum. Fakat çok oyalanırsam olmaz. Kapı kolunu çevirip arka kapıyı itmeye çalışıyorum ancak açılmıyor. Kendime doğru mu çekmeliyim diye düşünerek gücümü aksi yönde uyguluyorum. Hâlâ kımıldamıyor. Kapıya dayanıp tüm ağırlığımla itiyorum. Kapının üst tarafının aralandığını görüp aşağıya doğru daha fazla kuvvet uyguluyorum. Karın basıncını alt ederek kapıyı bir karış kadar açtığımda duruyorum. Karı temizlemek için kapının dışına kolumu uzatıyorum. Böylelikle kapıyı yan yan çıkabileceğim kadar aralıyorum.

Eve giden yolu aydınlatmak istiyorsam kapıyı kapatmamalıyım. Uyluklarıma kadar biriken karı yararak birkaç adım ilerlerken ürpererek duruyorum. Avlunun ortasında uzun ve siyah kolların sallanışına benzer bir imge beni durduruyor. Fakat bu şeyin ağaç olduğundan emin olduktan sonra bile ürperti geçmiyor.

Bu korktuğum ağaç, geçen sonbaharda da beni şaşırtan, dalları söğüt ağaçları gibi sarkan küçük bir telli palmiye.

"İnsan sandım ya seni!"

Geçen sonbahar da evin önündeki verandadan görülen bu ağaca bakarak sızlandığımda İnson gülmüştü.

"Şafak vakti insanı daha çok yanıltıyor. Bildiğim hâlde ben de şaşırıyorum ya, bu saatte kim geldi ki diye..."

O gün şafak ışıkları yerine akşam karanlığı çökmüştü. Gün batımını saran hafif serin rüzgârda, insana kıyasla biraz daha yapılı olan bu ağaç, kıyafetinin geniş kollarını ileri geri sallayarak bize doğru yürüyor gibiydi...

Şimdi kuvvetli rüzgârla birlikte kollarını daha sert sallıyor. Karda her an doğrulup bana yaklaşacakmış gibi görünen ağacı görmemek için başımı çeviriyorum. Dizlerimle karları itekleyerek karanlık eve doğru ilerliyorum.

♠

Böyle bir karanlıkta muhtemelen Ama uyuyordur. Işığı açtığımda vik diye öterek uyanır herhalde diye tahmin ediyorum. Aynı her sabah İnson kafesten örtüyü kaldırdığında yaptığı gibi.

Papağanlar aslında böyle mi öter diye sorduğumda İnson "Bilmem ki, benimkiler en başından beri hep böyle ötüyorlar," diye cevap vermişti.

Papağanların sesinin Japon beyaz göz kuşunun sesine benzediğini söylediğimde İnson kahkahayı patlatmıştı.

"Ne bileyim, belki de dışarıda öten bir kuştan öğrenmişlerdi."

Muzip bir sesle eklemişti.

"Neyse ki kargaları taklit etmemişler."

♠

Kilitli olmayan kapıdan içeri giriyorum. Kapalı ara kapının önünde kürk eldivenlerimi çıkarıp kabanımın cebine koyuyorum. Uyuşmuş ayaklarımdan ıslak spor ayakkabılarımı çıkarıyorum. Sürgülü ara kapıyı açıp zemine adım atar atmaz elim karanlık duvarda dolaşmaya başlıyor. Nihayet bulduğum düğmeye basarak ışıkları açıyorum.

İnce bir çığlığa benzeyen rüzgâr sesi durmaksızın kirişlerin, ahşap kapının ve pencerelerin boşluklarından içeriye giriyor ve içerideki sessizliğin karşısında açık bir şekilde kendini hissettiriyor. Karanlık avluya bakan geniş pencerede, bir aynaya bakar gibi bütün vücudumu görebiliyorum.

Kabanımın kapüşonunu çıkarınca kanlı yüzüm ve karışmış saçlarım ortaya çıkıyor.

Arka tarafa bakan pencerenin önünde İnson'un sedirden yaptığı bir sehpa var. Kafes bu sehpanın üstünde duruyor. Sehpanın yan tarafında demir kancalar sarkıyor ve siyah kararma kumaşıyla temizlik eşyaları yan yana asılı duruyor. Tel kafesin içinde yontulmuş ve zımparalanmış bambudan iki tane sabitlenmiş tünek ve iki salıncak, kuşlar arasında eşitsizlik olmasın diye aynı hizada yerleştirilmiş.

İçerideki sessizliği korkunç bir kükreme misali yarıp geçiyorum ve boş tüneklere yaklaşıyorum. Kafesin içindeki su kabı boş. İnson'un kuru meyveleri koyduğu ahşap kâse de kuş yemi döktüğü dikdörtgen silikon kap da boş. Kuşların tahıl tanelerini gagalamasıyla oluşan onlarca kabuk, yuvarlak porselen tabağın üzerine saçılmış. Ama, tabağın yanında duruyor.

♠

Ama.

Çatlak sesim sessizlikte yankılanıyor.

Hayatta kalman için geldim.

Soğuktan uyuşmuş işaret parmağımla kafesin kilidini kaldırıyorum. Ama'nın başına doğru elimi uzatıyorum.

Hareket et bakalım.

Seni kurtarmaya geldim.

♠

Yumuşak bir şey parmağımın ucuna değiyor.

Artık sıcak olmayan.

Ölü bir şey.

Ses yok.

Sadece nefes alıp verişim, titreyen kolumun tel örgüye sürtünme sesi...

♠

Geriye çekilip mutfağa gidiyorum. Tezgâhın altındaki çekmeceleri en alttakinden başlayarak birer birer açıyorum. Sonra parmaklarımın ucunda durarak tezgâhın en üstündeki raftan alüminyum bisküvi kutusunu çıkarıyorum. İçinde bisküvi yerine poşet çayla dolu kutuyu boşaltıp çayları yeniden rafa koyuyorum. Boş kutuyu alıp İnson'un odasının kapısını açıp içeri giriyorum.

Işığı açınca, tek kişilik bir döşek, üç kapılı bir gardırop, beş çekmeceli bir şifonyer ve üzeri beyaz bir örtüyle örtülmüş edit için kullanılan monitörünün bulunduğu bir masa ve köknardan kitaplıkları görüyorum. Kapının yanındaki demir kitaplığın en üst rafında renkli etiketler yapıştırılmış klasörler var; alttaki dört raf ise irili ufaklı düzinelerce karton kutuyla tıka basa dolu. Kutuların ön yüzüne yapıştırılmış not kâğıtlarında İnson'un kalın keçe kalemle yazdığı tarihleri ve başlıkları geçerek ilerliyorum. Gardırobu açtığımda, yalnızca beş altı tanıdık kışlık giysinin tertipli şekilde asılmış olduğunu ve gardırobun içindeki alanın çoğunu kamera başta olmak üzere çekim ekipmanlarının kapladığını görüyorum. Dolabı kapatıyor, yanındaki şifonyerin çekmecelerini yukarıdan başlayarak açıyorum. Birinci çekmecede iç çamaşırları ve çoraplar, ikinci çekmecede yazlık ve mevsimlik kıyafetler var. Üçüncü çekmeceyi açtığımda eşarp ve mendillerin olduğu bir sepet görüyorum. Sepetten kenarlarına minik menekşeler işlenmiş, neredeyse hiç kullanılmamış gibi görünen beyaz bir mendil çıkarıyorum.

♠

Odadan çıkarak kafese geri dönüyorum. Kafesin önünde duruyorum.

Biraz önce canlı bir durgunlukla sarmalandığına inandığım minik bedene bakarken, Ama'nın içinden kopan hayatın göğsümü didikleyip açarak içeri girmeye çalıştığını hissediyorum. Yüreğimin derinliklerine giriyor ve kalbim attığı sürece de orada yaşamaya niyetli.

Kuşu mendile sarıp kaldırınca ince kumaşın altındaki serin ve hafif bedenini hissediyorum. Yarı açık kanatlarını kapatıp mendili bir kez daha sararak bisküvi kutusunun ortasına koyuyorum. Fakat Ama'yı iyice sarmaladığım hâlde bedeninin üst kısmı açılıyor ve yüzü açığa çıkıyor.

Kutuyu kafesin yanına koyup yeniden İnson'un odasına gidiyorum. Şifonyerin alt çekmecelerinin hepsini açıyorum ama dikiş kutusunu bulamıyorum. İnson'un annesinin yatak odasına giderek ışığı açıyorum. Uzun süredir ısıtılmadığı için oda buz gibi soğuk. Yerde, dolabın önünde döşek var; daha önce geldiğimden beri değişmemiş. Döşeğin üzerinde yarım katlanmış bir yorgan serili.

Yer yatağına basıp dolaba yaklaşırken düşünüyorum. Yatağın altında hâlâ o kıl testere duruyor mudur acaba? Testere kâbusları kovuyor muydu gerçekten yoksa rüyalar o keskin şeyden kaçıyorlar mıydı?

Yer yer sedef kakma süslemeleri düşmüş dolabın eski kapağını çekip açıyorum. Dolabın diplerinden hafif bir eski kumaş ve naftalin kokusu geliyor. Gözüme dikiş kutusuna benzer bir şey çarpıyor. Pamuklu kapitone kırmızı ipekle sarılmış, binlerce dokunuş yüzünden kararıp yıpranmış yuvarlak teneke bir kutu. Karanlıkta kalan eski hırka ve bluzların altına eğiliyorum. Kutuyu çıkarıp kapağını açıyorum. İçinden beyaz ve siyah iplikler takılmış iğneler, kaba görünümlü

bir yüksük, çeşitli düğmeler, paslı dikiş makasları ve uzun kartondan yapılmış bir makaraya şişkin bir şekilde sarılmış beyaz iplik çıkıyor.

♠

Kuşun ölü yüzünü tekrar sarıp düzeltiyorum. Az önceki gibi açılmaması için mendili beyaz iple sararak ipi dikiş makası ile kesiyorum. Düğümü atarken pek iyi göremediğimden elimin tersiyle gözümü ovuşturduğumda gözümden reçel gibi yapışkan bir sıvının sızdığını anlıyorum. Çalılıklara takıldığımda akan kanla karışan sıvıyı kabanımın koluyla rastgele siliyorum. Ekşi, yapışkan gözyaşlarım tekrar akıyor ve yarayı yıkıyor. Anlayamıyorum. Ama, benim kuşum değil. Onu böyle bir acı hissedecek kadar sevmiş de değilim.

Kutu yaklaşık bir karış fakat kuşun gövdesi o kadar küçük ki, sarsılmasını ve çarpmasını önlemek için onu daha fazla sarmak lazım. Boynumdaki atkıyı gevşetip kutunun içine seriyorum. Atkı tam da ayarlanmış gibi kutunun boşluklarını iyice dolduruyor. Hem ince hem de kısa olduğundan boynuma gelen rüzgârı tam olarak engelleyemiyordu zaten...

Üzerine alüminyum kapağı kapayıp düşünüyorum. Fare ve böcekleri uzak tutmak için kutunun dışını da sarmak lazım. Banyonun girişinde gördüğüm sepetten temiz görünen beyaz bir havlu alıp kutuya sarıyorum. İplikten uzunca bir parça kesip parçayı çaprazlama iki kez bağlayarak bir düğüm atıyorum.

♠

Onlarca şeker çuvalı yere boca edilmiş gibi görünen kar tepeleri, evden gelen ışığı yansıtıyor. Saçakların altına eğilerek yarısı karla kaplı bir süpürge alıyorum. Bir kolumla kuşun olduğu kutuyu sararken, etraftaki karı süpürgeyle süpürdüğümde devrilmiş ıslak bir kürek ortaya çıkıyor.

Ama'yı nereye gömmeliyim?

Kutuyu saçakların altına koyup küreği elime alırken düşünüyorum.

İnson olsa, o Ama'yı nereye gömerdi?

Rüzgâr, atkısız boynumdan içeri hücum ediyor. Kapüşonu başıma geçirip eğiliyorum. Dalları hâlâ siyah kollar gibi sallanan ağaca yönelerek kürekle ağacın altındaki karları kürüyorum. İşin ortasında durup doğrularak arkama baktığımda, kutuyu bıraktığım saçaklara kadar dar bir tünel açmış olduğumu görüyorum.

Nihayet ağacın altına ulaşıyorum. Ağacın dibinde birikmiş karı kürekle kürüyorum. Hızlı ve derin nefesler aldıkça soğuk da gidiyor. Kutuyu almak için evin önüne doğru yürürken kalbimin tuhaf gelecek kadar kuvvetle çarptığını hissediyorum.

Kutuyu ağacın yanına koyuyorum. Küreği, karın altında görünmeye başlayan toprağa saplamaya çalışıyorum. Ağırlığımı sağ ayağıma verip küreğe bastırıyorum. Ne var ki işe yaramıyor. Her iki ayağımı da küreğin üzerine koyup bir süre sallanarak ağırlığı dengeleyince küreğin ucu toprağa biraz giriyor. Bu hareketi bir süre daha tekrarlıyorum. Ağırlığımı verdiğim küreğin donmuş toprağa azar azar girdiğini hissediyorum. Kollarım ve bacaklarım titriyor. Farkındayım. Sıcak lapa yemem lazım. Vücudumu sıcak suyla yıkamalı ve bir yere uzanmalıyım. Fakat kuşu gömmeden önce bunu yapamam.

Küreğe bastırırken sonunda derindeki donmamış toprağı hissediyorum. Küreği sabitleyip nefesimi düzenleyerek gökyüzüne bakıyorum. Ay kaybolmuş. Ay ışığında hızla ilerleyen kara bulutlar da hiçbir yerde görünmüyor.

Kar daha da fazla yağacak mı acaba?

Eğer öyleyse acele etmeliyim.

Kutunun sığabileceği genişlikte küçük bir çukur kazarken aniden kaygan ve soğuk bir şey yanağıma dokunuyor ve titrememe sebep oluyor. Yüzümü yalayıp geçen, uzun kollar gibi sarkan dallar... Başımı kaldırıp ağacın tepesine bakarken kaşlarımın arasına küçük bir kar tanesi düşüyor. Işıkların açık olduğu tarafa bakıyorum. Evin önünde de kar taneleri ağır ağır uçuşuyor.

Şu anda Seul'de de böyle bir kar yağıp yağmadığını merak ediyorum. Orada da şimdi İnson'la birlikte erişte lokantasının penceresinden gördüğümüze benzeyen, pirinç unu kadar ince karlar uçuşuyor mudur acaba? Gözümün önünde gece geç saatte metro istasyonundan çıkıp başlarına kapüşon geçirerek karda yürüyen bir insan dalgası canlanıyor. Önceden hazırladıkları şemsiyelerini açan az sayıdaki insanı, kırmızı stop lambalarını yakmış, ışıklarda bekleyen arabaları ve karın altında hızla ilerleyen motosikletleri düşünüyorum. İnson burada değilken benim burada olmam, ben Seul'da değilken İnson'un orada olması tuhaf...

İnson'un parmağının kesilmediği paralel bir evren olsaydı, Seul yakınlarındaki bir apartman dairesinde bir yatakta sırtüstü uzanıyor ya da masa başında oturuyor olurdum. İnson ise, tek kişilik bir döşekte uyuyor ya da mutfakta dolanıyor olurdu. Muhtemelen Ama, kara örtüyle örtülmüş kafesteki tünekte olurdu. Uyuyan bedeni karanlıkta sıcak, göğsünü kaplayan yumuşak tüylerinin altındaki kalbi düzenli olarak atıyor olurdu.

Ama'nın kalbinin ne zaman durmuş olabileceğini düşünüyorum. Kuru dere yatağına kayıp düşmeseydim, Ama ölmeden önce ona su verebilir miydim acaba? O an doğru yolu seçseydim ve oyalanmadan yürüyerek gelseydim... Daha

doğrusu, ondan da önce terminalde biraz daha bekleyip dağı ortalayarak geçen diğer otobüse binseydim...

♠

O sırada kutunun üzerinde biriken karı avucumla sildikten sonra kutuyu çukura yerleştiriyorum. Çukurun dibi düz olmadığından kutu biraz yamuk duruyor. Kutuyu düzleştirmek için karanlık zemini ellerimle tırnaklıyorum ve yine kutunun üzerine düşen incecik karı temizliyorum. Sanki kimsenin vermeyeceği bir sonraki sinyali bekler gibi bir an çömeliyorum, sonra kutuyu çukura koyuyorum. Kutunun kapağı görünmeyene kadar üzerine ellerimle toprak döküyorum. Az önce kazdığım toprağı bir kürekle kutunun üzerine atıyorum ve sonra da tüm gücümü kullanarak avcumun içiyle toprağı sıkıştırıp küçük bir tepecik oluşturuyorum. Toprağın yüzeyinin hızla karla kaplanışını izliyorum.

♠

Artık yapacak bir işim yok.

Birkaç saat içinde Ama donacak. Şubat gelene kadar çürümez. Sonra şiddetle çürümeye başlayacak. Geriye bir avuç tüy ve içi delik kemikleri kalana kadar.

♠

Atölyenin ışığını söndürmek ve arka kapıyı kapatmak için kürekle yol açarken, atölyenin dış duvarının önünde muşambayla kaplı büyük bir şey buluyorum. Muşambanın köşesini kaldırınca üstü üste yığılı düzinelerce kütük görüyorum. Yıkılmaması için birkaç kez bağlanıp sabitlenen kauçuk halatlar arasında taze, sert kabuklar görünüyor.

İçeridekileri dâhil edersem toplamda yüzü aşkın ağaç var demek ki.

Ağaç yığınının üzerindeki alçı sıvalı duvarda bir gölge beliriyor. Bu, Ama'yı dibine gömdüğüm, ağacın gölgesi. Birkaç kişinin kolları sallanıyormuş hissi veren gölgeye bakarken, bu duvarın İnson'un son belgesel filminde yaptığı kendi röportajının arka planı olduğu düşüncesi aklımdan geçiyor. Güneşin vurduğu alçı sıvalı duvardaki gölgelerin hareketleri şu an gördüğüm hareketlerle hemen hemen aynıydı.

İnson o filmi buraya temelli yerleşmeden önce yapmıştı. Yani bina o sırada bir depo olmalıydı. İnson'un omuzları, dizleri ve beyazımsı boyun hatları tıpkı yanlışlıkla araya sıkıştırılmış konu mankeni gibi ekranın kenarındaydı ve ekranın çoğunu kaplayan ağaç gölgesi, alçı duvarın üzerinde titremeye devam ediyordu... Ağacın gölgesinin ve belgeselinde röportaj veren İnson'un üst üste binen görüntüleri... İnsana gerginlik veren bir devinimdi bu. Ağacın gölgesi, İnson az önce söylediklerini inkâr etmiş de kolunu sallıyormuş gibi bir görüntü oluşturuyordu. Tüm gücüyle ileri uzanıp aniden geri çekilen bir ele benzeyen titreyen dalların gölgeleri, röportajın akışına kasıtlı ve daimî bir uyumsuzluk ekliyordu.

♠

Daha sonra o mağarayı aramaya gittim ama bulamadım.

Hafızamı yoklamaya defalarca bulmaya çalıştım ama nafile.

Hayır, rüya değildi.

Oraya en son dokuz yaşına girdiğim kış gittim.

Röportaj böyle başlıyordu, başı da sonu da yoktu. Sorular ya editlenmişti ya da en başta hiç sorulmamıştı.

Bu adadaki mağaraların girişleri küçüktür. Bir kişinin zar zor girip çıkabileceği kadar olduğundan girişi taşla kapatınca sırra kadem basar ama içeri girdikçe inanılmaz derecede genişler. 1948 kışında, bir köy halkının tamamının içine girip saklandığı bir yer de var.

Sanki başa takılan bir kamerayla çekilmiş gibi aniden bir orman beliriyordu. Kameranın ulaşabildiği her yerde geniş yapraklı devasa ağaçlar rüzgârda sallanıyor, göğe uzanıyordu. Ağaçların tepeleri güneş ışığını engellediğinden ormanın alt kısmında ot bitmemişti ve ormanın içi gece gibi karanlıktı. Sahneler, dallarla birlikte düşen büyük yapraklar, bir devin eklemleri gibi çıkıntılı ve bükülmüş kökler ve yere sızan güneş ışığının çizdiği hareketsiz desenler arasında, sürekli toprağı ezen ayak sesleriyle birlikte değişiyordu.

Babamla birlikte gittiğimiz mağara o kadar büyük değildi. Hepi topu bir düzine insanın sığabileceği kadar.

Ekranda beyaz alçı duvar görünüyordu. Güneşin altında bekleyen İnson'un birbirine kenetlediği elleri dizlerinin üzerinde duruyordu. Rüzgâr bir an için tamamen kesiliyordu ve dalların sallanan kollara benzeyen gölgesi alçı duvarda devasa bir eğreltiotuna benzeyen bir şekil çiziyordu.

İçerideki havanın her zaman rutubetli olduğunu hatırlıyorum. Mağaraya girmeden hemen önce hep yağmur veya kardan ıslandığımızı da. Havanın açık olduğu bir zamanı hatırlayamıyorum. Kar ve yağmur yağdığında romatizma ağrısı çeken insanlara benzer bir şekilde, babam da düşük hava basıncından etkileniyordu sanırım.

Kadının sesi fısıldar gibi alçalıyordu.

Sükût dur.

Babam mağarada en çok bunu söylerdi.

Eğrelti otuna benzeyen gölge duvarın üzerinden kayıyordu ve sessizce yukarı yükseliyordu.

Bu nefesini tut, demekti. Hareket etme, demekti. Çıt çıkarma, demekti.

Kadının birbirine kenetlediği elleri gevşedi ve sonra daha sıkı bir şekilde tekrar kenetlendi.

Mağara girişini kapatan taşların arasından sızan ışığı hatırlıyorum. Babamın kalın montunu çıkarıp bana giydirdiğini de. Elini, ateşi bile olmayan alnıma koyarken sesini alçaltarak konuşmuştu.

"Soğuk alırsan olmaz. Dikkatli olacaksın ve hastalanmayacaksın. Bunu asla aklından çıkarma."

Fısıltıyla "Eve gidelim," deyince, babam alçak ve kararlı bir sesle cevap vermişti.

"O evde kalırsak olmaz."

Bu soğukta nasıl uyuyacağız diye sorduğumda anlayamadığım bir şeyler söylemişti.

"Gecesi de gündüzü de olmaz ki. Askerî harekât dedikleri şey böyledir."

"Annem bekliyordur bizi."

'Anne' kelimesini söylediğim an, babamın tüm bedeninin sanki bir elektrik akımına kapılmış gibi titrediğini hissettim.

"İşte bu yüzden bizimle gelmesi gerekirdi."

Taşların aralarından içeri giren ışığın bulanıklaştığını, hava kararmadan hemen önce gördüğüm babamın yüzünü hatırlıyorum. Taş yarıklarına bakan gözlerinden, kır saçlarının üzerindeki yağmur ve kardan, cam misketler gibi parıldayan bir ışık yayılıyordu.

"Elden ne gelir? Zorla getirmenin bir yolu yoktu ki? Kızımızı kurtar dedi, bu çocuk günahsız..."

O anda zihninden ne tür düşünceler geçiyordu bilmiyordum ama çaresiz bir sonuca vardığı zaman her seferinde elimi tuttuğunu anlayabiliyordum. Bedeninden sızan sessiz titremenin,

çamaşırları sıkarken damlayan sular gibi ellerimi ıslattığını hissetmiştim.

Adanın doğudan batıya uzanan uzun bir elips şeklindeki haritası ekranda beliriyordu. 1948 ABD Arşivleri alt yazısının üzerine, kıyı şeridinden itibaren beş kilometreyi işaretleyen sınır çizgisi belirgin bir kalınlıkta çizilmişti. Halla Dağı da dâhil olmak üzere iç kısımları tanıtan ve söz konusu bölgeden geçen şahısların isyancı kabul edileceğini ve sorgusuz sualsiz öldürüleceğini belirten bir bildiri alt yazıda devam ediyordu. Bunu, şaşırtıcı derecede gürültüsüz ve net bir siyah beyaz sessiz video izliyordu. Sazdan çatılar yanıyordu. Alevlerle birlikte gökyüzüne siyah dumanlar yükseliyordu. Süngülü ve uzun namlulu silahlarını kuşanmış açık renk üniformalı askerler, bazalt taşıyla örülmüş tarla duvarlarının üzerinden atlıyordu.

Karanlık.

Hatırladığım tek şey karanlık.

Bir an için uykuya dalıp gözlerimi her açtığımda kafam karışıyordu. Buranın bir ev değil bir mağara olduğunu ve yüzünü de bedenini de göremediğim babamın elinin hâlâ elimi tuttuğunu bir süre geçince fark ediyordum. O el olmasaydı, muhtemelen ses çıkarırdım. Ya annemi arar ya da gözyaşlarına boğularak hüngür hüngür ağlardım. Sanırım babam bunu bildiği için elimi tutuyordu. Kim bilir belki de uykumda bile ses çıkarmamı engellemek için karanlıkta diğer eliyle ağzımı kapatmak için hazır bekliyordu. Mağaranın önünden ne zaman geçeceği bilinmez varlıklar tarafından fark edilmemek için.

Bu konuşmanın ardından ekrana kuru kılıç otlarıyla kaplı tepenin önündeki yolda bir kamyonetle götürülen sivillerin videosu geliyordu. Görüntüler kamyonetin ardından giden bir araçtan çekilmiş gibi görünüyordu. Kamyonet kasasının

ön ve arkasında iki silahlı jandarma ayakta dururken, aralarında bebekli kadınlar ve yaşlıların da bulunduğu onlarca insan omuz omuza, sırt sırta oturuyordu. Yaklaşık beş yaşlarında kısa saçlı bir kız, annesi olduğunu tahmin ettiğim genç bir kadına yaslanmış oturuyordu ve açının dışına çıkana kadar kamerayı izliyordu.

Mağara yolunda kar yağmaya başlayınca babam bambu kırardı.

Yine ormanın gölgesinde, İnson'un kamerası yavaş adımlarla ilerlemeye başlıyordu.

Babam, önden gitmemi söyler, deniz yengeci gibi yan yan yürüyerek beni takip ederdi. Aynı anda da bambu yapraklarıyla ikimizin ayak izlerini süpürüp silerdi.

Ne tarafa gideyim baba?

Sormak için her durduğumda, babam bana sakin bir sesle yön gösterirdi. Artık patika bitip de dağın içlerine vardığımızda arkasını dönerek çömelir ve sırtına binmemi söyler, ondan sonra da sadece kendi ayak izlerini süpürerek yamacı tırmanırdı. Babamın sırtındayken ayak izlerinin kayboluşunu tek tek izlerdim. Sihir gibiydi. Her an gökten düşen insanlar misali, tek bir ayak izi bırakmadan yürüyorduk.

Üç siyah beyaz fotoğraf arka arkaya ekranı kaplıyordu ve sonra da kayboluyordu.

Fotoğraflardan ilkinde beyaz kıyafetli dört adam karaçam ormanının ortasında duruyordu. Miğferli dört asker de adamlara hedef yeleği giydiriyordu. Yakın çekimde profilden gösterilen, hazır ol vaziyetteki karşılıklı durmuş sekiz genç erkeğin burun, yutak, çene ve boyunlarının keskin hatları açıkça görülebiliyordu. Kameraya en yakın duran geniş yüzlü gencin kapalı dudaklarından gerginlik okunuyor,

âdem elması sanki daha demin yutkunmuşçasına boynunun ince derisinin altından fırlıyordu.

Bir sonraki fotoğrafta üzerlerinde hedef yelekleriyle genç adamlar birer birer çam ağaçlarına bağlanmıştı. Fotoğrafın görüş açısı öncekine göre genişlediğinden beş metreden daha az bir mesafeden hedeflere yatış pozisyonunda nişan alan askerler de görünüyordu.

Son fotoğrafta gençlerin bedenleri bükülmüştü. İple bağlanan üst gövdeleri öne doğru eğikti. Çeneleri kalkık, başları eğikti. Dizleri bükülüydü. Ağızları açıktı.

Sesi alçaktı, babamın.

Sıvalı duvarın önünde oturan İnson'un dizlerinin üzerindeki elleri yavaşça hareket ediyordu. Düşüncelere daldığında ellerinin üstü görülecek şekilde yan yana koymak ona özgü bir hareketti. Bir bütünmüş gibi, üst üste binen dalların gölgesi rüzgârda sallanırken ilk önce ikiye bölündü, sonra da üçe. Gölge, alçı sıvalı duvarı yoklayan eller gibi titreşerek anbean yön ve şekil değiştiriyordu.

Annem bir keresinde bana şöyle söylemişti:

"Baban adam gibi adam olsaydı muhtemelen benden nefret ederdi. İlk gördüğümde, yüzü ne kadar da güzeldi. On beş yıl güneş ışığı görmediğinden mi öyleydi bilmem. Cildi bir mantar kadar beyazdı. Herkesin böyle bir insandan kaçınması çok garibime gitmişti. Sanki bir ölü geri dönmüş gibi. Tek bir bakışla hayaletleri yerinden oynatabilecek biri gibi."

İnson'un dizleri ve elleri ekrandan kayboluyordu ve geride sadece sesi kalıyordu. Alçı sıvalı duvardaki gölgelerin sallanışı kamçı gibi şiddetleniyordu. İnson'un sesi fısıltı gibi alçalıyordu.

Babamın her zamankinden farklı olduğu ve duvara yaslanarak boş boş oturduğu günlerde annem beni çağırırdı. Eline

ne geçtiyse artık, birkaç taze tatlı patates, birkaç dilim salatalık ya da bir veya iki mandalina vererek, "Babana ver. Eğer almazsa sen yedir," derdi.

Sanırım annem babamın onları yerken, daldığı düşüncelerden anlık da olsa sıyrılmasını diliyordu. Bu yöntemin gerçekten işe yaradığı günler de olmuştu. Babam uzattığım mandalinayı elimden alırken hafifçe gülümserdi. Tıpkı iki farklı dünyada yaşayan biri gibiydi. Bir gözüyle beni görüyor, diğeriyle uzaklardaki farklı bir ışığı görüyormuş gibi, oda karanlık olduğu halde gözü kamaşmış gibi gözlerini kısarak bana bakardı.

♠

Atölyedeki ışıkları ve kapıyı kapattıktan sonra, muşambanın her dalgalanışında kabaca kesilmiş yüzeyleri görünen ağaçlara arkamı dönerek yürüyorum. Küreği koltuğumun altına alıp az önce evden buraya gelirken bıraktığım ayak izlerini takip ederek ilerliyorum. Evin girişinde üzerimdeki karları silkeleyip antreye girerek ön kapıyı kilitliyorum. Sanki bu karı ve geceyi aşıp geçebilecek ve buraya kadar gelebilecek biri varmış gibi.

Ayakkabılarımı çıkarmak için orta kapının eşiğine oturunca başım dönüyor ve kendimi olduğum yerde sırtüstü bırakıyorum. Çıplak ayaklarımı ıslak spor ayakkabılarımın üzerine koyup gözlerimi kapatıyorum. Gün boyunca sayısız açılardan uçuşan ve düşen karların beyaz çizgileri, göz kapaklarımın ardında bir sanrı gibi yeniden canlanıyor.

Kapı aralıklarından inlemeye benzer bir sesle rüzgâr giriyor. Kapı, sanki biri sallıyormuş gibi ayaklarımın dibinde tıkırdıyor. Boğazımda ekşimsi bir sıvı birikiyor. Dikkatlice yana dönerek nefesimi toparlıyorum. Hareket etmezsem, kusmayabilirim. Daha derin ve daha yavaş nefes alırsam...

Yerden ancak, ellerimle destek alarak doğrulabiliyorum. Lavaboya koşup kusuyorum. Yediğim bir şey olmadığı için sadece safra çıkıyor. İlaca ihtiyacım var. Seul'de doktora yeterince yazdırıp evde masamın çekmecesine koyduğum, şu anda yanımda olmayan ilaca. Uzun süreli kullanımlarda kalbe zarar verdiği konusunda doktor tarafından uyarıldığım fakat migrenlerimi engelleyebilen tek ilaca.

♠

Titreyen ellerle su ısıtıcısını elektrikli ocağın üzerine koyuyorum. Işıkları kapatıp bir tek yemek masasındaki lambayı yakınca, ancak o zaman pencereden dışarıdaki kar görünüyor. İçerideki yansımayla dışarıdaki görüntü birleşiyor. Atölyenin dış duvarında dalgalanan muşamba ve siyah kollarını sallayan ağacın üzerine sedirden masayla boş kuş kafesi biniyor.

Daha su kaynamadan kupaya biraz koyarak bir yudum, ardından bir yudum daha alıyorum. Boğazımdan akan sıcaklığı hissederek tezgâhın önüne uzanıyorum. Dümdüz sırt üstü uzanıyor ve derin derin nefes alıyorum. Tekrar midem bulanmasın diye yan dönüyorum.

Her nefes verişimde ağrım bir nebze azalıyor. Nefes aldığımdaysa tekrar kendini belli ederek göz yuvarlarımı oyuyor. Ne zaman uykuya dalıp acı içinde uyansam, gözlerimin önünde beyaz kemik görüntüleri hücum ediyor. Gözümde canlanan manzara, İnson'un son belgesel filminin sonuna doğru görünen, yüzlerce insan kalıntısının bulunduğu bir çukurun yaklaşık bir dakika boyunca hiçbir yazılı ya da sözlü açıklama olmaksızın yakın çekim sahnesi. Dizleri karnına doğru bükülmüş bir iskelet, belinde çürümüş bir bez parçası sarılı bir iskelet ve küçük ayaklarının kemiklerinde

lastik ayakkabı olan bir çocuk iskeleti tarla arkına benzeyen bir çukurda üst üste yığılmış...

♠

Ateşim çıkıyor. Gitgide daha çok titriyorum. Tenime değen her şey çok soğuk. Kabanımın kolu bileğime her sürtündüğünde, bileklerim buzdan bir bıçakla kesiliyormuş gibi. Kabanı çıkarıyorum. Saatimi çıkarıp duvara doğru itiyorum. Banyoya giderek daha fazla safra kusuyorum. Ağzımı çalkaladıktan sonra ellerimi sabunluyorum. Kuşu sardığım ellerimi, toprağı kazıp çukuru düzelttiğim ellerimi, mezarı kapatıp toprağı sıkıştırdığım ellerimi yıkıyorum. Yüzümü sıcak suyla yıkayınca açık yaradan tekrar kan akmaya başlıyor. Gövdemi lavaboya yaslayıp aynadaki kanlı yüzüme bakıyorum.

Soğuktu değil mi?

Hayır, yumuşaktı.

Kendimi düzeltip mırıldanıyorum.

Taş gibi sertti değil mi?

Dudaklarımı her ayırdığımda kana bulanmış yüz sessizce ağzını açıyor.

Hayır, pamuk kadar hafifti.

♠

Ön kapı, biri kapıyı çalıyormuş gibi tıkırdıyor. Arka tarafa bakan pencere de sallanıyor. Pencereye yansıyan mobilyaların üzerinde, baş döndürücü şekilde karlar uçuşuyor. Muşamba, kütükleri bir arada tutan halatların arasında balon gibi şişiyor.

Yemek masasının lambası titreşip sönüyor. Zifiri karanlık, pencerenin içindeki ve dışındaki yansımaları siliyor. Kollarımı havaya uzatıp el yordamıyla duvarı bulmaya çalışıyorum.

Duvar düşündüğümden daha uzak. Elektrik düğmesini buluyor, basıyorum. Işık yanmıyor.

Demek elektrikler kesilmiş.

İnson bir keresinde yoğun kar nedeniyle elektrik ve suyun kesildiğini söylemişti. Elektrik idaresinden gelmelerini birkaç gün beklemek gerektiğini, bu ev gibi uzak yerdeki evlere en son geldiklerini söylemişti.

Sular kesilmeden kapları doldursam iyi olur sanki. Kollarımı yine uzatarak yoklaya yoklaya mutfağa gidiyorum. Tezgâhın altındaki dolabı açıyor ve az önce gördüğüme dair hafızama ve parmaklarımla hissettiklerime güvenerek iki tencereyi buluyorum. Onları lavaboya ve tezgâhın üzerine koyarken yere bir şey düşüp kırılıyor. Az önce su içtiğim kupa olsa gerek.

Tencereyi doldururken düşünüyorum.

Kombi çalışmazsa ev de ısınmaz.

Yanan göz kapaklarımı ıslak ellerimle kapatıp nefesimi toparlıyorum. Mide bulantım geçene kadar çömelip bekliyor, sonra kupa kırıklarını elimle topluyor ve sürünerek İnson'un odasına yöneliyorum.

♠

Şifonyerin alt çekmecesinde İnson'un bir kazağını buluyorum. Rengini ve modelini bilmediğim kazağı kazağımın üstüne giyiyorum. Gardırobu açıp el yordamıyla bir mont çekip çıkarıyorum. Tüylenmiş dış kısmına, uzun düğme ve ipten iliklerine bakılırsa eski bir yün paltoya benziyor. Paltoyu giyip boğazına kadar ilikledikten sonra İnson'un döşeğine uzanıyorum. Pamuklu yorganı üzerime çekerek soğuğa dayanmaya çalışıyor, ne zaman kapı ve pencereler gıcırdasa karanlıkta gözlerimi açıp düşünüyorum.

Gerçekten biri gelse, farklı bir ses çıkarır. Açıkça kapıyı çalıp ev sahibini çağırır. Böyle kapı çerçevesini kıracakmış gibi sallayamaz.

♠

Bilincim kapandığı her an, çarpıcı bir rüyaya dalıyorum... İnce buza sarılı kuşu ellerimde tutarak lavaboya gidiyorum. Musluktan akan sıcak su bir anda yüzünü eritiyor. Gözlerinin açılıp parlamalarını bekliyorum. Gagasının açılmasını bekliyorum. *Yeniden nefes alacaksın değil mi, Ama? Kalbin tekrar atacak değil mi? Aferin, bu suyu içeceksin değil mi?*

Bir rüya biter bitmez, bir başka rüya beynime buz gibi saplanarak başlıyor. Devasa bir buz küresi hâline gelen Dünya, haykırarak dönüyor. Kaynayan lavlarla kaplı kara parçaları da kıtalar da olduğu gibi donmuş. On binlerce kuş, ebediyen konamayacakları yerin üzerinde uçuşuyor. Kanat çırpmadan süzülerek uyuyorlar. Her uyanışlarında kanat çırpıyorlar. Parlayan paten bıçakları gibi havada çizgiler çizerek süzülüyorlar.

♠

Şarkı söyleyelim mi Ama?

Sorum bitmeden kuş mırıldanmaya başlıyor. Ama omuzumda şarkı söylerken dizlerimin üstüne çöküp toprağı kazıyorum. Elimde ne bir kürek ne bir çapa. Donmuş toprağı parmaklarımla kazıyorum. Tırnaklarım kırılana ve avuçlarım kanayana kadar devam ediyorum. Mırıltılar aniden kesilince başımı kaldırıyorum. Tıpkı kuru dere yatağında bilincimi kaybedip kendime geldiğim zaman olduğu gibi zifiri karanlıkta kar taneleri yere düşüyor. Alnıma, burnuma, dudaklarıma...

Dişlerim birbirine çarpınca kendime gelip buranın kuru dere yatağı ya da avlu değil, İnson'un odası olduğunu fark

ediyorum. Rüyayla uyanıklık arasında, o testereye ihtiyacım var diye düşünüyorum. Tüm bunlardan kurtulmak için... Tüm bunların beni rahat bırakması için...

İyi vakit geçirin.

İnson'un annesi kulağıma fısıldıyor. Benimkilere kenetlenmiş elleri ölü bir kuş gibi küçük ve soğuk.

♠

Gyongha, kuşların bu kadar sağlıklı göründüklerine inanmıyorum ya...

Sonuna kadar başları dik, tünekte asılı dururlar. Düşerlerse çoktan ölmüşler demektir.

Kapı ve pencereler kırılacakmış gibi gıcırdıyor. Rüzgâr mı, değil mi, bilmiyorum. Birinin gelip gelmediğini de gerçekten bilmiyorum. Evde gizlenen insanı dışarı çıkarmak için. Bıçaklayıp yakmak için... Hedef yeleği giydirip ağaca bağlamak için... testere dişlerine benzeyen tırtıklı kollarını sallayan o kara ağaca...

♠

Ateşlenmenin verdiği sıkıntıyla, "Demek buraya ölmek için gelmişim," diye düşünüyorum.

Buraya ölmeye geldim.

Kesilmeye, kurşunlarla delik deşik edilmeye, boğulmaya ve ateşe verilmeye geldim.

Alevler içinde kalarak çökecek bu eve...

Bir devin paramparça olmuş bedeni gibi üst üste yığılmış ağaçların yanına...

BÖLÜM 2
-GECE-

-1-
VEDA ETMİYORUM

Deniz geri çekiliyor.

Dağ gibi yükselen dalgalar kıyıya çarpmak yerine hışımla geri çekiliyor. Ufka doğru adeta bazalttan bir çöl uzanıyor. Denizdeki devasa mezarları andıran siyah volkanik kayalar, ıslak ıslak parlıyor. Çekilen denizin sürükleyemediği on binlerce balık pulu kumun üzerinde parıldayarak çırpınıyor. Köpekbalıklarına ya da balinalara ait olduğu anlaşılan beyaz kemikler, parçalanmış tekneler, parlayan demir halatlar ve lime lime olmuş yelkenleriyle direkler siyah kayalıkların üzerine saçılmış.

Deniz artık görünmüyor. Kapkara çölün ufkuna bakarken buranın artık bir ada olmadığını düşünüyorum.

Dönüp arkama bakıyorum. Karla kaplı dağ zirvelerine çıkan yamaçlar, birer yelpaze gibi görüş açımı doldurarak uzanıyor. Bütün ağaçlar yanmış gibi simsiyah. Yaprakları veya dalları olmadan, külden sütunlar gibi sessizce siyah çöle bakıp duruyorlar.

Nasıl oldu?

Nedendir bilmem, kendi kendime düşünüyorum.

Neden burada ne bir dal ne bir yaprak kalmış?

Boğazımda korkunç bir cevap pusuya yatmış duruyor.

Öldüler ya...

Bu sözü yutmak için dişlerimi sıkıyorum. Çırpınan kuş boğazımı sıktığımdaki ağrıya dayanıyor.

Hepsi öldü ya.

Gagasını açıp pençelerini kaldıran bu sözler ağzımı dolduruyor. O pamuk yumağını tükürmeden başımı sallıyorum.

♠

Yağıyor.

Düşüyor.

Uçuyor.

Saçılıyor.

Yere iniyor.

Savruluyor.

Şiddetleniyor.

Birikiyor.

Kaplıyor.

Her şeyi siliyor.

Kâbusların beni nasıl terk ettiğini anlayamadım. Onlarla savaşıp da ben mi kazandım yoksa hepsi beni ezip mi geçti belli değildi. Hatırlamadığım bir zamandan itibaren, göz kapaklarımın içine kar yağmaya devam etmişti sadece. Savrulmuş, yığılmış ve donmuştum.

Şimdiyse göz kapaklarımdan sızan grimsi mavi ışığın içinde yatıyorum. Gözlerimi açtığımda, batı tarafına bakan pencereyi görüyorum. Belirgin bir gölge oluşturmayan bulutlu bir günün ışığı sakince odayı aydınlatıyor. İnson'un duvarda asılı uzun siyah paltosu, sanki düşüncelere dalmış gibi omuzlarını düşürmüş.

Ateşim düşmüş. Başımın ağrısı ve mide bulantım da geçmiş. Vücudumdaki tüm kaslar sanki bana gevşetici bir iğne

yapılmış gibi kendini bırakmış. Gözüm altındaki yara artık sızlamıyor.

Kolumu döşekten uzatıp yere dokunuyorum. Buz gibi soğuk. Nefes verince, ağzımdan beyaz buhar çıkıyor. Yerden destek alıp ayağa kalkıyorum. Çekmeceden bir yün çorap çıkarıp giyiyorum ve İnson'un duvarda asılı kalın paltosunu yün paltonun üzerine geçiriyorum. İnson'un Seul'deyken de giydiği, astarına eski bir hırkanın elle dikildiği palto... Her iki manşette de su damlacıklarına benzeyen siyah tüyler var. Sağ cebinden henüz tam kurumamış bir mandalina kabuğu çıkıyor. Paltonun düğmelerini boynuma kadar ilikleyince aldığım her nefeste hafif reçine kokusunu alabiliyorum.

Dün gece düzgün kapanmamış olan yarı açık sürgülü kapının eşiğinden geçerek hole çıkıyorum. Grimsi mavi pencereden, yağan karı görebiliyorum. Sanki sayısız beyaz kuş sessizce yere düşüyor.

♠

Buzdolabının üstündeki duvarda asılı saatin akrebi dördü gösteriyor. Sabahın dördü bu kadar aydınlık olamayacağına göre öğleden sonra dört olmalı.

Susadığımı hissediyorum.

Musluğu açıyorum ama tahmin ettiğim gibi, sular akmıyor. Neyse ki elektrikler kesilir kesilmez tencereye aldığım su temiz. Dudaklarımın ucuyla bir yudum alıyorum, ardından iki yudum daha alıyorum. Soğuk suyun vücuduma yayılışını hissedip bir an duruyorum ve sonra eğilip kırılan kupa parçalarını süpürüyorum.

Uzaklara saçılmış olabileceğini düşündüğüm parçaları temizlemek için bir süpürge ve faraş gerekiyor. İnson'un bunları kullanıp girişe bıraktığını hatırlayınca holün ortasından geçerek kapıya yöneliyorum. Gözüme ilk önce orta kapının

ardındaki ayakkabılıkta duran el feneri çarpıyor. Oldukça ağır olan el feneri, düğmesine basınca yanıyor. Hava aydınlık olduğundan olsa gerek, ışık huzmesi yeterince parlak görünmüyor. Pili mi bitti acaba diye düşünerek feneri karanlık hole çevirince nutkum tutuluyor.

Çünkü bir kuş sesi duyuyorum.

Soluk ışık huzmesinin girdiği kafeste, ayakları tüneğe yerleşmiş olan kuş bir kez daha "Vik!" diye ötüyor.

Ama.

Çatlak sesim sessizlikte dağılıyor.

Sen ölmüştün ya.

Dün gece kuşu dışarı çıkardıktan sonra kapatmamış olduğum yarı açık tel kapıya doğru ilerliyorum. Yemiş kabukları dün geceki gibi dağınık. Su kabı hâlâ kuru. Ama'nın tepesindeki ve göğsündeki kısa beyaz tüyler pamuk kadar yumuşak görünüyor. Uzun, bembeyaz kanatları parlıyor. Başını çevirip beni izleyen gözleri siyah soya fasulyesi gibi parlak.

Seni gömmüştüm ben, dün gece.

Acaba rüya mı gördüm diye şüpheye düşüyorum. Gözümün altındaki yara sanki o anı beklemiş gibi sızlıyor. Yün çoraplarımın arasından sızan parke zeminin soğuk havası buz gibi. Ne zaman soğuk havaya nefes versem, beyaz bir buhar yayılıyor. Pencereden dışarıdaki avluya bakıyorum, yoğun bir kar yağıyor. *Seni, bütün gece üzerine zırh gibi yığılan karların asıl şeklini gizlediği şu ağacın altına gömdüm.*

Kuşun geri dönmesi imkânsız. Sarıp sarmaladığım mendili açması, etrafına doladığım ipi çözmesi, sımsıkı kapattığım alüminyum kutuyu açması, havluyla sardıktan sonra tekrar bağladığım ipi kesmesi... Donmuş mezarı ve üzerine

yığılan karları delerek uçması, kilitli kapıdan eve girerek kafesteki tüneğine konması...

Vik! Ama yine ötüyor. Hâlâ başını çevirmiş, siyah soya fasulyesini andıran gözlerle bana bakıyor.

Ama'ya su ver.

İnson'un duyulmayan emrine itaat edercesine mutfak tezgâhına yöneliyorum. Büyük tencereden bir tasa su koyuyorum ve attığım her adımda suyu taşıra taşıra kafesin önüne geri dönüyorum. Ama kabı suyla doldurduğum süre boyunca hareket etmeden bekliyor. İçinde hâlâ su kalan tasla geri adım attığımda, ancak o zaman uçarak su kabının önündeki tüneğe konuyor.

♠

Gagasını açıp bir yudum su alıyor, sonra başını kaldırıp suyu yutuyor.

"Çok mu susamıştın?"

Ama'nın defalarca gagasıyla bir yudum su alıp başını kaldırarak yutuşunu izlerken soruyorum. Hareket etmeyi bırakan kuş, başını çeviriyor ve bana bakıyor.

Öldükten sonra da acıkılır mı?

O parlak siyah gözlerdeki ifadeyi asla okuyamayacağımı anladığımda Ama tekrar başını eğiyor. Gagasını açıp bir yudum su alıyor, sonra başını kaldırıp suyu yutuyor.

♠

İçi loş buzdolabında neler var diye bakınmak için el fenerini açıyorum. İnson'un yiyecekleri, ıslatılmış pirinç, suya konmuş yarım kalıp *tofu* ve az biraz sebzeden ibaret. Kuş için olan yiyecekler hem çok daha çeşitli hem de kaplarda özenle ayrılmış. Farklı büyüklükteki hava geçirmez cam kavanozlar, yemekliklerin konduğu şeffaf saklama kapları ve kilitli

poşetler içerisinde renkli peletler, darı, kuru üzüm, kuru kızılcık, ceviz ve dilimlenmiş badem var. Kuşlara atıştırmalık olarak verdiği ince erişteler kapak rafında. Açık bir poşetin yarısı dolu ve iki de hiç açılmamış erişte poşeti var.

Hangisi kuşun ana yemeği? Her öğünde bunlardan hepsini yediriyor muydu İnson, yoksa birkaçını karıştırıp ana öğün olarak, bir kısmını da ara öğün olarak mı veriyordu? Darı, kuru kızılcık ve cevizi çıkardığımda kafes tarafından bir ses geliyor. Ama, gagasıyla yarı açık kafes kapısını iterek dışarı uçuyor. Kanatlarını hızla çırparak neredeyse tavana çarpacak kadar yükseliyor, havada büyük bir daire çiziyor ve masanın üzerine konuyor.

İnson, kuşlara atıştırmalık değil de asıl yemeği verirken mutlaka kafeste yedirmek gerektiğini söylemişti. Aksi takdirde kafese girmek istemezler, onları zamanında uyutmak imkânsızlaşır ve sonunda tüm kurallar çiğnenmiş olurdu. *Ama ölü bir kuş da kurallara uymalı mı?*

Tezgâhın üstündeki raftan geniş porselen bir tabak alıyorum ve içine bir avuç darı koyuyorum. Kızılcıkları ince ince doğrayıp yanına serpiyorum. Cevizleri hafifçe ezerek tabağın ortasına koyuyorum, ardından küçük bir sos kâsesine su koyup tabağın kenarına yerleştiriyorum.

"Ye haydi Ama!"

Tabağı masaya bırakırken Ama'ya sesleniyorum. Ama, bir şeyler ters gidiyormuş gibi bir vik sesi çıkarıyor.

"Sorun yok," diye cevap veriyorum.

"Buraya gel ve ye."

Kuş, masanın üzerinde yürüyerek tabağa yaklaşıyor. Önce darıyı gagalıyor ve biraz su içiyor. Bir darı yiyip üstüne bir yudum su, iki tane darı ve kızılcık başına iki yudum su içiyor.

"Demek açtın."

Böyle söylediğim an, içimi dayanılmaz bir açlık kaplıyor. Kilitli poşetten bir avuç kuru meyve alıp ağzıma atarak çiğnediğimde meyvelerin tadı şaşırtıcı derecede tatlı geliyor. Elektrik kesintisi olmasaydı, elektrikli ocakta sıcak bir şeyler yapardım, diye düşüyorum. Pirinç lapası pişirirdim mesela. Suya konmuş beyaz *tofuyu* çıkarır, altın rengi olana kadar kızartırdım.

♠

Kendi payıma düşen çiğ *tofu* ve cevizi küçük bir tabağa koyup kuşun karşısına yerleştiriyorum, kendime bir bardak su dolduruyorum ve Ama'nın karşısına oturuyorum. İçinde durduğu tuzlu suyu epey emmiş olduğunu fark ettiğim *tofu*nun tadı çok tuzlu geliyor.

"Ne zamana kadar kar yağar ki?" diye Ama'ya soruyorum.

Sos kâsesindeki suyu içmek için eğilen Ama'nın başı kestane gibi küçük ve yuvarlak. Boynuna dokunsam muhtemelen sıcak gelir. Her hâlükârda ölü bir kuş gibi değil.

"Bu bir rüya değil, değil mi Ama?"

Giderek kararan pencerenin dışında, boşluğu dolduran kar tanelerinin yere doğru süzülerek düştüğünü görüyorum. Dibinde kuşu gömmüş olduğum ağaç karla kaplı ve kıpırtısız.

"Bu bir rüya mı yoksa?"

Artık yemeyi bırakan Ama'ya doğru elimi uzatıyorum. Kuş, kayıtsız adımlarla gelip avcuma çıkıyor. Sert ve pütürlü ayaklarının tenime değdiği an sanki hem yüreğim hem de göz bebeklerim aynı anda ateşe verilmiş gibi üşümem geçiyor.

♠

Ama'nın ensesini okşuyorum. Daha fazla okşamamı isteyerek her eğildiğinde, daha da güzel okşuyorum. Ama

boynunu biraz daha aşağı eğiyor, daha fazlasını istiyor. Artık eğilmeyi bırakana kadar kafasını okşamaya devam ediyorum.

Ama, bıkmış gibi havalanıp pencere pervazına konduğunda, sert ayaklarının avucumu iterken bıraktığı hafif ağırlığı ve gücü düşünerek kuşa bakıyorum.

"Orası soğuktur, Ama," diyorum. "Rüzgâr tüm gücüyle oradan sızar."

Ölümden sonra da üşünür mü, diye düşüyorum bir an sonra. *Açlık varsa, üşümek de olmalı.* O an atölyedeki odun sobası aklıma geliyor. Orada sobayı yakarsam, buradan daha sıcak olur. Ayrıca yanımda bir tencere götürüp lapa da yapabilirim.

Masadan destek alıp kalkarken, "Bekle Ama," diyorum.

Ama pencere pervazından havalanıyor. Masanın üzerindeki abajura konuyor ve uzun bir vik sesi çıkarıyor. Sarkan kablolar sallanırken abajurun üstünde salıncaktaymış gibi sallanan Ama'ya gülümsüyorum.

"Birazdan seni almaya geleceğim."

♠

Dün gece atölye ile ev arasında gidip gelirken geride bıraktığım ayak izlerinden eser kalmamış. Karı yarıp geçmek için yeniden bir yol açmak zorundayım. Kara gömüldüğü için sadece sapının ucu görünen küreği çıkarıyorum ve silkelerken birden duruyorum. Çünkü o an hayatımda gördüğüm en büyük kar tanesi elimin üzerine düşüyor.

Tam tenime değdiği an kar tanesinin o kadar da soğuk olmadığını fark ediyorum. Gerçi tenime tam olarak değdiğini bile söyleyemem. Kristalin ince detayları gittikçe bulanıklaşıyor ve kar tanesi ancak buza dönüştüğünde elimin üstünde hafif bir ağırlık ve yumuşaklık hissediyorum. Buzun

hacmi yavaş yavaş azalıyor. Beyaz rengi soluyor. Kristal suya dönüşerek tenime yayılıyor. Tenim sanki kristalin o beyaz rengini emmiş ve geride sadece minik bir su damlacığı bırakmış gibi görünüyor.

Kar tanelerinin benzersiz olduğunu düşünüyorum. Başka hiçbir şey bu kadar hassas ve detaylı değil. Böylesine soğuk ve hafif... Eridikleri ana kadar yumuşak kalabiliyorlar.

Tuhaf bir tutkuya kapılarak elime kartopu yapmak için bir avuç kar alıyorum. Avcumun içindeki kar kuş tüyü kadar hafif. Avcumun içi pembeleşirken, vücut ısımı emen kar, dünyanın en yumuşak buzuna dönüşüyor.

"Asla unutmayacağım," diye düşünüyorum. Bu yumuşaklığı asla unutmayacağım.

Ancak çok geçmeden su damlasının olduğu yer dayanılmaz şekilde soğuyor ve elimi silkelemek zorunda kalıyorum. Islak avcumun paltonun eteğine siliyorum. Buz kesen elimi diğer elimle ovuşturuyorum. Bir türlü ısınamıyorum. Kalbim, vücudumdaki tüm sıcaklık elimden dışarı akıp gitmiş gibi titreyerek atıyor.

♠

Bu arada atölyenin arka kapısının önünde biriken karları küreyip kapı kolunu çekince avlunun ışığı karanlık mekâna düşüyor. Işığı arkama alıp içeri girerken, el fenerini açıyorum. Kolumun hareketlerine ayak uydurarak sallanan ışık huzmesini takip ediyorum ve sobaya doğru ilerliyorum. Tabii ki, yerdeki kana basmamaya dikkat ediyorum. Fişten çekilmiş elektrikli öğütücünün gölgesinin düştüğü çalışma tezgâhına yaklaştığımda insan figürüne benzeyen bir gölge görüyorum ve donup kalıyorum.

Siyah ve yuvarlak gölge uzuyor ve salınıyor. Çömelmiş bedeni ayağa kalkıyor sanki. Dizlerini açıyor ve iki ayağını yere değdiriyor. Kollarına gömdüğü yüzünü bana dönüyor.

"Ah, Gyongha!"

Gölgenin uykudan yeni uyanmış gibi duyulan sesi sessizlikte çatırdıyor.

Gayri ihtiyari, el fenerini kapatıyorum ve arkama saklıyorum. Yerdeki kan lekelerini görmesine izin vermemem gerektiğini düşünerek. Bu sefer arka kapıdan giren grimsi mavi ışık, İnson'un yüzünü hafifçe aydınlatıyor.

"Ne zaman geldin?"

Hastane odasındaki kadar olmasa da yüzü solgun ve zayıf. Gözlerini ovuşturan sağ elinin temiz ve yarasız olduğunu görüyorum.

"Buraya nasıl geldin, haber bile vermeden?"

İnson'un karanlıktan dolayı daha büyük görünen gözleri delici bakışlarla yüzüme bakıyor.

"Yüzündeki yara da ne?"

"Ağaç çizdi."

"Aman tanrım,", iç çekerken bakışları donuyor.

"Işıklar neden kapalı?"

İnson alçak sesle soruyor. Kendi kendine konuşurmuş gibi duyulur duyulmaz bir sesle ekliyor. *Ben kapatmamıştım ki...*

"Elektrik kesintisi," diyorum alnındaki derin kırışıklıklara bakarken.

"Sen nereden biliyorsun?"

Sanki bir cevap duymak istemiyormuş gibi bakışlarını yüzümden kapının dışındaki avluya çeviriyor.

"Ne zaman böyle kar yağdı?"

Kulağıma, bana değil de kendine soruyormuş gibi gelen bir ses bu. ... *Bu bir rüya mı?*

Beyaz kuşlar gibi giderek ağırlaşarak yere kendini bırakan kar tanelerine bakarak kımıldamadan duruyor. Sonunda, bakışlarını bana çevirip göz göze geldiğimizde yüzünün hafiften değişmiş olduğunu fark ediyorum. Sanki son yirmi yıldır içinde sakladığı sıcaklık tek seferde dışarı akıyormuş gibi, sessizce nemlenmiş gözleri ışıldıyor.

Hafiften şikâyet ediyormuş gibi "Burada nadiren uyuyakalırım ama gözümden neden bu kadar uyku aktığını bilmiyorum" diyor. Üşümüş gibi kollarıyla omuzlarını sararak bana soruyor.

"Üşümüyor musun?"

Tanıdık bir gülümsemenin belirdiği göz kenarlarında ince çizgiler oluşuyor.

"Ateş yakalım mı?"

Sesimi çıkarmadan İnson'un odun sobasının altındaki küçük kapağı açmasını ve ufak odunları içine atmasını izliyorum. İş kıyafeti olarak giydiği yıpranmış kot pantolonunun altına çalışırken giydiği botlarını çekmiş, boynuna kadar gelen gri kazağın üzerine de lacivert sert bir önlük geçirmiş. Hepsinin üzerine daha önce gördüğüm siyah pamuklu parkasını giymiş. Parkanın düğmelerini iliklememiş ama parkanın kolları çalışmasına engel olacak kadar uzun olduğundan kolların iki ucunu kıvırarak ince bileklerini açığa çıkarmış. Ne bir kesiğin ne bir dikişin ne de kan izinin olduğu sağ eliyle kovadan iki avuç talaş alıp odunların üzerine serpiyor. Kibritin ucunu geniş sekizgen kibrit kutusunun kenarına sürterken söyleniyor.

"Artık Seul'de böyle kibritler bulmak mümkün değil."

Talaş ateşinin odunlara yayılmasını bekleyen İnson'un profili sakin ve yalnız görünüyor.

"Otobüs durağının oradaki bakkaldan aldım. Çok eski görünüyor ama iyi yanıyor bunlar."

Yükselen alevin ışığı kısa süre sonra göz kapaklarını ve burnunun kemerini aydınlatıyor.

♠

İnson, evdeki yegâne üçayaklı tabureyi sobanın yanına koyarken "Buraya otur," diyor.

"Sen nereye oturacaksın?"

İnson cevap vermek yerine çalışma tezgâhının üstüne oturuyor. Elektrikli testereye kendi kanının bulaştığını bilmiyormuş gibi neredeyse yere değen bacaklarını çocuk misali yavaşça sallıyor.

Ellerim arkamda yürüyorum. Tabureye oturuyorum. İnson'un bakışları sobanın üzerinde gezinirken, şimdiye kadar arkamda sakladığım el fenerini taburenin altına bırakıyorum. Yere yatırılmış kütüğün kesik tarafı ayaklarımın ucuna değiyor. Onun yanında, kan lekesinin üzerine düşen kar taneleri eriyip yere koyu lekeler bırakıyor.

Sobanın yan tarafında göz bebeklerine benzeyen iki hava deliği görüyorum. Alevlerin hareketi deliklerden görünüyor. Odunlar yanarken çatır çatır çatlama sesi çıkıyor.

"Seni çok düşündüm."

İnson'un sesiyle gözlerimi açıyorum. O da o hava deliklerinden içeri bakıyor.

"O kadar çok düşündüm ki bazı günler berabermişiz gibiydi."

Göz bebeklerinde parlayan alevler sessizce titriyor. Hiçbir şey sorup sorgulamayan tavrı her zamanki gibi durgun

ve sabit. Şu an aklından geçenlere dair tahminlerimde yanılmadığımı düşünüyorum. İnson her zamanki gibi burada, ahşap işiyle uğraşıyor. Seul'den aldığım mesajın, bu adada yaşadığım her şeyin, ölü birinin sanrılarında ibaret olduğu düşüncesi ister istemez aklımda beliriyor.

"Zaten ben de sana göstermek istiyordum."

İnson duvara yasladığı ağaç kütüklerini göstererek soruyor.

"Sence nasıl?"

Dürüstçe cevap veriyorum.

"Ben insan boyunda olur diye tahmin etmiştim."

"İlk başta o şekilde de denedim."

Ağaçların boyutlarını değiştirmesinin sebebini de söyler diye düşünüyorum ama sessiz kalıyor. Çalışma tezgâhının üstünden yere atlarken usulca soruyor.

"Çay içelim mi?"

Ağır adımlarla atölyenin ortasına geçip ormana açılan ön kapıya doğru ilerleyen İnson'un arkasından bakıyorum.

"Elektrikler kesilince evde katı yakıt falan kullandığım oluyor gerçi, fakat Ama için zararlı olduğundan çayımızı burada içip gidelim."

Benden uzaklaştıkça sesi yükseliyor. Ön kapıyı açınca içerisi daha çok aydınlanıyor. Dışarından giren ışığa güvenerek kapının yanındaki küçük buzdolabının buzluğuna sakince bakan İnson, bilmediğim bir şarkıyı mırıldanmaya başlıyor. Yine ekşi ve tatsız dağ meyvelerini mi kaynatmayı düşünüyor acaba...

"Adı ne?"

Saklama kabından tahta kaşıkla bir şey alıp çaydanlığa koyarken duruyor ve soruyor.

"Bizim projeden bahsediyorum."

Yüzünde bir tebessümle bana bakarak çaydanlığa su koyuyor.

"Düşündüm de projenin adını hiç sormadım sana."

Cevap vermiyorum...

"Veda etmiyorum."

İnson iki elinde tuttuğu çaydanlık ve iki kupayla bana doğru yürürken tekrarlıyor. *"Veda etmiyorum."*

♠

Her iki taraftaki açık kapılardan giren rüzgâr sayesinde, sobanın hava deliğinden yükselen alevleri görebiliyorum. İnson çaydanlığı harıl harıl yanan sobanın üzerine koyuyor. Çaydanlıktan düşen su damlaları hızla buhara dönüşüyor ve kum taneciklerinin süpürülmesine benzer bir ses çıkarıyor.

Tek kelime konuşmadan, yüz yüze bile bakmadan oturuyoruz. Ancak çaydanlığın dibinden kaynayan suyun sesi duyulmaya başladığında İnson sessizliği bozuyor.

"Sadece elveda mı demiyorsun yoksa gerçekten veda mı etmiyorsun?"

Çaydanlığın ibriğinden henüz buhar çıkmıyor. Suyun kaynaması için daha fazla beklemek gerekiyor.

"Daha tamamlamamış bir veda mı?"

Beyaz bir ipi andıran buhar ibrikten süzülerek çıkmaya başlıyor. Çaydanlığın kapağı tıkırdıyor ve tekrar tekrar açılıp kapanıyor.

"Vedanı erteliyor musun yoksa? Süre sınırı olmadan."

Ön kapıdan görülen ormanın alt kısmının neredeyse kararmış olduğunu fark ediyorum. Karla kaplanmış ormanda ağaçlar yuvarlak ve yumuşak hatlarıyla parıldıyor.

"Şu karanlığı delip geçmek mümkün müdür ki," diye düşünüyorum. Dün gecenin aksine, artık bir el fenerim var. Gerçi bu arada daha fazla kar birikiyor. Otobüs durağına sağ salim varsam bile muhtemelen P kasabasına otobüs gitmiyordur. İnson'un bulunduğu hastaneyi aramaya kalksam ışıkları yanan evlerin kapılarını çalıp telefonu kullanmak için izin istemem gerekecek. "Acaba dikiş atılan sinirler koptu mu?" diye düşünüyorum. Bahsettikleri gibi omzundan ameliyata mı alındı yoksa? Anestezide ters giden bir şeyler mi oldu? Başka bir kaza mı oldu?

İnson, cevabımı duymaktan vazgeçmiş gibi sağ eline eldiven takıyor. Sanki öfkelenmiş gibi fokurdayan çaydanlığın kulpunu tutuyor ve tezgâhın üzerine yan yana koyduğu iki kupaya sıcak su koyuyor.

İnson ilk doldurduğu kupayı uzatırken "Endişelendiğin konuyu hatırlıyor musun?" diye soruyor. Yabani dut çayı değil. Açık renkli berrak çaydan çimen kokusu geliyor.

"Jeju'ya yeterince kar yağıp yağmadığı konusunda endişeliydin ya."

İnson elinde kupayla tezgâha yaslanırken genişçe gülümsüyor. Tebessümün kaybolmadığı dudaklarının kupaya değişini izlerken düşünüyorum. Böyle sıcak bir şeyi bir ruh içilebilir mi ki?

"Ne çayı?" diye soruyorum.

"Bambu yaprağı."

Ben de kupayı dudaklarıma götürüyorum. Bir yudum çay yemek borumdan aşağı indiği sırada bu anı ne kadar uzun zamandır hayal etmiş olduğumu fark ediyorum. Dilimin ucunu yakacak kadar sıcak bir şey içmek... Sıcaklığın yemek borumu, midemi sarıp sarmalaması...

"Ben küçükken ailecek su yerine bunu içerdik," diyor. "Dağda bambu yaprakları toplama işini bana verirlerdi, sinir zayıflığına iyi geliyormuş."

Dudaklarını kupadan çeken İnson ile göz göze geldiğimizde düşünüyorum. Bu çay midesinde sıcaklığını yayıyor mu acaba? Eğer karşımda duran İnson'un ruhuysa bu benim yaşadığım anlamına gelir. Yok eğer İnson hayattaysa, bu benim ruhumun buraya gelmiş olduğunu anlamına gelir. Çayın sıcaklığı ikimizin de vücudunda yayılıyor olabilir mi ki?

Kırılan dalların sesini duyunca başımı hafifçe ormana doğru çeviriyorum.

"Rüzgâr esmediğinden oluyor böyle," diyor İnson sakinleştirici bir şekilde.

"Dallar karların ağırlığını kaldıramıyor."

Grimsi mavi günbatımı ağaçların tepesini aydınlatıyor. Belli belirsiz bir ışıltıyla yağan büyük kar taneleri ara vermeden ağaçların üzerine düşmeye devam ediyor.

Biraz daha çay içiyorum. Midem ısındıkça kitlenmiş omuzlarım açılıyor, belim düzeliyor. Yarım kupa çay elimde, duruşumu düzelterek konuşuyorum.

"... Benim de merak ettiğim bir şey vardı."

İnson omuzlarını öne doğru eğiyor. Söyleyeceklerime odaklanmaya çalışıyor.

"Nasıl yaşayabildin?"

İnson'un vücudu biraz daha öne eğiliyor.

"Burada yalnız başına diyorum."

Gülümseyerek bana başka bir soruyla cevap veriyor.

"Buraya ne olmuş ki?"

Ne bir sokak lambası ne de bir komşusu olan bir evde yani. Kar yağdığında tecrit edilen, elektriği ve suyu kesilen bu evde. Sabaha kadar kollarını sallayarak ilerleyen bir ağacın olduğu, dereyi geçince kökü kazınmış ve yanmış köyün olduğu yerde diyorum.

Elbette bunları doğrudan söylemiyorum ve İnson ondan önce söylediğime sakince itiraz eder gibi karşılık veriyor.

"Ben, yalnız değilim ki."

Gözlerinde dingin bir sevgi ışığının belirdiğini gördüm.

"Ama var ya."

O ışık söner gibi oluyor ve sonra kor gibi tekrar canlanıyor.

"Ami öldü, birkaç ay önce. Ama arkadaşının ölümünden sonra üç gün sadece su içti. O kadar sevdiği dutu bile yiyemedi."

İnson bir süreliğine susuyor.

"Sabaha kadar kesinlikle bir sorun yoktu fakat akşam eve girince Ami'nin gözlerinin ferinin tuhaf bir şekilde sönmüş olduğunu fark ettim. Onu hastaneye götürdüm fakat sabahı göremedi."

Ormanda süzülen günbatımı hızla siyaha dönüyor. Hava karardıkça sobanın hava deliklerinden kıpkırmızı alevleri daha da net görebiliyorum.

"Neden bana karşı bile hiçbir şeyi yokmuş gibi davrandı ki? Hastayım dese bile, ben düşmanı değildim ki."

İnson sobanın kızıl hava deliklerine bakarak sözlerine devam ediyor. Gözbebeğine benzeyen o boşlukları izlerken sıcak sözleri erimiş metal gibi içinden akabilecekmiş gibi...

"Biz sohbet ederdik. Sen de gördün ya."

Tezgâhtan inerken soruyor.

"Yoksa sohbet etmiyor muyduk? O yalnızca bir kuş ve ben de yalnızca bir insan mıydım?"

Alışık hareketlerle iş eldivenlerini takıp sobanın kızgın kapağını açıyor. Demir maşayla odunları çevirince etrafa kıvılcımlar saçılıyor. Kıvılcımların sıcaklığı yüzüme kadar ulaşıyor.

"Fakat her şey bitmiş değil."

İnson'un sesi o sıcaklıkta yayılıyor.

"Gerçekten ayrılmış değiliz, şimdilik."

♠

Nasıl teselli edebileceğimi bilemeyerek kısık sesle soruyorum.

"Nereye gömdün?"

Parlak kızıl renkte yanan sobanın kapağını kapatıp cevap veriyor.

"Avluya."

"Avluda nereye?"

"Ağacın altına."

Gözlerini çevirip avlu tarafındaki penceresiz duvara bakarak cevap veriyor.

"İnsana benziyor dediğin ağaç var ya."

Karlar altındaki mezarı ellerimle de kazarak mahvetmiş olabileceğimi fark ediyorum. Ami'nin çürümüş kemiklerini kürekle kırıp parmaklarımla tırmalayarak darmadağın etmiş olabilirim.

♠

İnson elini uzattığında, bir an için tokalaşmak istediğini sanıyorum. Ama boş kupayı istediğini fark ediyorum. Benden aldığı kupayla kendi kupasını tezgâhın üzerine yan yana bırakarak, "Bunları böyle bırakıp gidelim," diyor.

Bugün hiç birbirimize temas etmediğimizi ancak o an fark ediyorum. Uzun bir aradan sonra buluştuğumuzda hep birbirimizin boynuna sarılırdık. "Ne kadar zaman geçti, nasılsın," diye selamlaşırken el ele tutuşurduk. Bugünse ikimiz de bilinçsizce mesafeli duruyorduk sanki? Sanki temas ettiğimiz an karşımızdakine ölüm bulaşacakmış gibi.

"Fasulye lapası yer misin?"

Ön kapıya yönelen İnson, mavimsi renge bürünmüş havaya arkasını dönerek soruyor.

"Hani sevmiştin ya."

İnson elini arkaya uzatıp kapıyı kapatınca, etraf o kadar kararıyor ki ifadesini okuyamıyorum.

"Fasulyeleri kaynatmak için önceden ıslatmak gerekmez mi?" diye soruyorum, arkamı dönüp kapıya kilit asarken.

"Islatıp dondurduklarım var. Elektrikler olmayınca blender kullanamam, bu yüzden fasulyeler dişe gelecek ama öyle de lezzetli oluyorlar."

İnson öne geçip ağır adımlarla arka kapıya doğru ilerlerken peşinden yürüyorum. İlginçtir, sadece onun bastığı yerlere basarak yürürken ne bir kütüğe çarpıyorum ne de kan izlerine basıyorum. Atölyeden çıkmadan önce dönüp sobaya bakıyorum. Sobanın ön tarafındaki iki kırmızı delik hâlâ parıltıyla dalgalanan göz bebekleri gibi öylece duruyor.

Dışarıdaki karanlıkta beni bekleyen İnson'un üzerine durmadan kar yağıyor. Kar taneleri kuş tüyü gibi yavaşça düşüyor ve yitip giden günbatımında bile kar kristalleri seçilebiliyor.

-2-
GÖLGELER

İnson evin giriş kapısını dikkatle açarken dönüp bana bakıyor. İşaret parmağını dudaklarına götürerek "Ama uyuyor olmalı. Onu uyandırmayalım," diyor.

Açık kapıdan girerken gelen hafif aydınlığa güvenerek ayakkabılığı açıp rafı yoklayan İnson'un hareketlerini izliyorum.

"Fener nereye gitti ya?"

Cesareti kırılmış bir çocuk gibi kendi kendine konuşurken nefesini tutup bağırıyor.

"Aa! Mum da var."

İnson arkamdaki ışıktan faydalanmak için benim durduğum tarafa dönüyor. Bir yerlerden eşantiyon olarak verilmiş ufak bir kibrit kutusundan bir kibrit çöpü çıkarıyor. Sürtünme sesiyle birlikte kıvılcım çakıyor. Kibrit aleviyle yeni mumun fitilini yakan İnson, kibrit çöpünü havada sallıyor.

"İçeri gel."

İş ayakkabılarını çıkarıp hole girerken fısıldayarak konuşuyor.

Dış kapıyı kapattıktan sonra peşinden gidip duruyorum. Işık olmasa da tamamen karanlık denemeyecek bir gölge, pencereden içeri sızıyor. Sayısız kar tanesi, o gölgeyi yutacakmışçasına düşüyor.

Ama'nın üzerine konarak sallandığı yemek masasındaki abajura bakıyorum. Kafesine geri mi girmiş? İnson'un

dediği gibi uyuyor mu? Öldükten sonra da uyumak diye bir şey var mı acaba?

İnson'un hafiften eğilerek, yemek masasının üstüne mum damlatmaya daldığını fark ediyorum. Mum damlaları yeteri kadar birikince, üstlerine mumu bastırarak dikiyor. Fildişi renginde mum damlalarının donmasını beklerken mumdan elini çekmiyor.

"Gyongha."

Kafasını kaldırmadan alçak sesle sesleniyor.

"Kafesin üstünü örter misin?"

Kafese doğru parmak uçlarımda yürüyorum. Ama'nın gagasıyla açıp çıktığı kapı aynı şekilde açık. Kafesin içinde dağılmış tahıl kabukları ve yarısı dolu su kabından başka bir şey yok. Sehpanın kenarında asılı duran karartma kumaşını açarak boş tel kafesin üstünü örterken İnson şöyle soruyor:

"Güzelce uyuyor değil mi?"

♠

Mutfağa doğru ilerliyorum. Hiçbir şey gerçekleşmemiş gibi yemek masasının sandalyesine oturuyorum; bir akşam yoldan geçerken arkadaşımın evine uğramışım gibi. İnson da hiçbir şey olmamış gibi karanlık dondurucuyu karıştırıyor; tek derdi, çat kapı gelen arkadaşına akşam yemeği olarak ne ikram edeceğiymiş gibi.

Eriyen mumu emerek yükselen aleve bakıyorum. Atölyedeki sobanın şiddetli alevleri ile kıyaslanamayacak kadar küçük ve sakin. Titreşen alevin içinde fitilin dibi mavimsi bir renkle kımıldanıyor. Nabzı atan bir tohuma benziyor. Nabız atışları, titrek turuncu ışığın ucuna kadar yayılıyor.

O an bir keresinde tam böyle bir alevin ortasına elimi uzattığım aklıma geliyor. Uzun zamandır unutmuş olduğumu

fark ettiğim bir anı. İlkokul son sınıfın güz döneminde, fen bilgisi öğretmeni ateşe dikkat edin diye tembihleyip kısa süreliğine laboratuvardan çıkınca öğrencilerden biri ispirto lambası alevine parmağımızı çabucak değdirip çekersek parmağımızın ne yanacağını ne de acıyacağını söylemişti. Kendini kanıtlamak isteyen öğrenciler sıraya girip korkularını saklayarak veya saklayamayarak ateşe ellerini koyup hemencecik çekmişlerdi. Sonunda benim sıram gelince işaret parmağımla aleve dokunduğumda alevin içinde inanılmaz bir yumuşaklık ve aniden yükselen bir basınç olduğunu hissetmiştim. O kadar kısa bir anda o hissin tadını çıkarmam mümkün olmadığından, o hissi zihnime kazımak adına birçok kez sıraya girmek zorunda kalmıştım. Ta ki keskin alev derimdeki ölü hücreleri aşıp parmağımın derinliklerine nüfuz edene kadar...

Sanki o zamana dönmüş gibi elimi muma uzatıyorum. Yeryüzüne ait olmayan o yumuşaklık bir anda tenimi sarıyor. Tam parmağımı bir kez daha alevin üzerinde gezdirecekken, yerde hareket eden bir şey beliriyor ve başımı kaldırıyorum.

♠

Bir kuşun gölgesi beyaz duvarın üzerinde sessizce beliriyor. Altı yedi yaşlarındaki bir çocuğun bedeni kadar büyük bir gölge. Kıvrılan kanatların ve yarı saydam tüylerin detayları sanki büyüteçten yansıyormuş gibi net görünüyor.

Bu evde var olan tek ışık kaynağı önümdeki mum. Bu gölgenin oluşması için, kuşun mumla duvar arasında uçuyor olması gerektiğini düşünüyorum.

"Korkma."

İnson'un net sesine doğru başımı çeviriyorum.

"Ami geldi."

Mutfak tezgâhına belini dayayan İnson sanki aniden çökecekmiş gibi yorgun görünüyor.

"Her zaman gelmez gerçi de demek bugün gelmiş."

Mum ışığı İnson'un yüzüne neredeyse hiç ulaşmıyor. Yüz hatları karanlıkta şekil değiştirirken İnson'un yüzü bir yabancının solgun ve ifadesiz yüzüne benziyor.

"Bazen birkaç saniyede gider, bazen de şafak sökene kadar kalır."

Bu yeterli bir açıklamaymış gibi, İnson arkasını dönüyor. Musluğun kolunu çevirdikten sonra zar zor duyulan bir sesle homurdanıyor.

"...Sular da akmıyor ha."

Dışarısı tamamen kararıyor. Mavimsi kül renginde yağan kar taneleri artık görünmüyor. Dün gece Ama'yı gömdüğüm ve İnson'un birkaç ay önce Ami'yi gömdüğü ağaç da zifiri karanlıkta görünmez olmuş.

İşte tam o sırada kulağıma bir ses geliyor.

Bir yerden bez parçalarının birbirine sürtünmesi gibi, ıslak toprağın parmaklar arasında dağılması gibi bir ses geliyor. İnson'unkine benzer bir ses. Şu an yanımda olan değil de Seul'deki hastane odasında yatan İnson'un, sanki elini değil de ses tellerini incitmiş gibi, fısıldayarak çıkardığı seslere benzeyen bir ses.

Sandalyeyi geriye iterek ayağa kalkıyorum. Uçup uçmayacağı veya alçalıp bir yere konup konmayacağı bilinmeyen, sanki sonsuza kadar kirişlerle zemin arasında sıkışıp kalmış gibi çırpınan gölgeye doğru adım atıyorum. Mum ışığıyla gölge arasında, kuşun gövdesinin olması gereken yere doğru elimi uzatıyorum.

"Hayır."

Fısıltılar üst üste biniyor ve kulağa tek bir kelime ulaşıyor.

"....hayır, hayır."

"Gaipten sesler mi duyuyorum?" diye şüpheye düştüğüm an bu sesler paramparça oluyor ve etrafa saçılıyor. Bezlerin sürtünme sesi yankı yaparak kayboluyor.

♠

İnson'un gelip masaya oturduğunu fark etmiyorum. Yaklaşan mumun ışığı göz bebeklerine yansıdığından mıdır nedir, yüzü gözüme daha canlı görünüyor. Az önce yorgun bir hâlde tezgâha yaslanan sanki o değilmiş gibi.

"Geçen sene sonbaharda geldiğimde..."

Ağzımı açıp da cümleme başladığım an, yüzündeki o canlılık birden kayboluyor.

"O zaman da Ami bu sözleri söylemişti."

İnson üşümüş gibi iki eliyle mumu sarıyor. Ateşe yaklaştırdığı elleri kızıl bir renk alıyor. Mum ışığının etrafında ellerini birleştirince ortalık kararıyor.

"Senden mi öğrenmişti bunu?"

İnson birbirine kenetlenmiş parmaklarını açtığında, kan gibi parlak bir ışık eklemlerini aydınlatarak parmaklarının arasından sızıyor.

"Neden olmasın? Belki de."

Soruma soruyla karşılık veren İnson elini mumdan çekince ışık yüzünün tamamını aydınlatıyor.

"Uzun zaman yalnız kalırsan kendi kendine konuşur hâle gelirsin."

Onay ister gibi başını aşağı yukarı sallayarak devam ediyor.

"Ami'nin bir şeyler mırıldandıktan sonra, onu inkâr etmek için daha yüksek sesle hayır deme alışkanlığı doğmuştu."

Onu sorgulamadığım veya zorlamadığım halde sanki kesin bir cevap vermek zorundaymış gibi bir sonraki sözlerini dikkatle seçiyor.

"Ruhların duymaması gereken sözler, gerçekten ruhların duyma ihtimali olan dilekler... Böyle şeyleri yazdıktan sonra yazdığın kâğıdı yırtıp atmak gibi."

İnson'un sesi, kalemi sertçe bastırarak kâğıt üzerinde iz bırakır gibi netleşiyor.

Yani Ami, sadece söylenen son kelimeyi doğru düzgün duymuş olmalıydı. Belki de benim öyle öten bir hayvan olduğumu düşünüp beni taklit etmişti.

♠

İnson'a dileğinin ne olduğunu sormuyorum. Benim de bildiğim bir dilek olabileceğini düşünüyorum. Uğruna savaştığım, her gün yazıp yırttığım, bir ok ucu gibi göğsümün tam ortasına saplanmış şey...

Kurşun kalemin var mı?

Soruma karşılık olarak, İnson önlüğünün cebinden uçlu kalem çıkarıp uzatıyor. Kalem elimde, titreşen mum ışığı arkamda duvara doğru ilerlerken gölgem önümden gidiyor. Duvara yaklaştıkça kuşla benim gölgem arasındaki mesafe daralıyor. İki gölge tam birbirine değecek gibi olurken yanlamasına üst üste biniyor.

Uçlu kalemi tutuğum elimi kendi gölgemin dışına uzatıyorum. Yüzünün açısı sürekli değişen kuşun siluetini takiben duvara gölgenin hatlarını çiziyorum. İki gözü farklı tarafa baktığından kuşlar bir görüntüyü bütün olarak görebilmek için sık sık başlarını oynatır diye duymuştum. Neyi görmeyi çalışıyorlarsa... Sadece gölgesi kalmış olsa da Ami'nin görmek istediği bir şey hâlâ var mı acaba?

Kalemin ucu ikide bir kırılıyor. Hâlbuki kalemi bastırarak çizmiyorum. Serin duvara avcumla dayanıp gölgeyi takip ederken, uçlu kalemin ucunu sürekli yenilemeye devam edip çiziyorum. Kuşun başını çizmek için parmaklarımın ucunda durmam ve kollarımı olabildiğince yukarı uzatmam gerekiyor. Derken çizdiğim hatların dış tarafında farklı bir çizgi fark ediyorum. Geçen yıl sonbaharda kurşun kalemle yaptığım çizim bu. Net değil, ama Ama'nın başının bir çizimi gibi görünüyor. İnson'un omuz çevresi boyunca çizdiğim uzun, hafif kavisli çizgi kuşun gölgesi yüzünden görünmüyor. Hava aydınlandıktan sonra bu duvara baktığımda kesişen ve üst üste gelen çizgiler yüzünden hiçbir şeyin anlaşılmayacağı kanısına ancak o zaman varıyorum.

Artık uçlu kalemden uç da çıkmıyor. Dehşete kapılarak mutfağa yönelip duruyorum. Çünkü İnson'un üzerinde olması gereken sandalye, üzeri kumaşla örtülü kafes kadar sessiz.

Fakat karanlığa gömülü İnson'un omuzlarını görüyorum. Mum ışığının ardındaki sessizlikten düzenli ve küçük nefes alışları geliyor. Ürpertici şekilde boş olan sandalyenin aslında benim oturduğum sandalye olduğunu fark ediyorum.

Duvara dönüp bakıyorum. Kuşun gölgesi, az önce çizdiğim çizgilerden kurtulmak istercesine dalgalanıyor. Siyah siluet tavana kadar yükselip evin içinde yayılıyor. Gölgenin bir an süzülmeye niyetlenmiş gibi kanatları açılıyor. "Viiik!" Zayıf ötüşü sesi havada yankılanıyor ve yok oluyor.

Ama geri mi döndü?

Kumaşla örtülü kafese bakarak düşünüyorum.

Ama nerede?

♠

Masaya dönüp oturduğumda mumun hafiften kısalmış olduğunu fark ediyorum. Mum eriyip akınca kenarında üç,

dört yol oluşmuş. İnson küçük birer çıbana benzeyen mum damlalarından gözünü alarak konuşuyor.

"... Biri daha varmış gibi hissettiğim zamanlar oluyor. Ami böyle gelip gittikten sonra. Sana da böyle olduğu oluyor mu?"

Sorusunun ardından sessizlik geliyor.

İnson hafif öne eğilince tavana yansıyan gölgesi onunla birlikte dalgalanıyor. Gölgesinin nefes alışverişine ayak uydurarak hareket edişini izlerken cevap vermek yerine soru soruyorum.

"Ne zamandan beri böylesin?"

Bir şeye odaklandığında alışkanlık olarak kaşlarını kaldıran İnson'un alnının ortasındaki kırışıkları görüyorum. Kaç ay olduğunu mu sayıyordu acaba? Yoksa yılları mı? Alevin altında biriken saydam sıvı mum bir anda taşıp akıyor. Çok geçmeden donarak yeni baş göstermiş bir çıban gibi mumun yan tarafında birikiyor.

♠

"Kemikleri gördüğümden beri. ... Mançurya'dan dönerken, uçaktayken."

Beklenmedik bir cevap bu. Ami'nin ölümünden ya da annesinin vefatından sonrasıdır diye tahmin etmiştim. Eğer Mançurya çekimini kastediyorsa 10 yıl öncesinden, Huam semtinde oturduğu zamanlardan bahsediyor olmalı.

"O sonbaharda yapılan kazılarda iskeletler bulundu."

"Nerede?" diye soruyorum.

Jeju havaalanı, diye cevap verirken İnson, sesini alçaltıyor.

"... uçuş pistinin altında."

"Sen de hatırlıyor musun?" diye sorarmış gibi bakan gözlerine sessizce bakıyorum. Tam olarak hangi yıl olduğunu hatırlamasam da o haberi okumuştum. Etrafı yasaklı bölge

şeritleriyle sarılan çukurun fotoğraflarını da hatırlıyorum... Uçağın girişine koyulmuş gazetelerden birini seçip yerime oturmuştum. Ön sayfanın aşağısında olay yeri fotoğrafı vardı.

♠

Dışarıda rüzgârın esmeye başladığını, sesinden önce mumun titreyişinden anlıyorum.

Dönüp yere baktığımda kuşun gölgesinin gözden kaybolmuş olduğunu fark ediyorum. Hareket eden kuşun yüzünü takip ederek hatlarını çizdiğim duvar, uzaklık ve karanlık yüzünden olsa gerek, bomboş görünüyor.

İnson'un bakışlarının da o duvara yöneldiğini görüyorum. İnson birden ayağa kalacakmış ve ağır adımlarla hayatın öbür tarafına geçecekmiş gibi geliyor. Kuş kafesinin üzerindeki örtüyü kaldırıp Ama'nın nerede olduğunu, neden onu kurtaramadığımı soracakmış gibi hissediyorum.

Fakat İnson, ayağa kalkmak yerine ellerini yüzüne doğru kaldırıyor. Zamanında fark edemediği bir yara veya bir kesik izinin olup olmadığını kontrol etmek ister gibi ellerini çevire çevire dikkatle inceliyor.

-3-
RÜZGÂR

Çukurun kenarındaki bir iskelet tuhaf bir şekilde gözüme çarptı.

Diğer iskeletler genellikle kafatasları aşağı bakacak ve bacak kemikleri dağılmış bir şekilde yüzüstü yatarken, sadece o iskelet çukurun kenarına doğru yan yatırılmıştı ve dizleri karnına çekilmişti. Tıpkı uykuya dalmakta zorlandığımızda, hasta olduğumuzda ya da bir şeyi dert ettiğimizde yaptığımız gibi.

Fotoğrafın altında, çukurlara onar kişinin dizilmiş olabileceğini öne süren bir yazı vardı. Arkalarından ateş edilip çukura düşürüldükten sonra, ikinci sıra oluşturulup bir on kişinin daha kurşunlanması gerekiyordu.

O zaman, bir tek o iskeletin duruşunun farklı olmasının sebebinin cesetlerin üzeri toprakla kaplandığı sırada o insanın hâlâ nefes alıyor olabileceği aklıma gelmişti. Muhtemelen bu yüzden sadece o iskeletin ayaklarında lastik ayakkabılar vardı. Lastik ayakkabılara ve iskeletin o kadar da büyük olmadığına bakılırsa ya genç bir kız ya da onlu yaşlarının ortasında bir erkek olabilirdi.

Gayri ihtiyari gazeteyi katlayıp sırt çantama koydum. Eve gelip çantaları açtıktan sonra sadece o fotoğrafı kesip masamın çekmecesine koydum. Gece çıkarıp bakmak için fazlasıyla ürkütücü ve acımasız bir fotoğraf olduğundan, sadece öğleden sonraları, aydınlıkta çekmeceden çıkarıp bakıyor, sonra fotoğrafı hemen geri koyup çekmeceyi kapatıyordum. Kış geldiğinde,

masanın altına yanlamasına uzanıp fotoğraftaki iskeleti taklit edercesine dizlerimi karnıma çektiğim de oluyordu.

Tuhaf olan şu ki, o hâldeyken kısa bir an için oda sıcaklığı değişiyormuş gibi gelirdi. Kış güneşinden ya da yerden ısıtmalı zeminden yayılan sıcaklıktan farklı bir şekilde. Sıcak bir gaz kütlesine benzeyen bir şeyin odayı doldurduğunu hissederdim. Hani pamuğa, tüylere veya bir bebeğin tenine dokunduktan sonra elinizde bir yumuşaklık kalır ya. Aynı o hissin yoğunlaşmış bir hâli gibi...

Ertesi yıl, o kişinin hikâyesiyle sonraki belgeselimi yapmayı düşündüm. Ne adını ne cinsiyetini ne de o zamanki yaşını bildiğim o kişi. İnce yapılı, küçük lastik ayakkabı giyen, savaşın başlamasından hemen sonra Jeju'da, tedbir kapsamında tutuklanıp kurşuna dizilerek öldürülen bin kişiden biri.

Eğer gerçekten o zamanlar on yaşlarındaysa doğum tarihinin annesininkiyle hemen hemen aynı olacağını düşündüm. İkisinin bu olay sonrası hikâyelerini ele alacağıma dair bir plan yaptım. Biri, günde onlarca kez uçakların inip kalktığı pistin altında sarsılırken, bir diğerinin bu tecrit edilmiş evde döşeğin altına kıl testere koyarak geçirdiği altmış yıl hakkında.

Onu tanıma sürecini bir sinopsis olarak kullanmaya karar verdim. İlk olarak fotoğrafı kazı ekibine gösterip iskeletin ve lastik ayakkabıların nerede muhafaza edildiğini sorarak başlamayı düşünüyordum. Sonrasında, yüz küsur cesetten ellisinin genetik testler yoluyla yakın akrabalarının doğrulandığına dair haberi okuduğumda cesetlerden birinin o olabileceği ihtimalini göz önünde bulundurdum. Eğer öyleyse, bir sonraki sefere ailesiyle bir röportaj yapabilirdim.

Öncelikle annemle kısa bir röportaj yapmak için kamera ve diğer cihazları yüklenip Jeju'ya, evimize gittim. Filmin giriş kısmı için kış hasadının nasıl bittiği, uyku düzeninin eskiye

göre biraz düzelip düzelmediği gibi önemsiz konularda kısa bir sohbet planlıyordum. Annemin görünmesini istemiyordum. Kimliği anlaşılmasın diye sadece başının arka kısmını ve ellerini göstermeyi planlıyordum. Tüm röportaj boyunca annemin tek görüntüsü olarak, paslı kıl testeresini sakladığı şiltenin üzerinde yanlamasına yatarak uyurken arkadan görüntüsünün yeterli olacağını düşünmüştüm.

Sabah uçaktan inip otobüse binerek eve vardığımda daha öğlen bile değildi.

Köye inerek mandalinaları imece usulü toplayan annem eve ancak akşama döneceğinden, ertesi gün yapacağım röportaj için tek başıma önceden hazırlık yaptım. Oturacak uygun bir yer ararken deponun sıvalı duvarının önüne bir sandalye koydum. Kamerayı ve mikrofonu yerleştirip sandalyeye oturdum ve test amaçlı konuşmaya başladım.

Mağara ve babam konusunu düşünmüyordum. Genelde üzerine düşündüğüm bir konu da değildi. O hikâyeyi anlatmaya neden başladığımı ben bile anlayamamıştım. Anlatmayı kesemedim ama hiçbir şey yokmuş gibi devam da edemedim. Şu duvarın altında, kameranın tek seferde çekebileceği süreyi bir şeyler geveleyerek tükettim. Aynı şeyi tekrar tekrar yaptım.

O gece uymaya çalışırken, işlerin planladığımdan farklı gelişeceğini anladım. Anneme röportaj konusunu açmak yerine ertesi gün şafakta alnımda kamerayla o köye gittim. Daha önce sana bahsetmiştim ya, derenin öte tarafındaki terkedilmiş köye.

O muhitte büyüdüğüm, birkaç kez kuru derenin kıyısına kadar gittiğim halde dereyi ilk kez o gün geçtim. Tahminimin aksine köyde taş duvar kalmamıştı ama duvarlar olmasa da evlerin ve yolların izleri görülebiliyordu. Çünkü sadece yolların ve evlerin olduğu yerde ağaç yetişmemişti. Dar bir yol boyunca uzanan evlerin kalıntıları insanın içini ısıtıyordu. Arka

avlusunda bambuların sonu gelmez bir şekilde göğe doğru büyüdüğü, o zamanlar oldukça büyükmüş diye tahmin ettiğim bazı ev arsaları da vardı.

Orada babamın evinin yerini bulmak imkânsızdı.

Çünkü ne adres vardı ne de kadastro kaydı.

Üstelik köyün hangi tarafında bulunduğunu, ne kadar büyük olduğunu da hiç duymamıştım.

♠

Avluda bir şey, rüzgârdan dolayı devrilerek metalik tok bir ses çıkarıyor. Atölyenin arka kapısının yanına koyduğum kürek olmalıydı bu. Titreyerek mumun kenarından akan balmumunun kalın bir boncuğa benzediğini düşünüyorum.

Rüzgâr sesi güçlendikçe, mum ışığının hareketi de o kadar şiddetleniyor. Sanki alevle tavan arasında görünmez bir cisim varmış da mutlaka o cisme ulaşıp yakmak istermiş gibi alev dikey olarak yükseliyor. "Gerçekten de böyle uzun bir alev olsa," diye düşünüyorum, "tek bir parmakla değil, elin tamamıyla alevin içinden geçilebilir."

Evdeki tüm pencerelerin pervazlara çarptığını ve tıkırdadığını dinlerken bir taraftan da düşünüyorum. Avlunun ortasındaki ağaçları kaplayan kar uçup gitmiş olmalı. Eğreltiotu yapraklarını andıran büyük dallar canlanıp kanat çırpıyor olmalı. Atölyenin ön tarafındaki ormanda kucaklanamayacak kadar geniş ağaçlar bile üzerlerindeki karı silkeleyerek sallanıyor olmalı.

♠

O yıl babam 19 yaşındaydı.

En büyüğü on iki yaşında en küçüğü yeni doğmuş bir bebek olmak üzere üç küçük kız kardeşi ve bir erkek kardeşi vardı; ama babamın en çok sevdiği, o yılın başında dünyaya gelen en

küçük kız kardeşiydi. Ona Inyong ismini de babam vermiş. Üstüne üstlük babasının Hagyong, Sugyong, Cinyong ve Hiyong'dan sonra ona Sunyong adını vermekten vazgeçirmek için akla karayı seçerek. Sunyong ismindeki sun hecesi saf anlamına geldiğinden, babam kardeşi için ya saf ve zayıf bir çocuk olursa ne yaparsın diye kendi babasına itiraz etmiş.

Babaannem, babama kışlık okul formasının üzerine giymesi için etek kısmında şerit olan bir mont almış. Bahar döneminde öğrenciler okulu boykot etmek amacıyla kayıt dondurunca babam da yurt masrafından tasarruf etmek için eşyalarını toplayıp eve geri döndükten sonra o montun içine kardeşini sarıp dolaştırmaya başlamış. Bir arkadaşıyla buluştuğunda fermuarı açıp kardeşinin pamuksu saçlarını göstererek arkadaşını şaşırtmak istiyormuş. Ayrıca bebeğin minnacık elini uzatarak ağabeyinin gömleğinin yakasını tuttuğunu gören kızları da hayrete düşürme planları varmış. Babaannem 'Ya çocuğu düşürürsen?' diye azarladığında, babam kardeşine sıkıca sarıldığı için babaanneme korkmasına gerek olmadığını söylermiş. Düşecek gibi olursa da kendini geriye doğru atacağından bebeğe bir zarar gelmeyeceğini söylermiş.

Askeri inzibatın dağdaki üç yüz silahlı militanla bağlantısından şüphelenebileceği yaştaki tek aile ferdi en büyük oğulları olduğundan babaannem ve büyükbabam sadece babam için endişeleniyormuş. Çünkü Kuzey Kore şivesi kullanan inzibatların köy köy gezip genç erkekleri yakalayarak rütbelerini yükselttiklerine dair söylentiler ağızdan ağıza dolaşıyormuş. Büyükbabam kasabadaki karakolda ölen bir lise öğrencisi olduğunu duyunca, Japon işgali sırasında görev yapan yüksek rütbeli dedektiflerin hâlâ burada kalmaya devam ederek Kore'nin bağımsızlığa kavuşmasından önce yaptıkları gibi işkence yaptıklarını söyleyerek babama mağarada tek başına saklanmasını tembihlemiş. Babam mağarada gün boyunca gaz lambasını yakarak

kitap okuyup ders çalışıp – bu olaylar bittikten sonra aklında Seul'deki bir üniversiteye başvurmak varmış- güneş battığındaysa ışık dışarı sızmasın diye lambayı söndürür, otururmuş. Ancak gece yarısı eve gelir, ısıtmadan yemek yiyip uyuduktan sonra gün doğmadan üç dört tane haşlanmış patates ve kâğıda sarılmış bir tutam tuz alıp mağaraya geri dönermiş.

O kasım gecesi de babam her zamanki gibi mağaradan eve dönüyormuş. Kuru dereyi geçerken bir düdük sesi duymuş ve birden etraf aydınlanmış. Evler bir anda yanmaya başlamış.

Babam içgüdüsel olarak hiçbir yere gitmemesi gerektiğini anlamış. Kuru derenin yamacındaki bambu ormanında saklanırken köydeki boş araziden yedi el silah sesi gelmiş. Sonrasında babam, askerlerin düdük çalarak insanları yönlendirdiğini ormanın içinde saklanarak izlemiş. Uzak bir mesafede olmasına rağmen el ele yürüyen iki kardeşini seçebilmiş. Daha küçük çocukları önlerine katan ya da sırtlarında bebeklerini taşıyan kadınlar ve sırtları kamburlaşmış yaşlıların düşmesi ya da hızlı yürüyemiyor olması nedeniyle ilerlemeleri yavaşladıkça askerler her seferinde düdük çalıp tüfeklerinin dipçiğini sallıyorlarmış.

Görünürde kimse kalmayınca babam köye koşmuş. Arkasına dönüp baktığında hane sayısı daha çok olan aşağı köydeki evlerin de yanmakta olduğunu görmüş. Alevler o kadar büyük ve parlakmış ki, yükselen dumanların ulaştığı bulutların beyazlığı bile görünüyormuş.

Avluları çevreleyen duvarlar, tarla duvarları, taş evlerin duvarları dışında her şey yanmaktaymış. Babam eve vardığında, avlunun her tarafına saçılmış kırmızı lekeler görüp afallamış, meğerse ısınan biber salçası goçucang küpleri patlamış. Evde kimsenin olmadığını anlayınca koşarak silah sesini duyduğu menengiç ağacının altına vardığında yedi kişinin cesediyle karşılaşmış. İçlerinden biri büyükbabammış. Her hanedeki nüfus

kayıtlarını kontrol eden askerler, evde olmayan erkeklerin dağdaki militan birliğine katıldığını farz ederek ailenin geri kalanını katletmiş.

Babam, dedemin cesedini eve kadar taşıyıp avlunun ortasına koyduktan sonra rastgele bir kucak dolusu bambu yaprağı kesmiş. Yüzünü ve bedenini bir örtü yerine yapraklarla kapatmış ve hâlâ yanmakta olan depodan sapı yanan bir kürek çıkarmış. Isınmış demirin soğumasını bekleyip bambu yapraklarını toprakla örtmüş.

Yükselmekte olan turuncu alev esnek bir şekilde bükülüp sallanıyor. İnson gözlerini o hareketlerden ayırmadan konuşuyor.

"Bu hikâyeyi o filmde anlatmadım."

Başımı sallıyorum. Doğru. Alçı sıvalı duvarın önünde, sadece mağarada gördüğü karanlıktan ve ayağını kaldırır kaldırmaz karda kaybolan ayak izlerinden bahsediyordu.

"Annem zihni bulanıklaşmadan hemen önce bunları anlatmıştı, o zamanlar bilmiyordum."

Rüzgârın hızını yanaklarımda ve burnumda hissediyorum. Masanın üzerindeki yanmayan abajur yavaşça sallanmakta. Dimdik duran mum ateşi artık sönecekmiş gibi büzülüyor. Dışarıdan bir şey evi sarmalıyor sanki. Soğuk mu soğuk nefesi kirişler, kapı ve pencere aralıklarından içeri hücum ediyor.

"Sadece bir hafta içeresinde babam tutuklandı."

İnson gözlerini mumdan çekerek konuşmaya başlıyor.

"Mağara tavanından düşen suyla daha fazla idare edemediğini, bu yüzden tahıl bulmak için köye inerken polisle

karşılaştığını anlatmıştı. Cesetleri gömmeye gelebilecek insanları yakalamak için pusu kurmuşlar yani."

"Peki, ailesiyle görüşebilmiş mi?"

İnson soruma karşılık olumsuz anlamda başını sallıyor.

"Maalesef öyle olmadı, ordu ile polisin emir komuta zinciri farklı olduğu için ailesiyle iletişim kuramamış. Mokpo Limanı'na gönderilmeden önce iki hafta boyunca Jeju rıhtımındaki bir içki fabrikasında kilitli tutulmuş. Rıhtımda bekleyen kara polisi, derhal gideceği hapishaneyi ve ceza süresini bildirmiş."

Mumun kımıldayan gölgesi yüzünden İnson'un yüz ifadesinin anbean değişiyor mu yoksa bu sadece ışık ve gölgenin bir oyunu mu anlayamıyorum.

"Peki ya ordu tarafından götürülen insanlar?"

"P kasabasındaki ilkokulda bir ay gözaltında tutulup şimdilerde plaj olan kumsalda aralık ayında toptan kurşuna dizildiler."

"Hepsi mi?"

"Askeri inzibatların birinci dereceden akrabaları hariç, hepsi."

♠

Yeni doğmuş bebek de mi?

Amaç yok etmekti çünkü.

Neyi yok etmek?

Kızılları.

♠

Ön kapı, biri sertçe vuruyormuş gibi titriyor. Sönmek üzere olan mumun ışığı bir anda alevlenivеriyor. İnson hiç oralı değilmiş gibi ellerini masaya koyuyor. Temiz ve düzgün

parmaklar açılmış bir şekilde masanın üzerinde duruyor. Parmak uçlarıyla masadan güç alarak ayağa kalkarken konuşuyor.

"Sana göstereceğim bir şey var."

♠

İnson, karanlık odasına doğru ilerlerken arkasından bakıyorum. Avluya tekrardan bir şeyin düşüşü, muşambanın hışırtısına ve tiz bir ıslığa benzeyen rüzgârın sesine eşlik ederken İnson adım adım ilerliyor. Hareketleri, gözleri yerine vücudunun bir yerlerindeki dokunaçları kullanıyormuş gibi yavaş ve sakin.

Çok geçmeden İnson, kucağında demir kitaplıktaki kutulardan biriyle odadan çıkıyor. İçerisi zifiri karanlık olduğundan dolayı hiçbir şey göremeyeceğini tahmin ediyorum. Acaba kutunun raftaki yerini hatırlıyor muydu da bu kadar hızlı hareket edebildi? İnson, kutuyu mumun yanına koyuyor ve iki eliyle kutunun kapağını açıyor. Tarih ve başlık yazılı sarı post-it ile açık yeşil ve koyu yeşil renklerde ince etiketlerin yapıştırıldığı kitapçıkları sırayla kutudan çıkarıyor ve masaya yığıyor. İnson içinden çıkarmasa da kutunun altında kalan avuç içi kadar bir çerçevedeki siyah beyaz fotoğrafı görüyorum. Bu, bir fotoğraf stüdyosunda çekilmiş takım elbiseli genç bir erkekle tek parça elbise giymiş genç bir kadının fotoğrafı.

Taburede oturan kadının İnson'un annesi olduğunu hemen anlıyorum. İlk gördüğümde küçük bir kız olarak yaşlandığını düşünmüştüm; ama fotoğrafta, o zamanlar hayal ettiğim narin yüzün aksine, küçük bedeninden yayılan sıcak ve kendinden emin bir canlılığa sahip genç bir kadın görüyorum. Aksine narin görünen taraf, kadının omzuna bir elini koymuş ayakta duran sıska adam. Yüz hatlarının beyaz bir porselen kadar temiz olduğunu ve iri gözlerinin nemli

bir parıltıyla parladığını görüyorum. İnson'un gözleri ve vücut yapısının babasına, geri kalan diğer her şeyin annesinin genç hâline benzediğini düşünüyorum.

♠

İnson'un alçak bir kule oluşturan kitapçıkların arkalarında parmağını gezdirip çıkardığı, 'Seçon Beldesi Bölümü' yazısının yanında seri numarası 12 olan kitapçık tanıdık geliyor. Bu serideki kitapları ilk olarak 2012 kışında milli kütüphanedeki açık okuma salonunun raflarında görmüştüm. K şehri hakkında kitap yazmak için ilgili yerli ve yabancı vakaları okurken, bu adadaki katliama dair sözlü tanıklıkların köy köy kaydedildiği bu dosyaları düşüncesizce es geçmiştim. Çünkü altı yüz sayfalık durum tespit raporu ve ilgili genel söylemlerin yanı sıra ek olarak dâhil edilen yaklaşık otuz kişinin tanıklığı gözümü korkutmuştu.

İnson, açık yeşil şeffaf etiket yapıştırdığı sayfayı açıyor. Benim görebilmem için dosyayı bana doğru çeviriyor ve uzattığı kitabı elime alıyorum.

Orası en iyi bizim evden görünürdü. Şuraya bir bakın. Buraya oturup bakınca deniz ve kumsal çok iyi görünür. O gün de olayları yatak odasından seyrettim. Kapıyı açmaya korktuğum için olayları pencereden izlemek istedim. Pencere kâğıdına parmağımı sokarak deldim.

Hava hem karanlık hem de metindeki yazılar küçük olduğundan kitabı ancak mumun altına koyduğumda okuyabiliyorum. Kitapta yıllar boyunca rutubete maruz kalmış ve tekrar tekrar kurumuş gibi bir kullanılmışlık kokusu var.

Gün batımında iki kamyon dolusu insan getirdiler. En az yüz kişi... Askerler şu kumsala süngüleriyle kare çizdiler. Herkese o çizgilerin içine saflar halinde girmelerini emrettiler. Askerler kımıldamayın, oturmayın, sırayı bozmayın diye bağırıyor

gibiydi ama rüzgâr denize doğru estiğinden hiçbir şey duyulmuyordu. Sürekli düdük sesi geliyordu. Daha sonra insanlar sakince çizgilerin içine girdiğinde düdük sesi de kesildi.

Yüksek rütbeli olduğunu düşünebileceğimiz bir asker bağırarak emir verdi: "Çizgilerin içindeki en ön saftan on kişi öne çıkıp denize bakarak beklesin." Ne ceza verileceğini merak ederek beklerken arkalarından askerler ateş etmeye başladı ve hepsi birden yere kapaklandı. Sonraki on kişiye öne çıkmaları emri verilince bir arbede yaşandı ve sıra dağıldı. Askerler silahlarını savurarak ve bağırarak dimdik durmalarını söylüyorlardı. Arkadaki onlarca insan çizginin dışına fırladı ve bizim evin olduğu tarafa kaçmaya başladı.

O zamanlar ben yirmi iki yaşındaydım. En büyük oğlum daha yüz günlüktü. Askerler bizim eve doğru rastgele ateş açınca bebeğimi pamuklu bir battaniyeye sardım. Kocam o zamanlar Minbodan'a üye olmuştu. Her gün işleri halletmek için karakola gider eve gece geç saatte gelirdi. Ah, ah neler çektim sorma, evde sadece ikimiz olurduk. Bebeğim ve ben. O kadar çok silah sesini ilk ve son kez o zaman duydum... Aradan epey bir süre geçip ortalık sakinleşince tir tir titreyerek kapı deliğinden dışarı baktım. Kumsalda öylesine çok insan yatıyordu ki ağzım açık kaldı. Askerler ikişerli gruplar hâlinde insanları tek tek denize atıyordu. Suyun üzerinde onlarca kıyafet yüzüyormuş gibi görünüyordu.*

♠

İnson, *Reader's Digest* dergisine benzer ince bir kitapçıkta post-it olan sayfayı açarken bir taraftan da konuşuyor.

"Bu kitapta resim olmasa da bu fotoğraf buraya eklenmiş."

---

* Köylülerin mal, can ve çıkarlarını korumak için bölgelere göre örgütlenmiş yetenekli kişilerden oluşan bir heyet.

İnson'un sarı bir post-it üzerine siyah keçeli kalemle yazdığı tarihi okuyorum. On beş yıl önceki sonbahar.

Siyah beyaz fotoğrafta güçlü bir görünüme sahip, kısa kıvırcık saçları ağarmış yaşlı bir kadın yere oturmuş balık ağı onarıyor. Fotoğrafın profilden çekildiğine bakılacak olursa yaşlı kadının yüzünün çekilmesine izin vermediğini düşünüyorum. Fotoğrafın altındaki yazı, sözlü bir ifade kaydı olmadığından olsa gerek, standart Korece yazılmış.

Denizden çıkan hiçbir şeyi yemiyorum. O olayın yaşandığı yıl hem tarımda kıtlık yılıydı hem de daha emzirdiğim bir bebeğim vardı ve ben bir şey yemezsem ve sütüm gelmezse yavrum ölür diye ister istemez ne bulduysam yedim. Ancak bir düzlüğe çıktığım andan itibaren bugüne kadar ağzıma bir lokma deniz mahsulü koymadım. Deniz canlıları o insanları didik didik yememiş midir?

İnce parlak kâğıt, mumun ışığını yansıtarak daha çok parlıyor. Yazılar da önceki kitaba göre daha büyük olduğundan bu kitabı daha kolay okuyabildiğimi fark ediyorum. Metnin sadece tırnak içinde kalan kısımlarını seçip okudum. İçerik, önceki ifadeyle büyük ölçüde örtüşse de bazı eklemeler de vardı.

Kurşunlar odaya girer korkusuyla üzerime yorganı çekip silah seslerini dinlerken, orada çocukların olduğu düşünmek yüreğimi sızlatıyordu. Oğlum yaşındaki çocukları kucağında taşıyan kadınlar da gördüm, karnı burnunda belini tutarak dikilen kadınlar da. Hava kararırken silah sesleri kesilince kapı deliğinden dışarı baktım ve askerlerin kumsalda kan revan içinde yatan insanları denize attıklarını gördüm. İlk başta kıyafetlerin denizde yüzdüğünü sandım ama hepsi ölü insanlardı. Ertesi gün şafakta bebeğimi sırtıma aldım ve kocamdan habersiz sahile gittim. Karaya vurmuş bir bebek olabilir belki diye etrafı

aradım ama kimseyi göremedim. Çok fazla insan olmasına rağmen ne tek bir giysi vardı ne de bir ayakkabı teki. İnsanların kurşuna dizildikleri nokta, gece boyunca gelgit tarafından yıkandığı için sahilde herhangi bir kan izi yoktu ve kumlar tertemizdi. Demek bu yüzden katliamı kumsalda gerçekleştirdiler, diye düşündüm.

♠

İnson masanın üzerindekilerin en kalını olan bir dergiyi eline alıyor. Derginin cildi ve kapak tasarımı nispeten modern, son on yılda basılmış gibi.

"Bu teyzenin son tanıklığı burada."

İnson parlak turuncu renkte etiket yapıştırdığı sayfayı açtığında saçları beyaz kuş tüyleri gibi tamamen beyazlamış yaşlı kadının renkli fotoğrafı ortaya çıkıyor. Zayıflayıp ufaldığından bir çocuk gibi görünen kadın neredeyse başka biri gibi görünüyor. Aynı evin bir direğine sırtını dayamış, dizlerini karnına çekmiş oturuyor. Sadece kameraya bakan gözlerinde bir yaşam belirtisi var.

♠

"Artık buraya gelmeyin. Hâlâ ne diye gelip duruyorsunuz?"

"Şimdiye kadar bahsetmediğiniz bir şey var mı?"

"...bahsetmediğim ne olabilir ki?"

Adını bile bilmediğim bir araştırma merkezinden insanların gelmesiyle başladı. Bu olaya bizzat şahitlik eden pek kimse yok diye, ölmeden önce anlatmazsam kimsenin haberi olmaz diye anlatmamı rica ettiklerini söylediler. Haklılık payları vardı. O zaman söylediklerinde bir yanlış görmediğimden, ilk defa olanları anlattım. Bir kere anlatınca da başka yerlerden gelmeye başladılar. Onlar beni konuşturup gittikten sonra

günlerce içimde kıyametler koptuğunu bildiğim hâlde elimden geldiğince her şeyi anlatırdım.

Kocam yaşasaydı kesin kızardı ama erken öldüğü için beni durduramadı. Öte dünyadan gelip de beni engellemeye kalksa ne yapabilirim ki? Hayaleti rüyama girse bile beni engellerdi ama henüz böyle bir şey olmadı.

Kocam o olayda herhangi bir zarar görmedi. Zira Kore Savaşı gazisiydi. Ölümle burun buruna geldiği tek yer savaştı ve oradan da sağ salim dönmüştü. Savaşta, pek çok Jeju genci donanmaya girmişti. Adada kalsalar ya askeri inzibat tarafından yakalanıp ölüme sürüklenecekler ya da Minbodan dedikleri grubun peşinden gidip görmemeleri gereken şeyleri göreceklerdi. Adadan ayrılırlarsa en azından bir gün bile olsa ayaklarını uzatıp rahatça uyuyabileceklerdi. Jeju Adası'dan gönüllü olarak orduya ilk katılan kişi kocamdı. Hayatta mı, öldü mü, tam üç yıl haber alamadım ve sonra geri döndü. Bizimkinin şansı yaver gitmişti. Zira Jeju'dan gidenlerin çoğu şehit düşmüş. Jeju Adası'ndaki herkesin kızıl olduğu söylentisi yayılınca zar zor canını kurtarmış.

Savaştan önce, kocam askeri inzibatın peşine takılıp neler yaptığını bana hiç anlatmadığı için o kısımları bilemiyorum. Kendi isteğiyle peşlerinden dolaşmamış mıdır? Pek çok insan güçlerini birleştirip inşaatlarda çalışırken polis gelip birkaç kişiyi seçerek götürürdü. O zamanlar dünya bugünkü gibi değildi. Ne derlerse onu yapmak zorunda kaldığımız bir dünyaydı.

KuGeT -Kuzeybatı Gençlik Teşkilatı- üyeleri zalimdir. Sürekli birlikte dolaştıkları Minbodan üyelerini bile ufak bir yanlışlarında öldürdüklerine dair söylentiler yayıldığında endişelendim. Polis karakolunun avlusunda birkaç kişiyi süngü ile bıçaklandıkları haberi de yayılmıştı. Kimseyi düşman olarak karşımıza almamamız gerektiğini her tembihleyişimde

bizimki kendisinin sadece tercüman olarak çalıştığını söylerdi. Kuget üyeleri, Jeju halkının dilinden anlamaz, Jeju halkı da Kuget'tekilerin konuşmalarını anlayamazdı. Tahliye zamanı Cungsangan'ı ateşe verdiklerinde bile, kocam kapı kapı dolaşarak dışarı çıkın, çabuk çıkın diye insanları uyardı. Yaptığı tek şey buydu aslında. Tuhaf olansa, o günden sonra askere gidene kadar bebeğimizi hiç kucağına almamış olmasıydı. Ona dokunmamı istemez, göz göze gelmekten bile kaçınır, gerçekten de yüzüne bakamazdı.

Kocam öldüğü güne kadar orduya ve polise lanet etmedi. Ne iyi ne de kötü sözleri hiç ağzına almadı. Bunun yerine, kızıl kelimesinin kendisinden nefret eder, öfkelenirdi. "Silahlı militanların ne günahı var," derdi. "Sadece, ailesini öldüren birkaç polisten intikam almak için suç işleyip dağa kaçanların köyüne polisin yaptığı misillemede bile iki yüz üç yüz kişi katledildi. Yeryüzünü cennete dönüştüreceğiz diyorlardı ama bunun neresi cennet, tam bir cehennem."

Zor günler geçirdiğimiz için o günkü olaydan kocama bahsedemedim. Gecenin bir yarısı ses çıkarmamaya çalışarak parmaklarının ucunda eve giren, sırtını dönüp büzülerek yatan adamcağıza ne söylenebilirdi ki.

Sadece bir kez, araştırma merkezinden gelmelerinden önce birine anlatmıştım gerçi. Olay olduğunda emzirdiğim oğlum ortaokula gittiğine göre yaklaşık beş yıl sonrasıydı.

Sabah ve akşam soğuk rüzgâr esse de güneşin sıcak olduğu zamanlardı. Ön kapıda kırmızıbiber asıp kuruturken tanımadığım bir adam yanıma geldi. Bana bir sorusu olduğunu söyleyerek benimle kibarca konuştu. "Savaş çıkmadan önce bu evde mi yaşıyordunuz?" diye sordu.

O zamanlar askeri darbe dönemi olduğundan kimse o olayı ağzına bile alamazdı. Başka bir yerden buraya taşındığımızı

söyleseydim sanırım bu iyi bir cevap olurdu ama benim içimde kurnazlık yoktur ve hiç yalan söyleyemem. Resmi bir kurumdan gelmiş gibi görünmediğinden ve gözlerinde ve sesinde karıncayı bile incitemez bir hava olduğundan adamı öncelikle içeri buyur ettim. Onu avlu kapısının yanındaki taşa oturttum. Elin adamıyla konuştuğumu kimse görmesin diye kapıyı açık tutarak ben de iç tarafa oturdum. Birileri duyar endişesiyle adama alçak sesle sordum: "Neyi merak edip de geldiniz?" Ben böyle sorunca adamcağız ezilip büzülerek özür dilemeye başladı. "Ansızın böyle geldiğim için kusura bakmayın, sizi zor durumda bırakmak istemem," dedi. Aman, çekingen davrananlardan hiç hazzetmem. "Sorun değil," dedim, "hemen sorup gidin," diye de acele ettirdim adamı. Ben böyle deyince adam sormaya başladı; "O gün kumsaldaki çocukları gördünüz mü?"

Bu soruyu duyar duymaz göğsümün ortasında bir sızı hissettim, beynimden vurulmuşa döndüm. Sanki boğazıma ağır bir ütüyle bastırılıyormuş gibi nefesim tıkandı. Benim bir günahım olmamasına rağmen gözlerim doldu, dilim damağım kurudu. Bilmiyorum diyerek adamı göndermem gerektiği hâlde tuhaftır, ona cevap vermek istedim. Sanki yıllardır o adamı bekliyormuşum gibi hissetmiştim. Birinin gelip de bana bunu sormasını bekleyerek on beş yıl yaşamışım gibi.

Evet, gerçekleri olduğu gibi anlattım. Katledilenler arasında çocukların da olduğunu söyledim. Kalbim patlayacakmış gibi çarpıyor, kekeleyerek konuşuyordum. Adam epey bir süre sessiz kaldıktan sonra tekrar sordu; Acaba yeni doğmuş bebeklerin ağlamasını da duydunuz mu?

Bu adam ilk kez gördüğüm biriydi, üstelik kocam duysa başıma iş açılırdı ama aklımı kaçırmışçasına o sorusuna da cevap verdim. Bebek ağlaması duymadım ama kucağında bebekleriyle ayakta duran kadınları gördüm. Gerçekten gördüm.

Kuma çizilmiş çizgilerin tam ortasında kucaklarında bebekleriyle üç kadın duruyordu. Dört yaşında, yedi yaşında en büyüğü olsa olsa on yaşında, yedi-sekiz çocuk bir araya toplanmıştı. Çocuklar başlarını kaldırıp o kadınlara bakıyor, bazen ağızlarını açıyorlardı ama rüzgâr denize doğru estiği için bir şey mi diyorlar yoksa ağlıyorlar mı anlayamıyordum.

Adam kıpırdamadan öylece oturduğundan artık soracak bir sorusu kalmadığını düşündüm. Bir süre sonra, adam tekrar sordu; Kıyıya vuran bir bebek var mıydı? O gün değil de ertesi gün, hatta ertesi ay...

Daha fazla konuşacak hâlim kalmamıştı... ... üzerinden on yıl geçen bir olayı neden gelip bana sorduğunu sormak istedim adama, ama böyle çıkışmaya dilim varmadı. "Kıyıya kimsenin cesedi vurmadı," diye sakince cevap verdim. Ancak o zaman adamın koyu renk gömleğinin yakasından sırtına kadar terden sırılsıklam olduğunu fark ettim.

Eve, mutfağa giderek bir tas su getirip adama verdim. Gelgelelim, adam suyu almadı. Dizlerinin üzerine koyduğu elleri o kadar titriyordu ki tası zar zor eline alsa bile muhtemelen suyu içemeden üzerine dökerdi. Bunu kendisi de biliyor olmalıydı ki ben oracıkta su tası elimde, öylece kaldım. Ne soğukkanlılıkla suyu içmesi için ısrar edebildim ne de geri çekilebildim.

"Çocuklar birazdan okuldan dönecekler artık gitseniz iyi olur," dedim. "Kocam öğrenirse kıyameti koparır, lütfen onun haberi olmadan önce gidin," dedim. Doğruca mutfağa giderek elimdeki tası bıraktım ve defalarca göğüs çukurumu ovaladım. Dışarı çıktığımda adam ortalıkta yoktu. Hiçbir iz bırakmadan gitmişti ve bu sefer o taşın üzerine oturarak masmavi denizi seyrettim. Adamın ayak seslerini tekrar duyacakmışım gibi geldi. Bunu bekliyor muydum yoksa bunun olmasından korkuyor muydum emin değildim.

-4-

SESSİZLİK

Gözlerimi açtığım anda karanlık beni şaşırtıyor. Yüzümü kitaba gömmüş okurken buranın neresi olduğunu bir an için unutmuş olduğumu fark ediyorum. Rüzgârın durduğunu bile fark etmemişim. Sanki biraz önce hiç kırılacak kadar sarsılmış gibi görünmeyen, sessizliğe gömülü siyah pencereden dışarı boş boş bakıyorum. Bir rüyadayken, aniden başka bir rüyanın kapısını açıp içeri girmişim gibi bir sessizlik...

Mum ışığı artık titremiyor. Alevin ortasındaki mavimsi ışık gözlerimi alıyor. Mum yaklaşık yarım parmak kadar daha erimiş. Boncuk dizisi şeklinde masaya akan mum katılaşmış.

Karşımda büzülmüş oturan İnson, "Bu eve ben de gittim," diyor.

"Ne zaman?"

"Geçen yıl. Bir tek oğluyla gelini yaşıyordu."

Sanki her bir kelimesini dilinin ucuyla iterek sessizliği bastırıyormuş gibi cevap veriyor.

"Bu röportajı yaptığım yılın kışında bu kadın vefat etti."

Mumun üzerinde biriken berrak balmumu, yeni bir boncuk dizisi oluşturarak aşağı akıyor.

"Kadıncağız bir şeyi yanlış anlamıştı."

İnson'un başını çevirip baktığı yatak odası tarafına ben de bakıyorum. Yarı açık sürgülü kapıdan görülebilen tek şey karanlık.

"Babamın ellerinin su tasını alamayacak kadar titremesi o anki duygularından dolayı değildi," diyor İnson, yumruğunu kalbine koyarken. "Yumruğumdan biraz daha geniş bir taşı ısıtır, burasına koyar ve yatak odasında duvara yaslanarak otururdu. Yatıp uzanmaktansa böyle durunca daha iyi nefes aldığını söylerdi."

İnson'un siyah parkanın üzerinde duran solgun yumruğundaki mavimsi damarların kabarışına bakıyorum. Taştan çok kalbe benzeyen bir yumruk.

"Taş soğuyunca babam beni çağırırdı. Ilıyan taşı alıp mutfağa gittiğimde annem onu alır, tencereye koyarak kaynatırdı. Siyah taştaki deliklerin arasından köpükler taşmaya başlayana kadar taşı izlediğini hatırlıyorum. Annem sıcak suyu dökerdi. Taşı bir beze sarıp bana verince, ben de hemen babamın yanına giderdim."

İnson yumruğunu göğsünden indiriyor. Kalbini çıkarıp koyuyormuş gibi sakince masanın üzerine koyuyor.

"Babanın kalbinde mi bir sıkıntı vardı?"

"Antianjinal ilaç alıyordu. Sonunda kalp krizi geçirdi."

Tekdüze bir sesle cevap veriyor.

"Ellerinin titremesi de o işkencenin bir sonucuydu."

♠

İnson'un yumruğunu açıp kitapçıkları yavaşça kapatmasını izlerken, birden aklıma bir soru geliyor.

Bu verileri ne zaman toplamaya başladı acaba?

Deniz kenarındaki evi iki yıl önce ziyaret etmişse eğer, ondan daha erken başlamış olmalı. İl kütüphanesinden veya

4.3* Araştırma Merkezi'nden kaynakları okumuş veya ödünç almış olabilir ancak bunları edinmek ekstra çaba gerektirmiş olmalı. Dijital olmayan bir dergi bulmak için, sahafları gezmek veya Seul'deki dergi merkezleriyle iletişime geçerek dergi sayısına göre talepte bulunması gerekmiş olabileceğini tahmin ediyorum. Böyle bir çalışmanın İnson'a zor ya da yabancı gelmeyeceğini düşünüyorum. Bu projeyi yapana kadar asgari bütçeyle film çektiği önceki on yıl boyunca röportaj yapacağı kişileri araştırıp bulmaya kadar her şeyi tek başına hallediyordu zaten.

Bir belgesel için hazırlanıyor olabileceğini düşünüyorum bir an. Son filmini yeniden çekmek veya geliştirmek için hazırlık mı yapıyor acaba?

♠

Ama sorumu daha soramadan İnson'un yüzü sessizce donuyor.

"Bunu hiç düşünmedim."

Dirseklerini masaya, çenesini avuçlarına dayamış hâlinin az önce gördüğüm resimdeki yaşlı kadına benzediğini düşünüyorum. Çatık kaşları ve inatçı ifadesi son filmindeki ifadesiyle neredeyse aynı. İnson'un pek beğeni toplamayan son filmi, festival organizatörünün 'Babamın Geçmişine Gönderdiğim Görsel Şiir' alt başlıklı samimi yorumuyla gösterilmişti. Fakat İnson bu güzel yorumu o zaman da şimdiki gibi aynı çatık kaşlarla reddetmişti: "Babam için çektiğim bir film değil bu. Tarihle ilgili bir film de değil, hatta bir video denemesi de değil." Şaşırmışa benzeyen sunucu gülümseyerek nazikçe sormuştu: "Peki, filminiz ne hakkında?" İnson'un bu soruyu nasıl yanıtladığını hatırlayamıyorum. Ne zaman

* Romanda bahsi geçen olay 3 Nisan 1948 tarihinde başladığı için olay Jeju 4.3 Olayı olarak anılmaktadır. Tarihe de böyle geçmiştir. (ç.n.)

onun film işini neden bıraktığı konusunda tahmin yürütmeye çalışsam aklıma hep o gün geliyor. Sunucunun utangaç, meraklı ve soğuk tavrı, seyircilerin sessizliği ve sanki sadece gerçeği söylemeye lanetlenmiş gibi yavaşça konuşmaya devam eden İnson'un yüzü...

♠

"Bizim projeden başka bir şey düşünmedim. Geçtiğimiz dört yıl boyunca."

İnson, ellerini çenesinden çekerek böyle diyor. Bu sefer İnson'un konuşmaya devam etmesini engelliyorum.

"Ama bu projeyi yapmamaya karar vermiştik ya, İnson."

Geçen yaz telefonda bunu söylediğimde de takınmış olabileceğini tahmin ettiğim, karşısındakine asla ikna olmayacağını düşündürten bir ifade yüzünde beliriyor.

"O zaman sana söylemiştim ya. Baştan beri yanılmış olduğumu, çok basit düşünmüş olduğumu söylemiştim."

İnson hemen itiraz etmek yerine, sanki düşüncelerini toparlamaya çalışıyormuş gibi gözlerini kapıyor. Sonra gözlerini açıp sakince soruyor.

"Peki, şimdi fikrini neden değiştirdin?"

O anda sanki şalter açılmış gibi rüyamdaki his canlanıyor ve nefesimi tutuyorum. ...Karla kaplı topraktan sızan su, spor ayakkabılarımın altında şapır şupur ses çıkarıyor. Su bir anda dizlerime kadar yükselerek siyah ağaçların tepelerini bile yutuyor...

Sesimi alçaltarak "Rüya denilen şey korkutucudur," diyorum. "Daha doğrusu, utanç verici. Çünkü insan farkında olmadan her şeyi ifşa ediyor."

"Tuhaf bir gece," diye düşünüyorum. Kimseye anlatamayacağım bir hikâyeyi şu an itiraf ediyorum.

"Her gece kâbusların hayatımı deşip çalmasından bahsediyorum. Artık yanımda yaşayan kimsenin kalmamasından yani."

"Öyle değil ki," diyerek İnson sözümü kesip araya giriyor.

"Artık yanında kimsen kalmadığını düşünme asla."

Sesi o kadar sert geliyor ki bana kızgın olduğunu düşünüyorum ama sonra ıslak gözleri parlıyor ve benimkileri delip geçiyor.

"...Ben varım ya."

♠

Bu sefer ben gözlerimi yumuyorum. İnson'u da kaybettiğimi düşünürken derinden bir acı hissediyorum.

Yirmi dört yaşındayken ilk tanıştığımızda, iki yıllık fotoğrafçılık yüksekokulundan mezun olan ve benden iki yıl önce çalışma hayatına başlamış olan İnson, neredeyse her açıdan benden daha olgun ve yetkin biriydi. Bunu ona ya da kendime asla itiraf etmedim ama bazen İnson'u ablam gibi sevdiğim olurdu. Myong Dağı ve aşağı köylerle ilgili bir yazı için çekim yapmaya gittiğimiz üçüncü yer Volçul Dağı'ydı. İlk defa o zaman İnson'a karşı hissettiğim derin sevgiyi dağda yürümeye başlamadan mideme kramp girdiğinde hissetmiştim. Yongam kasabasındaki tek eczaneden ağrı kesici alıp gelen İnson, bana plastik bir kaşıkla sade yoğurt uzatarak konuşmaya başlamıştı.

"Eczacı *mide koruyucu* da veriyordu ama onu içersen nedense daha çok kusacakmışsın gibi geldi bana. O yüzden yoğurt aldım."

İlaçların hepsini içtiğim hâlde bütün gece acıdan kıvrandığım için ertesi günün programını iptal etmek zorunda kaldığımızda İnson sakince "Yarın Seul'e dönüp cumartesi

günü tekrar gelsek nasıl olur? Seyahat masrafları için tekrar ücret talep etmem dergiden. Bu sefer hasta bir arkadaşımla gezmeye geldiğimi farz edebilirim," demişti.

Cumartesi sabahı tren istasyonunda buluştuğumuzda İnson bana gerçekten arkadaşmışız gibi el sallamıştı. Kasabadaki motelde valizlerimizi boşaltıp hemen dağda yürüyüşe çıkmıştık ve Baram Geçidi'ne ulaştığımızda İnson, tripodu rüzgârlı yolu her yönden gören bir noktaya kurduktan sonra evde basitçe sardım dediği *gimbabı* çıkarıp bana uzatmıştı. İnson'un yaptığı ve sonraları da sık sık yediğim diğer yemeklerin olduğu gibi basit ve tuzsuz, salatalık, havuç ve dulavratotundan ibaret bir *gimbabdı.*

"Gyongha Hanım, siz olsaydınız ne yapardınız?"

İnson *gimbab* yemeyi bitirip ayağa kalkmadan önce böyle sorunca, ne demek istediğini hemen anlayamamıştım.

"Ya o kadın siz olsaydınız?"

Tesadüfen, birlikte gezdiğimiz üç dağın da efsanevi kayalara sahip olduğuna dair bir sohbet ediyorduk o sırada. Hikâyelerin kurgusu hemen hemen aynıydı:

Büyük bir dağın eteğindeki köyün bütün kapılarını çalıp yemek isteyen, ancak sürekli reddedilen yaşlı bir dilenciye, yalnızca bir kadın bir kâse pilav verir. Dilenci de minnettarlığının bir göstergesi olarak, 'Yarın gün doğmadan kimseye de söylemeden dağa tırman. Dağı geçene kadar arkana bakma' der. Yaşlı dilencinin dediği gibi, kadın gün doğarken dağı tırmanır. Yamaca ulaştığında, bir tsunami ya da şiddetli bir yağmur köyü yutar. Kadınların hepsi istisnasız, oldukları yerde geri dönüp bakar ve oldukları yerde taşa dönüşürler.

Günlerin uzamaya başladığı mayıs ayının sonlarıydı. Gömleğinin kollarını dirseklerine kadar kıvıran İnson, genişçe bir taşın üzerine oturmuştu, dişlerinin arasına bir sigara alıp

sigarayı yakmak yerine bir süre sonra pakete geri koymuştu. Yirmili yaşlarında baca misali ardı ardına sigara içiyordu, ama 30 yaşında sigarayı bırakmıştı. O zamanlar kuraklık uyarısının yapıldığı sıralardı bu yüzden orman yangınlarına karşı dikkatli davranıyordu.

"O zaman geriye bakmasalardı özgür olacaklardı... Öylece dağın öte tarafına geçmiş olsalardı."

Gözlerini düşünceli ve ciddi bir şekilde uzaklara dikmiş İnson'u dinlerken, önceki iki ay iş gezilerinde karşıma çıkmış kayaları hatırladım. Dağın eteklerindeki köylerde en çok zulüm gören kadınların geriye dönüp baktıkları için hikâyede dönüşmüş olabilecekleri, sağlam heykellere benzeyen kayalardı. Bu kadınlar muhtemelen ya üvey evlatlar ya istemeden evlendirilen gelinler ya da köleler olarak yaşamışlardı.

"Ne zaman taş olmuşlardır ki?"

Cevap vermek yerine ben de başka bir soru daha sormuştum.

"Geriye dönüp bakar bakmaz mı böyle olmuşlardır? Yoksa biraz zaman geçmiş midir?"

O noktada kesilen sohbetimiz, gün batımından önce dağdan inerek motelin üçüncü katındaki odamıza vardığımda, odada bir pencereyi açıp temiz hava alırken tekrar aklıma gelmişti. Bunun nedeni, o kadınlara benzettiğim kayalardan birinin siluetinin dağın yamacında batan güneşe sırtını dönmüş bir hâlde pencereden görünmesiydi.

O an, ayaklarının taşa dönüşmesine şaşıran bir kadın figürü gözlerimin önünde belirmişti. En azından ayakları taşa dönüşmüş olsa bile tekrar arkasını dönüp dağa tırmansa kurtulabilirdi o kadın, zira sadece ayakları kaskatı olmuştu. Hayalimde taşa dönüşen ayaklarını sürükleyerek birkaç adım daha dağa tırmanan kadın, tekrar arkasını dönüyordu ve bu

sefer dizlerine kadar taşa dönüşüyordu. Ağırlaşan iki bacağını sürükleyerek biraz daha yamacı tırmanıyordu. Geçidi geçerse hayatta kalabilirdi. Bari oradayken geri dönüp arkasına bakmasa... Ne var ki yine başını çeviriyordu. Kadın dizlerinin üstüne kadar taşa dönüşünce artık başka çaresi kalmıyordu. Bütün evlerin ve ağaçların üzerini kaplayan sular çekilene kadar orada öylece duruyordu. Omurgası, kalbi ve omuzları taşa dönene kadar... Şaşkınlıkla fal taşı gibi açılmış gözleri dönüştüğü kaya kütlesinin bir parçası olana ve artık kan akışı tamamen kesilene kadar... Günler ve aylar geçerken yağmur ve karda ıslanıyordu. Ne görmüştü de arkasına bakıp durmuştu acaba? Orada ne vardı da o bakmaya devam etmişti ki?

Ekipmanın pillerini şarj edip ve kıyafetlerini yerleştirdikten sonra İnson, pencereye yaklaşmıştı ve "Taşa dönüştükleri söyleniyor ama bu öldükleri anlamına gelmez, değil mi?" diye sormuştu. Bir sigara yakarak mavi dumanı içine çekmişti ve uzun uzun pencereden dışarı üflemişti.

"O zaman ölüp ölmediklerini bilemeyiz ki. Şu görünen yani... Taştan bir kabuk gibi değil mi?"

Gözlerinde muzip bir ışıltı belirmişti.

"Ah, öyle düşününce hakikaten de kabuklara benziyorlar."

Şaka değilmiş gibi yüzünde ciddi bir ifade olan İnson aniden senli benli konuşmaya başlamıştı. O ana kadar hep sizli bizli konuşmuş olduğumuzu fark etmiştim.

"Kabuğunu çıkarıp gitmiş kadın!"

Bir çocuk gibi, yaşasın dercesine ellerini havaya kaldıran İnson'a bakarak gülümsemiştim ve ben de senli benli konuşmaya başlamıştım.

"Nereye?"

"Nereye gittiği kadına kalmış. Ya dağı aşarak yeni bir hayata başlamıştır ya da baş aşağı suya atlamıştır..."

O andan itibaren bir daha birbirimizle sizli bizli konuşmadık.

"Suyun içine mi?"

"Hı hı, dalmıştır."

"Neden?"

"Sudan kurtarmak istediği biri olmalı. Arkasına bakmasının sebebi de bu olabilir değil mi?"

O akşamdan itibaren İnson ile arkadaş olduk. O adaya geri dönene kadar hayatımızın tüm dönüm noktalarında birlikteydik. Ben dergideki işimden ayrıldıktan sonra çok geçmeden annemle babamı kaybedip bomboş daireme tıkılıp kaldığım dönemde bana bir mesaj atar ve hemen bana gelirdi. "*Tek bir şey yapsan yeter. Kapıyı aç.*" Söylediği gibi kapıyı açınca, soğuk rüzgâr ve sigara kokusu sinmiş kollarıyla omuzlarıma sarılırdı.

♠

Gözlerimi açtığımda, etrafın hâlâ sessiz ve karanlık olduğunu görüyorum.

Sanki görünmez kar taneleri İnson ile benim aramızda uçuşuyor. Yuttuğumuz kelimeler, kar tanelerinin içine hapsolmuş...

♠

Yanan mumdan siyah, iplik gibi ince bir duman yükseliyor. O iplik dağılıp havada kaybolana kadar dumanı izliyorum ve sonra da İnson'a soruyorum. O sırada askerlerin bir taş evin saçaklarını çam budaklarıyla ateşe verdiği sahnenin gözlerimin önünden geçiyor.

"O zaman bu ev de yandı mı?"

Acaba o gece derenin ötesindeki evler yanarken askerlerin bu eve gelmiş olup olamayacaklarını düşünüyorum. *Şimdi yangında tek başımayım.* Avluya girip düdük çalarak kapıyı tıklatmışlar mıydı acaba?

"O zamanlar kim yaşıyordu, bu evde?"

Sürgülü kapıyı süngüyle açarak içeri girdiler mi acaba? İçeride kim vardı?

İnson, "Bu ev anne tarafıma aitti," diye yanıtlıyor.

"Annemin anneannesi, en büyük oğlu ve geliniyle birlikte yaşıyordu ve tahliye emri çıkar çıkmaz deniz kıyısındaki amcaoğullarının evine gidip o geceyi atlatmışlardı. Kalacak bir yerleri olduğu için şanslılardı," diye ekliyor.

"Elbette o zamanlar bu ev de yanmıştı. Sonrasında sadece taş duvarlar kalmış ve onun üzerine de bu ev yapılmış."

♠

"Demek şu an alevlerin yayıldığı yerde oturmaktayız," diye düşünüyorum.

Kirişlerin yıkıldığı ve küllerin havalandığı yerde oturuyoruz.

♠

İnson doğrulunca, gölgesi tavana kadar yükseliyor. Kitapları kutuya koyup kapağı kapatırken, gölgesi de onun hareketlerini takip ediyor.

"Odaya birlikte gidelim mi?"

Cevap vermediğim halde onunla geleceğimden şüphesi yokmuş gibi, kendi kendine konuşuyor. *Mumu nasıl yapsak.*

İnson mutfak tezgâhına doğru ilerliyor ve bir elinde kâğıt bardak, diğerinde makasla geri dönüyor. Bardağı çaprazlamasına keserek bardağın altında bir delik açıyor. Masaya yapışmış mumu çıkarıp açtığı delikten geçirince bardağın içinde yoğunlaşan ışık etrafa daha da yumuşak bir hâlde yayılıyor.

"Benimle gel."

Ayağa kalkmıyorum.

"Seninle birlikte bakmak istediğim bir şey var."

İnson'un neredeyse iki katı boyundaki gölgesi tavandaki beyaz duvar kâğıdında titreşiyor.

Sandalyeyi geri itip ayağa kalkıyorum çünkü gölgenin hareket etmeyi kesmesini istiyorum. O gölgeyi daha fazla görmek istemiyorum; gölgenin dökülen bir kutu mürekkep gibi odada yayılmasını ve benim gölgemi yutmasını istemiyorum.

İki elimi uzatıp kitapların bulunduğu kutunun altına sokuyorum. Epey ağır olan kutuyu göğsüme dayayıp taşıyorum. İnson elinde mumla önden gidiyor. O anda parmak uçlarımız bile birbirine değmezken gölgelerimiz birbirine omuzlarından bağlanmış bir çift dev gibi tavanda ve duvarlarda titreşerek birlikte ilerliyor. Camları çerçeveyle çevrelenmiş sürgülü kapıdan içeri önce İnson giriyor. Peşinden odaya girmeden önce dönüp arkama bakıyorum. Mum ışığının artık aydınlatmadığı hol ve mutfağın karanlığı siyah suların dibine benziyor. Mum ışığının yayıldığı odaya adım attığımdaysa, enkaz halindeki bir gemide oksijenin olduğu tek kamaraya girmişiz gibi hissediyorum. Hücum eden dalgaları engelliyormuş gibi kapıyı omzumla itip kapatıyorum.

♠

İnson'un karşısında dikildiği çelik kitaplığa yaklaşıyorum.

Her kutuya yapıştırılmış not kâğıtlarındaki siyah harfler, mum ışığıyla hafifçe kımıldanıyormuş gibi görünüyor. İnson hem hızlı hem de bir kaligrafi sanatçısı gibi güzel yazar. Harfleri bastırarak yazsa bile şekilleri hiç bozulmaz. Işık aldıkça aydınlanan yazıları okumaya çalışıyorum. Çoğu yer adları ve tarihler. Tanıkların isimleri ve doğum tarihleri olduğunu tahmin ettiğim sayılar açık seçik belli oluyor.

"İşte burası," diyen İnson'un işaret ettiği boş yere kucağımdaki kutuyu itiyorum. Ardından, yere eğilmiş duran İnson kolunu kaldırıyor ve mumu baş döndürücü bir yay çizerek kitaplığın dibine indiriyor. Mum ışığını izlerken midem bulanıyor ve kutular devriliyormuş gibi hissettiğim için hafif bir baş dönmesi hissediyorum.

"Şunu bir tutar mısın?"

Mumu elime alınca İnson daha da aşağı eğiliyor. Enkazın içini eliyle yoklar gibi parmak uçlarıyla alt bölmedeki büyüklü küçüklü kutuları karıştırıyor. Sayısız kez tekrarlanmışa benzeyen o alışkın hareketlerinin, atölyede sobanın önünde sorduğum sorunun cevabı olduğunu fark ediyorum. Burada nasıl yalnız yaşadığını, yıllardır burada neler yaptığını işte şimdi anlayabiliyorum.

♠

En alt bölmeden bir kutu alan İnson kapağı açıp bir harita çıkarıyor. Üç kez katlanmış büyük ölçekli haritayı yere seriyor, sonra tek dizinin üzerine oturuyor.

"Burası annemin okuduğu okul. Hancine'deki."

İnson'un işaret parmağıyla gösterdiği pirinç tanesi büyüklüğündeki dairenin üzerine mumu tutarken ben de diz çöküp yere oturuyorum. Harita çizildiğinde aynı yer hâlâ bir okul olduğundan mıdır bilmem, dairenin içinde bayraklı, bina şeklinde bir sembol var.

"Bu ev nerede?"

"Burada."

İnson'un parmağıyla gösterdiği nokta, tahminimden daha yukarıda, haritanın ölçek çizgilerinin yakınında bir nokta.

"Annemin yaşadığı ev de burası."

İnson, ilk işaret ettiği okulun bulunduğu yere neredeyse bitişik olan siyah bir kalemle işaretlenmiş noktayı gösteriyor.

"Annem bir keresinde okul uzakta olsaydı muhtemelen gidemezdim," demişti. "O zamanlar oğlanların yatılı da olsa kasabadaki ortaokula gönderildiği, ancak kızların eğitimsiz bırakıldığı zamanlar olduğundan..."

İnson, işaret ve orta parmağıyla bitişik iki noktayı kapatarak konuşmaya devam ediyor.

"Mahalledekiler, 'Üç kızı okutup da ne yapacaksın,' diye eleştirdiğinde, anneannem gülerek karşılık vermiş. *Dünya değişiyor canım.* Ödev yaparlarken anneannemin kızlarına mümkün olduğunca iş yaptırmadığını bilen annem ve en küçük teyzem her zaman kasıtlı olarak oyalanırmış."

İnson'un dipten kesilmiş tırnakları, köyün üzerinde uzun, yumuşak bir eğri çiziyor.

"Tahliye emri kıyıdan beş kilometre iç tarafta verildiğinden bu hattın hemen dışındaki Hancine için geçerli değildi. Bu yüzden aniden kuzenlerinin evine gidilmesi gerekmiş. Akrabaları için kaygılanan anneannem de büyük teyzemle annemin eline pirinç olsun patates olsun bir şeyler vererek onları öyle dışarı gönderirmiş."

İnson'un tırnağının ucu, annelerinin kuzeninin evinin işareti gibi görünen, denize yakın siyah noktaya ulaşıyor.

"Evler arasında yaklaşık dört kilometrelik bir mesafe olduğundan yirmi yaşındaki dayım yükleri taşımaya yardım etmek istemiş ama dedem amcamı ona dışarısının genç bir erkek için tehlikeli olduğunu, evde kalmasını tembihleyerek engellemiş. Sekiz yaşındaki en küçük teyzem de ablalarıyla birlikte gideceğini söyleyerek tek başına elini yüzünü yıkayıp üstünü giyinmiş ama anneannem onun gitmesine izin

vermemiş. 'İki kilometre bile gidemeden ablalarından seni sırtlarında taşımasını isteyip onlara yük olursun,' demiş."

♠

"Bunu sana daha önce anlatmıştım, hatırladın mı?"

İnson'un sorduğu an, o geceye ait her şey gözlerimin önünde canlanıyor... Kar, araba yolunu ve kaldırımı olduğu gibi kaplamıştı; tabelalar, klima dış üniteleri ve eski pencere çerçevelerinin üzerinde de göze hoş görünen katmanlar halinde yığılmıştı. Spor ayakkabılarımın içine işleyen kar buz gibi soğuktu ama aynı zamanda kara basma hissi öyle inanılmazdı ki attığım her adımda acı çektiğimi mi yoksa zevk mi aldığımı ayırt etmek imkânsızdı.

"O hikâyede atladığım şeyler var. Senin yanlış anladığın şeyler de."

İmza kalemiyle haritaya koyduğu nokta bir kuyuymuş gibi, sanki siyah suyun yüzeyinde bir şey yansıyormuş gibi İnson tüm dikkatiyle o noktaya bakıyor.

"İki kız kardeş köye döndüklerinde cesetler ilkokulun spor sahasında değil, okulun karşısındaki karla kaplı arpa tarlasındaydı. Hemen hemen her köyde uygulanan aynı yöntemle tarlaya öylece bırakılmışlardı. İnsanları okul bahçelerinde topladılar ve daha sonra yakındaki bir tarlada veya su kenarında öldürdüler."

İlk bakışta haritadaki noktanın titrediğini hissediyorum, fakat bunun benim yanılsamam olduğunu düşünüyorum. Nokta aslında ölü taklidi yapan bir böcek gibi; ben bakışlarımı üzerinden çeker çekmez hareket eden ve aslında ölü taklidi yapan bir böcek.

"Cesetlerin yüzlerindeki karı temizlerken nihayet anne babalarını bulmuşlar ama onların yanında olması gereken ağabeylerini ve küçük kardeşlerini görememişler. Askerlerin

kasabaya geldiğini gördüklerinde genç erkeklerin kaçmış olabileceğine dair bir umut beslemişler, ne de olsa okuldaki atletizm yarışmalarında bayrak koşusunda dayım dördüncüymüş ama küçük kardeşlerinin orada olmaması tuhaf geldiğinden annem ve teyzem çok gerilmiş. Küçük kardeşlerinin diğer cesetlerin altında ezilip ezilmediğini kontrol etmek için arpa tarlasında ölen yaklaşık yüz cesedi ite ite tekrar bakmışlar. Evlerine gittiklerinde hava kararmak üzereymiş."

♠

Oradaydı. O çocuk.

İlk başta, annem yere bir yığın kırmızı bezin düştüğünü sanmış. Teyzem kana bulanmış paltoyu yoklayarak küçük kardeşinin karnında açılan bir kurşun deliği fark etmiş. Annem, kardeşinin yüzüne yapışan sert, kanlı saçları çektiğinde çenesinin altında da bir delik bulmuş. Kurşunun kardeşinin çene kemiğinin bir kısmını kırıp uçurduğunu fark etmiş. Keçeye dönmüş saçları kanamayı durduruyor olsa gerek, saçları kardeşinin yüzünden çekince her yerden taze kan fışkırmış.

Paltosunu çıkaran teyzem paltonun iki kolunu dişleriyle yırtarak iki yerdeki kanamayı durdurmuş. İki abla, baygın küçük kardeşlerini sırtlarında nöbetleşe taşıyarak kuzenlerinin evine kadar yürüyerek gitmişler. Salça kazanına düşmüş gibi kanla ıslanmış üç kız kardeş eve girdiklerinde afallayan büyükler ağızlarını bile açamamışlar.

Sokağa çıkma yasağı nedeniyle ne hastaneye gidebilmiş ne de doktor çağırabilmişler, geceyi karanlık bir odada geçirmişler. Kuzenlerinin verdiği kıyafetleri giydirdikleri küçük kardeşleri inlemiyor, ses çıkarmadan sadece nefes alıyormuş. Hemen yanında yatan annem kendi parmağını ısırarak kanatmış, kardeşi çok kan kaybettiği için kendi kanını içerse yaşar düşüncesiyle. Bir süre önce süt dişinin düştüğü, yeni bir dişin çıkmaya

başladığı boşluktan işaret parmağını sokmuş. Kardeşinin ağzına kendi kanını akıtmak annemi iyi hissettirmiş. Kardeşi bir süre bebek gibi parmağını emmiş ve mutluluktan annemin nefesi kesilmiş.

♠

İnson'un göz bebekleri alev alev yanıyor. İnson bu ateşi söndürmek istercesine gözlerini yumuyor. Göz kapakları tekrar açıldığındaysa o ateşi artık göremiyorum.

"Aklı bulanmaya başladığında annemin en çok bahsettiği şey, o geceki olaydı."

Tuttuğum mumun ışığı İnson'un yüzünü aydınlatıyor, burun köprüsüne ve göz kapaklarına simsiyah bir gölge yayılıyor.

"O zamanlar annem bir pehlivan kadar güçlüydü. Bu hikâyeyi anlatırken ve hatta bittikten sonra bile tüm gücüyle elimi sımsıkı tutardı. Bileğim o kadar uyuşur ve ağrırdı ki, içimden annemin elini silkelemek gelirdi. Annem, parmağını ne zaman kazara kesip kanatsa hep bu olayı hatırladığını söylerdi. Tırnaklarını ne zaman derinden kesse ve yaralasa, tam kapanmamış yaraya kazara tuz değse hep aklına bu olayın geldiğini. Karanlıkta annemin parmağını şapur şupur emen ağzın..."

♠

Annem sürekli sorardı.

O küçük çocuk ta eve kadar sürünürken ne düşünüyordu acaba? Annemle babam son nefesini verirken muhtemelen yanlarındaydı ama o, karanlık arpa tarlasından eve kadar gelirken, akrabalarına ayak işi için giden ablalarının hemen döneceğini mi düşünmüştü? Ablalarının onu kurtaracağını düşünmüş müdür acaba?

♠

İnson susuyor.

Odanın dışından gelen bir sese dikkat kesiliyor.

Ancak nefesimizi tuttuğumuzda duyulabilen alçak bir ses; suyun dibinde kumların sürtünüşüne benzeyen, birilerinin parmak uçlarıyla pirinç tanelerini dağıtırken çıkardığı sese benzeyen bir ses... bir yükseliyor bir alçalıyor.

"Burada kalalım."

Ben çıkalım demediğim halde İnson bana mâni olmak ister gibi sessizce böyle söylüyor. Ardından "Biz orada olmasak da olur" diye fısıldıyor. "Çünkü bizi görmeye gelmedi."

Pirinç tanelerinin dağılışına ve kumların suyun dibinde sürtünüşüne benzeyen ses yavaş yavaş yükseliyor. Kuş kanatlarının birbirine sürtünerek çırpınışı, vik vik diye öten kuşun alçak sesi duyuluyor. Kuşların gelmiş olabileceğini düşünüyorum. Bu sefer gölgeden ibaret olmayan, kanatlarını hareket ettirerek havada süzülen, masanın üzerindeki abajura konup sallanan kuşlar.

Ses kesilene kadar ağzımızı açmıyoruz. Dalgaların azalması gibi, sesler de gittikçe belirsizleşiyor; gittikçe alçalıyor ve her şey durgunlaşıyor. Giderek alçalan bir müzik parçasının sonu gibi, fısıldarken durup aniden uykuya dalan birinin yüzü gibi...

-5-
DÜŞÜŞ

Başımı kaldırıp pencereden karanlığa gömülmüş geceye bakarken düşünüyorum. *Suyun derinliklerinde hâkim olan sessizlik gibi.* Pencereyi açarsam, siyah sular üzerimize hücum edecek.

Okyanusun derinliklerine dalan insansız denizaltının kamera görüntülerini izlemişliğim var. Su yüzeyinde koyu yeşil bir ışık varken denizaltı suyun dibine girdiğinde etraf aniden kararmıştı. Ekranın karanlık kalan kısmında ışık huzmeler belirip yok oluyordu. Uzaklardaki deniz canlılarından yayılan bir ışık olduğunu düşünmüştüm o zaman. Ara sıra, ekranda tamamen ışıldayarak kendini belli eden bir canlı beliriyordu ama bir sonra anda kayboluyordu. Işık huzmelerinin titreştiği alan gittikçe küçülürken ekranın huzmelerle kesişen karanlık kısımları şaşırtıcı derecede genişlemişti. Karanlığın hep devam edeceğini düşündüğüm bir an, derinlerde dolaşan bir denizanasının yarı saydam ışığıyla etraf aydınlanmıştı. Kar fırtınasını andıran bir görüntüyle karşı karşıya kalmıştım. Anladığım kadarıyla, tüm deniz canlılarının leşleri balçık olup aşağıya doğru düşüyordu. Su basıncı, denizaltının ışığının kapanmasına sebep olmuştu. Ekrandaki son görüntüdeki karanlığın denizaltının diplerde bir çukura girmesiyle mi yoksa yayının durmasıyla mı bağlantısı olduğunu anlayamamıştım.

♠

"Annemi çok iyi tanımıyormuşum."

İnson ayağa kalkıp karanlık kitaplığa yaklaşırken böyle söylüyor ve ekliyor.

"Hâlbuki onu çok iyi tanıdığımı sanıyordum."

Arkasını dönmüş İnson'un, tavana ulaşan gölgesi yüzünden boyu daha da uzamış gibi görünüyor. İnson'un ince ve uzun görüntüsünü izliyorum. Parmak uçlarında yükselerek üst rafa uzanınca kısa çoraplarının üzerinden ince bilekleri ortaya çıkıyor. Kalkıp ona yardım etsem mi diye düşünürken, İnson kutuyu kucağına alıyor.

♠

Kutuyu haritanın önüne koyan İnson, kapağı açmadan önce kollarını bir kat daha katlıyor. Kıyafetinin değmemesi gereken bir şey mi var kutuda?

Eline ilk önce rengi solmuş gazete kupürlerini alıyor. Kâğıtların dağılmasını önlemek için birisi kupürleri gri bir iple sarmış ve etraflarına fiyonk şeklinde düğüm atmış. İnson aynı şekilde bağlanmış ve zarar görmemeleri için aralarına pelür kâğıt konmuş bir deste fotoğrafı, haritanın üzerine yan yana yerleştiriyor.

İnson, gazete parçalarının bağlı olduğu ipin düğümünü çözüyor. Düğümün kirlenmemiş iç kısmı gözüme çarpınca ipliğin aslında beyaz renkli olduğunu fark ediyorum. Kupürlerin boş kalan kısımlarına mavi dolmakalemle yazılan "28.07.1960" tarihi ile "E Gazetesi" ibaresi İnson'un el yazısı değil. Ayrıca, kâğıdı delecek kadar kâğıda bastırarak yazılmış, tüm dikey rakamlarla harflerin eğik yazıldığı karmakarışık bir el yazısı.

Olamaz.

İnson iç çekiyormuş gibi alçak sesle mırıldanıyor. Katlanmış bir kupürü yavaşça açtığı halde kupürün yıpranmış köşesi yırtılıyor. İnson'un bana doğru çevirdiği haberi okuyabilmek için dizlerimin üzerine çökmem ve yüzümü kâğıda gömmem gerekiyor. Hem mum ışığı yetersiz hem de kâğıdın rengi solmuş, bu nedenle ancak mum ışığını doğrudan kâğıdın üzerine tutunca fotoğraftakiler seçilebiliyor.

Başımı kâğıda yaklaştırmadan önce kendime soruyorum. Bunu görmek istiyor muyum? Hastane lobisinde asılı fotoğraflara baktığımdaki gibi, muhtemelen görmememin daha iyi olacağı türden fotoğraflar mı bunlar?

♠

Yavaşça yere eğiliyorum. Sağ elimde tuttuğum mumla gözlerimi hareket ettirerek haberdeki siyah beyaz fotoğrafı, meydanda toplanan yüzlerce insanı inceliyorum. Çoğunun üzerinde, beyaz olduğunu tahmin ettiğim çok parlak kıyafetler var. Yine aynı şekilde parlayan beyaz bayraklar tutan insanlar da görünüyor fotoğraflarda. Onların baktıkları tarafta asılı duran pankartın üzerine fırça ile yazılmış Hanca ideogramları okuyorum. 'Kuzey Gyongsang Bölgesi Katliamının Kurbanları İçin Müttehit Anma Töreni'... Haber başlığında da yer alan 'Anma Töreni' ifadesinin altında, az önce gördüğüm elle yazılmış ideogramların açılımı yazıyor. Metnin ortasında, yine tükenmez kalemle kâğıda bastırarak altı çizilmiş kısımları okuyorum.

Yaklaşık 10.000 Kuzey Gyongsang Bölgesi Basın Federasyonu üyesi

Daegu Hapishanesi, 1500 mahkûm

Gyongsang Bölgesi Kobalt Maden Ocağı ve yakınındaki Gaçangol

Katliam alanındaki mağduriyetlerin ortaya çıkarılması için sürdürülen kazı çalışmaları

Elimin ve gözlerimin dikey yazılar üzerinde ilerleme hızının, sesli okuma ya da içimden mırıldanma hızımla aynı olduğunu fark ediyorum. Sanırım bu yüzden harflerden, insan sesine benzeyen belli belirsiz bir ses çıkıyormuş gibi geliyor. Yine kâğıda bastırarak altı çizilmiş, "Yaslı Aileler Birliği" ifadesinin çift tırnak içine alınmış açıklamasını okuyorum.

19 Nisan Devrimi ruhundan hareketle, katledilen kurbanların ve mağdurların gerçek durumlarını soruşturmak için bir cemiyet kuruyoruz.

Mağdur ailelerin eski korkuları yeneceklerini ve cemiyetimizin üyelerinin soruşturma projesinde aktif olarak iş birliği yapacaklarını umuyoruz.

♠

"Anlayamıyorum. Elli sekiz yıl önce E Gazetesinin haberini kim kesip altını çizmiş olabilir ki?" Başımı kaldırarak soruyorum.

"Annemin gardırobundan çıktı. Annem okulda öğrendiği gibi yazı yazardı. Tüm harfleri kırk beş derece eğerek."

♠

İnson elini bana doğru uzatıyor. Bu sefer yanlış anlamıyorum. Benden mumu istiyor.

Eline mumu alıp kalkarken İnson'un yüzüne bakıyorum; ne yorgunluk, ne hoşgörü ne de teslimiyet... Yüzündeki ifade yıllar önce yine aynı yerde, kâseme sıcak lapa koyarken benimle konuştuğunda takındığı ifadeye benziyor. *İştahını kaybetmeyenler uzun yaşar derler. Annem uzun yaşayacak.*

♠

İnson, yalnızca boyutları ve yıpranmışlıkları farklı olan ama benzer malzemelerden yapılmış karton kutular arasından bambu saplarıyla sıkıca dokunmuş küçük bir kutu çıkarıyor. Yanıma gelip kutuyu açmadan önce mumu bana geri veriyor. İnson kutunun içinden koyu kırmızı ipekle sarılmış düz bir paket çıkarırken ben de ona ışık tutuyorum.

Paketten rengi solmuş bir mektup çıkarıyor. Alıcı adı: Gang Congşim (姜正心). Ellerinde Kore bayrağı *Tegıkgi* ile bağımsızlık tezahüratı yapan bir erkek ve bir kadın tasvirinin olduğu posta pulunda, 4 Mayıs 1950 tarihiyle Daegu Postanesi damgası var. İnson, zarftan ikiye katlanmış bir kâğıt çıkarıp açıyor. Sol üst köşesine mavimsi mor renkteki sansür damgasının yerleştirildiği kâğıdı elime alıyorum. Mumu kâğıda yaklaştırıyorum; sağdan başlayarak dikey yazıların ilk cümlesini okuyorum.

Küçük

Kardeşim

Congşim'e

Bu, çok küçük yazan ve sözcükler arasını çok geniş tutan birinin el yazısı. Böyle bir alışkanlık belki de belirli bir karakteri anlatıyor.

"Sağlığım yerinde, merak etmeyin," diye yazmış. "Congsuk, anneannem ve diğer büyüklerime selamımı ilet," yazmış. Hapiste 6 yılı daha kaldığını, yine de on beş, on yedi yıl hüküm giyen pek çok Jeju'lu olduğunu ve kendinin şanslı olduğunu yazmış. Kardeşinin mektup göndermesine sevindiğini ve tekrar cevap vermesini istediğini de yazmış. Karınca duasına benzeyen yazıyla bir not yazıp daha önce aldığı mektuptan aklına takıldığını tahmin ettiğim bir şeyler söylemiş: *Mektubunu okudum ve çok düşündüm. Ben buradan çıktığımda sen yirmi bir yaşında olacaksın, Congsuk yirmi beş, ben*

yirmi sekiz. Özlemesine elbette ben de özlüyorum ama gözyaşı dökmeye gerek var mı? Önümüzde yıllar olacak, mutlaka bir araya gelip eski günleri yâd edebileceğimizi Congsuk'a da söyle.

"Yanıp kül olmuş Hancine'ye geri dönemedikleri için, kuzenlerin diğer akrabalara verdiği odada annem ve teyzem de kalmış," diyor İnson, elini uzatıp mektubu alırken.

"Dar bir odada yan yana yatan büyükler uykuya daldıktan sonra, teyzem anneme fısıldamış. 'Ağabeyimiz hayattadır,' diye. 'Hızlı koştuğundan yakalanmamış olmalı,' demiş. Ortaokulu bile bitirmeden önce, elinde sefer tasıyla babamın peşinden ata binerek dağa gittiği için nerede saklanacağını herkesten daha iyi bildiğini söylemiş. Boş sefer tasına yabani meyve toplayıp getirerek Congok ile sana vermiyor muydu, bu yüzden açlıktan da ölmez demiş."

İnson, mektubu yine aynı yerlerden katlayarak hikâyeye devam ediyor.

"Bir keresinde küçük teyzem, dedemle dayımın at eğitmeye giderken götürdüğü sefer tası yüzünden hüngür hüngür ağlamış. O yemekleri istiyorum diye mızmızlanınca anneannemden güzel bir azar işitmiş. Akşam eve dönen dayım nikel gümüşi sefer tasını anneme uzatınca annem bana bulaşığını mı yıkatıyor diye düşünmüş. Hoşnutsuzca kapağı açan annem tasın dibine güzelce yaprakların dizildiğini ve üzerine mücevher gibi renkli meyvelerin yerleştirildiğini görmüş. Dayım havalı havalı gülerek, *Congok ile birlikte yiyin*, demiş."

İnson bir an susuyor ve ben geçen sonbaharda marangozluk atölyesinde gördüğüm hava geçirmez poşetteki yabani dutları hatırlıyorum. Bununla demlenen ekşimsi çayı içince dilim ve ön dişlerim koyu mora boyanmıştı.

"Teslim olursanız cezalandırılmayacaksınız yazan el ilanlarını ABD askerî keşif uçağının bir kar fırtınası gibi yağdırdığı o gün de teyzem annemin kulağına fısıldamış. 'Ağabeyimiz bu ilanı okuyunca belki de teslim olur. Minyon olduğundan ve yaşından küçük gösterdiğinden dağdan inerken onu vurmayabilirler,' demiş. 'İçimizde en kıvrak zekâlı ve temiz kalpli olduğundan, aptal numarası yaparak şüphe çekmeyeceğinden eminim,' demiş."

♠

O an aklıma, altı yıl önce kütüphanenin okuma salonunun panjurlarından içeri giren kış güneşi geliyor. Bu adada köy köy sınıflandırılmış sözlü tanıklıkları düşüncesizce atladığım gün, iki kitap seçip koridorun sonundaki bölmeli masaya oturup okuma yaptığım günkü ışık. 1948 yılının kasım ortasından itibaren üç ay boyunca Cungsangan'ın ateşe verilme ve otuz bin sivilin katledilme sürecini o öğleden sonranın gün ışığının altında okumuştum. 100 kadar silahlı militanın saklandığı yer bulunamadan bombardımanın ilk aşamasının durduğu 1949 baharında, yaklaşık 20.000 sivil Halla Dağı'nda saklanmış. Kadın, erkek, genç, yaşlı gözetmeksizin toplu infazın yapıldığı deniz kıyısına inmenin açlık ve soğuktan daha tehlikeli olduğu hükmünü vermişler. Mart ayında atanan komutan, Halla Dağı'nı komünistlerden temizlemek niyetiyle dağları çalı gibi süpürme planını açıklamış. Etkin bir operasyon yürütülmesi amacıyla önce sivillerin dağdan inmesi için havadan el ilanları yağdırılmış. Dosyadaki fotoğrafta, çocuklarla yaşlıları arkalarına saklayan ve vurulmamak için dallara bağlı beyaz havlularla aşağı inen sıska kadın ve erkekler alayı görülüyordu."

♠

Cezalandırılmayacaklarına dair verilen söze rağmen binlerce kişi tutuklanmış. Şans eseri serbest bırakılan bir akrabamız kuzenimize ziyarete gelmiş. Onlara, insanların bir içki fabrikasının arkasındaki bir düzine binadan oluşan tatlı patates deposunda kilitli tutulduğunu ve iki ay dayımla aynı binada kaldığını söylemiş. O gece annem ve teyzem bunca olan şeye rağmen ağabeylerinin ölmediğini öğrendikleri için mutluluktan uyuyamamışlar.

İki kız kardeş, akrabalarının notta yazdığı gün ve saatte içki fabrikasına gitmiş. Ellerindeki krokide işaretlenmiş deponun arkasındaki tepenin köşesinde beklerken sekiz delikanlı ellerinde su bidonlarıyla sıra hâlinde onlara doğru yaklaşmışlar. En arkalarındaki kişi dayımmış. Uzun zamandır aç kaldığından olsa gerek, cüssesi ufalmış, saçları keçeleşmiş ve her zaman muziplik okunan ifadesi kaybolmuş olduğundan iki kardeş ilk önce ağabeylerini tanıyamamış.

Kardeşleri ağabeylerine iki yanından sarıldığı hâlde onlara sarılamadan sersem gibi duran dayıma, gençlerin liderliğini üstlenmişe benzeyen başka bir genç adam şöyle seslenmiş: 'Biz bidonları doldurup gelene kadar sohbet etmenize göz yumacağım.' Diğerlerinin geri dönmesi on dakika bile sürmemiş ve sohbet ederken de annem uzun süre pişmanlık duyacağı bir şey söylemiş.

Ağabey, saçlarının hali ne öyle? Saçların çok tuhaf.

Ortaokulu bitirir bitirmez saçlarını uzatan dayım, her sabah aynanın karşısında tarağın ucuyla saçlarını iki yana ayırır ve saçlarına briyantin sürermiş. Annem, bugün kiminle buluşacaksın diye sorunca, dayım annemin kısa saçlarını da ortadan ayırır, ona da biraz briyantin sürerek muzipçe şöyle dermiş: 'Hanımefendi, ağabeyiniz illâ birilerine göstermek için mi saçını tarıyor sanıyorsunuz?' Dayım ara sıra anneme, kasabada

geçici olarak açılan ilkokul öğretmeni eğitim merkezine gideceğini ve yardımcı öğretmenlik belgesi alacağını söyleyerek tembihlerde bulunurmuş. 'Bunu şimdilik kimseye söyleme, sınavı geçince annemlere ben söylerim.' Annem ödev yaparken Hanca ideogramın nasıl yazılacağını ağabeyine sorduğunda, ağabeyi de ona bu gibi soruların cevaplarını sözlükten bulmayı öğretir, "İleride sen de öğretmenlik okuluna gitmeye ne dersin? Kasabada birkaç kadın öğretmen var. Sen de ortaokula gitmek zorundasın, okulu gerçekten de seviyorsun," dermiş.

Dönelim o güne. Gel gör ki o gün dayım da herkes gibi her şeye kayıtsız görünüyormuş. Duygusuz bir sesle anne babasıyla en küçük kardeşlerinin hayatta olup olmadığını sormuş ve yaşananları olduğu gibi söyleyen teyzemin gözlerinin içine derin derin bakmış. Sanki teyzemin gözlerini delerek onun yüzünün ötesinde görebileceği bir şeyler varmış gibi. Teyzemin alıp getirdiği pilav topunu ağzına atıp çiğnerken uzaktan diğerlerini görünce arkasına bile bakmadan koşup payına düşen su bidonunu eline almış.

Ertesi hafta aynı gün yaklaşırken, annemin anneannesi parmağındaki yüzüğü satarak pirinç ve yiyecek almış. Tek kızını kaybettikten sonra doğru düzgün yemek yiyemez, hareket edemezken o gün birden silkinip ayağa kalkmış. Bir sefer tasını bastırarak pirinç pilavıyla doldurmuş, diğer iki tasa ise üç kardeşin her biri için birer haşlanmış yumurta, ızgara balık, domuz eti kavurması ile patates ve soğan koymuş."

Annem ve teyzemin ikinci ziyaretlerinde, ilk seferkinden farklı olarak, dayım sersem gibi görünmüyormuş, Congsuk! Congşim! diye kardeşlerine isimleriyle seslenerek suyla ıslatarak düzeltilmişe benzeyen saçlarını işaret edip anneme sormuş:

"Artık ağabeyinin saçları tuhaf değil, ne dersin?"

Annem, bunu duyduğuna çok sevindiğini söylemişti. O gün, üçü bir kayanın üzerine oturup sefer tasındaki yemeklerin yarısından fazlasını yemişler. Hep birlikte gülmüşler ve hatta ayrılmadan önce el ele bile tutuşmuşlar...

İki kardeş, bir hafta daha bekleyip tekrar aynı yere gitmiş ama bu sefer kimse gelmemiş. Bir saate yakın beklediklerini görünce oralarda oturan bir kadın bahçe duvarının üzerinden teyzeme seslenmiş. Depodaki insanların dün gece bir tekneyle götürüldüğünü söylemiş kızlara.

Teyzem anneme "Başkasının lafına inanıp gidersek olmaz, hava kararana kadar bekleyelim," demiş. Annem ara ara uyuklamış, yemek kokusunu alan evcil bir köpek yanlarına gelince başını okşayıp boynunu kaşımış ama teyzem gözünü yoldan hiç ayırmadan öylece bakmış.

♠

Gözlerimi kapatıyorum.

Okuma odasının batıya bakan penceresinin panjur aralığından yavaş yavaş içeri giren ve nihayet yüzüme ulaşan gün ışığı gözlerimin önünde beliriyor. Az önce okuduğum sayıların altından gelişi güzel akan kanı tek seferde buharlaştırmaya çalışır gibi göz kamaştırıcı bir ışık yükseliyor... Gözlerim kamaştığı için yerimi değiştirmeden hemen önce okumuş olduğum dipnot, gece yarısı olan bir olayın tanıklığı olmasına rağmen muhtemelen bu andan dolayı aydınlıkta yaşanmış bir olay gibi kaldı aklımda.

Bir tekneye bindirilip yaklaşık 12 saat sonra Mokpo Limanı'na vardık, ancak yine gece olana kadar bizi tekneden indirmediler. Bütün gün bir şey yiyip içemediğimiz için tekneden bitkin indik. Yağmurun yağdığını ve köprünün epey kaygan olduğunu hatırlıyorum. İskele binden fazla insanla doluydu ve yüzlerce silahlı polis memuru bizi sıraya soktu. Kadınlar

ayrı, erkekler ayrı ve on sekiz yaşından küçükler ayrı toplanmıştı. İnsanları böyle ayırmak bile epey uzun zaman almıştı. Yaz olmasına rağmen gece sürekli yağmur yağıyordu, bu yüzden kimi öksürüyor, kimi sendeliyor, kimi hâlsizlikten yere çöküyordu. Nakliye araçlarına binmeye başladığımızda, sıranın arkalarından ağlayan genç bir kadın "Olmaz olmaz!" diye bağırıyordu. Polis kadının, teknede açlıktan mı yoksa hastalıktan mı öldüğünü bilmediğim bebeğini ıslak iskeleye bırakıp gitmesini emretmiş. Kadın bunu yapmamak için direndi, ancak iki polis memuru kundaktaki bebeği zorla kadının elinden alıp iskeleye bıraktı ve kadını sürükleyerek araca bindirdi.

Tuhaftır, bazen o kadının haykıran sesi aklıma gelir. Kelimelerle anlatamayacağım işkencelerden daha çok... haksız yere yediğim hapis cezasından daha çok o sesi hatırlıyorum... O sırada, sıra halinde yürüyen binden fazla insanın dönüp o kundağa baktığını da.

♠

Gözlerimi açıp İnson'un yüzüne bakıyorum.

Diplere iniyoruz.

Su yüzeyinde kırılan ışığın ulaşamayacağı derinliklere.

Yerçekiminin suyun kaldırma kuvvetini alt ettiği noktaya.

♠

"Bu, dikiş kutusunun içindeydi."

İnson, mektubu koyu kırmızı ipek kumaşla sararken devam ediyor.

"Kapağın iç kısmına öyle itinayla dikilmiş ki. Annem bana çıkarmamı söylemeseydi, sonsuza kadar bilemeyecektim."

İpek kumaşın neden tanıdık geldiğini ancak o zaman anlıyorum. Dikiş kutusunun teneke kapağını saran kapitone ipek benzeri bir kumaş. Mektubun kamufle edilmek

için aynı renk kumaşla gizlenmiş olabileceğini düşünüyorum. İnson'un annesi mektubu okumak için her seferinde, dikişleri kesip tekrar mı dikiyordu acaba?

"Dayımın mektubunun akrabalarımıza ilk gelişi mart ayı, 1950 yılında," diyor İnson. "İlk gelen mektuba annem cevap yazmış. Bu, mayıs ayında dayımın gönderdiği ikinci mektup. İlk mektubu teyzem götürdüğünden anneme sadece bu kalmış."

İnson'un Seul'de yaşayan teyzesini hayal meyal biliyorum. İnson bir keresinde teyzesinin annesinden daha uzun, sesinin daha gür ve yüz hatlarının daha güzel olduğunu söylemişti. Yaz tatillerinde torununu alıp adaya geldiğinden ve bir aydan fazla birlikte kaldıklarından bahsetmişti. İlk torunundan ziyade küçük yeğenini sevdiği için kışları İnson'a atkı ya da eldiven örüp gönderirmiş. Teyzesi İnson'un ortaokula başlayacağı sıralar hastalanmış ve erken yaşta vefat etmiş.

"İlk mektubu aldıktan hemen sonra teyzem görücü usulüyle evlenmiş."

İnson kaşlarını kaldırırken alnında tanıdık bir kırışıklık beliriyor.

"Öyle bir ortamda evliliğin nasıl mümkün olduğu şimdi düşününce tuhaf geliyor ama annem o zamanlar, 'Memurların kanunsuz davranışlarını hayal bile edemezdin,' demişti. Tecavüz, adam kaçırma ve cinayet yaygındı. Bu nedenle uygun bir aday çıkınca, bekâr kızların aceleyle evlendirilmesi çok yaygın bir tercihti. Dayımın, 'Congsuk'a ağlamamasını söyle,' diye yazdığı bu not, mektubunda düğünden önceki gece ablasının sabaha kadar ağabeyi için endişelendiğini yazan anneme bir cevap niteliğindeydi aslında."

♠

Mektupların olduğu desteyi dizlerinin önüne bırakan İnson, avuçlarını destenin üstüne koyuyor. Hareketleri sanki ipek kumaşın altında canlı bir şeyler varmış ve İnson ona zarar vermekten korkuyormuş gibi hassas ve zarif.

"Ertesi ay savaş patlak vermiş ve ağabeyimden de bir daha da mektup gelmemiş," diyor İnson alçak sesle. "Ancak annem kaygılanmıyormuş. Daegu Hapishanesi Nakdong Nehri cephesinin aşağı tarafında olduğu için ağabeyinin bir sorun yaşamayacağına dair aile büyükleri annemin içini rahatlatırmış."

İnson elini desteden çekiyor ve dizlerini üzerine koyuyor.

"Çoğu Jeju'lu erkek gibi, enişte de denizci olarak savaşa katılmış," diyor İnson, anlatmaya devam ediyor.

"Enişte üç yıl sonra sağ salim dönene kadar hem annem hem de teyzem diken üstünde yaşamışlar. O sıralarda Halla Dağı'nda dışarı çıkma yasağı kalktığı için uzun süre kuzenlere yük olabileceklerinden dolayı anne tarafındaki akrabalarım yeni bir ev inşa etmek istemiş. Annem de ev inşasında taş yığmış, odun taşımış. Ama bin bir zahmetle inşa ettikleri bu evde teyzemle enişte bir yıl bile yaşayamamış. Mütarekeden sonra adaya dönmek yerine, Seul'e yerleşen ve Amerikan askerlerine ikmal malzemeleri satan bir akrabaları, büyükbabamın erkek kardeşine ortaklık teklif etmiş. Adadan ayrılmak isteyen enişte de teyzemle birlikte Seul'a gitmeye karar vermiş, annem de bu evde kalıp anneannesine bakmayı tercih etmiş."

♠

"Ayrılmadan önce iki kız kardeş Daegu Hapishanesi'ne Mayıs 1954'te birlikte gitmişler."

İnson'un dingin sesi sessizliğin ortasında yankılanıyor.

"Annem on dokuz, teyzem yirmi üç yaşındayken."

♠

O gün orada dayım yokmuş.

Dört yıl önce temmuz ayında Jinju'ya nakledildiğine dair bir kayıt varmış sadece. Oraya direkt olarak giden vesait olmadığından iki kardeş önce Busan'a gitmiş. Geceyi istasyona yakın bir handa geçirip güneş doğar doğmaz Jinju'ya giderek hapishaneye gitmek için tekrar bir otobüse binmişler.

Dayım orada da yokmuş. Herhangi bir nakil kaydı da bulunmuyormuş. Jinju'da bir gece daha kaldıktan sonra ikisi Yosu Limanı'na gitmiş. Teyzem annemi uğurladıktan sonra anneme Seul'e gideceğini söylemiş. Limandaki bekleme salonunda birlikte Jeju'ya giden gemiyi beklerken, teyzem anneme demiş ki "Artık vazgeçelim. Ağabeyimiz öldü. Jinju'ya nakil tarihini ölüm yıldönümü olarak analım."

♠

İnson, eskimiş kâğıt destelerinin çıktığı kutuya elini sokuyor. Sanki kutuya bakmadan eliyle yoklayarak içindekileri ayırt edebilecekmiş gibi, kutudan zımbayla dosyalanmış bir kâğıt destesini çıkarıp hızla bana uzatıyor.

Pürüzsüz bir A4 kâğıt destesi. Sanki zamanda ileri atlamışız gibi parlak ve çok iyi durumda kâğıtlar bunlar. Dikey harflerle yazılmış yüzlerce ismin üzerinde tek bir tarih, Temmuz 1949 damgası bulunan, el yazısıyla sıra numarası verilmiş bir listenin fotokopisi. Öte yandan, alt kısımdaki açıklamalar sütununa damgalanan tarihler, 9, 27 ve 28 Temmuz 1950 şeklinde farklı farklı. Üçüncü sayfanın üst kısmında, bir ismin yanında kurşun kalemle çizilmiş dikey bir çizgi bulunuyor.

姜 Kang

正 Cong

Hun

İsmin altındaki açıklamalar sütununda, yan yana basılmış '9 Temmuz 1950' ve 'Jinju Nakil' damgalarına bakıyorum. İşin tuhafı, o sayfadaki tüm açıklamaların üzerindeki 'Jinju Nakil' damgalarının altında el yazısıyla iki kelime gizli. İlk bakışta fark edilmiyor ama otuz satırdan fazla tekrarlanan ve damgaların aralarından görünen harfler birleştirilince okunabiliyor. *Orduya iade.*

"Bunu nereden buldun?"

Başımı kaldırıp sorunca İnson cevap veriyor.

"Ben bulmadım."

"Öyleyse kim," diye soracakken susuyorum. Bu tür belgelerin kopyalarını alma süreci kolay değildir. İki hafif, buruşuk elin yorganın içinden uzanıp benimkileri tuttuğu an zihnimi yalayıp geçiyor. *İyi vakit geçirin.* O gün İnson'un annesi şüphe, ihtiyat ve ruhsuz bir sıcaklığın karışıklık hisleri içinde gözlerimin içine bakmıştı.

♠

"O yıl, Kuzey Gyongsang Bölgesi'nde ölen Bodo Birliği üyesi yaklaşık on bin kişi," diyor İnson. "Sen de biliyorsun ya, tüm yurtta en az yüz bin kişinin öldüğü söyleniyor."

Başımı sallarken, aynı anda içimden soruyorum. *Daha fazla öldürülmedi mi?*

1948'de hükümet kurulduğunda solcu olarak sınıflandırılıp eğitime tabi tutulan kişilerin üye olduğu o örgütten haberdardım. Aileden birinin siyasi bir konuşmaya dinleyici olarak katılması bile örgüte üyelik olarak görülüyordu. Hükümetin belirlediği kotayı dolduracağız diye köy ve mahalle muhtarları tarafından keyfi olarak isimleri eklenen pek çok kişi olduğu gibi, kendilerine pirinç ve gübre verileceği

sözüne kanıp gönüllü olarak bu listeye isimlerini yazdıranlar da çoğunluktaydı.

Ailece üye sayıldıklarından kadınlar, çocuklar ve yaşlılar da dâhil edilmişti ve 1950 yazında savaş patlak verince, listeye göre hepsi tedbir bahanesiyle tutuklanmıştı ve kurşuna dizilmişti. Yurt genelinde gizlice gömülenlerin sayısının tahminen iki yüz bin ila üç yüz bin kadar olduğu söyleniyordu.

♠

"O yaz Daegu'da tutuklanan Bodo Birliği üyeleri Daegu Hapishanesi'nde gözaltına alındı." İnson, hışırdayan pelür kâğıda sarılmış bir deste fotoğrafı alırken anlatmaya devam ediyor.

"Her gün yüzlerce insan kamyonlara yüklenip getirilince bu insanları hapishanede daha fazla barındıracak yer kalmadığı için askerler önceki mahkûmların arasından insanlar seçerek bu insanları kurşuna dizdiler. O zaman ölen yaklaşık bin beş yüz solcuya, yüz kırk küsur Jeju'lu da dâhildi."

İnson ipliği çözüp pelür kâğıdı çekince bir fotoğraf gözüküyor. Ön planda yere saçılmış kafataslarının olduğu çözünürlüğü çok kötü siyah beyaz bir fotoğraf.

"Gyongsang'daki kobalt madeni. Maden 1942'de kapatıldı ve o zamanlar boştu."

Netliği gitmiş olsa da göz ve burun deliklerinin ayırt edilebildiği ön plandaki kafataslarının arkasında, epey parlak renkte kısa kollu gömleklerini pantolonlarının üzerine çıkarmış üç orta yaşlı adam el fenerlerini açmış, çömelmiş bir hâlde oturuyor. Fotoğrafın çekildiği yer tavanı çok alçak bir yere benziyor.

"Burada yaklaşık üç bin beş yüz kişi vuruldu. Daegu Hapishanesi mahkûmları, Daegu Bodo Birliği üyeleri, Gyongsang

Polis Karakolu yakınlarındaki bir depoda tutulan Kuzey Gyongsang Bölgesi üyelerine varıncaya kadar."

İnson, elimdeki fotokopilere uzanıyor.

"Askerî bir kamyon günlerce madene girip çıktı. Mahalle sakinlerinin sabahtan akşama kadar silah seslerinin duyulduğuna dair ifadeleri var. Galeriler cesetle dolduktan sonra cesetleri yakındaki bir vadiye taşıdılar ve burada kurşuna dizip gömdüler."

İnson, işaret parmağını 'Kang Conghun' adının yanına kurşun kalemle çizilen çizgiye koyarken devam ediyor.

"Buradaki damga tarihi 9 Temmuz, yani dayım vadide değil madende vurulmuş olmalı. Ayın 28'i olarak damgalananların vadide öldürülmüş olma olasılığı daha yüksek ve 27'sinde götürülenlere ait kalıntıların iki yerden hangisinde olduğunu bilmek mümkün değil."

♠

İnson'un parmağını üzerinden kaldırdığı çizgiye bakıyorum. Yine kâğıda bastırılarak çizilmiş çizginin üzerinde parmak uçlarımı gezdirince kalemin kâğıtta oluşturduğu yarığı hissediyorum. "Bu çizgiyi çizen insan da orduya iade tarihi ile mahpusların kurşuna dizilme yeri arasındaki ilişkiyi biliyor muydu acaba?" diye düşünüyorum. Az önce İnson'un bana yaptığı gibi o da tahmin etmiş midir bunu?

♠

"1960 yazı, ölenlerin aileleri ilk kez burada toplandı. Savaş zamanındaki hükümetin önde gelen üyelerinin 19 Nisan Devrimi sebebiyle istifa etmesinin hemen ardından."

Kenarları eprimiş gazete parçalarını dikkatle çeviren İnson'un eli, ikiye katlanmış bir kupürü çıkarıyor. Kupürü iki eliyle açtığında, sayfanın neredeyse tamamı görünüyor,

sayfanın bir tek reklam koyulmuş olabileceğini düşündüğüm alt kısmı kesilmiş. Anma töreniyle ilgili haberin yayınlandığı gazeteyle aynı gazete. Tarih, anma töreninden yaklaşık bir ay önce.

"Bu, on yıllık bir aradan sonra ilk kez madendeki tünele giren yaslı aile hakkında bir haber. Bu da o zaman çekilen bir fotoğraf. Hiçbir yerde yayınlanmadığı için yaslı aileler ilerisi için sözleşmiş ve her biri bu fotoğrafı almış."

İnson'un dediği gibi yazıda galerinin fotoğrafı yok. Bunun yerine maden girişinin fotoğrafı manşetin yanında, fotoğrafın sol tarafında ise yaslı aileler temsilcisi ile yapılan bir röportaj yer alıyor.

On yıl boyunca galeriye su akmış, kemikler çürümüş ve etrafa saçılmıştı. Bütün hâlde tek bir ceset bile kalmadığını düşünebilirsiniz. Elimizde ne bir alet ne de yeterli insan gücü olmadan körü körüne aşağıya indiğimiz için tek bir fotoğraf çektik ve yukarı çıktık. Yaslı Aileler Cemiyetinin tahminine göre sayı üç binin üzerinde, benim gördüğüm 1 Numaralı yatay galeride yaklaşık beş yüz elli ceset kalıntısı vardı. Dikey galerinin girişi betonla kapatılmıştı ama betonu kırıp aşağıdaki yatay galeriye bakılmalı. Ancak o zaman durumun vahameti anlaşılabilir.

Aslında, Kuzey Gyongsang şivesiyle söylenmiş olduğunu düşündüğüm sakin cümlelerin altından bir şeylerin sızdığını hissediyorum. Mum ışığında yapış yapış akan bir şey, salça gibi yoğun bir şey, kan kokan bir şey.

"Nasıl ulaştınız, bu gazete haberlerine?" diye başımı kaldırarak soruyorum. "Kuzey Gyongsang'da yayınlanan bir gazetenin Jeju Adası'da da dağıtılması mümkün olamayacağına göre."

İnson sakince "Gidip kendim aldım," yanıtını verince ancak o zaman zihnimde canlandırmam gereken kişinin

buruşuk ellerini yorganın altından uzatıp ellerimi tutan yaşlı kadın olmadığının farkına varıyorum. Siyah beyaz bir fotoğrafta kameraya bakan, küçücük bedeninden hayat fışkıran kadın yapmış tüm bunları. İnson.

İstasyonun önünde yapılan anma töreniyle ilgili haber hâlâ önümüzde açık. Mumu yaklaştırarak fotoğrafa tekrar bakıyorum. Kalabalığın yaklaşık üçte ikisi kadın. Ya uzun beyaz yas kıyafetlerinin beline bir kuşak bağlamış ya da dizlerine kadar uzanan beyaz elbise giymiş yüzlerce kadın yüzlerini pankarta çevirmiş duruyor.

♠

Böyle bir elbise miydi? Yüz hatları seçilmeyen kadınların yandan görünümlerine bakarken düşünüyorum. Gençlik fotoğrafını gördüğüm annesinin üzerindeki de böyle yuvarlak yakalı kısa kollu bir elbise miydi? Ayağa kalkıp kutudaki fotoğrafı çıkararak emin olmak istiyorum ama o sırada İnson'un eli bana uzanıyor. Bana uzattığı zarfın üzerinde koyu mavi tükenmez kalemle yazılmış alıcı adını okuyorum.

Sayın Gang Congşim

Gönderenin yerinde Daegu adresiyle birlikte yapıştırılmış mavi-mor dikdörtgen pulun üzerindeki damgayı muma tutarak içimden okuyorum: *Kuzey Gyongsang Bölgesi Katliam Kurbanı Yaslı Aileler Cemiyeti*

Elimi soğuk zarfa sokuyorum. Zarftan küçük kalın bir kitapçık çıkıyor. Kitapçığın kapağı için ayrı bir türde kâğıt kullanılmamış, ilk sayfayı çevirince bunun uzun bir mektup olduğunu görüyorum.

Yaslı ailelerin acı ve gözyaşı dolu kinini yüreğimde taşıyarak on yıldır hasret çektiğim yârimle buluşup onu huzura kavuşturacağım gün yakında gelecek.

"Mağdur ailelerin eski korkularını yenecekleri..." cümlesini yazan kişiyle aynı kişinin yazısı olduğunu tahmin ettiğim uzun ve öfkeli cümleler... Hepsini okumadan sayfayı çevirdiğimde, karşıma bulanık, siyah beyaz bir grup fotoğrafı çıkıyor.

"Bu fotoğraf 1960 kışında bir kobalt madeninin önünde çekildi. Sanırım annem bu sefer anma toplantısına gitmemişti. Bunun yerine, cemiyete üyelik aidatlarını ödediği için ona bu fotoğrafı postalamış olmalılar."

İnson, fotoğrafın ortasında duran gözlüklü adamı işaret parmağıyla gösterirken devam ediyor.

"Bu kişi yaslı aileler cemiyetinin başkanı. Ertesi yılın mayıs ayındaki askeri darbeden hemen sonra tutuklandı ve idam cezasına çarptırıldı. Yanındaki genel sekretere 15 yıl hüküm verdiler."

Mektubun bir sonraki sayfasında yaslı ailelerin her birinde olan bu maden fotoğrafının daha düşük kalitedeki bir kopyası altında açıklamayla birlikte önüme seriliyor. Az önce görmeseydim neredeyse ayırt edemeyeceğim, renk tonlarının ve aradaki detayların silindiği, sadece siyah ve beyazın kaldığı bir fotoğraf. O sayfanın arasına JoongAng akşam gazetesinden kısa bir haber kupürü sıkıştırılmış.

♠

Tamamen parmak izleriyle lekelenmiş, katlama izlerinin iyice yıprattığı bir gazete parçası. 'Ölüm cezası' ifadesinde 'ce' hecesi silinmiş ve manşetin üzerinden mavi tükenmez kalemle tekrar geçilmiş. Bu ifadeye ve yanındaki boşluğa bastırarak yazılan Daegu alan kodlu telefon numarasını okuyorum.

"Bu numara..."

"Bununla aynı."

Uzanıp kitapçığın sayfalarını çeviren İnson'un eli, son sayfanın en altını işaret ediyor. Üyelik aidatlarının ve bağışların gönderileceği Nonghyop hesap numarası, hesap sahibinin adı ve Daegu alan kodlu telefon numarası yazıyor burada...

♠

Sol elimle tuttuğum kâğıt bardaktan zayıf ama belirgin bir sıcaklık yayılıyor. Mumun etrafını saran beyaz kaplamalı kâğıt, ışığı ayna gibi yansıttığından yukarıdan bakıldığında kâğıt adeta içi aydınlatılmış bir odayı andırıyor. O aydınlık odaya bakarak düşünüyorum.

"1961 yazında muhtemelen bu evde telefon yoktu. Telefon görüşmesi yapmak için şehir merkezine gitmek gerekmiştir."

Dün gece karları aşarak girdiğim yolun tersi istikametinde ilerleyen kadının yolu, kâğıt bardağın içindeki parlayan kavisle kesişiyor. Aynı kadın benim kuru dereye kayıp düştüğüm yol ayrımına arkasını dönüyor ve otobüs durağının olduğu ana yol karşısına çıkana kadar gür yaz ağaçlarının arasında yürüyor.

"İkiye katlanmış gazete kupürü cebinde miydi acaba?" diye düşünüyorum. Çantasında mıydı yoksa kupürü terden yapış yapış olmuş avcunda mı sıkıyordu? Üyelerinin çoktan hapiste olduğu yaslı aileler cemiyetine neden telefon etmeye çalışıyordu? Gerçekten arayabilmiş miydi onları? Aradıysa açan olmuş muydu acaba?

♠

İnson, annesinin anneannesinin Şubat 1960'ta vefat ettiğini söylüyor.

"Annem o zaman yirmi beş yaşındaymış. O zamanlar ailesi evlenme yaşının geçtiğini düşünüp annem için endişeleniyormuş ancak annem evlenmek istemiyormuş. Akrabalarımız anneme, annem evlenene kadar kaygılanmadan onlarla

yaşayabileceğini söylemiş ancak annem o zamana kadar biriktirdiği parayla bu evi almış ve tek başına çiftçilik yapmış. Derken, yazdan itibaren ağabeyinin izini sürmeye başlamış."

İnson bir an duraklıyor.

"Yaklaşık bir yıl boyunca. Ta ki bu habere ulaşana kadar..."

♠

Sessizlik içinde birbirimizin yüzüne bakıyoruz.

Daha da derinlere iniyoruz.

Okyanusun derinliğinin gümbürtüsüyle el ele, hiçbir canlının ışık yaymadığı o karanlıktan geçiyoruz.

"Ondan sonrasında annemin topladığı hiçbir veri yok, otuz dört yıllık süreçte."

İnson'un sözlerini içimden tekrarlıyorum. *Otuz dört yıl.*

"... Askeri hükümet istifa edene ve hükümetin başına ilk sivil devlet başkanı gelene kadar."

-6-
DENİZİN ALTI

Oraya telefon numarasını yazan kişinin parmak izine dokunabilme dürtüsüyle gayri ihtiyari elimi, katlama izlerinin yıprattığı gazete parçasına koyuyorum. Daha da ileri giderek eprimiş kâğıt destesini elime aldığımda İnson beni durdurmuyor. 1961'deki bir askerî mahkemeye ait rengi solmuş gazete kupürünü çevirince hakikaten de zamanda ileri atlanmış gibi otuz dört yıl sonrasının haber kupürü karşıma çıkıyor. Eskiden olduğu gibi yazılar dikey değil; bu sefer yatay ve manşette yalnızca bir iki Hanca ideogramın olduğu bir gazete yazısı.

İnson "Bundan sonrasını ben de hatırlıyorum," diyor.

"Bir yaz, annemi ziyarete geldiğimde JoongAng gazetesi ve Kuzey Gyongsang gazetesinin teslim edildiğini gördüm. JoongAng gazetesinin postayla gelmesi iki gün sürüyor, yerel gazete ise üç günde bir geliyordu. Kafam karışmış ve merak etmiştim ama anneme sormadım. Ya tanıdıklardan biri abonelik önermiş ya da ücretsiz gönderiyorlardır belki de diye düşündüm."

Mum ışığını 1995 tarihli haberin manşetine yaklaştırıyorum. Gyongsan'daki bir sivil toplum kuruluşunun kobalt madeninin önünde ilk kez bir ağıt ayini düzenlediğine dair bir haber. Sonraki kupür ise 1998 tarihli bir haber. Kuzey Gyongsang Bölgesi'nin her yerinden gelen yaslı aileler madenin önünde büyük bir anma töreni düzenlemiş. Bu haberin

ardından baktığım 1999'a ait kupürler çoğunlukla manşetlerden oluşuyor. En azından şu andan itibaren, madende kazı yapılarak kurbanların kalıntılarının çıkarılması gerektiğini ve yaslı ailelerin yaşları ilerlediğinden acele edilmesi gerektiğini vurgulayan yazılar. Her bir kupürün en üstünde siyah gazlı kalem ve kurşun kalemle gün, ay ve yıl yazılı. Yazı, 1960'ların mavi tükenmez kalemiyle aynı el yazısı, ancak daha az bastırılmış ve yazılar neredeyse iki kat daha büyük.

Bir gazetenin ön sayfasından kesilmiş 2000 tarihli ilk kupürde, maden girişinde toplanan yaşlıların renkli bir fotoğrafı var. Kobalt Madeni Yaslı Aileler Cemiyeti'nin kırk yıl sonra yeniden bir araya geldiğine dair bir yazı. Bu haberden itibaren kupürlerin sayısı hızla artıyor. 2001 yılına geçince, Gyongsan'da bir sivil toplum kuruluşunun cemiyet temsilcileri ile bir keşif ekibi oluşturup madenin 2 numaralı yatay galerisine gireceğine dair haberler var. Ekip madene girerken çekilmiş fotoğrafları, henüz televizyonlarda yayınlanmamış bir belgesel programının görüntüleri haberleri takip ediyor.

Hışırdayan gazete parçalarını her çevirdiğimde, mum ışığında kemiklerin görünümü belirginleşiyor. Yandan çekilmiş kafatası kemiklerini, içi boş iki göz çukuru ile burun deliklerinin önden çekilmiş yüzleri, uyluk ve kaval kemiklerini görüyorum. Ayrıca toprağın içinden çıkan kürek kemiklerinin, omurga ve leğen kemiklerinin gevşekçe birleşerek insan formu oluşturduğu kalıntılar da var.

Mumu, ara ara altı kurşun kalemle çizilmiş muhabir gözlemlerinin üzerine eğiyorum. Muhabir, keşif ekibinin galerinin girişinde dinamit patlattığını yazmış. Elli yıldır girişi kapatan beton duvar yıkılınca, galeriden aşağı inmek için boşluk bile bırakmayacak kadar muazzam sayıda insan kalıntısının etrafa saçıldığını da... O girişin infaz yeri olduğu

anlaşılıyor. Muhabir, orada ayakta tutulan insanların vurularak galeriye düştüğünün tahmin edildiğini yazıyordu. Aşağıdaki ikinci yatay galeri cesetle dolduktan sonra üzerine düşen cesetlerin birinci yatay galeriye kadar yığılarak dağılmış gibi göründüğünü ve yerin üstüyle bağlantılı dikey galeri ağzına kadar cesetle dolduğunda askerlerin oradan ayrıldığının anlaşıldığını yazıyordu.

♠

Gazete kupürü destesini yere bırakıyorum.

Çünkü daha fazla kemik görmek istemiyorum. Bu yazıları toplayan kişinin parmak izlerinin artık benimkilerle üst üste gelmesini de istemiyorum.

♠

"Sadece bir seferlik bir keşifti."

İnson, vücudunu iki eliyle yerden kaldırarak devam ediyor.

"Bu olaydan ancak altı yıl sonra resmi olarak kalıntılar toplanmaya başladı."

İnson'un karanlık kitaplığın alt rafında gezinen eli duruyor.

"Üç yıl boyunca dört yüz ceset toplandı ve 2009'da çalışmalar durduğu için üç binden fazla ceset madenin içinde kaldı."

İnson bin sayfalık koca bir kitabı yerinden çıkarırken konuşmaya devam ediyor.

"O üç yıl sadece madende değil, aynı zamanda yurt genelindeki katliam alanlarındaki kalıntıların da gün yüzüne çıkarıldığı dönemdi."

İnson'un yere serdiği ve yavaşça bana doğru ittiği kitabın kapağına göz ucuyla bakıyorum. Bu, yurt çapında gerçekleştirilen kazı çalışmalarının geçici sonuçlarının yayınlandığı bir veri kitabı.

"...Uçak pistinin altındaki kemiklerin fotoğrafını işte bu kitaba denk geldiğimde gördüm."

♠

Kitabı açmak içimden gelmiyor. Herhangi bir merak da duymuyorum. Kimse beni o sayfalara bakmaya zorlayamaz. Benim itaat etme zorunluluğum da yok.

Ama titreyen elim uzanıp kapağı açıyor. Kocaman plastik sepetlerde, uzuvlarına göre ayrılmış kemiklerin, bir dağ gibi yığıldığı fotoğraflarla dolu sayfaları parmaklarım birer birer çeviriyor. Binlerce kaval kemiği. Binlerce kafatası. On binlerce kaburga kemiğinin oluşturduğu yığın. Yüzlerce ahşap mühür, kemer tokaları, okul forması düğmeleri, farklı uzunluk ve kalınlıklarda gümüş saç tokaları ve içinde kanatlar varmış gibi görünen cam misket fotoğrafları dört yüzden fazla sayfaya dağılmış durumda.

♠

"Sonunda, annem başarısız oldu."

İnson'un sesi sanki uzaktan duyuluyormuş gibi alçalıyor.

"Dayımın kemiklerini bulamadı, tek bir parça bile."

"Daha ne kadar derine ineceğiz acaba," diye düşünüyorum. Bu dinginlik rüyamdaki denizin dibi mi acaba?

Dizlerime kadar yükselen o denizin dibi, suyun çekilirken süpürdüğü balçıktaki mezarların altı...

♠

İki kazak ve iki kabanın bile engelleyemediği soğuğu hissediyorum. Dışarıdan ziyade göğsümün içinden gelen bir soğukluk. Bedenim titriyor ve elimle birlikte titreşen alevin gölgesiyle beraber odadaki her şey dalgalanırken İnson'a hikâyeyi filmleştirmeyi düşünüp düşünmediğini sorduğumda İnson'un neden hemen bu fikri reddettiğini anlıyorum.

Kana bulanmış giysilerle birlikte çürüyen et kokusu, onlarca yıl yıpranan kemiklerin parlaklığı ve daha neler neler sansürlenecekti. Film üzerinden aktarılamayacak bir sürü his hikâyenin içinde aynı o masum insanlar gibi kaybolacaktı. Bu işi yapmaya çalışırken hayatlarımıza kâbuslar sızacaktı. Sınırları aşan bu korkunç şiddetin etkileri ortadan kalkacaktı. Dört yıl önce çıkardığım kitapta askerlerin alev makinaları ile caddede duran silahsız vatandaşları hedef almasını ya da yüzleri su toplamış ve vücutları beyaz boyayla kaplanmış acil servise kaldırılan insanları yazmamayı seçmiş olmam gibi, İnson'da bu hikâyeyi filmleştirmeyi reddetmişti.

♠

Doğruluyorum.

İnson'un ince gölgesi mum ışığında kitaplığın yanındaki beyaz duvara düşüyor. İnson duvara yaklaştıkça gölgesi kayboluyor. Boşta kalan elimi solmuş duvar kâğıdında gezdiriyorum ve İnson'un yüzünün olduğu yere koyuyorum. Sanki o soğuk duvarın sertliği bu tuhaf gecenin elle tutulamayan kısımlarının vücut bulmasını sağlayacakmış gibi, sanki arkası dönük, sessiz İnson'a değil de sadece o kaybolan gölgesine sorabileceğin bir şeyler varmış gibi hissediyorum...

♠

Dünyadaki en zayıf insanın annem olduğunu sanırdım.

İnson'un çatlak sesi, sessizliği yarıyor.

Hayalet...

Annemin yaşayan bir hayalet olduğunu düşünürdüm.

Az önce açık bir şekilde bıraktığım kitabın yanından geçerek karanlık pencereye yaklaşıyorum. Elimde mumla, sırtımı pencereye yaslayıp İnson'a doğru dönüyorum.

Bu üç yıl boyunca, Daegu'daki kayıp mahkûmlar için kurulan Jeju Yaslı Aileler Cemiyeti'nin düzenli olarak madeni ziyaret ettiğini bilmiyordum.

...Ve annemin onlardan biri olduğunu da.

O zamanlar annem yetmiş iki, bilemedin yetmiş üç yaşlarındaydı ve dizlerindeki kireçlenme giderek kötüleşiyordu.

Adımlarımla hareket eden mum ışığı odadaki her şeyin sallanıyormuş gibi görünmesine sebep oluyor. Gidip İnson'un önüne oturduktan sonra bile sallantı durmuyor, çünkü bu sefer de soğuktan titreyen nefesim mumun alevini titreştiriyor.

♠

Evvelsi yılın baharıydı. Yaslı aileler cemiyeti başkanının iletişim bilgilerini bulup onunla Jeju şehir merkezinde görüştüm.

Daha doğmadan babasını kaybetmiş, savaşın çıktığı ay babasız dünyaya gelen, henüz babasının kalıntılarını aramaktan vazgeçmemiş olan emekli bir öğretmendi.

Ölüm ilanını zamanında duymadığı ve taziyede bulunamadığı için başkan benden özür diledi. Yaslı Aileler Cemiyetinin en tutkulu üyesinin annem olduğunu ve 1960 yılında Gyongsan'a gitmeyi o zamanlar Jeju'da annemden başka kimsenin düşünemediğini söyledi. Ayrıca Jinju'dan Daegu Hapishanesi'ne nakledilenlerin listesinin bir kopyasını talep etme fikrinin annemden çıktığından da bahsetti. Listeyi, ancak bir araç kiralayıp birlikte protestoya gittikten sonra elde edebildiklerini, ailelerin aradığı kayıp kişilerin isimlerini annemin birer birer bularak nerede gömülmüş olabileceklerini tahmin ettiğini söyledi. Şehirde toplandığımızda evinin çok uzak olduğunu söyleyen annemin toplantılardan çıkan ilk kişi olduğundan ve her seferinde üyelerin ellerini iki eliyle tuttuğundan bahsetti.

Annemle ilgili hatırladığı son şey, ceset arama çalışmalarının durdurulacağı haberini aldıktan sonra hep birlikte madene

girdikleri gün yaşanan bir olaymış. O gün cemiyetin genel sekreterinin elinde fenerle gruba rehberlik ettiğini, tünel alçak, zeminde de iki yoldan su aktığı için herkesin kask ve diz boyu çizme giydiğini anlattı. Eğilip, çamurun içinden görünen kemiklerin ve çürümüş giysi parçalarının hâlâ aynı şekilde durduğu yerlerden geçerken, herkes düşmemek için birbirinden destek almış. O sırada annem, bastonunu tutmadığı eliyle başkanın kolundan tutarak sessizce gülmüş.

"Kusura bakmayın, size biraz yük olacağım."

Adam, annemin galeriden çıkmasına yardım etmiş ve vedalaşıp ayrılmadan hemen önce, genel sekreter şunları söylemiş;

"Olay zamanı üç kişinin kurtulduğuna dair söylentiler var ancak bence sadece bir kişi olduğunu düşünmek daha doğru olur. O kişi katliam alanından kaçıp yakınlardaki üç evin kapılarını teker teker çalmış olmalı."

Sekreterin ağzından dökülen cümleleri duydukları an herkes onun söylediklerine dikkat kesilmiş.

"O gece gökyüzünde yarım ay varmış ve tek bir bulutun olmadığı berrak bir geceymiş. Kan revan içindeki genç bir adam üzerini değiştirmek için bu evlerden kıyafet vermelerini rica etmiş, kıyafetleri onlardan aldığını kimseye söylemeyeceğine söz vererek insanlara yalvarmış. Bu dönem insanların başlarının belaya girme kaygısı taşıdığı korkunç bir dönem olduğundan iki ev genç adamı geri çevirmiş ancak bir ev gence kıyafet vermiş. Genç adam kıyafetleri alır almaz, hemen avluda üzerini değiştirmiş ve hızla koşarak gözden kaybolmuş..."

Başkan bu hikâyenin yüreğini sıkıştırdığını söyledi. O anda o bile tek kelime bile kaçırmamak için kulak kesilmiş. Biraz sonra kendine gelip yan tarafına baktığında annemin yere çömelmiş bir hâlde kustuğunu görmüş. Sadece safra kusmaya başlayana kadar, kesilmeksizin kusmuş annem...

♠

"O gencin dayım olma olasılığı sıfır değil."

Fısıltıyla başlayan İnson devam ediyor.

"Tıpkı şu an madendeki üç bin cesetten herhangi birinin dayıma ait olabileceği gibi."

Benim onaylamamı bekler gibi başını sallıyor.

"Elbette o genç adam dayım olsaydı sonrasında bir şekilde adaya dönerdi diye düşünebiliriz... Peki ya, emin olabilir miyiz? Öyle bir cehennemden sağ çıktıktan sonra bile, hâlâ bizim hayal ettiğimiz seçimleri yapacak biri olarak kalabilmiş midir?"

♠

Belki de annemin içindeki bölünme o zaman başladı.

O gece ağabeyinin aynı anda iki gerçeklikte bulunabileceğini hayal ederken.

Maden galerisinde yığılmış binlerce cesetten biri...

Aynı zamanda ışıkları yanan evlerin kapılarını teker teker çalan bir genç. Bir evden kıyafet aldıktan sonra oradan aldığını kimseye söylemeyeceğine dair söz veren genç bir adam...

"Bunu hemen yakın."

Böyle söyledikten sonra kanlı kıyafetlerini avluda öylece bırakarak karanlığa doğru koşup gözden kaybolan genç bir adam.

♠

İkna olmuş değilim.

Sadece onun nasıl hayatta kalabildiğini merak ediyorum.

Ateş edilmeden hemen önce bilincini kaybedip galeriye yuvarlanıp kurşunlardan mı kurtulmuştu acaba? Askerler gittikten sonra cesetlerin içinde gözlerini açmış olabilir miydi?

Ay ışığının sızdığı 1 numaralı yatay galerinin girişine doğru sürünerek gidebilir miydi gerçekten?

♠

Hayalimde galeride sürünerek ilerleyen o genç adamın gözleriyle karşımda duran İnson'un gözleri üst üste geliyor. "Peki o galeriden nasıl geri döndü sence?" diye İnson'a soruyorum bunun üzerine. Gözleri yaşarmış gibi ıslak ıslak bakan İnson soruma soru ile karşılık veriyor.

"Kimden bahsediyorsun?"

Sorum belki karşımdakini incitir kaygısıyla yaşadığım tereddüdün üstesinden gelip söylüyorum.

"... Senin babandan."

İncinmiyor.

Düşündüğümden daha güçlü.

Tereddüt etmeden, daha fazla sesini de alçaltmadan cevap veriyor.

"İşte bu yüzden annem babamı görmeye gitti, nasıl sağ salim dönebildiğini sormak için."

♠

İkisinin ilk defa bir yaz mevsiminde tanışmış olduklarını söylemişti.

Annem Daegu Hapishanesi'nde tutuklu bulunan bir adamın 15 yıl hapis yattıktan sonra geri döndüğüne dair söylentileri babamla "tanışmadan" bir yıl önce duymuştu. Aşağı köyde bir akrabasının evinde kalan babamı uzaktan da görmüş, ancak gidip onunla tanışmaya karar vermesi zaman almış.

Babam, sessiz dışlamalara dayanıyormuş.

Gördüğü işkenceler yüzünden elleri titriyormuş ama evlerinde kalarak yük olduğunu düşündüğü akrabasının mandalina

bahçesinde yardım edemeyecek kadar da kötü bir hâlde değilmiş. Hapishanedeki son birkaç yılda, fayans döşemeyi de öğrenmiş ve köy işlerini ücretsiz olarak yaparak yavaş yavaş itibar kazanmış. Ancak askerî rejim altındayken hiç kimse ayda iki kez polisin kontrol etmeye geldiği eski bir hükümlüyle samimi olmak istemiyormuş tabii.

O yaz akşamı, sokağın girişinde bekleyen annem "Bayım," diye babama seslendiğinde, babamın bakmasının nedeni, ona bu kadar sevecen seslenecek kimsenin olmadığını düşünmesiymiş. Annem, dayımın adını duyduktan sonra babamın bakışlarında bir sarsılma olduğunu söylemişti bana. Eskiden anne-annemlerin evine sık sık gelen Hancine'deki iki kardeşten biri olduğunu fark etmişti.

Gel gör ki babam annemle konuşmak istememiş. Annem sonbaharın sonlarında onu tekrar görmeye gittiğinde de kibarca reddetmiş. Ancak ertesi yıl ilkbaharın başlarında ağzını açıp konuşmuş. İnsanların bakışları ürkütücü olduğundan annem ile şehir merkezinde buluşmak istemiş.

Ardından o haftanın pazar öğleden sonrası sigaradan duman altı olmuş bir çay evinde karşılıklı oturduklarında annem otuz, babam otuz altı yaşındaymış.

Annemin o gün öğrendiği ilk şey, babamın 1950 baharında Busan'a nakledildiğiymiş. O yıl Daegu Yüksek Mahkemesi sadece Gyongsang Bölgesi değil, Colla ve Jeju Bölgelerinden yapılan temyiz başvurularından da sorumlu olduğu için, temyiz kararı verilerek Daegu Hapishanesi'ne gönderilenlerin sayısı artmış ve yer sıkıntısı baş göstermiş. Babam, o baharda ağırlıklı olarak uzun süreli mahkûmların nakledilmesinin, basitçe formalite icabı olduğunu söylemiş anneme. Jeju'lu mahkûmlar arasında ne yazık ki en uzun ceza ona verilmiş ama bu

durum onun direncini düşüreceğine tam tersi onun hayata tutunmasını sağlamış.

Ama babam Busan'ın da güvenli olmadığını söylemiş. Busan Bodo Birliği üyelerinin oraya temmuz ayından beri akın akın geldiğinden bahsetmiş. Hatta hapishane avlusuna geçici bir bina dikilirken mahkûmlar da seferber edilmiş. Babam her molada bahçedeki çadırın karşısına bakarmış ve orada açlıktan göbekleri sarkan yarı çıplak çocuklar, saçlarını toplayan ya da kısacık kestiren kadınlar, cehennem sıcağına rağmen başlarındaki gad adı verilen şapkalarını çıkarmayan yaşlılar, yerde otururak terlerini silermiş.

Eylül ayından itibaren insanlar kamyonlara yüklenmeye ve dört bir yanda korkunç dedikodular dönmeye başlamış. Mahkûmlar arasında da siyasi suçluların seçilerek öldürülecekleri söyleniyormuş. Babam, denildiği gibi, Jeju'lu iki yüz elli kişiden yaklaşık doksan kişinin çağrılıp götürüldüğünü söylemiş. Geri kalan Jeju'lular endişeyle bir sonraki sıranın kime geleceğini beklerken aniden çağrılmalar durmuş. Müttefik Kuvvetlerin İnçon'a indiğini ve savaşın tersine döndüğünü daha sonra öğrenmişler.

♠

"Bir bardak suyu bile dökme ihtimali olan o eller acaba ceplerde mi saklanıyordu," diye düşünüyorum.

Yoksa saklanmadan masanın üzerinde yan yana mı duruyordu?

♠

Annemin gerçekten öğrenmek istediği şeyi babam ondan sonra anlatmış.

Dayımın Daegu Hapishanesi'ne gönderildiği yazdan, babamın Busan'a nakledildiği bahara kadar yaklaşık sekiz ay boyunca, ikisinin orada angarya işlerde birlikte çalışırken karşılaşıp karşılaşmadığını. Eğer öyleyse, babamın ne hatırladığını.

Babam o yaz Jeju'dan üç yüz yeni geleni görmekten memnun olduğunu söylemiş. Hepsinden önemlisi, ailesinden haber almak için iyi bir fırsat olduğu için... P kasabasında ilkokula götürülen Seçon ahalisinin sahilde kurşuna dizildiğini babam o zaman öğrenmiş. Bu haberi söyleyen kişi babama dayımdan bahsetmiş. Anne tarafından akrabalarının Seçon'da yaşadığını söyleyen genç bir adamla aynı teknede geldik ama onu yan binaya verdiler demiş. Babam, adını duyunca bu insanın kim olduğunu hemen bildiğini söylemiş. Babam da birlikte aynı okula gitmediklerini ama küçükken kardeşleriyle birlikte dereden geçip oynamaya geldiklerini hatırladığını söylemiş. İkisinin de kız kardeşi çok olduğundan olsa gerek iyi anlaşmışlar ve avlu kenarındaki kına çiçeklerini bir taşla ezerek kardeşlerinin parmaklarına sarıp kendi tırnaklarını da boyayarak oynamışlar.

Ama hepsi bu kadardı.

Karşısında oturan anneme anlatacak daha fazla bir şeyi kalmamıştı babamın.

Birkaç kez anneme sordum. Babamın bu evde yaşamaya başlaması tanışmalarından tam beş yıl sonra olduğu için bu arada ikisinin neler yaptığını. Ne sıklıkla buluştuklarını, ne zaman yakınlaştıklarını. Annem bana hiçbir zaman kesin cevaplar vermezdi. Bunun yerine, sadece saçma sapan şeyler anlatırdı. Mesela babamın anneme anlattığı içki fabrikasında gördüğü işkenceleri. Armasız askerî üniforma giyen ve Kuzey Kore şivesiyle konuşan bir askerin babama nasıl davrandığını. O adamın babamı çırılçıplak soyarak bir sandalyeye baş aşağı astığı her seferde neler söylemiş olduğunu.

"Sizin tohumunuzu kurutacağız pis kızıllar, kökünüzü kazıyacağız. Sizi öldürüp soyunuzu tüketeceğiz. Bir damla da olsa kanında kızıllık olan tüm pis fareleri..."

O adam havluyla kapatarak babamın suratına durmadan su dökmüş. Islak göğsüne kablo bağlayıp elektrik vermiş. "Dağdaki militanlarla irtibat hâlindeki yakın arkadaşlarının adlarını öt," diye her fısıldadığında babam şöyle cevap vermiş: "Bilmiyorum. Benim bir suçum yok. Suçum günahım yok."

Bu hikâyeyi her anlatışında annem halsiz düşer ve kendini suçlardı.

"O zaman neden ağabeyime saçlarının tuhaf olduğunu söylediysem... Neden başka bir laf edemediysem..."

Hiç aklımdan çıkmayan, kendi kendine böyle sorular sorarken annemin elimi bırakmasıydı. Canımı acıtacak kadar sıkı tuttuğu elimdeki baskı ani bir şekilde kalkıverirdi. Sanki biri annemin fişini çekmiş gibi. Onu dinlerken kim olduğumu unuttuğumu hatırlatacak kadar ani... Sanki o an annem bedenine kimsenin değmesini istemiyormuş gibi.

BÖLÜM 3
-ALEV-

"Hissediyor musun?"

İnson, ses tellerini kullanmadan dudaklarını hafifçe oynatarak soruyor.

Neyi? diye sorusuna soruyla karşılık veriyorum.

"Oda ısınmadı mı? Çok az."

Öyle mi, diye soruyorum kendi kendime. Artık soğuktan nefesim titremiyor mu? Etrafta soğuk odada yayılıp titreşen sıcak hava akımları görünüyor mu? Karanlık arpa tarlasında daha yeni gözlerini açan bir çocuk... *Artık ağabeyinin saçları tuhaf değil, değil mi?* Kenarları büzülmüş tulumunun içinde, düz saçları çimen gibi dikleşmiş bir bebek...

Cevap vermek yerine uzanıp elimi kemiklerin olduğu fotoğrafa koyuyorum.

Gözleri ve dilleri olmayan insanların üzerine.

Organları ve kasları çürüyüp yok olmuş insanlar.

Artık insan olmayan her şey.

Daha doğrusu, hâlâ insan olan her şeyin üstüne.

"Artık ulaştık mı?" diye düşünüyorum boğucu sessizlikte.

Derin denizin dibindeki uçurumun kenarı...

Hiçbir şeyin ışık yaymadığı denizin dibi nerede?

♠

İnson elini bana doğru uzatıyor. Mumu almak için.

Elinde mumu tutarak önden gidiyor ve sürgülü kapıyı açıyor. Başının üzerindeki gölge kanat çırpar gibi dalgalanıyor. Ben de yerden destek alarak ayağa kalkıyorum. Kapısı açık yatak odasının önünden geçerken, gardırobun önünde hafifçe parıldayan cıva benzeri bir şeyin biriktiğini görüyorum. Mürekkebe batırılmışçasına karanlık bir şey o birikintinin önünde çömelmiş gibi geliyor bana. Olduğum yerde duruyorum. Ama ışık olmadan hiçbir şeyi ayırt edemiyorum.

İnson parmak uçlarında holden geçerken durup bana bakıyorum.

İşaret parmağını dudaklarına koyarak "Göstereceğim," diye fısıldıyor.

"Neyi?"

"Ağaçları dikeceğimiz araziyi."

Sanki benim adıma onaylıyormuş gibi başını sallıyor.

"Buradan uzak değil."

"Şimdi mi?"

"Hemen gidip gelebiliriz."

"Çok karanlık," diyorum. "Mum da fazla kalmamıştır."

"Daha vakit var," diye cevap veriyor İnson. "Yanıp bitmeden geri döneriz canım."

Cevap vermekte tereddüt ederek orada duruyorum. Oraya gitmek istemiyorum ama bu sessiz evin içinde de daha fazla durmak istemiyorum.

İnson'a yaklaşıyorum, kasnağa geçirilmiş bir kumaş kadar gergin sessizliği hissediyorum ve nefes alıp veriş seslerimin sessizliği bir iğne gibi delip geçmesine izin veriyorum. İnson mumu bana geri veriyor. Ben mumu alıp ışığı tutarken çömeliyor ve iş botlarını giyiyor. Ayağa kalkınca mumu ona veriyorum. Birbiriyle uyumlu hareketler eden iki kız

kardeş gibiyiz. Ben spor ayakkabılarımı giyerken o da bana ışığı tutuyor.

♠

Dışarı çıkmadan hemen önce kapının yanındaki ayakkabılığı yokluyorum ve kibrit kutusunu yanıma alıyorum. Salladığımda üç dört kibrit çöpünün birbirine çarptığını duyuyorum. Kutuyu kabanımın cebine koyup avluya çıkıyorum. Karanlıkta görebildiğim tek şey İnson'un tuttuğu mumun ışığının haresi. Düşen kar tanelerinin de sadece ışık çemberinden geçerken bir parlayıp bir kaybolması görünüyor.

"Gyongha!"

İnson bana sesleniyor.

"Sadece benim bastığım yerlere basarak gel."

Karanlığın içinde İnson kolunu bana doğru uzatınca mum ışığı durduğum tarafa biraz daha yaklaşıyor.

"Ayak izlerini görebiliyor musun?"

"Evet," diye cevap verirken ayaklarımı İnson'un karda açtığı ayak izlerine yerleştiriyorum.

Aynı anda ışığa ayak izlerini görecek kadar yakın olmak ve İnson'a çarpmadan yürümeyi başarmak için iki adımlık mesafeyi korumak gerekiyor. Belirli bir koreografiye uyan dansçılar gibi ilerliyoruz. Aynı hızda ve aynı aralıklarda, aynı anda üzerine basılan kardan çıkan ayak sesleri soğuk sessizliği parçalıyor.

Ama ile Ami'nin gömülü olduğu ağacın yanından geçerken, ağacın kollara benzeyen uzun beyaz dalları mum ışığıyla beraber aydınlanıp belirginleşiyor. İnson ağaca aldırmadan yoluna devam ediyor. Sanki gömdüğü kuşun artık burada olmadığına inanıyormuş gibi, kayıtsızca yürüyor.

İnson ancak avlunun sonundaki duvara ulaştığında duruyor. Ben ona yetişip mumu elime alınca İnson ellerini duvara koyuyor ve atlayarak öbür tarafa geçiyor. Mumu ona verdikten sonra duvara tırmanıp öbür tarafa atlıyorum. Ayaklarım yere basar basmaz İnson tekrar önden yürümeye başlıyor.

♠

İnson'un ayak izlerini takip ediyorum ama spor ayakkabılarımın ve pantolonumun paçalarının ıslanmasını engelleyemiyorum. İki adımlık mesafeyi korumaya odaklanarak, kollarımı yanlara açıp denge sağlamaya çalışarak ilerlemeye devam ediyorum. Kirpiklerimde kar taneleri birikince her seferinde elimin tersiyle yüzümü siliyorum. Hissettiğim ürpertiyi İnson'un da hissedip hissetmediğini bilmek istiyorum. Karın eriyip onun yanaklarından da süzülüp süzülmediğini... Eğer o bir ruhsa, beni nereye kadar götürmeyi düşündüğünü...

Kar ve karanlık nedeniyle ağaç türlerinin seçilemediği ormana giriyoruz. Yol kıvrıldığından olsa gerek, İnson'un adımları hafif yaylar çizmeye başlıyor. Mum ışığı titreşerek havada kırmızı bir çizgi çiziyor. Çözümlenemez bir el işareti gibi... Sonsuza doğru yavaşça uçan bir ok gibi...

İnson'un adımları giderek yavaşlıyor. Onun hızına ayak uydurarak ben de daha yavaş ilerliyorum. Hiç rüzgâr yok. Yanaklarıma çarpan kar tanelerinin hissi inanılmaz derecede yumuşak. Kâğıt bardaktaki alev adımlarımızın önünde durmaksızın atan bir nabız misali sessizce titreşiyor.

"Daha var mı?"

"Neredeyse geldik."

İnson arkasına bakmadan cevap veriyor.

Başımı kaldırıp karla kaplı ağaçların tepesine bakıyorum. En tepeleri görünmüyor. Mumun ışığı göz hizasına

uzanan dalları her aydınlattığında, tuza benzeyen kar taneleri de parıldıyor.

"İnson."

Ben birlikte attığımız adımların ritmini bozarak durunca, karın içine bir sonraki adımını atan İnson'la aramızdaki mesafe daha da açılıyor.

"İnson, bekle biraz."

İnson dönüp bana bakınca yüzü ışıkta hafifçe aydınlanıyor. Kâğıt bardağı saran iki eli, mumun ışığında pembe görünüyor.

"Mumdan ne kadar kaldı?"

"Daha var."

Kâğıt bardağın altındaki delikten çıkan mumun parmak kadar kaldığını görüyorum. Şu an geri dönmeye kalksak bile, daha eve varmadan tamamen eriyip biter.

"Bu ormanı geçersek, kuru dereye varırız," diyor İnson avuturcasına.

Bunun mümkün olmayacağını düşünüyorum. Hatırladığımdan farklı bir yöndeyiz. Gerçi yön duygumu kaybetmiş olabileceğimi düşünüyorum. Ya da belki kuru dere ormanı çevreleyerek akan bir yatağa sahip.

"Geri dönelim," diyorum. "Sonra gelelim. Kar durunca tekrar."

İnson, inatla başını sallıyor.

"...Sonrası olmayabilir," diyor.

♠

Mumun ne kadar kaldığını daha fazla düşünmüyorum.

İnson'un evinden ne kadar uzakta olduğumuzu da hesaplamaktan vazgeçiyorum.

Bu yürüyüş hiç bitmesin, sonsuza kadar geri dönmek zorunda olmasak da sorun olmaz... Böylesi duygulara kapıldığım an İnson arkasına bakıyor.

"Geldik."

Elinde tuttuğu mumun aydınlattığı yerde hiçbir ağaç yok. Işığın etrafını tam bir karanlık sarmış. Ormandan çıktığımızı anlıyorum.

İnson yönünü değiştirip ilerlerken ben de arkasından yürüyorum. Sanırım kuru derenin yamacından yukarı doğru çıkıyoruz. Çalılık ya da fidan olduklarını tahmin ettiğim, üzerleri karlı küçük çuvallara benzeyen otlar ışık çemberinin sağ tarafında bir görünüp bir kayboluyor.

Neden doğrudan dereyi geçmiyoruz ki? Yamacın dik olmadığı, kayıp karın içine yuvarlanmayacağımız hafif eğimli bir yer mi arıyor İnson acaba? İnson iyiden iyiye hızlanıyor. Adımlarımızın ritmi bozulup aramızdaki mesafe epey açılınca mum ışığı ayaklarıma ulaşmaz oluyor. İnson'un ayaklarının basmadığı her yer karla kaplı. Karları yararak ilerlerken, İnson'un arkadan görüntüsü birdenbire karanlığa gömülüyor. İnson tıpkı küçük bir ruha benzeyen ışıkla beraber uzakta, boşlukta uçuyormuş gibi görünüyor.

Derken ışık havada duruyor ve sabit bir yerde titreşmeye başlıyor. Karın içine gömülen bacaklarımı tüm gücümle kardan çekip çıkarmaya devam ederken ışık tekrar hareket etmeye başlıyor. Çok uzaklaşmıyor. Sonra suyun üzerinde yüzercesine yavaşça bana doğru, akarak yaklaşıyor.

♠

"Şuna bak." İnson'un uzattığı avcunda küçük, sert bir meyveye benzeyen bir şey görüyorum.

"Yumurtaya benzemiyor mu?"

Elindeki şeyin yuvarlak ve parlak yüzeyindeki kırmızı bir nokta, kan lekesi gibi duruyor.

"Bu nokta bir kan damlası gibi azar azar büyür. Derken de içinden bir kuş çıkacakmış gibi açılır."

Yani İnson'un elinde tuttuğu bu şey bir meyve değil...

Boncuk gibi sertçe topaklaşan kirli beyaz çiçeklerin üzerindeki karlar şeker tozlarına benziyor. Çiçek yaprakları mum ışığında parlıyor.

"Bir fidan olduğu için üzerindeki karı silkeledim ama tomurcuklar çoktan kırılmıştı."

Hayal kırıklığına uğramış gibi ağzını sımsıkı kapatan İnson'un yüzünün yandan bakıldığında bir çocuk gibi göründüğünü düşünüyorum. Aynı zamanda, karla kaplı saçları tamamen kırlaşmış gibi görünüyor. Yarı kapalı diğer elinin kâğıt bardağı tutuşuna bakıyorum. Mum o kadar kısalmış ki, onu aşağıdan bardağın içine doğru itmek gerekiyor.

"Haklısın", çiçek tomurcuklarını avcunda tutarak, belli belirsiz bir sesle mırıldanıyor. *"Mum birazdan sönecek."*

"Artık geri dönsek iyi olacak," diye eklediğinde kendi kendime soruyorum. Geri dönmek istiyor muyum? *Dönecek bir yerim var mı?* İşte tam o an İnson ipek kumaşın kayıp düşmesi gibi yumuşak bir tavırla karların üzerine oturuveriyor.

"Geri dönelim. Biraz daha kalalalım ve geri dönelim."

Sonra başını kaldırıp bana bakarak ekliyor.

"Gidince sana lapa pişireceğim."

♠

Yere oturur oturmaz yumuşacık karın içine gömülüyorum. Kar yığını bir duvar gibi ayırıyor bizi. Sadece İnson'un yüzünü ve göğüs hizasında tuttuğu mumu görebiliyorum. Daha aşağısını kar duvar kapattığından göremiyorum.

Rüzgâr hâlâ esmiyor. Kar taneleri son derece yavaş düştüğü için, sanki tül perdenin üzerindeki büyük işlemeler gibi, havada birbirlerine ekleniyormuş gibi görünüyorlar.

"Ara sıra annemle derenin bu yamacına kadar gelirdik."

İnson'un bakışlarını çevirdiği yere bakıyorum. Kapkaranlık. Nereye kadar dere yatağının olduğunu, karşı kıyının nerede başladığını ayırt etmek mümkün değil.

"Buraya ilk kez fırtına geçtikten sonraki gün geldim, çünkü annem dereye gezmeye gitmek istemişti. Muhtemelen on yaşındaydım. Babam vefat edeli çok olmamıştı."

İnson'un yüzü bana dönük. Omuzlarının aşağısına kadar yığılan kar, gümüş bir tabak gibi bir mum ışığını yansıttığından, ışık İnson'un solgun yanaklarından yayılıyormuş gibi görünüyor.

"Bir ağacın kökünden söküldüğünü, devasa köklerinin ortaya çıktığını hatırlıyorum. Ağacın kendisi o kadar büyük değildi ama kökleri gövdesinin üç katı büyüklüğünde görünüyordu. Şaşkın gözlerle ağacı seyredeceğim diye durduğumu fark etmeyen annem yürümeye devam etmişti. Hava açıktı ama yine de o gün ayaz vardı. Islak toprağın kokusu, dallarıyla düşen çiçeklerin kokusu ve bütün gece taşan su nedeniyle bir yöne yatmış çimenlerin kokusu birbirine karıştığından sürekli hapşıracak gibi oluyordum. Yağmur birikintileri güneş ışığını yansıttığı için gözlerim acıyordu. Annem vücuduyla sanki büyük bir çuhayı makasla ortasından keser gibi rüzgârı yararak ilerliyordu. Bluzu ve bol pantolonu şişebileceği kadar şiştiğinden o an annemin vücudu gözlerime bir dev gibi kocaman görünmüştü."

Kar etraftaki bütün sesleri emiyor. İnson'un nefes alıp verişini duyamıyorum. Kar kendi nefes alıp verişlerimi de yutuyor.

"Hemen hemen bu noktada duran annem şu karşı tarafa baktı. Yamacın hemen altına kadar yükselen su, çağlayarak akıyordu. 'Böyle hareketsiz durmanın neresi dereyi gezmek,' diye düşünerek anneme yetiştiğimi hatırlıyorum. Annem çömelip oturunca ben de yanına oturdum. Annem dönüp bana baktı, hafifçe gülümsedi ve avucuyla yanağımı okşadı. Ardından saçlarımı, omzumu ve sırtımı da sırayla okşadı. İçimi sızlatan bu sevgisinin iliklerime kadar işlediğini hatırlıyorum. İnsanın iliğini donduran, yüreğini daraltan... O zaman anladım... Sevginin ne korkunç bir ıstırap olduğunu."

♠

Adaya döndükten sonra ara sıra o günü düşündüm.

Durumu hızla kötüleşen annemin, her gece bir bebek gibi emekleyerek eşikten geçmeye başlamasından itibaren daha da sık.

Ben uyurken parmağını ağzıma sokup yüzümü okşayan annem bir çocuk gibi ağlardı. Tuzlu ve yapış yapış parmağını zorla da olsa ağzımdan çıkaramaz, dayanırdım. Bir pehlivan kadar güçlenen annem nefes alamayacak kadar sıkarak bana sarıldığında, ister istemez ben de ona sarılırdım.

Bizden başka kimsenin olmadığı evin karanlığında, o ezici kucaklaşma devam ettikçe, annemle bedenlerimizi giderek ayırt edemez oldum. İnce ten, onun altındaki bir avuç kas, ılık vücut ısısı ve kafa karışıklığı benimkiyle birleşerek tek bir kütle oluyordu.

Annem beni sadece ölmekte olan kardeşi olarak görmüyordu o sırada. Daha çok ablası olduğuma inanıyordu ve kimi zaman da bir yabancı olarak görüyordu. Onu kurtarmaya gelen tanımadığı bir yetişkin. Korkunç bir kavrayışla bileğimi tutar ve 'kurtarın beni' derdi. Güneş batarken annemin kafası daha da karışır, dışarı çıkmak isterdi. Dışarısı ne kadar soğuk olursa olsun, üzerindeki giysileri ne kadar ince olursa

olsun, umursamazdı. Engellemeye çalıştıkça terden sırılsıklam hâlde direnen annemle yekvücut olup her boğuştuğumda, rakibimin tek bir kişi olmadığını düşünürdüm. Neredeyse hiç kası kalmamış yaşlı biri nasıl bu kadar kuvvetli olabilirdi? Boğuşmadan sonra annemi bin bir zorlukla şilteye yatırır, yanında uzanıp gözlerimi yumunca, o arada kendine gelen annem tam ben uykuya dalmak üzereyken beni sarsarak uyandırdı hep. Uykuya daldığı an tüm bağlantıları tekrar kaybedeceğinden korktuğu için benim de uyanık kalmamı isterdi. En azından otuz dakika uyumama izin vermesi için yalvarırdım ona ama annem dinlemezdi. Bana yardım et. Sakın uyuma. Bana yardım et, İnson'um.

Bütün gece kaynayıp yanan lapa gibi birlikte sıçrar birlikte taşardık. "Yardım et, kurtar beni." Fısıldarken uykuya dalan annemin sudan çıkmış biri gibi ıslak yanağına elimi uzatıp dokununca arkamı dönüp düşünürdüm. Nasıl? Seni ben nasıl kurtarabilirim?

Açıkçası ölmek istiyordum. Epey bir müddet gerçekten aklımdaki tek şey ölmem gerektiği düşüncesiydi. Anneme bir bakıcı bulup günde dört saatliğine onu ziyaret etmeye başlayınca ancak o zaman alışveriş için kasabaya inerek ve kamyonette iki saat de olsa kesintisiz gözlerimi dinlendirerek dayanabildim. Gel gör ki çok geçmeden annemle baş başa kalır, epey bir direndikten sonra altını değiştirir, hafif sayılsa da bileklerimi ağrıtan dizlerini kaldırarak pudralar, elimi tutup uykuya dalan annemin yastığının yanına başımı gömerek düşünürdüm. Zaman geçmiyor. Kimse onu kurtarmaya gelmiyor.

Annemin zihninin son derece berraklaştığı anlar bir ışık parlaması gibi anlık gelirdi. Bilenmiş bıçaklara benzeyen anıların anneme saldırdığı zamanlar. Böyle zamanlarda annem anlatır da anlatırdı. Vücudu tam ortadan neşterle yarılmış biri

gibi. Kan revan içindeki anıların sonsuz bir biçimde boca edilmesi gibi. O anlık ışık söner sönmez, anında daha fazla kafası karışırdı. Beni sürükler, emekleyerek masanın altına saklardı ki sanırım annemin kafasındaki haritada, yatak odası onun küçükken yaşadığı akraba evi, benim odam anneannemin evi ve sürükleyip getirdiği mutfak ise orman olmalıydı. Masanın altında bana sarılan annem adımı doğru söylediğinde şaşırdığım da olurdu. O zamanlar daha dünyaya bile gelmemiş olan beni korumaya çalışan annemin çenesi titrerdi.

Kıvılcım saçan elektrik akımlarının kafamdaki binlerce sigortayı teker teker patlatmasına benzeyen o süreci elim kolum bağlı izledim. Ne zamandan itibarendi tam hatırlamıyorum ama annem beni ablası ya da kardeşi sanmayı bıraktı. Kendisini kurtarmaya gelen biri olduğuma da inanmaz oldu ve benden daha fazla yardım istemedi. Giderek benimle konuşmayı kesti ve ara sıra konuşsa bile kelimeler ağzında pamuklar gibi dağılıyordu. Evet, hayır gibi cevaplar vermeyi bıraktığında ne istediği ne de dilediği bir şey kalmıştı. Ama onun için soyup eline verdiğim mandalinayı eline alınca ikiye böler, hayatı boyunca hep yaptığı gibi yarıdan fazlasını bana uzatarak sessizce gülümserdi. Böyle zamanlarda yüreğimin parçalandığını hatırlıyorum. Çocuk sahibi olunca insan böyle mi hisseder acaba diye merak ettiğimi de.

O sıralar artık annem iyiden iyiye uyur oldu. Sanki beni uyutmadığı zamanları unutturmak ister gibi günün üçte ikisini, sonrasındaysa günün dörtte üçünden fazlasını uyuyarak geçirir oldu. Yaşlı bakımevinin koğuşunda geçirdiği son ay, neredeyse bütün gün uyurdu. Gelgitin fazlasıyla uzun sürdüğü acayip bir deniz misali. Tıpkı üzeri kum kaplı balçığın tamamen suya gömülmesinden sonra denizin bir daha asla çekilmemesi gibi.

Tuhaf değil mi? Annem yok olunca nihayet hayatıma geri döneceğimi düşündüm ama geri dönebileceğim köprü yıkılmıştı. Artık emekleyerek odama gelen annem yoktu ama ben uyuyamıyordum. Artık ölerek kurtulabileceğim bir şey kalmamıştı ama gelgelelim sürekli ölmek istiyordum.

Derken bir gün şafak vaktinde buraya geldim.

Birden sana verdiğim söz aklıma gelmişti çünkü. Ağaç dikebiliriz dediğim araziyi doğru düzgün görmek için.

Yoğun sisli bir gündü. Son on yılda daha da uzayan bambu ağaçlarının yalnızca tepeleri görünüyordu, ancak alacakaranlık geçip gün iyice ağarıp rüzgâr esmeye başlayınca gür orman tüm karanlığıyla ortaya çıktı. Oradan babamın evinin olduğu yeri bulmak zor olmadı. Zira etrafını çit yerine kamelyaların sardığı, avlunun ortasında alçak bir mezarın bulunduğu tek bir ev vardı. Otlarla kaplı taşların arkasında uzanan tarlada bambu ağaçları yetişmişti. Henüz dağılmamış sis yüzünden bambuların ucu bucağı yokmuş gibi görünüyordu.

Bu başlangıçtı.

Ertesi günden itibaren Seçon kasabası hakkında veri toplamaya başladım. Tanık ifadesi olan yaşlı adamın yaşadığı deniz kenarındaki eve gidip geldikten sonra, denize atılan binlerce cesedin akıntıyla Japonya'nın Tsushima Adası'na sürüklenmiş olabileceğinden bahseden bir tez okudum. Annemin gardırobundaki çekmecede dayımla ilgili belgeleri bulmam, ikinci aşama olarak Tsushima Adası'na gitmem gerekip gerekmediğini ve yetmiş yıl önce kıyıya vuran ya da sürüklenirken dibe batan kalıntıları nasıl bulacağımı çaresizce düşündüğüm zamana denk gelmişti.

Belgeleri bulunca yönümü tamamen değiştirdim, ağır bir geminin dümenini döndürür gibi. Yeni bulduğum bilgilerle annemin topladığı belgelerdeki boşlukları doldurmakla günlerimi geçirdim. 1960 yılında, annemin bu evden Daegu ve

Gyongsan'a gidip gelirken kullanabilmiş olduğunu tahmin ettiğim gemi, otobüs ve trenlerin güzergâhlarını ve zamanlarını hesap ederken, yavaş yavaş delirdiğimi hissediyordum.

Gündüzleri atölyede odun keser, ahşapla uğraşır, geceleri evde sözlü tanıklık ifadelerini okur oldum. Farklı kaynaklardaki farklı ölümlere ait verileri karşılaştırıp kontrol ettim. Elli yıllık yasağın kaldırılmasından sonra erişilebilen ABD askerî arşivleri ve basın raporlarının yanı sıra, 1948 ve 1949 yıllarında yargılanmadan hapsedilen Jeju'lu mahkûmların listesi ve Bodo Birliği katliamı arasındaki olayları yeniden kayda geçirdim. Veriler birikip ana hatlar netleştikçe, kendi kendime değiştiğimi hissettim. İnsan insana ne yaparsa yapsın artık daha fazla şaşırmayacakmışım gibi gelen bir durum... Kalbimin derinliklerinden bir şeylerin çoktan sökülüp atıldığı, açılan boşluğu ıslatarak çıkan kanın artık kırmızı olmadığı, daha fazla şiddetle fışkırmadığı ve paramparça kesikte ancak teslimiyetin durdurabileceği bir acının titreştiği bir durum...

Bu durumun annemin gel gitini yaşadığı şey olduğunu biliyordum. Kâbustan uyanıp yüzümü yıkayıp aynaya baktığımda annemin yüzüne ısrarla kazınmış bir şey kendi yüzümden de sızıyordu çünkü. İnanılmaz olan, güneşin her gün yeniden doğmasıydı. Rüyalarımda ormana doğru yürürken, acımasız denecek kadar güzel bir ışık yaprakların arasından sızarak on binlerce ışık huzmesi yaratıyordu. O ışıkta, pistin altındaki çukurda dizleri bükülmüş kısa boylu bir adamı, onun yanı sıra yanında yatanların hepsinin ete kemiğe büründüğünü görüyordum. Siyah beyaz değil, taze kana bulanmış giysiler içinde, o çukurda, az öncesine kadar canlı olan yumuşak omuzlar, kollar ve bacaklarla.

Kendi hayatımın aslında nasıl bir hayat olduğunu artık ayırt edemiyordum. Epey bir süre çaba gösterince zar zor

hatırlayabildim. Her seferinde nereye sürüklendiğimi, şu an kim olduğumu kendi kendime sordum.

O kış bu adada otuz bin kişinin, ertesi yaz ise karada iki yüz bin kişinin katledilmesi tesadüfler zinciri değil. Bu adada yaşayan üç yüz bin insanın tamamını öldürmek gerekse bile komünistleşmenin engellenmesi için verilen, Amerikan Ordu Komutanlığı'nın emri vardı, bu emri gerçekleştirmeye hevesli kin dolu aşırı sağcı Kuzeyli gençler haftalık eğitimin ardından polis ve asker üniforması giyerek adaya geldiler, sahil kapatıldı, basın kontrol edildi, yeni doğmuş bir bebeğin kafasına silah doğrultmanın çılgınlığına izin verildi ve hatta bu davranış ödüllendirildi, bu şekilde ölen on yaş altı bin beş yüz çocuk vardı, daha bunların kanı kurumadan savaş patlak verdi, tıpkı adada yaptıkları gibi bütün şehir ve kasabalardan iki yüz bin kişi kamyonlarla götürüldü, gözaltına alındı, vuruldu, gizlice gömüldü ve hiç kimseye kaybettikleri yakınlarıyla ilgili bilgi verilmedi, cesetleri almalarına da izin verilmedi. Çünkü savaş bitmemiş, sadece ateşkes yapılmıştı. Çünkü sınırın ötesinde hâlâ düşmanlar vardı. Çünkü damgalanan yaslı aile fertleri de ağızlarını açtıkları an düşman tarafında diye damga yiyecek insanlar da susmuştu. Vadilerde, madenlerde ve uçak pistlerinin altından misket yığınlarıyla minicik delikleri olan küçük kafatasları ortaya çıkarılana kadar onlarca yıl geçti ve insanların kemikleri hâlâ karışık halde yerin altında gömülü.

Tüm o çocuklar.

"Komünistlerin kökünü kurutacağız" diye katlettikleri onca çocuk.

O çocukları düşünerek evden çıktığım bir geceydi. Tayfun çıkma ihtimalinin olmadığı bir ekim ayıydı ama ormanın içinden şiddetli bir rüzgâr geçiyordu. Bulutlar ayı bir yutup bir göstererek ilerliyor, yıldızlar dökülüyormuş gibi yığınlar

hâlinde parlıyor ve tüm ağaçlar yerinden sökülecekmişçesine sallanıyordu. Dallar ateş misali uçuyor ve montumu balon gibi şişiren rüzgâr beni neredeyse uçuruyordu. Tüm gücümle adım adım ilerleyip rüzgârı yararak yürürken bir an düşündüm... demek onlar geldi.

Korkmadım. Aksine nefes alamayacak kadar mutluydum. Acı mı esrime mi olduğunu bilmediğim tuhaf bir tutkuyla, o soğuk rüzgârı, rüzgâr formuna bürünmüş o ruhları yararak yürüdüm. Tıpkı binlerce şeffaf iğne tüm vücuduma batırılıyormuş gibi, iğnelerden içime hayatın aktığını hissederek ilerledim. Büyük ihtimalle deli gibi görünüyor olmalıydım ya da gerçekten de delirmiştim. Kalbimi parçalayacak sandığım şiddetli ve acayip bir sevinç içinde düşündüm. Seninle yapmaya karar verdiğimiz işe artık başlayabiliriz diye...

♠

Karda bekliyorum.

İnson'un sözlerini sürdürmesini bekliyorum.

Daha doğrusu sürdürmemesini...

♠

Arkamızda uzanan orman sessizliğe gömülüyor. Kilometrelerce ötede kırılan bir dalın çıtırtısını duyuyoruz.

İnson, mumu iki eliyle tutarak başını karlara yatırıp hafifçe mırıldanıyor.

Kendimi pamuklar içindeymişim gibi hissediyorum.

Kardan duvar mum ışığını engelleyince dört bir taraf kararıyor. Gözlerimin önüne düşen kar taneleri neredeyse kül renginde görünüyor. Parlayan tek şey İnson'un yattığı yere düşen kar taneleri. Kabanın içine giydiğim yün paltonun kapüşonunu başıma geçiriyorum ve ben de kara uzanıyorum.

Başımı İnson'un sesinin geldiği yöne çevirince kalın kar duvardan sızan loş ışık yüzümü aydınlatıyor.

♠

"Çok tuhaf, Gyongha.

Her gün seni düşündüm ve gerçekten de sen geldin.

O kadar fazla düşünürdüm ki bazen seni görecekmişim gibi gelirdi.

Karanlık bir akvaryumun içine bakmak gibi.

Yüzünü cama dayayıp gözünü kırpmadan baktığında, sanki içeriye bir şeyin süzüldüğünü hissetmek gibi."

♠

Şimdi bir şey bizi mi izliyor ki, diye düşünüyorum. Konuşmamızı dinleyen biri var mı?

Hayır. Sadece sessizliğe gömülü ağaçlar.

Bir de sadece bizi bu yamaca mühürlemeye çalışan kar.

♠

Böylelikle anlamış oldum. Buraya ilk geldiğimde annemin bana anlattığı hikâyeyi.

Annem o gün, adadan ayrı kaldığı on beş yıl boyunca babamın şu karşı tarafı izlediğini söyledi.

Babam bazı geceler ayın çok aydınlık olduğunu, o ışıkta kamelya yapraklarının ışıl ışıl parladığını söylemiş. Bazı sabahlar daha gün ağarmadan köy yolunun ortasından dönüşümlü olarak karaca sürüleriyle yaban kedilerinin geçtiğini ve şiddetli yağmur yağdığında yeni oluşan su yollarının bu dereye döküldüğünden bahsetmiş. "Yarısı yanmış bambu ormanıyla kamelyaların yeniden gürleşmesini öylece izlerdim," demiş. Bütün gece hücresinde başucu lambasının ışığında bu manzarayı

izlerken gözlerini kapattığında daha demin ağaçların olduğu yerde havada uçuşan küçük kıvılcımları gördüğünü anlatmış.

Elbette, bunun inanılmaz bir hikâye olduğunu düşündüm.

10 yaşındaki bir çocuğun bile şüphe duyduğu bir hikâyeyi annemin neden bu kadar ciddiye aldığını bilmiyorum. Bu hikâyeyi babamdan ne zaman dinlediğini, bu yamaçtan şu tarafı onunla birlikte izlemişliği olup olmadığını bilmiyorum.

♠

Bluzu ve bol pantolonu kanatlar gibi uçuşan bir kadının arkadan görüntüsü gözümün önünde beliriyor. Tükenmez kalemin ucunu sertçe kâğıda bastırarak her harfi yatık bir şekilde yazan kadın. *Hadi vazgeçelim. Nakil tarihini ölüm yıldönümü olarak kabul edelim.* Adaya dönen tekneye tek başına binip az önce duyduklarını ağzında geveleyen kadın. Sonunda on binlerce kemik parçasına ulaşan kadın. Başını öne eğip bükülmüş belini daha da eğerek karanlığın içine giren kadın.

♠

İnson, artık bunun tuhaf bir hikâye olduğunu düşünmediğini söylüyor.

Babamın on beş yıl boyunca hem hapishanede hem de şu karşı tarafta olmasının yani.

Benim diz çökerek masanın altında saklanmamla eş zamanlı olarak uçak pistinin altındaki çukurda olmam.

Sen rüya gördüğünü düşünürken karanlık bir akvaryumun içinde yüzen balıklar misali süzülen o gölge...

"Şu an yanımda gerçekten kim var ki?" diye düşünüyorum. Aynı anda iki yerde var olan, hareketlerini gözlemlemeye çalışırken tek bir yerde sabitlenen bir ışık...

"O sen misin?" diye düşünüyorum ardından. "Şu an sen o titreyen ipin ucuna mı bağlısın?"

♠

Hayır, belki de durum bunun tam tersidir. Ölen ya da ölmekte olan ben belki de ısrarla buraya bakıyorum. Şu kuru derenin aşağılarındaki karanlığa. Ama'yı gömüp eve dönerek senin soğuk odanda uzandığım yerden.

İyi de ölüm bu kadar canlı olabilir mi?

Yanaklarıma değen kar bu denli soğuk gelebilir mi?

♠

"...Burada uyursak olmaz ama," diye fısıldıyor İnson.

"Biraz gözlerimi kapatacağım. Gerçekten kısa bir an için."

İnson'un kar duvarın üzerinden uzattığı avcunda kâğıt bardak duruyor. Elimi uzatıp bardağı alıyorum. Mum bir parmağın yarısından daha az kalmış ama bardağın tamamı sıcak. Bunun ateşin verdiği sıcaklık mı yoksa İnson'un elinden kalan sıcaklık mı olduğunu ayırt etmem mümkün değil.

Kâğıt bardağı göz hizamda tutup İnson'un olduğu tarafa yanlamasına uzanıyorum. Mumun fitilinden durmaksızın yükselen alev ışık saçıyor. Düşen kar tanelerinin her birinin ortasından kıvılcımlar geçiyormuş gibi görünüyor. Alevin kenarından geçen kar taneleri titreşerek eriyip yok oluyor. Ardından düşen büyük bir kar tanesi mum ışığının mavimsi alevine değiyor ve alev küçülüyor. Eriyen muma gömülen fitilden duman çıkıyor. Kıpırdaşan ateş tamamen sönüyor.

"Sorun değil. Bende ateş var."

İnson'un olduğu tarafa, karanlığa doğru sesleniyor. Doğrulup cebimden kibrit kutusunu çıkarıyorum. Kutunun pürüzlü kenarında parmağımı gezdiriyorum. Kenarına kibriti

sürtünce hafif bir dumanla birlikte kibrit yanıyor. Yanmış kükürt kokusu etrafa yayılıyor. Eriyen muma gömülü fitili çıkarıp yakmaya çalışıyorum ancak fitil hemen sönüyor. Başparmağıma kadar yanan kibriti sallayarak söndürünce karanlık tekrardan her şeyi siliyor. İnson'un nefes alışverişleri artık duyulmuyor. Kar yığınının ötesinden hiçbir kımıldama hissedilmiyor.

Henüz yok olma.

Mumu yakabilirsem senin elini tutarım diye düşünüyorum.

Karları ezerek sürünüp senin yüzünde biriken karları temizlerim. Parmağımı ısırıp sana kan veririm.

Ancak elini tutamazsam sen şimdi hasta yatağında gözlerini açarsın.

Yaralı eline tekrar tekrar iğne batırılan yerde. Kan ile elektriğin birlikte aktığı yerde.

Yeniden nefes alıp kibriti yakmaya çalışıyorum. Yanmıyor. Bir kez daha sürtünce kibrit çöpü kırılıyor. Kırılan yerinden birleştirerek tekrar sürtünce ise alev alıyor. Sessizce atan bir kalp gibi. Titreşen bir çiçek tomurcuğu gibi. Dünyadaki en küçük kuşun kanat çırpışı gibi.